

CM 283

T.T. 2.g. 9.

9648/10.

BIBLIOTECA
COMUNALE
TRENTO

G
2 -op
f
247

250

SCA
HALF
O
P

אחשורוש

פניים * האה קריאתה לפתים היא
בארבעה עשר ולמוקפים חומה כחמשה
עשר ולפי שזאת הקריאה היתה לפרסם
הגם תקנו חכמים לזאת הקריאה זמנים יתכן

שבת והודאה ותהלה * לאל עזרנו לחשלים פי' המגלה *
עם שאר המגילות * ברוך אשר לו נתכנן
עלילות * ותהי השלטתו היום
עם ב' כף אלול
שך לִפְק

פה ריווא דטריננטו

[Faint, mostly illegible text in two columns, likely bleed-through from the reverse side of the page. A dark circular stain is visible in the lower-left quadrant.]

שבהיה לבר מהעירור אשר מרדכם
 שתהינה פרות והם אשר נקראו ערי הפריזי
 בימי יהושע בן נון זאולם אשר אין מרדכם
 שתהינה פרות אף על פי שהיו פרות בזמן
 ההוא הנה לא יקראו היהודים אשר שם
 היהודים הפרזים כמו הענין בירושלם
 ובעיירי שהיו קודם חרבן ארץ ישראל מוקפת
 חומה והוא מבואר שזר הדין גם כן נורחג
 בתוצה לארץ בכל המקומות כי הנס הוא
 היה בכל המקומות וכבר שלח גם כן זה
 מרדכי אל כל היהודים אשר בכל המדינות
 מכות אחשוורוש הקרובים והרחוקים לקיים
 עליהם להיות עושים הפרוז' את יום ארבעה
 עשר והמוקפים את יום חמשה עשר והנה
 סדרו ימי משתה לבר כי על ידי משתה היין
 היתה סבה אל שנתן מלכות ושתי לאסרן
 המלכה ועל ידי משתה היין היתה צומחת
 ההצלה לישראל שמחשבת המן בן המרתא
 וסדרו שהיה ימי משתה להזכי דבר השמחה
 הנפלאה שהייתה לישראל ביום נרחף
 מאכל לשמחה ולזה יהיו אלו הימים אסורים
 בהספ' ובתענית ותקנו שישלחו איש לרעהו
 כי זה יהיה סבת לרבוי השמחה כי לא יכוש
 כל אחד כרעהו אם לא ישלח לו בלתי יפורת
 וערבור וזר יהיה סבה אל שיכין כל אחד
 מהם מטעמים ומימי מעונים ותרבה מפני
 זה השמחה והתענוג ואם לא היו עושי' ככה
 אולי מפני שאין התורה מחייבת בבאור
 לשמח בזה היום יקלו בו האנשים ולא יכינו
 מהמונות מה שראו להכין בימי משתה
 ושמחה והנה לא תשלם זאת התקנה כי אם
 בשלות שתי מתנות לאדם אחד כי לא יאמר
 גנות' פחו' משתי מנות ותקנו שיתנו מתנות
 לאביונים כי בזה היורש הדרוש מהשמחה
 הלא תראה כי בכל המקומות שצות' התורה
 לשמח במועדים צותה' לשמח העניים
 כאסרו ושמחת לפני ה' אלהיך אתה ובניך
 ובתך ועבדך ואמרתך והלוי אשר בשעריך
 והגר והיתום והאלמנה אשר בקרבך' והנה
 תלוי הגר והיתום והאלמנה הם עניים כמו
 מצרים

שכארנו שם' ותקנו שהיו הימים האלה
 הנזכרים בכל שנה ושנה לפרסם הנס כי
 נזכרו אלו הדברים אשר כללה אות' המגילה
 הזאת על הסדר העקרה נפלאה אל שה'
 יתברך הקדים רפוא' למכה על צד ההשגחה
 הפרטית עד אהה תרא' שאם היה נופל דבר
 מאלו הדברים הנמשכים על הסדר לא היה
 מרוישר שיגיע התכלית שהגיע לישראל
 כסוף הענין ולזה יתחייב מזאת ההזכרה
 שתכלל קריאת זאת המגילה בכללרה על
 הסדר וראוי שתהיה הקריאה מפי הכתב
 שיוכל הקורא לומר על כן על כל דברי ה'
 האגרת הזאת וראוי שתהיה המגילה כתובה
 בפני עצמה כי בזולת זה לא יתכן לומר על
 כן על כל דברי האגרת הזאת אם לא הורה
 שם דבר תיחד בו המגלה הזאת משאר
 הדברים הנכתבים עמה' והנה ענין
 הזכירה הזאת יחוייב שהיה סביר
 בהכנס יום הפורים כמו הענין בזכירת שבת
 והסכה כזה כי מהעת ההוא יתחילו להכנס
 דיני' היום ההוא להאמר בהספד ובתעני' ולזה
 ראוי שתהיה הזכירה אז להעיר כל אדם
 שינהג בזה היום לפי דיני' הנזכרים בו'
 ולפרסם הנס ששלם אז לאבותינו כי אז נחו
 מאויביהם ולפי שכתוב ביום שלשה עשר
 לחדש אדר ונח בארבעה עשר בו ועשר
 אותו יום משתה ושמחה והיה מבואר בנפשו
 שמה שהיה בשלשה עשר לחדש
 אדר היה ביום לא בלילה הנה מה שהמשך
 לו מיום ארבעה עשר יהיה הרצון בו גם
 כן יום ולא לילה ומשם יתבאר שהמשתה
 ראוי שהיה נעשה ביום לפי שאמר והימים
 האלה נזכרים ונעשים והיתה עשיתם ביום
 הנה ראוי גם כן שתהיה זכירתם ביום ולזה
 יתבאר שהמגלה נקראת בלילה ונשנית
 קריאתה ביום' ולפי שאמר משפתח
 ומשפת' לסדר שהכתבים מבטלים מעבודת
 לשמח מקרא מגלה והיה ראוי להיות כן
 מפני פרסום הנס הלא תראה כמה מצות
 מרדה הרחוקה מפני פרסום כח יציאת

התועלת הארבעים ותשעה רומ
להודיע

עוצם השננות היתכך בישראל להטות לב
המלך את כל אשר שאלה אסתר המלכה
הלא תראה כי מדברי אחשורוש לאסתר
המלכה היה נראה שקשה היה למלך ענין
הריגת האנשים ההם ולזה אמר לר' בשושן
הבירה הרגו היהודים ואכר' חמש מאו איש
ואת עשרת בני המן כאשר מדובר המלך
פה עשו ועם כל זה אמר לה מה בקשת' עוד
ותעש וידפה כי בכא מספר ההרונים ידעו
מדרכי ואסתר כי לא נהרגו כל אויביהם
הגדול אשר בשושן וכעת אשר היה לא ידם
השתדלו לכלותם פן יהיו להם לקוצים כמה
שיכא מרזמן מפני מר' שהפליגו ישראל
בהשתתתם עם שהוא אפשר שאלו האויבים
היו מעמלק כמו אשר צותה התורה במחית
זכרם בעבור פה ששערת התכמה האלהית
היות זאת האומ' לקון מכא' תמיד לאומית
וכן הדומה לא היו בצרים אותם זולת זרע
עמלק כי שנאתם לישראל היתה מקד' בודע
דור וחוסף בדבר שנאתם ישראל עתה כי
ראו כי מת הגדול שבה' והוא המן על ישראל'
התועלת החמשים והוא במצות אשר
הם מדבריהם אל
הנה מר' שתקנו מדרכי ואסתר וקבלוהו
עליהם כל הדור ההוא עליהם ועל זרעם ועל
כל הנלוים עליהם לקיים את ימי הפורים
הזה בזמניהם לפי הדינים הנזכרים בהם
כדי לפרסם הנם הנפלא ששעה להם ה' ית'
כי בפיסוס הנסים תתקיים פגרא ההשחר
האלהית באישי האדם אשר היא מהגדולות
שבפנ' התוריות והנה סדרו היהודי הפורים
עושים את יום ארבעה עשר בחודש אדר זכר'
למה שנעש' בשושן ולא רצה שיהיו בשושן
לכר נוהג זה הדין כי אז היו שבבים ישראל
ל' עריהם והיו חושבי' לרשת או' ככו שיעוד
להם ירמיה והנה בימי מורש החלו לעלות
לעריהם וגם בשנת שבע למלכות אחשורוש
ולזה ידס' שהם קראו ערי ופרזי בערץ ישראל
כה

עצם מזה קוד' בא העת ההוא באופן שיהיו
עתידיים ליום הזה להנמק מאיבהם וידמה
שלמעט אויביהם בא בכפרי' ההם מה ששעה
המלך אחשורוש להמן על אשר שלח ירו
ביוודים עם שזה היה ראוי כדי שלא יחשבו
המלך ההו' למשונע והנה היה ענין הספרים
ההם לפי מה שאחשוב לפי מה שאומ' והוא
שהם כתבו בשם המלך כי הוא נתן טבעתו
להמן ושלה בשמו להשמיד את כל היהודים
מפני שנאתו אותם וכאשר יודע זרה למלך
תלה אותו על העץ על אש' שלח ירו ביהודים
ולפי שהכת' אשר נכתב בשם המלך ונתתם
בטבעת המלך אין להשיב נתן המלך רשות
ליהודים להקהל בעריהם ולעמוד על נפשם
ולתשמיד ולחרוג ולאבד ארץ כל חיל עם
ומדינת הצרים אותם ושללם לבוז' והוא
מבואר שהוא ראוי שיהיו הספרים לפי זאת
הצואה כדי שלא ישיג המלך גנות מזה עם
שזה כלי למעט שונאי ישראל בראותם כי
המלך אוהב אותם ותלה גדוליהם על אשר
שלחו ירו ביהודי' לאבדם ולזאת הסב' תמצא
שכשמו אשר דבר המלך ודמו מניע היו רבים
מעמי הארץ מתייהדים כי נפל פחד היהודים
עליהם מפני ידיעת אהב' המלך את היהודים
וזה גם כן היה סבה שרי המדינות
והאחשורופנים והפחור אשר למלך היו
מנשאי' את היהודי' וזה כלו היה סבה למעט
שונאי ישראל כמו שזכרנו :

התועלת הארבעים ושמונה
להודיע

שאף על פי שהיה רשות לישראל לבח' שלל
אויביהם הנה הסביסו כלם בעיניהם שלא
לשלוח יד בכזה כי כן הירא ראו כי שלא
יחשבו עליהם שכעבור חמדת הסמון עשו
זה ואמנם היתה הסכמת מדרכי ואסת' לתת
להם רשו' על זה כדי למלסם מחש' הלקיחה
סהשלל אשר היה ראוי שיהיה לסלך הלא
תראה כי גם בשושן הבירה לא שלחו ארץ
ידם בכזה *

והוא להודיע שאשר יבקש דבר מהמלכות
והשיג קצת סבוקשו אין ראוי שיסדר לבקש
הנשא' עד עת ראוי ואיפן ראוי כי אולי יבקש
יהר כ"ש בראורו שהשיג למלך ההוא מן
הכנס הפעלות רב על דבר בקשתו כי הוא
צריך שימתין שרשקוט חמרת המלך ואז
ימצא מקום לבקש הנשאר ולזה תמצא כי
כשנתלך המן והירה בזה קצרת קורת רוח
לאסתר ולמרדכי לא החזיקה אסתר בבקשת
שאמר הנתן לי נפשי בשליתי ועמי בבקשתי
עד שעברו כמו שני חדשי' או יותר ואז מרד'
וההירה עצמה למיתה בראות כי לא נקראת
לבא לפני המלך ליראתה שמה יעבור העת
ולא יוכן לרר דבר הצלתה היהודים ככל
המלכות לגדל המלכות ההוא והנה אף על
פי שנתבאר לה בהתחלה שהיא ישר הדבר
שעשה המן בעיני המלך שבה להוכי' עתה
שאם הוא טוב בעיני המלך וכש' הרב בעיני
והיתה לאסתר מוצא' מן בעיני המלך טובה
בעיניו יכתב להשיב מחשבת המן כי רצון
המלך יתכן שישתנה ולא הזכירה ברביעית
אלה שיהיה פחדה אליה כי אולי יאמר לה
המלך שאין ראוי שתפחד מזה או אולי יתן
לה מה שתשמר היא בו והסנע כפני זר
בקשתה על עמה ולזה הזכירה עוצם צרתה
אם יאכזר עמה וסולדתה שלא תמלט מזה
אלא כשילקח דרך על הצלחה'

התועלת הארבעים וארבע הוא

במדות
וה' להודיע שראוי לכל אד' שיעיל לקרוביו
לפי מה שאפשר וכש' כאשר גמלוהו טוב
הלא תראה כי אסתר המלכ' מרהה להודיע
למלך קורבת מרדכי לרר להועיל לו ושמרה
אותה על פקידת בית המן לזאת הסכה ז' כ'
התועלת הארבעים וחמשה הוא
במדות

והוא להודיע שאשר הוא חרת אחר ראוי
שישמור כשיועיל לקרוביו שיעשה באופן
שלא ישוגה בנגזת מאשר הוא החתיו הלא
תראה כי אסתר לא רצתה לשים את מרדכי
על פקידת בית המן כי אם אח' ששמרה המלך
על פקידת כל מלכותו בטה שנתן לו טבעתו
לחתום מה שירצה בשם המלך כי לו טבעתו
בזה הפקידות קודם זה אשר שישגהו השד
שאת המלך שתתן נכמי המלכות לקרוביה
אף עתה לא היה מקום למלך לנגותה על זה
וכן מצאנו ביוסף במה שהטיב לקרוביו ולא
שנשמר במסו זרר האופן מן ההשד כי לא
רצה לעשות זה כי אם כירשות המלך כמו
שנתבאר שם'

התועלת הארבעים וששה הוא

במדות

והוא להודיע שאשר יבקש דבר מהמלכות
והשיג קצת סבוקשו אין ראוי שיסדר לבקש
הנשא' עד עת ראוי ואיפן ראוי כי אולי יבקש
יהר כ"ש בראורו שהשיג למלך ההוא מן
הכנס הפעלות רב על דבר בקשתו כי הוא
צריך שימתין שרשקוט חמרת המלך ואז
ימצא מקום לבקש הנשאר ולזה תמצא כי
כשנתלך המן והירה בזה קצרת קורת רוח
לאסתר ולמרדכי לא החזיקה אסתר בבקשת
שאמר הנתן לי נפשי בשליתי ועמי בבקשתי
עד שעברו כמו שני חדשי' או יותר ואז מרד'
וההירה עצמה למיתה בראות כי לא נקראת
לבא לפני המלך ליראתה שמה יעבור העת
ולא יוכן לרר דבר הצלתה היהודים ככל
המלכות לגדל המלכות ההוא והנה אף על
פי שנתבאר לה בהתחלה שהיא ישר הדבר
שעשה המן בעיני המלך שבה להוכי' עתה
שאם הוא טוב בעיני המלך וכש' הרב בעיני
והיתה לאסתר מוצא' מן בעיני המלך טובה
בעיניו יכתב להשיב מחשבת המן כי רצון
המלך יתכן שישתנה ולא הזכירה ברביעית
אלה שיהיה פחדה אליה כי אולי יאמר לה
המלך שאין ראוי שתפחד מזה או אולי יתן
לה מה שתשמר היא בו והסנע כפני זר
בקשתה על עמה ולזה הזכירה עוצם צרתה
אם יאכזר עמה וסולדתה שלא תמלט מזה
אלא כשילקח דרך על הצלחה'

והוא להודיע שאשר יבקש דבר מהמלכות
והשיג קצת סבוקשו אין ראוי שיסדר לבקש
הנשא' עד עת ראוי ואיפן ראוי כי אולי יבקש
יהר כ"ש בראורו שהשיג למלך ההוא מן
הכנס הפעלות רב על דבר בקשתו כי הוא
צריך שימתין שרשקוט חמרת המלך ואז
ימצא מקום לבקש הנשאר ולזה תמצא כי
כשנתלך המן והירה בזה קצרת קורת רוח
לאסתר ולמרדכי לא החזיקה אסתר בבקשת
שאמר הנתן לי נפשי בשליתי ועמי בבקשתי
עד שעברו כמו שני חדשי' או יותר ואז מרד'
וההירה עצמה למיתה בראות כי לא נקראת
לבא לפני המלך ליראתה שמה יעבור העת
ולא יוכן לרר דבר הצלתה היהודים ככל
המלכות לגדל המלכות ההוא והנה אף על
פי שנתבאר לה בהתחלה שהיא ישר הדבר
שעשה המן בעיני המלך שבה להוכי' עתה
שאם הוא טוב בעיני המלך וכש' הרב בעיני
והיתה לאסתר מוצא' מן בעיני המלך טובה
בעיניו יכתב להשיב מחשבת המן כי רצון
המלך יתכן שישתנה ולא הזכירה ברביעית
אלה שיהיה פחדה אליה כי אולי יאמר לה
המלך שאין ראוי שתפחד מזה או אולי יתן
לה מה שתשמר היא בו והסנע כפני זר
בקשתה על עמה ולזה הזכירה עוצם צרתה
אם יאכזר עמה וסולדתה שלא תמלט מזה
אלא כשילקח דרך על הצלחה'

התועלת הארבעים וארבע הוא

במדות
וה' להודיע שראוי לכל אד' שיעיל לקרוביו
לפי מה שאפשר וכש' כאשר גמלוהו טוב
הלא תראה כי אסתר המלכ' מרהה להודיע
למלך קורבת מרדכי לרר להועיל לו ושמרה
אותה על פקידת בית המן לזאת הסכה ז' כ'
התועלת הארבעים וחמשה הוא
במדות

והוא להודיע שאשר הוא חרת אחר ראוי
שישמור כשיועיל לקרוביו שיעשה באופן
שלא ישוגה בנגזת מאשר הוא החתיו הלא
תראה כי אסתר לא רצתה לשים את מרדכי
על פקידת בית המן כי אם אח' ששמרה המלך
על פקידת כל מלכותו בטה שנתן לו טבעתו
לחתום מה שירצה בשם המלך כי לו טבעתו
בזה הפקידות קודם זה אשר שישגהו השד
שאת המלך שתתן נכמי המלכות לקרוביה
אף עתה לא היה מקום למלך לנגותה על זה
וכן מצאנו ביוסף במה שהטיב לקרוביו ולא
שנשמר במסו זרר האופן מן ההשד כי לא
רצה לעשות זה כי אם כירשות המלך כמו
שנתבאר שם'

התועלת הארבעים וששה הוא

במדות

אחשורוש

בשונאי ישראל אשר דמו להרגם הנה נהפך
 הדבר והיה עליהם אשר זדו להפיל בו ישראל
 זה שכבר תמצא כי ה'ת' שם בקשת המן
 על נפשו מאסר המלכה כלי להמתתו כי
 מפני קומו סמטתו ובה למטת הצלכה והיה
 כורע עליה לבקש ממנה על נפשו נראה
 למלך מפני היות המן נכאש בעיניו שהוא
 משתדל לכבוש את המלך תחתיו עמו בבית
 ומה שחשב המן שיהיה כלי לתלורו אר
 מרדכי שמהו ה'ית' כלי לתלותו זה שחרבונ'
 בראותו כי המלך כעס על המן מפני שני
 דברים הראשון הוא מה שנתרעמה סמנו
 אסתר והשני הוא מה שדמה שיהיה רצונו
 לכבוש את המלך עמו בבית וזהו אמרו הגם
 לכבושונג' כאלו יאמר לא די לו בחטא
 הראשון ועתה ינסף לחטוא שנית אמר הנה
 העץ אשר עשה המן למרדכי וגו' הוצרה
 לומר שגם יש על המן הטא שלישי עצום
 מאד והוא שכבר עשה כן לתלורו אורבך
 בזולת רשו' המלך והנה בו עוד פהמרי יותר
 שעשאו לתלו' את מרדכי אשר דבר טוב על
 המלך וזה צוה המלך תקף לתלותו עלי'
 וגם כן הנה האותיו' שלח המן בשם המלך
 להשימד להרוג ולאבד את כל היהודים היו
 כלי להפיל בוד ישראל בניו ומשפחתו וכל
 חיל עם ומדינה הצרים ארץ ישראל וזה כי
 מפני שהיו האותיו' ההם נכתבו בשם המלך
 ונחתם בטבעת המלך לא היה דרך להשיבם
 אחור כצד פן הצדדים ולזה חייב שישתדלו
 בהצלת ישראל עם קיום האותיו' הראשונות
 ולפי שלא היה בזה דרך להצלת באופן שלם
 אלא כשינתן לישראל לעמוד על נפשם
 ולהקהל בעריהם להשמיד את כל חיל עם
 ומדינה הצרים אותם אשר היה כלי להפיל
 שונאי ישראל בידם עם מה שנתפרסם להם
 מאהבת המלך את היהודים עם שכבר תלו
 את המן שהיה הגדול אשר בבית המלך על
 אשר שלח ידו ביהודים הנה הוא מבואר כי
 האותיו' ההם היו כלי בהגרת החשמי' שונאי
 ישראל כי אם היתה אפשרות ההצלה לישראל
 באופן

הגורה בהדרג' והיה גם כן מה שאמר למלך
 בשאלו מי הוא זה ואיזה הוא באופן יתבאר
 ממנו שלא עשה זה המן לאהבתו של מלך
 אבל עשה זה בעבור שנאתו העם וכבאה גם
 כן שנאתו אותם הווא מצד רוע תכונתו לא
 מצד עשות נגדו דבר יהיה ראוי לו לשנאתם
 עליו נה הווא שאמרר איש צר ואויב המן
 הרע הזה

התועלת העשרים ושלשה הווא
 להודיע
 שיש ככאז ידועות שופעות מה' ית' בזולת
 נבואה עד שכבר תמצ' הרבה שמה שישכימו
 בו האנשים בכללות שיתו' כן בעתיד ימצא
 בדבריהם וזרה ספר שכבר אמרו לו חכמי
 חרש אשתו שאם הער' מרדכי אשר החל
 לנפול לפני מזרע היהודים רוצ' לומר שלא
 יהיה משפחת גרים הנה לא יוכל לו כי נפול
 יפול לפניו וכבר נתבאר אמרו זה השרש
 מדבר המרגלו' ששלח יהושע להגל מחשב'
 אאנשים אשר בירושו שכב' נתבאר להם כי
 נתן ה'ית' אותם ביום מפני ראותם כי נמנו
 כל יושבי הארץ מפני ישראל כאלו היתה
 אסכמתם בזה ערות על שהדברים יהיו כן
 וכן נתבאר זה ספר שהיה לגדעון מספר
 החלום ואת שברו אשר שמע במחנה מדין
 ערות על נצוחו אותם כמו שנזכר שם' והנה
 ידמה שבאה להם זאת הידיעה גם כן מצד
 העדות כמה שנתבאר להם מדבר המלכות
 אשר היו לישראל עם עמלק שנצחום תמיד
 עד בלה מצורף לזה מה שנתפרסם להם
 מפרכת יצחק לעשו ויעקב כי עמלק הויה
 מזרע עשו'

התועלת העשרים וארבע הווא
 לפרסם
 שצום השנח ה'ית' עד שהדברים בעצמם
 שנטמו להיות כלי לאבוד מרדכי וישראל שם
 כלי לאבוד שונאיהם ומה שדמו שונאיהם
 להיות כלי להצלתם הויה כלי להצלתם
 שבמעט זמן נהפך דבר המן מתכלית תובנה
 והשררת אל תכלית השפלותו והרע וכן הענין

קנטור שיעשה זה למדכי היהודי לא יפול
דבר וזה גם כן היתה סבת שנקרא לבא אל
משה אסתר בדרך קנטור והוא אמרו מרתו
את הכן לבא אל משה אסתר מצורף לזה
מה שלכש המלך מהקנאר כנגדו על דבר
שאלת אסתר פעמים שיבא המלך והמן אל
המשתה אשר תכין להם במה שקדם

התועלת השלישים ושבעה הווא
להודיע

כי ה' לא יעזוב הצדיק ביד הרשע הלא
יראה כי המן רמה לבקש מהמלך לתלות
את מרדכי על העץ אש הכין לו וולג די שלא
השיג מבוקשו אך הוכרח לתת לו כבוד בזה
האופן הנפלא הו' שהרכימוהו ברחו העיר
והלבישוהו באופן הנז' וקר' לפניו ככה יעשה
לאיש אשר המלך הפץ ביקרו

התועלת השלישים ושמונה הווא
שראו

לאדם כשיצטרך לעצה שלא יקצר משאלהו
העצה לכל מי שיש לו סבוא כנחית עצרה
בזה כי זה יהיה סבת אל שתגיע לו העצה
הנכונה בזה הלא תראה כי המן לא הפתק
בשאלת העת כשהיו סם כל אוהביו וחכמיו
אם לא תהיה סם זרש אשתו

התועלת השלישים תשעה הווא
להודיע

כי תרודף אחר השררה והכבוד הנה השררה
והכבוד בורחים ממנו הלא תראה כי המן
היה יודף אחר השר' והכבוד ומפני זה עשה
מה שעשה הניע לו ההפך והוא שהוצרך
לכבר השפלים ממנו והוא מה שהוכרח לתת
סחכבוד למרדכי והיה זה גם כן סי בה בסוף
אל שנמרד מן העולם וסת בתכלית' מהגנות
וחמיון' **התולעת הארבעים** הווא
להודיע

לעשות הדברים בעתם הראוי להם ובאופן
הראוי הלא תראה כי אסתר מפני שהמתינה
לבקש בקשת' לא העת הראוי השיג מבוקשה
מהמלך ואולם היה זה הער' אז הראוי כי
נבאשר רחץ בעיני המלך וקנא' על רוב

השררה שהיה נוטל לעצמו במה ששאל לו
המלך מה לעשות באיש אשר המלך הפץ
ביקרו מצור' לו מה שנתקנאו בו מפני הכיז
מרדכי ואסתר שהמן היה נוטל לעצמו יותר
ממה שהיה פחכת אל המלך עד שהוכרחה
אסתר לתת לו מהכבוד הרבה בדי' שהשיג
מבוקשה מהמלך אשר נתרצה המלך לתתו
לו כאמרו עד חצי המלכות ותעש כאלו
העידה בזה שלא עשתה דבר כשנתרצה

המלך בזה אם לא יתרצה בזה המן וכאשר
היה זה הראוי כמו שזכרנו סר' דברי' באופן
הראוי והוא שכבר שלח מהמלך מה שלא
יתכן להמן להלוק עליו והוא אמרו התן
לי נפשי בשאלתי כי המן רואה עוצם אהבת
תמך אות' עד שכב' אמר לה שמה שתבקש
עד חצי המלכות ותעש והמשיכה לזה כלל
בקשתה והיא אמרה ועמי בבקשתי ואחרי
זה בארה דבירה באופן שהיה בו כהפיוס
למלך מה שלא יעלם והיא אמרה ועמי
בבקשתי' ואחר זה בארה דבירה באופן

שהיה כהפיוס למלך מה שלא יעלם והיא
אמרה שאלו נמברנו לעבדי' ולשפתו שתקה
כי מפני תועלת המלך יקל לה לסבול היא
ועמה זה הצר והמצוק' אך הם נסכרו
להשמיד להרוג ולאבד וכאלו אמרה בזה
שאם ירצה המלך שימכרו לעבדי' ולשפחות
כדי שישנו תועלת רב מאת האומה לא
תעוש על זה והוא מביאר שבזה האופן יגיע
למלך מהתועלת מזא' יותר ממה שאם יסג'
וכאלו היה זה דרך להשיג קצרת מבוקשה
אשר הוא דרך להשגתו כולה בסוף זה כימי
שצריך לשאול דבר גדול ראוי שישאל אותו
בהדרגה כשישאל תחלה קצרת דרושנו ועוד
לא יסור מדרגה אחר מדרגה עד שישג

המבוקש כמו שמברנו בעניין מה שבקש
ראובן מאהיו שלא יש פבו דם אש' היה דרך
להצלת יוסף בסוף העניין וכך אסת' לא שלח
תחלה אלא שלא יסותו היא ועמה אבל אם
ירצה המלך יהיו נמכרים לעבדים ולשפחות
ובטחה אסתר שאמר זה תכמל זאר

הגזרה

לכבוש הוא הנה אין לאוי שיקצר ולזר
 תמצ' כי כשנכנסה אסתר אל החצר הפנימית
 אשר לא כדור לבשר בניי מלכות כדרך
 שתהיה מוצאת חן בעיניו כי זה אחד
 מהפתחים להצלתה נבואה לפניו ולהיות
 דבריה נשמעים והנה אחר זה לא בקשה
 חנף מהמלך הצלת עמה כי אולי המן יהיה
 פתגוד לה בבקשה הזאת ולזה בקש מהמלך
 שקודם שתשאל בקשתה יבא המלך והמן
 אל המשת אשר עשה להם כי בזה מהפנים
 להמן מה שלא יעיל ואולי עם זה הפנים
 תשיג מהמן שישתדל עמה בהצלת ישראל
 מהמלך אחר שישלים מרדכי עמו כי היה
 רודף אחר הכבוד והשררה והוא הפליגה
 בכבודו בזה הענין וסל המק' יוכן לה הפתח
 בשתמצא עתה רבים כנגד המן כי זה ממה
 שימשך ממנו שיקנאו בו מאד שאר שרי
 המלך בראותם השררה שהוא נוטל לעצמו
 עד שלא הביאה אסתר עם המלך אל המשת'
 אשר עשה כי אם המן ובהשנות זה הענין
 שאמר לה המלך במשרוה היין שתשאגל
 שאלתה ותתן לה עד חצי המלכות ולא
 הסכים לבקש בקשת עדין אם לא בשיבואו
 תהלה המלך והמן אל המשתה אשר תעשה
 להם למחרת היום שהוא הוסיפה הקנאה עם
 השרים וגם עם המלך כי היא הראת בדבריה
 אל שיהיה שישלש מהבן להמן כמה שיש ממנו
 למלך עד שתירא לשאול דבר מהמלך אשר
 יסכים לתתו לה אם לא אחר ההשתדלות
 לפי שכל המן שיהיה לה לעור כלו העירה
 בזה שנת המן יותר יפה מכה המלך והנה
 היה מחמת אסתר עם יודיעה בחזק אהבת
 המלך אותה באה לפניו עם הצום החזק
 נבשתיקבץ עמה חזק פתחה נראת למלך
 כאלו היא תולה ובצער חזק ולזה התעורר
 המלך לשאול לה מה לך אסתר המלכה
 ואשר עם זה שהשיג אותה עליו חזק כמו
 שנזכר בספר יוסיפון ולאהבת המלך אותה
 אתעורר לתת לה עד חצי המלכות להטיב
 לכה ולהסיר אותה מהעצר החזק שתביא בו

התועלת ושלשה ותמשה

הוא להודיע שראוי לכל אדם שישלם גמול
 למטיבים לו הלא הראה כי חנף ששכע
 המלך מה שכבד בו פרדכי הצלותו של אם
 שולם למרדכי גמול על זה וזה ממה שהורה
 שכבר היה ראוי לו עכ"פ לשלם לו גמול על
 מה שהטיב לו ולזאת הסבה שאל להמן מה
 לעשות באיש אשר המלך חפץ ביקרו :

התועלת שלשים וששה

הוא כמור' והלהודיע
 שאין ראוי לאדם שיקח ממה שיתיר הארון
 לתת לו מה שיכבד על הארון לתתו הלא
 תראה כי המן כשנשאל מה המלך מה לעשות
 באיש אשר המלך חפץ ביקרו הקשה לשאול
 באופן שנתפעל מזה המלך לשערו כי המן
 היה חושב שישאלהו המלך זה מפני הפצו
 ביקר המן ולזה שאל מה מכבוד מה ששאל
 בדרך שלא יחסר לו רק הכסף כי של לביש'
 לביש מלכו אשר לכש בו המלך והו' הלבוש
 שילבש בעת המלכו ורכיבה על סוס אשר
 רכב עליו המלך וכתיב המלכות אשר נרנן
 בראשו ושיהיה נתן הלבוש והסוס על איש
 משרי המלך הפרתמים ועוד לו אך המלכות
 לולא מה שאמר שיקרא לפניו ככה יעשה
 לאיש אשר המלך רפץ ביקרו ותנה לוארז'
 הסבה ההפעל המלך כנגדו ואמר לו כלשון
 קנטור

הזמן ממנו ודמה מפני זה להשמיר ארץ כל היהודים וגם הודיע לה מה שהיה סברה אל שירצה המלך לעשות כדברי המן והוא מרשע שאמר המן לשקול עשרת אלפים ככר כסף להביא אל גני המלך ושלה לרע עם זה העתקת האתיוור אשר שלח המן על דבר היהודים כי בדיעתה כל זה תתיישר וירר ללקיחת העצה על זה הענין וזרז כי מפני ידיעתה על מה התפעל המן זה ההפעלות תתיישר בקלות לפייסו בשתדיע לו כי מצד זהו היה מוכרח מרדכי על זה ובמעט דברים שתבקש ממנו שתפייט עם מרדכי וספיק וגם כן הנה כפני ידיעתה שהמן סבב זה תיישר להשתדל עמו להשיב אחר אשר הרע לפי היכולת או תסבב להבאיש ריחו לפני המלך בהודיע למלך על מה ועל מה סבב המן זה וזלא עשה זה לתועלת המלך כמו שהביא המלך להשוב זה או כענינים אחרים גם כן תוכל להבאיש לפי מה שתראה שיוצא לך זה בו ומפני ידיעתה התועלת שאמר המן להניע אל המלך בזה תתיישר לבטול זאת הנזרה כשישתדל להביא למלך מהתועלת נבטול זאת הנזרה יותר ממה שיניע לו מהתועלת בחרושה או בשאר מרשע שירמז לזה ממה שיתכן לה שתניא בו לבב המלך פעשות זה הפועל המנונה בעבור התועלת הזו ומפני ידיעתה תוכן הנזרה יתיישר לה יותר ההשתדל כהסר הנעת ההיוק ממנה

התועלת השלישית

הוא במדות והו' להודיע כי גם בעתים אשר לאדם אומרו מרת אין ראוי לו שיסבב מתחו וימחרנה כי אולי לא יקום הרעה ולא תהיה ולזה תמצא שאע"פ שהיה על אסתר אימת מות מעמה ואמנם לא היה מסכנת להכנס אל החצר הפנימית לבוא אל המלך ולהתחנן לו ולבקש סלפניו על עמה אם לא תקרא לבא לפניו עד שבא איה דבר מרדכי שהיא תחטא לה' אם תמאן לבא לפניו על זה ותסבב אכרה ואבוד בית אביה' **התועלת השלישית ואחר**

הו' להודיע שמי שיפחד מהרע אשר הוא נכון לבא עליו ראוי שיקדים התפילה להיות באופן שלם בדרך שהיא נעור בו וישתדל עם זה שיתפללו עליו רבים כי הפלת הצבור היא יותר נשמע מתפלת היחיד ולזה תמצא כי כשהוכרח אסתר להתייעצת למות מפני הסכנה אל החצר הפנימית אשר לא כדת בקשה שיצומו בעבורה כל היהודים הנמצאים בשושן שלשת ימים לילה ויו' וגם היא ונעירותיה הסכימו לצום בן והסכימו מרדכי לעשו כדבריה והוא מביאר שזה הצום יהיה בעבור כשיתפללו לה' ית' שלא יקרה נזק בזה ואולם נבחרה התפילה עם הצום כי בו הנכנע הנפש הבהמית ויהלשו תאוותיה הגופניות ויהיה זה סבה אל שהיו לבבם יותר שלם עם ה' ותהיה כפני זה הפלתם יותר נשמעת

התועלת הרביעית הוא במדות והו' להודיע כי אש' צטר להשתדל בהשתדלו הכרחי מאד להציל מרוע עצום צריך שהיה השתדלותו באופן שאיך שימשך הענין לא יסגור לו שום פתח בהשתדלותו ההוא ואם יוכל שיהיה מועיל תועלת מרשעו וישעו לבל הפתחים אשר ילמכוש

עד זקן בערת אשר חשב שהוא יותר נכונ
להנעת המבוקש ואמר דבריו גם כן באופן
שיתכן לו יותר שישגי המבוקש והו' הודיעתו
למלך שמה העם יוכל שיגיע לו נזק רב ואין
בהם תועלת למלך ובהשחחת דגיע תועלת
רב למלך ולא די שלא השיג רצונו אבל היה
זה סבה אל שרששתיו ישראל הוא וכל
משתחו'.

התועלת העשרים והמשה הוא
להודיע
עוצם השנאת ה'ית הפרטית כי ביום בעינו
אשר הירד ראוי הנערה הרע לישראל כפני
ההשנאה הכוללת בו בעינו היתר להם
הרונה וההצלחה והשחיתות כל שונאיהם
הלא תראה כי כבר הפילו הגורל לפני המן
באזה יום ראוי שגיע הרע לישראל וביום
ההוא בעינו סכבה ה'ית שיהיה הענין בהפך
מה שחשב המן.

התועלת העשרים וששה הוא
להודיע
שראוי לאדם לחקור בענינים המתחדשים
לפי מה שאפשר כדי שיקח עצה לפי הכולת
על מה שראה מהם מתחדש כנגד הלא
תרא' כי מרדכי מפני מנהגו לחקור במתחדש
בבית המלך ידע תקף כל הנעשרה בסמותו
וזה היה סבה אל שהשתדל בזיונות לקחת
העצה הראויה כזה הרע שדמה המן לעשות
לכל ישראל.

התועלת העשרים ושבעה הוא
להודיע
שהוא ראוי לעשות מצוה שיראה האד' עצמו
סוכ' מאת ה'ית ולזה יסכב שיהי לבו נשבר
ונדמה מרוב הצער אשר יצטרע מעצמו כי
כרע לפני הבשר ויטבלב השכל עם שזה
יהיה סבה שישוכ אל ה'וירחמהו הלא תרא'
כי בעת היתשובה סדרה התורה שנענה את
נפשתינו והו' בעט'ו לחדש השביעי ולזאת
הסבה זכר בזה המקו' רב הצטער מרדכי על
זאת הצר' ולכישו שק ואפר שנכל המקומות
היו מתאבלים אבל גדול ורזו צמים ובוכים

וספרים ולוכשים שק ואפר אולי יחנן אותה
ה'ית ושכ ונחת על הרעה.

התועלת הכז'

הוא במדו'
זהו להודיע
שאף על פי שיראה האדם בנזרה הרע שאין
דרך להשיב אתו' לפי הנהוג אין ראוי שיקצ'
מהתפלל לה' ית' ומהשתדל בבטלה לפי מה
שאפשר ולא תרפנה ידו מפני מרה שהוא
משער בקושי העצום אשר בבטולה הלא'
תראה כי מרדכי עם היותו יודע כי כתב אשר
נכתב בשם המלך ונחת בטבעת המלך אין
להשיב הנה עם כל זה לא רפו ידו מהשתדל
בנטול זאת הגזרה לפי מרה שאפשר ולזה
הסג' שהוא בא בזה האופן בלבוש שק ואפר
עד לפני שער המלך כדי שיתפרסם לכל
העבדים אשר שם שכבר נהודש על מרדכי
חדש גדול ואולי יהיה זה סבה שיודע זה
לאסתר המלכה כי החודשים הגדולים הם
מגיעים אל הגדולים מפני מנהגם לשאול
עליהם רוצה לומר כי הם שואים אם יש שום
דבר חדש והנה היה מרדכי נכבד מאד כ
בעיניהם ולזה היה יושב בשער המלך כמו
שקדם וכאשר דגיע מבוקשו שנודע זה
לאסתר המלכה אז השתדל חבלי ההשתדלות
עם אסתר המלכה שתבא לפני המלך לבכנ'
ולתהנן לו ולבקש מלפניו על עמרו ואע"פ
שהיתה אסתר כזה בסכנה עצומה לא נמנע
כפני זה מלהביא אותה בכל עוז אל שיעש'
זה לזה הפליג לשלוח לה הדברים הקשים
הם להודיע לה שהי' מוכרת להבי' עצמה
בזאת הסכנה כי תחטא לה' ית' חטא עצום
אם לא תעשה ויהיה זה סבה להביא עליהם
ועל בית אביה האכזר והמזו'.

התועלת עשרים

הוא במדות והוא
להודיע שראוי לסי
שירצה לבקש עצה בדב' מה מזולתו להודיע
כל המקרים והמשיגים אשר בדבר ההוא
וסמותו כי בזה תתישר העצה יותר ולזה
ספר ששלח מרדכי להגיד לאסתר ארז כל
אשר קרה עם המן ושהי' סבה אל שהתפעל

מהתחלה והתחלה שבדברי ההסולו' תמצ' שזכר שמה שגלה מרדכי מדבר בנתן ותרש נכתב בספר דברי הימי' לפני המלך ושם היו גם כן בקובים המקרים המתדשי' ולזה היה נקרא ספר דברי הימים או ספר הזכרונות .

התועלת עשרים ושנים

הוא להודיע לידע עמנו מחשבת ה'ית להציל את ישראל ולזה נכתב ש'הי המתהרש מבנתנא ותרש נגלה למלך אהשורוש על מרדכי כדי שיהיה זה שמור לו ולישראל רעת הצורך .

התועלת העשרים ושלושה

הוא להודיע שאין ראוי לאדם לבש פני' לכרוע ולהשתחו' על צד האלהות זולתי לה' ית' ואף על פי שיביארו לזה יראת המלכות הלא תראה כי מרדכי עם היותו משער מה שהיה מהסכנה לו מפני היותו בלתי כורע ומשתחרר להסן הנה לא הסכים לכרוע ולהשתחוות לו .

התועלת העשרים וארבע

הוא להודיע שאין ראוי לאדם לנטות מצות המלך אם לא יהיה בשמירה מצותו נטיה ספצורת ה' יתברך שהוא מלך מלכי המלכים כי כשנטו עבדי המלך את מרדכי ואמרו לו מדוע אתה עובר את מצות המלך התנצל להם במרש שהודיעם שהוא יהודי והוא מזהר מה' ית' שלא יכרע וישתחוה לזולתו על דרך נתינת האלות לו ולולא שהיה מכואר כי בדבר הזה לא יתוייב התמשך למצור המלך לא היה די לו בזה ההתנצלות .

התועלת העשרים והמשה

הוא להודיע כי אף ראוי לאדם מפני עוצם ידו עם המלך לבטוח על זה שיוכל לעש' מה שיחפו'סם רב כי בזה מעל גבו' שום' מפנערו מהשלמות רצונו אם מצד ההסתחר' הכילול אים מצד ההשגחה הפרטית הלא תראה כי המן מפני בטחו על ידו בכיור המלכות השתדל עמ' המלך להרוג ולאבד את כל היהודים מפנע' יב ב זי יי ועד

עוצם החכמה שאיתר באומותינו אז ולזה תמצא כי מרדכי שהיה מן החרש והחסר אש' הגלוע ע נכני' היה מחכמתו מהשופטים היושבים כשער המלך ולחכמתו גם כן נגלה לו מה שבקשו בנרנא ותרש לשלוח יד במלך אהשורוש .

התועלת שמונה עשר

הוא להודיע שראוי לכל אדם להשתדל בשלום המלך שהיה תחתיו ואם אינו מאומתו כי בסכר המלך תקיים המדינה עם שכרי יתכן שיגיע לו מזה גמול טוב מהמלך ולזה תמצא שגלה מרדכי על דבר בנתנא ותרש חקף שנגלה לו זה לשמור המלך משיפול במה שהשתדלו לעשו' כנגדו והגיע לו ולישראל מפני זה מתועלות מה שזכור בואת המגלה .

התועלת השעה עשר

הוא להודיע שהמטיב על דרך האהבה והכבוד ראוי שישתדל שידע מקבל הטובה שהוא הטוב לו כי בזה יתבאר למטיב שהוא הטוב לו מצד אהבתו אותו לא על צד הקרי והדבר הבלתי מכוון ותתחזק מפני זה האהבה יותר ביניהם וכזה גם כן יתיישר אל שישולם לו גמול על זה ולזה תמצא שהודיע מרדכי לאסתר אשר בקטו בנתנ' ותרש לשלוח יד במלך אהשורוש כדי שתגיד לו העניין הזה בשמו ויהיה שמור לו הגמול על זה לעת הצורך .

התועלת עשרים

הוא כפרות והוא להודיע שאין ראוי לשים אדם לעשות דבר כנגד המלכו' כיכל דבר לא יכחד מן המלך ויהי זה סבה להביא עליו עונש נפלא הלא תראה מה שקרה לבנתנא ותרש שבקשו לשלוח יד במלך אהשורוש .

התועלת עשרים ואחד

הוא להודיע שראוי לאדם לזכור החסדים הנעש' לו תמיד כדי שתיישר להטיב גמול עליהם גם ראוי לו לזכור כל הקורות המתחדשות כי מהם ילמד הא' רעת כראותו איזה תכלי'תתחדש

בכל מלכותו להחיות כל איש שורר בכיתו
 ומדבר כלשון עמו כדי לסבב שלא תהיית
 האומיות השלוות ממנו נחשבות בעיני
 העם כראותם אלו הספרים הראשונים שהם
 דומים לדברי התול כי היא ידוע כי כל איש
 הוא שורר בכיתו וזה היה סברה אל שלא
 החשיבו העמי מאד אותו אחשורוש ששלח
 לאבר היהודים כי אלו היו מחשיבים אורן
 האומיות היו משתדלים להרע ליהודים תקף
 כראיתם כי רצון המלך לכולתם
התועלת אתר עשר הוא מה שהודיע
 ענין יחס מרדכי
 ואסתר ושהם היו משכס בנימין כי בזה
 התבאר שנתאמת מה שיעד יעקב לבנימין
 אשר כבקר יאכל עד ולערב יחלק שלל זה
 נתקיים כימי שאול וכימי מרדכי ואסתר כמו
 שבארנו
התועלת שנים עשר

ליהודים מסקום אתר ואת אבך תאבדו
 כאלו תהיה זאת ערות שהענה השי' בעליה
 בשררה וההתנשאות והנאות תשפיל בעליה
 ותסיר רומסרתו והתנשאורו ולזה סרה
 המלוכה משתי לגאווה ונתנה לאסתר
 לענותה ושפלותה

התועלת המשה עשר

הוא במדות והו' שיאו
 לאד' שיקל בנונו מעט אשר הוא דרך להניע
 תועלת מרובה ולזה תמצא שלא רהיק
 מרדכי היות אסתר נלקחת למלך ואם היה
 בזה קצת יציאה מרדכי התורה מצד רוב
 התועלת שהיה נכון שיעני ישראל על ידה
 מצד מה שהיו בו ישר' אז מן השפלות ולזה
 צוה אות' שלא תגיד את עמה ואת מולדתה
 פן יהיה זה סבה אל שירחיק המלך נתינת
 המלוכה לה עם שכבר ישאר לה חנונית
 בעצמה והוא היותה פלגש המלך והנ' היה
 יותר נבחר שתהיה מלכה משתהיה פלגש

התועלת ששה עשר

הוא להודיע עוצ השנתת
 השי' בישר' בהיותם בארץ אויביהם כי הוא
 נתן לאסתר חן נוסף בעיני המלך על כל
 הנערות היפות שקבצו סכל זה המלכו הגדול
 ער שכב' תמצ' שהמלך פרנס עצמו בפלגש
 כמו שלש שנים כי בשנת שלש למלכו היה
 דבר ושתי ואז קבצו הנערות בשושן ונשנת
 שכע למלכותו נלקחה אסתר ל בית המלכו
 וכשנציא מאלו הארבעה שנים שנת ימי
 מרוקיהן שהיה ששה חדשים כשמן המור
 להעביד השיער ושהה חדשים כבסמים
 ובתמרוקי הנשי לעדן אבשר ולנקות מזהם
 הזיעה הגה נשארו ג' שנים וכל אלו השלש
 שנים פרנס אחשורוש את עצמו כפלגשים
 ולא נתקריה דעתו עד שבאר אסתר לפניו
 ואז נקבצו עמה ג' כלפני המלך כל הכתולו'
 הנשארות וזה כלו ממה שיורה כי השי' נתן
 לה חן נוסף על כל הכתולור אשר ככל
 המלכות
התועלת שבעה עשר
 הוא להודיע

והוא שראוי להודיע לאד' שיחמול על קרובו
 ויקרבם לוי בעת הצורך הלא תראה כי מפני
 שק' מרדכי את אסתר כת דודו וגדלה בכיתו
 היה זה סבה להבי' ישועה לישראל כי מפני
 שהוא גדלה כאב היתה שומעת למצותו גם
 אחרי היות לה המלוכה ומה נתישר בעיני
 השי' להביא הישועה לישראל על ידה!
התועלת שלשה עשר הוא להודיע
 שיש קצת ערות וסימן מראשיות הרבים אל תכליתם
 הלא תראה כי הגי הרא' גדולה אסתר נוספות
 על שאר הכתולות ולזה שם אותה ונערותיה
 במקום הנבחר שבבי הנשי' וכן היה התכלי'
 שהיא עלתה על כלנה למעלת המלוכה :

התועלת ארבעה עשר

הוא במדות והו' להודיע
 חבליה העונה שהייתה באסתר עד שעם
 ראותה עצמה עולה למעלת המלוכה היתה
 נכנעת למצות מרדכי וגם אחרי היות' מלכה
 עד שהקל בה מרדכי ושלח לה מאמר קשה
 מאוד ולא התפעלה מזה כלל והי' מה ששלח
 לאסתר לה אל תרסי בנפש' וגו' ריחוק והצלה

והיו לכולם כמורת זהב וכסף והיו שותים כלם בכלי זהב ויין המלכות והיו עושין המסוגים על הסעוד כרצון איש ואיש כקטן כגדול **התועלת השלישי** הוא במדות

להודיע שהוא ראוי במשתרה שישתדלו המשרתי' שלא יצטרך לאחד מאנשי הסעוד' לשאול דבר יצטרך להם בי אולי יבושו מלשאול זה ויהיה זה סכה שתכבד עליהם ההטבת אשר ייטב להם בעלי הסעוד' ולזה זכר כי השרירה היתה כדת כל איש אין אונס יביאהו לשנות מנהגו ורצונו כי רחב היה סוכן לפניהם והמים למזוג היון לכל אחד לפי מנהגו **התועלת הרביעי** הוא במדות והוא

שראוי מקבוצים שחיינו הנטיל לבר והאנשי' לבר כי אם יהיו מעורבים יהיה זה סבה להרבות זמה וכל טען כמשתה היון עם שזה יהיה סבה למנוע מהנשים השגרה רצונם כמסתתה הוא מהאכילה והשתויה כי יבושו מן האנשי' ולזה זכר כי ושתי המלכ' עשתה משרה נשים באופן שיהיו הנשים לבר והנשים לבר **התועלת החמשי** הוא במדות

והוא להודיע שהוא ראוי לנשים שיכנעו לעשות רצון בעליהם כי הם נבראו לעשות רצון האנשים כמו שבארנו בפרשת בראשי' ולזה ספר מה שקרה לושתי על אשר לא נכנעה לעשו' מצו אחשורוש בעלה ותכלית הקושי שה' בזה העני' בעיני כל שרי המלך להתפרסם הענין שורה הוא מתוויב לכל הנשים **התועלת הששי** הוא במדות והוא להודיע לכל איש ואשה להחיות' מדת הנאף' הלא תראה מה שקרה לושתי מצד גאותה שלא רצתה לבא לפני המלך עם הסריסטים ההם ששלח להביאה לפניו עם לא יוסף שלוה שרים רבים ונכבדים מהם

התועלת השביעי הוא במדות והוא להודיע שראוי

למלך לעשות דבריו בעצת נכונת לפי מה שאפשר ואפילו בתוך הכעס הנפלא הלא תראה כי אחשורוש עם רוב הכמתו על דבר ושתי לא רצה לעשות דבר אם לא בעצת נכונה על יד העצצים הראויים וזכר עם זה שמנהגו היה בכל דבריו להתייעץ עם יודעי דת ודין ועמהם נתייעץ בזה הענין והיו עם זה יודעי העתי' כפי שיעמרו כדי מה שאפשר להם על הראוי להיות ממערכת הכנבי' בסה שתשאל העצת מהם כי לפי הענין הוה יתחכמו בעצת' שיהי' באופן שיתכן שתגיע לפועל והנה תמורת החכמים יודעו העתים היו לישראל אורים טובים שהיתה ההודעה המגעת מהם בתכלית האמת כמו שבארנו בפאורינו לדברי תורה

התועלת השמיני הוא במדות והוא להודיע כי כשיש

עצה מרבי' גדולי' קצתם מקצרתויו שניד הקט' מהם עצתו בתחל' לפי מה ששר' בעיניו כי אם מתחילים מהגדול תחלה יורה סבה אל שימשכו לעצתו הכאים אחריו לגדול מעלתו אצלם או כדי לכבדו או מפני היותם יראים מלחלוק עמו ויהיה זה סבה אל שלא תהיה שם עצת כי אם מאחד מהם ולזה תמצא שזכר כי אנשי העצרה היו כרשנה שתר אדמתא תרשיש מרס פרסנא סמוכן והקטן מהם שהוא סמוכן הוה אשר פרוח בנתינת העצת תחלה ואילו הסכיסו המלך והשרים **התועלת התשיעי** הוא להודיע

מחשבות הש' ותחבולותיו להמציא מה שיישיר אל הרבולירה הסמוכן ממנו ולזה תמצא כי מפני שנגלה אל הש' השתדלות הקץ ומחשבתו נגד היהודים לאכרים סבב שיעשה משתה הגדול הזה ושתיקא ושתי לפני המלך ולא חבא ושניתן על זה מלכות' לאסתר להיות לישראל לעזר בעת צרתם

התועלת העשירי הוא להודיע

הש' שיצא מאחשורוש אלו המפרים ששלח

אהשורוש

עליהם לשלוח מנות איש לרעהו ומתנתי
לאבינוים עם מה שהחלו לעשות הימים
ההם יום משתה ושכחה והנה לא קבלו
עליהם לעשו יום טוב בעתיד כי במה שכתב
מרדכי עליהם לא תמצא שהיה יום טוב
ואולם נשתעבדו לשלוח מנות איש לרעהו
ולתת מתנות לאבינוים אף על פי שלא החלו
לעשות כן ונבואה לפני המלך רוצה לומר
כי בכא אסתר כפעם השנית לפני המלך
אמר המלך שעם קיום הכפ"ה הראשון ישוב
על ראש המן כפי מהשבתו הרעה אש' השב
על היהודים וזה אמנם היה באופן שזכרנו
ע"כ קראו לימים האלה פוריהנה ביאר למה
נקראו לימים אלה פורים ואמר שעל כן על
כל דברי האגרת הזאת ומה שראו על ככה
ומה שהגיע אליהם קיום וקבלו היהודים
עליהם ועל זרעם ועל כל הנלוים עליהם
עושים את שלא יעבור ולא יסור להיות
מרדכי עליהם והוא שהיו מי משת' ושמתה
ומשלוח מנות איש לרעהו ומתנות לאבינוים
ובזמנם והוא שיעשו אותו הפרזים ביום יד
והמקפים ביום מ' ויתמידו לעשות כן בכל
שנה ושנה ונהגת אטר על כן על כל דברי
האגרת הזאת וגו' כי כל הספיר התיישר אל
הגיעת הנג' לישראל והנה מה שראו על ככה
הם הדברים שנתחדשו מפני אלו הדברים
הנזכרים בזאת המגלה אשר היו קצת סבה
ליאם ולבהלם ומה שהגיע עליה הוא הנג'
הגעשה להם בסוף ותימים האלו נזכרים
אנשים בכל דור ודור והנה זאת הזכירה
אינר כלב כי הוא בלתי אפשר שנתמיד
לזכר כל זה אבל היא זכירה כפ' ע"ד אמרו
זכור את יום השבת וכן העניין באמרו וזכרם
לא יסוף מזרעם ולפי שפרסום הנג' הזה לא
ישלם כי אם בזכירת על כל דברי האגרת
הזאת כמו שיתבאר בזכירתנו תועלת זאת
המגלה ידענו שמכירת הימים האלה תהיה
בקריאת זאת המגלה בכללה על הסדר ולפי
שאם ששפחה ומשפחה ידענו שחבל חייבין

בקריאת המגלה כהננס לויים ישראל' ולפי
שאם למעלה שכבר קבלו זה על כל הנלוים
עליהם ידענו כי נשי' ועבדים חייבין בקריאת
מגלה ובימי הפורים האלה בכתבם ובזמנם
לקיים את ימי הפורים הזאת השנית היא
האגרת הנזכרת עתה ובסמוך אחר זה
לקיים את ימי הפורים האלה בזמניהם אחר
כי אמרו בזמניהם רוצה בו ליד ובט' וכי הם
זמני שני הימים האלו רוצה לומר יום יד
בכפרים ויום ט' בעיירות ולפי שאמר
וכאשר קיימו על נפשם ועל זרעם דברי
הצומות וזעקתם והם צום הרביעי וצום
החמישי וצום השביעי וצום העשירי והיו
לבית ישראל לששון ולשמחה באלו הד'
צומות ידענו שהששים שהיו יבית וידענו גם
כן שהנשים מחויבות בקיים ימי הפורים
ומאמר אסתר קיים דברי הפורים האלה ר"ל
כי מפני מאמר המלכה וצואתה היה קיום
ישראל דברי הפורים האלה הם כתובים
על ספר דברי הימים למלכי מדי ופרס רוצה
לומר ואמנם נכתבה גדולת מרדכי בספ' דברי
הימים למלכי מדי ופרס מפני שפרדכי
היהודי היר' משנה למלך אחשורוש וגדול
ליהודים הנה זה ביאור מה שצריך לביאור
בדברי זאת המגלה וואולם התועלות
המגיעות ממנ' הנה: **התועלת הראשון**
הוא כפדות' והוא
שראו לשמוח בטוב כהמצאו ביום טובה
היר' בטוב ולזה ספר שהראיה המלך רוב
עושר כבוד מלכותו ויקר תפארת גדולתו
עשה זה המשתה הגדול לכל שריו ועבדיו
ולכל העם הנמצאים בשושן הכירה לפגול
ועד קטן שכעת ימים **התועלת השני**
הוא כמדו שאין ראו
כסעודה שיקראו האנשי' לאכל סמני שיטילו
קנאה כסעודה אך שיכבדו וזה כזה ולזה
תמצא שכפר במשתה שעשר המלך לכל
העם הנמצאי' בשושן כסעוד ועד גדול שכבר
יכבד המלך זה כזה ולזה הכי אם יחד כזה
המקום שהיה כתבליית מתכבוד והגדולת
התן

מיד תרכיבם בפרדים בני הסוסים כי הם
 חזקים ומתמידים מאד ההליכה בזולת עייפות
 והנה העיניק הספרי האלו היתה בכל מדינה
 ומדינה בדרך שהיה גלוי עניינם לכל
 העמים כדי שיהיו היהודים עתידים ליום
 הזה להנקם מאויביה ולזה השתדלו שידעו
 היהודים זה קודם הזמן ההוא באופן שיבינו
 עצמם לזאת המלאכה ותכריך בוץ וארגמן
 אחר שזה התכריך היה על ראשו והיה
 משש וכנגד אדום והעיר שושן צהלה ושמה
 רוצה לומר היהודים אשר בשושן או שמה
 לכל אנשי העיר והוא היותר נכון ואחר זה
 ביאר כי היהודים אשר שם היתה אוררה
 ושמה וששון ויקר והנה האורה הוא רוב
 השמחה והרווחה אשר היתה לה כי בעת
 הצרות ידמה לאדם כאלו הוא בחשך והיה
 להם יקר וכבוד שהעו מבכרים אותם העמים
 אשר שם מפני גדולת מרדכי בבית המלך *
 וזכר כי בכל העיירות נכ שהיה דבר המלך
 ודחו כניע היה ששון ושמה ליהודים והיו
 עושים משתה ויום טוב מרוב השמחה ורבים
 מעמי הארץ מתיידיים רוצה לומר שהיו
 מראים עצמם שהם יהודים או ירצה בזר
 שרם מתגיירים ושבים לדת היהודים ביום
 אשר שברו אויבי היהודים רוצה לומר שכבר
 קנו אויבי היהודים לשלום בהם ביום הזה
 כמה שנתן להם רש'ו להרגם ולא נתן רשות
 ליהודים להנק מהם והנה היה הענין בהפך
 רוצה לומר שכבר ירשו היהודים השר
 בשונאים זה כי ליהודים נתן רש'ו להקהל
 לא לאויבי היהודים וסוד הצד היה ליהודים
 שולטנו על אייביהם והוא מבואר שאויביהם
 לא היו כל העמי אשר הם בהם כי לא יתכן
 שיתן להם את שורש רשות להשח' כל עמו
 ולזה הוא מבואר שלא נתיישר זה לא כנגד
 העמלקים כי הם היו צוררי היהודים מקדם
 ומדור דור יונתן הם מחרי היהודי אשר בשושן
 ידמה שנתבאר לה שגשאו שם עדיין מאויבי
 ישראל כי שם היו גולי אומה עמלק
 ולזה בקשה זה מחסוך עם שמונתה העיר

לתלות עשרת בני המן כדי שיוראו האנשים
 הנותרים לעשות כן * על כן היהודים הפרזים
 היושבים בערי הפרוזר לפי ששושן היתה
 מוקפת חומה רצו שיהנה כל העיר המוקפת
 חומה כמנהג שושן להזכיר זה הנס הנעשה
 שם כי שם היה השרש והראש כמו שנתבאר
 כמה שקדם ושם היו גדולי העמלקי ושיתם
 ולזה היו עושים את יום השמחה עשר באדר
 יום משתה ושמחה כי בו נהו מאויביהם
 ואולם היהודים היושבים בערים שאין להם
 חומה היו עושים את יום ארבע עשר משתה
 ושמחה כי בו נהו מאויביהם * ולפי שכבר
 נתבאר בספר יהושע הערים שהיו נקראים
 אז ערי הפריז והיתה התקנה הזאת נמשכת
 לכל עיר שנקראת עיר פרוזת ידענו שבהם
 לכד ינהג דין ערי הפרוז כי הם אשר מדרבם
 להיות בלי חומה ואולם שאר העיירות שהיה
 מדרבם להיות בצורות אף על פי שאין להם
 חומה עתה אין דינם דין ערי הפריז לזה
 הענין והנה הענין ביום משתה ושמחה היה
 לפרסם הנס ולפי שבא התהלתו על משתה
 בעזר הצור רצו לפרסם זה הענין שהיה יום
 משתה וזה אמנם הוא לאכול ולשתו לשובע
 ואולם יקרא משתה מפני קביעות הסעודה
 על היין כי כן ראוי זכר למשתה אסתר
 ואהשורוש שנקרא משתה היין כמו שקדם
 והשמחה היתה להראות שכבר הפך להם
 הש' זה היום מינון לשמחה * והנה לא
 תמצא כמה שקבלו היהודים עליהם ועל
 זרעם שיהי' לזכר יום טוב כי לא קבלו עליהם
 שיהיה זה היום יום טוב ומשלוח מנות איש
 לרעהו תקנו גם כן להרבות השמחה שישלח
 כל איש לרעהו מנות * והנה יהיה זה לכל
 הפחות שתי מנות משתי מינים ומתנות
 לאבינוים זה יהיה לכל הפחות שתי מתנות
 לשתי אבינוים וקבל היהודים את אש' ההלו
 לעשרת רוצה לומר שכבר קבל כל אחד
 מהיהודים את אשר תהלו לעשות מעצמם
 והוא לעשות היום אשר נהו בו מאויביה יום
 משתה ושמחה רוצה לומר מה שכת' מרדכי
 עליהם

אהשדוש

דבר אז שאל זה לאסתר המלכה והיא ענתה
 אמרה כי עשה זה איש צד ואיוב והוא המן
 ר"ל כי לא עשה זה לתועלת המלך
 ולהסיר הנזק ממנו אך בעבור שנאתו אותם
 והמן נבעת ונרדד מצד המלך והמלכ' אמנם
 מצד המלך במרה שהשתדל לעשות כנגדו
 ולהשמיד עם אחד הוא סולך עליו בעבור
 שנאתו אותם כי כבר היה זר נזק רב למלך
 והמן נפל על המט' אשר אסתר עליו רוצה
 לומר כי הוא בא אל המטה אשר הסכה בה
 אסתר כי המכתם היתה במטרת והיה כורע
 לדבר אליה במסתם התיא שהיא בו * ולזה
 היה דומה כאלו רצונו לכבוש אותה תחתיו
הדבר יצא מפי המלך לפני המן חפז *
 אחשוב שכמו פניו שלא יראהו
 המלך לשכך חמת המלך וידמה שכך היה
 מסתנה כמו שפשט המנהג הוי שכאשר כע'
 שר גדול על איש שהולפניו יצוה שישויהו
 מלפניו הלא תראה כי המלך קם בחמתו
 שמשתדל היין להפריד מראיית המן לשכך
 אמתו ומה גם כן חוייב בראות חמת המלך
 עליו שיכסו פניו כדי שלא יראהו המלך את
 בית המן צורך היהודים שנתנו לר' **רח**
 לפני היותו צורך היהודים ותשם אסתר ארז
 מרדכי על בית המן עשת אותו פקיד וממנה
 על קניני הבית ההוא רוצה לומר לשמרה לה
 חזוקה אסתר והדבר לפני המלך וגו' הנה
 השתדלה עתה להפרי עצרת המן ועל זה
 אוציבה להתיר עצמה לפורת להכנס אל
 הצד הפנימית ואם לא נקראת כי בזולת
 זה לא הועילו לה מעשי' כלל להצלת ישרא'
 ראוי שהעך שכבר יתבאר מזה המקום כי
 גאותיות הראשונות אשר שלח המן בשם
 אגמלך לא היו לצו' שישמידו ויהרגו היהודים
 שאבדום ויבזו שללם אבל היתה לתת רשות
 לצרייהם ולבקשי נפשם להשמידם ולאבדם
 מחשוב שאלו שהיו אויבי ישרא' היו כלם
 בורע עמלק והם היו פשתדלים בהשגרת
 ישראל כראש כמו שנזכר בתורה ועתה
 ששצאו ישראל בשפלות היה השתדלותם

לכלותם לשם יתברך ולהגלות רצון עמלק
 בהשגרת ישראל צוה הש' בתורה למוות
 זכרו ולולי השגתו יח' ככ' היה עמלק מנצח
 תמיד כמו שבארנו בסוף פרשת ויהי בשלח'
 וידמה שעל זמרה המלחמה נתנבא יעקב
 אבי' ע' באמרו על בנימין בבקר יאכל עד
 ולערב יחלק שלל והנה היה הבקר מלחמת
 שאול עם עמלק כי אז התחלת המלכו' ליש'
 והערב היה בימי מרדכי שעבריה ושקעה
 מלכו'הו של ישראל ולפי שברוב אשר
 נה' מ בשם המלך ונתחם בטבעת המלך אין
 להשיב הוכרתו לקחת עצה למלט היהודים
 מיד שונאיהם כיום ההו' כשנתן המלך להם
 רשות שיתקבצו היהודים להציל נפשם מיד
 הצרים אז להשמיד להרגו ולאבר את כל חיל
 עם ומדינה הצרים אותם ושלל לבו כאלו
 היה זה מהמלך לתת רשות לשני החלקים
 להלח' זה עם זה ולבזו זה את שלל זה וידם'
 כי לר' כעס המלך על רב המן לא השתדלה
 אסתר לשוב לפניו עד אחר זמן ירכנ בו
 שתשוך חמת המלך אז אולי המתירה עד
 ראותה אם תקרא לפני הפלך וכאשר ראתה
 שעבר זמן רב ולא נקרא לבא לפניו הוכרחה
 להתיר עצמה למיתר לדבר עמו להשיב
 מחשבת המן אז נתקבצו אלו שתי הסבות *
 והנה יראה כי בשלשה עשר בניסן נתח'
 הדת בשושן הבירה להשמיד היהודים ובו
 ביום ידע זה מרדכי והודיע אותו לאסתר *
 והצומות היו לפי זמ' בארבעה עשר ימים
 האשון של פסח ומחרתו וביום השלישי של
 פסח נתלה המן ונתחדשה הגזולה למרדכי
 וביום שלש ועשר' לחדש סיון נעשו הספרים
 השניים להשיב מחשבת המן ולפי שהיה
 הזמן קצר לשלוח זה בכל המלכות הגדול
 הוה הוצרכו לשלוח הספרי ביד הרצי' כסופ'
 רוככי הרבש והם מפין הסופים והם היותו
 קלי המרוץ וכבר נתבא' כעניין סופי' ש'מרה
 שהרבש הוא ממין הסופים כמו שבארנו בספ'
 כלים ונשלחו גם לואת הסכה אלו הספרים

ונתן הלוש והסוס ולא זכר הכתר לקצר
 והמאמר כך רבין רבי אליעזר הגדול כפו
 שטראה בפרקיו שכתב * והכתר אשר נתן
 בראשו ופירושו יפה הוא * יודמה עוד שירצה
 בזה שיקחו הסוס אשר רכב בו המלך בעוד
 שהיה נתן כתר מלכות בראשו * ואולם
 אמר זה כי המלך אינו נושא כתר מלכות
 ככל העתים אשר הוא רוכב אך היה נהוג
 אז באותם המלכים המלכים על כל מלכי
 הגוים כי בעת שהוא רוכב עם שרים גדולים
 מאד ומלכים אשר תחריו ישא כתר
 מלכות להכיר שהוא המלוך ואז הירקרוכב
 בסוס היותר יפה אשר לו וזאת הסבה גם
 כן וספני זה כתר המן הסוס הוא *
 והלבישו את האיש * רוצה לומר שילביש
 האיש ההוא בעצמו שהוא משרי המלך
 הפרתים את האיש אשר המלך הפין ביקרו
 והוא בעצמו ירכיבו על הסוס כרוכב העיר
 שיראוה כל העם * והמן נדרף אל בירו
 אבל וחפני ראש * רוצה לומר שנדחה
 משם אל כיתו מרוב הצער והכשרת והיות
 אבל מרוב הכעס וכסרה פניו כמנהג האיש
 המצטער מאד * אם מרע היהודים
 מרדכי אשר החלול רוצה לומר אם היה
 שיהיה מרדכי מרע היהודים והרצון בזה
 שלא יהיה ממשפחת גרים הנה כיון
 שהחלול לנפול לפניו לא הוכל לו כי נפול
 תפול לפניו כי כן מצאנו במלחמות שהיו
 לישראל עם עמלק שנצחו אותם נצחו
 נפלא * ויבהילו להביא את המן רוצה
 לומר וימירו * כי אין הצר שיה נזק
 המלך רוצה לומר כי אין הצר לו מצוק
 שיקרה לעמי כפני היותם עבדים ושפחות
 שיה לי כמו שהוא נזק המלך אם לא יגיעו
 עשרת אלפים כבר כסף על זה אך
 המור לא נוכל לסבול בשום פנים לי
 ולעמי * ויאמר המלך אחשוורוש
 ויאמר לאסתר המלכה * יתכן שאמר
 אחשוורוש לאשר סביבו מי הוא זה
 ואיזה הוא וכאשר ראה שאין עונה אליו

עשתה זה כדי שתגיע מבוקשה מהמלך עם
 עזר המן ולזה של המלך לה אז מה שאהה
 ובקשתה ומחר אעשרה כדבר המלך רוצה
 לומר להגיד מה שאלתי ובקשתי * ולא קם
 ולא זע ממנו ו'ל שלא קם ממקומו לכבודו
 ולא התנועע כלל * ויתאפק המן רוצה לומר
 שנתחזק להשקט ממנו הפעולות הכעם
 והחיסה וכל זה איננו שוה לי רוצה לומר
 שכל זה הכבוד וזאת הגדולה לא ישוו לי
 לכעם אשר אני כועס על מרדכי היהודי * ה
 בראותי שאינו נכנע לתת לי כבוד *
 או ירצה בזה שכל הכבוד אינו מועיל לי
 מרוב ההפעלות אשר לי על מרדכי בראותי
 אותו שאינו נכנע לתת לי כבוד *

בליה ההוא נדרה שנת המלך *

ידמה שזה סבב מסבב הסבות להשגחה על
 ישראל ועל מרדכי עם שרברי אסתר סבבו
 גם כן לאחשוורוש מכוונות ומחשבות כי לא
 היה יודע על מה ועל מה תשתדל אסתר בזה
 האופן לבקש מהמלך במשתה בקשתה ועל
 מה תצטרכה לקרוא להמן עמו שני פעמים
 ולפי שהיה נהוג בערב שרוד שגרו המלך
 להביא לפניו ספר הזכרונות דברי הימים לפי
 ששם ספרים תשמח הנפש בשמיעות ויהיה
 זה סבה להביא השינה עם שזה גם כן יביא
 למלך להזכיר מה שקרה וילמד בזה דעת
 לעתיד ויתיישר גם כן לתת גמול טוב לאשר
 גמלו והתקף * מה לעשו לאיש אשר המלך
 הפין ביקרו יא * שיעשו כי בעצמו דבר יהיה
 לנכבוד ולזה אמר מה לעשות באיש ואשר
 נתן בחר מלכות בראשו רוצה לומר * ואשר
 נתן בזה שיונתן בחר המלכות בראשו כדי
 לכבוד יותר מה שאפשר ויהיה אסרו ואשר
 נתן בחר מלכו כמו ותראהו את הילד שזכר
 העניין סתום תחלדה ואחר כך ביארו וכן
 העניין בזה המקום רוצה לומר * ואשר נתן
 שתואה בחר מלכות בראשו ואמר אחר זה

במשפטו הראשון כי לא היה נכון לבוא אל
 שער המלך בלבוש שק' שק ואפר יוצע
 לרבים ר' ל כי בכר יונת ויפרש שק לרבים
 שק ואפר ללבוש' לבוש השק מגולל באפר
 או לשכב עליו' ותתחלה המלכה מאד
 רוצה לומר שאחזה חיל ורתת וחדדה כי לא
 ידעה על מה ועל מה וחשב' כי אולי שללוהו
 שוללים ולזה שלחה בנדוי' להלבוש' אר
 מרדכי כדי שיסיר שקו מעליו ובאש' הרגיש'
 שלא רצה לקבל אז ידע' כי זה על אבל גדול
 וצער חזק ולזה שלח התך אל מרדכי לחקור
 סמנו על מה זה' ויגד לו מרדכי את כל אשר
 קרה ורוצה לומר שכבר הודיע לו מה שקרה
 אותו מעני' המן שלא רצה לכתו ולהשתחו'
 לו וכאשר נגהו עבדי המלך על זה אמ' להם
 כי הוא יהודי ולא יוכל לעשות זה מצד דתו
 ועל זה כעס המן ובקש להשמיד אר' כל
 היהודים ואמר לשקור' ונגזר המלך עשרת
 אלפים כבר כסף ביהודים לאבדם' והגדר
 הרצון באסרו ואת פרשת הכסף ואת באור
 סך הכסף' ואת פשתגן כתב הדת אשר נתן
 בשושן לאבד' ולהשמידם רוצה לומר
 העתקת הכתב ההוא' להראות את אסתר
 רוצה לומר להראור' אר' אסתר העתקת
 הכתב הזו ולהגיד לר' הדבר אשר בעבורו
 נתחדש זה החדוש והוא שכבר היה מרדכי
 סכתו כי מזה התיישר יותר אסתר להשתדל
 בכל עוז להעביר זה' רדע מישראל מפני
 שכסכת איש ממשפחתה בא להם זה'
 שרביט הזהב שבט הזהב' ואני לא נקראתי
 לבא אל המלך זה שלשים יום אמרה זה כי
 אולי יחשוב מרדכי כי לא תצטר' לסכן עצמ'
 לבא אל המלך לדבר עמו בשתב' אל החצר
 הפנימית כי היא נקראת לבא אל המלך תמיד
 ואם תוכל להתחל' לו ולבקש מלפניו על עמה
 ומפני זה הוציכה להגיד לו שזר' שלשים
 יום לא נקראת לבוא אל המלך' ריות והצלה
 יעמוד ליהודים ממקום אחר רוצה לומר כי
 פסכות אחרות וזוהת תצמח הישוע ליהודי'
 אם לא תשתדל היא בהצלחתם ואת' ובית

אביך תאבדו ירצה כי מפני הטארה אם לא
 תשתדל בכל עוז תאבדו היא ובית אביה ולא
 תועיל לה המלוכה כי הש' שליט לענוש
 מי שירצה' ומי יודע אם לעת בזאת הנעדר
 למלוכה רוצה לומר ומי יודע אם בעבור עת
 בזאת שהוא עת רעה לישראל הנע' למלכות
 כדי שתגיע להם ההצלה על ידך וסכב הש'
 זה להשנחה על ישראל' וצומי עלי רוצה
 לומר בעבורי וענין הצום הזה הוא להפילה
 לש' בעבור' שיתנה לחן לפני המלך בדרך
 שיושיט לה את שרביט הזהב והוא אמרה
 ובכן אבא אל המלך אשר לא כדור רוצה
 לומר אחר אלו הצומות שיצומו כל היהודים
 אשר בשושן ונצ' אני ונערתיי אתיר לעצמי
 לבא אל המלך אל החצר הפנימית מזולת
 שאקרא ואם אין כדור פרס ומדי ואם תיר
 שלא ישיט לי המלך את שרביט הזה' הנה
 לא אפסיד מאד כי כמו שאמ' על דרך
 האחר אמ' על דרך זה' ויעבור מרדכי
 ויעש וגו' רוצה לומר שכבר עבר מרדכי
 בעיר שושן לכנוס את כל היהודים ועשרה
 ככל אשר צו'ה אותו אסתר מדבר הצומות
 האלה בעבור אסתר להתפלל לש' שלא
 יקרה עונש בכואה אל החצר הפנימית אשר
 לא כרת' ותלבש אסתר מלכות רוצה לומר
 ותלבש אסתר אגדי מלכות' ויאמר לה סוד
 לך אסתר המלכה' הנה בראות המלך כי
 היא התירה עצמה למור' לבא אל החצר
 הפנימית אשר לא כרת כדי שתוכל לר' עמו
 חשב כי לענין קשה וגדול נצטרכה אסתר
 ולזה שאל המלך מה לך אסתר המלכה ומה
 בקשתך כי ידמה שה' באה לפניו אם בעב'
 דבר קשה מאד לה אם לבקשר' דבר קשר'
 מאד וגדול ואפשר כי מרוב הצער והפח' קרה
 לר' כדמיון עלוף כמו שנזכר בספר יוסיפון
 ולזה התעורר המלך במהירו' להצילה מפחד
 המות' ויאמר לה המלך במשחה היין וגו'
 הנה ידע המלך כי לא התירה אסתר עצמה
 לאות בעבור זאת השאלה שאמרה שיבא
 המלך והמן אל המשחה אשר עשתה אך
 עשתה

בלתו אותם לא ישתדל לבקש זה מרמלך
 כי מרש שתכלירו בלתי יאפשר אין ראוי
 להשתדל בהנעתו * ויאמר המן למלך
 אחשורוש ישנו עם אחד כפזר ומפורד בין
 העמים וגו' הוא הודיע לו שהוא עם אחד כי
 מפני זה היה לו לירוא יותר מהסכי הם כלם
 תמיד בהסכמה אחת והודיע לו גם כן שהוא
 מפורד ומפורד בין העמים כי מפני זה יתכן
 להם יותר להדוש רעה על המלך כי אפשר
 להם להניא לב האנשים אשר הם ביניהם
 מהמלכות ואף שדתייהם שונות מכל עם
 להעיר לאחד משאר העמים וזה כלומר
 להנהיג את מן שאר העמים ונמוסייהם וזה
 בלו סמה שיסכב שיקל להם לעשות כנגד
 המלכות דברים מגונים כי אין להם דר
 המנעם מזה אין אצלם סגונה מרש שהוא
 סגונה לאחד משאר העמים וזה כלומר
 שיקל עליהם לעשות כנגד המלכות וכנגד
 העמים אשר הם ביניהם * והודיע לו גם כן
 שהם אינם עושים את דתי המלך רוצ' לו מר
 שאינם מקיימי זמירותיו ולזה הם כמו מורדי'
 בו והודיע לו * כי אין למלך שוה להניחם
 רוצה לומר שאין למלך הועלת מהם אשר
 בעבור יוכיח להניחם על עניינם כי אין בהם
 שום הועלת אל המלכות * ובהיות העניין
 כן שאין בהנחתם הועלת ובו אפשר הועלת
 נוקרבים למלכותם כמו מורדים במלכות'
 והנה השתדל המן עם זה לאבדם עם המלך
 והבטיחו להגיע אל גזי המלך הועלת רב
 שאר ויס' בזה היות המלך וידמו שהודיעהו
 המן כי מפני היות דתייהם שונות מכל עם
 צוה בדתם להרג שאר העמים אשר לא
 יכנעו למצות דתם וכבר נודע לו זה סמה
 שהשתדלו ישראל לכלות עמלק על ידי שאול
 וזולתו ומפני זה גם כן השתדל המן לכלות
 ישראל בכללם לזה גם כן נרצ' אחשורוש
 והסכים להשמיד העם בזולת הועלת אחר
 שיגיע לו מזה ולזה נתן ארש טבעתו להמן
 אשר בה הוחכם המלך כדי שיוכל לחתום
 כטוב בעיניו וידמה שאחר זה השאירו כיוו

לחתום על ידו בשם המלך כל החתום ולזה
 אמר אחר זה כי אחשורוש נתן למרדכי את
 טבעתו אשר העמיד מחסן * ועשרת אלפים
 בכר כסף אשקול על ידי עושי המלאכה *
 ידמה שהמן השב כי משלם יפרע זה הסך
 למלך ולזה רצה לחתום בשם המלך שיהיה
 שלם לבז לעושי המלאכה והם יביאנה לו
 וממנו יפרע זה הסך * ואפשר שהמן רצה
 לתת מכיתו למלך זה הסך כי עשי גדול היה
 כמו שנזכר אחר זה בהדוש הראשו בשלש
 עשר בו הוא חדש ניסן אחשורפני המלך
 הם שרים גדולים ממנוים מהמלך על דבר
 הנהגת המלכות לחלקים גדולים ממנו *
 והפזות הם שרים על המדינות מצד עצמם
 ואל שרי עם ועם רוצה לומר מהאומות
 המתחלפות ולזה אמר זאל עם ועם כלשנו *
 ושללם לבז צור זה כיו שישתדלו יותר
 למלאות מצותו מפני הועלת שיגיע להם
 בשלל פשתנן הכתב להנתן דת בכל מדינה
 ומדינה גלוי לכל העמים להיות עתידו ליום
 הזה צוה שישאר פשתנן הכתב בכל מדינה
 ומדינה כאופן שיהיה גלוי עניינו לכל העמים
 כדי שיזכרו מה שהם עתידים לעשות ליום
 הזה המובל לזה הפועל והוא שרשה עשר
 יום להדוש אדר * הרצים יצאו דחופים רוצה
 לומר שמהרו אותם לרוץ * במדינה ומדינה
 כאלו הכפרים * והדת נתנה בשושן הבורח
 רוצה לומר בשושן שהיתה שם בית המלך
 והוא ארסון חזק טור' בלעז * והעיר שושן
 נבוכה * ידמה שהיו בשושן יהודים רבים
 כמו שיאמר מרש שאמר בשושן הבורח
 הרגה יהודי' ואבד חמש מאות איש והם היו
 במבוכה גדולה על הנעשה ואפשר שזם
 העם אשר היו בה היו נבוכים על זאת הצוואה
 וילבש שק רוצה לומר יילבש לבוש שק והוא
 לבוש משערת הכרמות הקטנות * ואמר
 רוצ לומר שמרוב האבל עוול בעפי' לבושו
 ויבא עד לפני שער המלך רוצה לומר שבא
 עד המקום שהוא אצל שער המלך והוא
 הרחוב אשר שם ולא בא אל שער המלך

אחשורוש

למדינות עשה ירצה לומר שצוה למדינות
 שינוה ממלאכה ביום שנשא אסתר לאשה
 והנה היתה התנה גם כן מה שלח לעזרא
 ונתן לו ארץ כל בקשתו כמו שכרוב בספר
 עזרא ואז עלו רבוק מבבל ישראל ל ירושלים
 כמו שזכר שם ואז גם כן פטר המסים אשר
 היו על עברי בית הכמו שזכר והנה קודם
 זה כתבו שטנה על ירושלי ועל יושבי יהודא
 כמו שזכר שם וגם אחר זה לפי הגרמדברי
 נחמאי בן הכליה יותן משאת כבוד המלך
 רוצה לומר שנתן מנות יפות במשחה ההוא
 בהשגור יד המלך אשר רהבאר היותר
 בתכלית הרכבו ובהקבץ בתולות שניר
 ומרדכי יושב בשער המלך רוצה לומר כי
 בהקבץ התלו שנקרא לפני המלך לאחד
 שכא אסתר ליו לעיני אס ישר יפה מבבל
 בתולות ויותר נושא חן בעיני המלך וכה
 עמד המלך על היתה נושא חן והסד לפניו
 מכל התולות הנה אז **מרדכי** יושב
 בשער המלך וזה כי
 חכמתו היו שואלי עצתו במשפט ולזה היר
 אחד מיושבי שער המשפט אשר בכי המלך
 ואס כי אסתר שמרה מצור מרדכי לבלתי
 הניד עמרה ומולדתה והיורה עושה מאמר
 מרדכי כאשר היתה בהיותה גדלה עמו
 בימים ההם ומרדכי יושב בשער המלך וגומר
 ידמה שכבר נודע זה הסוד למרדכי אם מצד
 שהם מסתרים זה ל זה כלשונם והיו חושבין
 שאין שם מי שיבין דבריה והנה היה מרדכי
 מבבל לשונכי הוא היה מסתדרין כמו שאמ'
 לו והם היו מבינים כל הלשונות או נודע
 לו זה ברות הקדש או מצד רמיותיהם ולזה
 כפר שכבר כעס כל אחד מאלו שני הסימ'
 שהיו משרי המשקים והניע מבעס שבקשו
 לשלוח יד במלך אחשורוש להמירו בסם
 המות שישימו ביינו והנה ידמה כי מפני
 דיעירת מדיכי כעסם על המלך והרגיש
 בבקשתם זה הסם הסמי שפט חקף שילוצת
 הסכה השתדלו בהנעת זה הסם להם ולולי
 זה לא היה צריך לומר קצף כנתנא וחדש
 כל נתי

משומרי הסף אבל יכפיק שיאצרו שהם
 בקשו לשלוח יד במלך אחשורוש אחר
 הדברים הלה גדל המלך אחשורוש את המן
 בן המדחא האנגי ונז'רמה שלגורל מלכות
 אצל המלך צוה לכל השרים שישתחו לו
 ויעשו אלוה כמו שמצאנו בנבוכד נצר
 כי כששמע דבר דניאל בחדויעויו לו חלומו
 ופטרנו אמר לעשות ממנו אלוה ולזה קראו
 בלשטאצר כשם אלהים ולדניאל סניד ומנחה
 ונחורין אמר לנסכא ליה ולזאת הסכה כרח
 מרדכי מלכרוע ולהשתחות להמן כי לולי זה
 לא היה ראוי לו שיעבור אר מצור המלך
 בעבור מניעת כבוד שר אחד מן השרים וזה
 מבואר ממ' בורעים ומשתחיים להמן כי כן
 צוה לו המלך רוצה לומר כי כן צוה המלך
 בעצמו היעמדו דברי מרדכי כי הניד להם
 אשר הוא יהודי רוצה לומר כי מרדכי הניד
 להם כי מפני דתו הוא נמנע מלהשתחות
 להם הוא יהודי ולא יכול לעשו לזה זולת
 מהש' גם זה ערות כי מפני זה נמנע מרדכי
 מלהשתחות לו כי בכב הניד להם אשר הוא
 יהודי והנצל על מה שה' עובר מצד המלך
 בזה הענין כי הגידו לו את עם מרדכי רוצה
 לומר כי עבדי המלך הודיעו לו כי מפני היות
 יהודי הוא נמנע מלהשתחות לו הפיל
 פור הוא הגדל לפני המן מיום ליום מתדש
 לחדש שנים עשר הוא חדש אדר הנה זה
 המפיל הגורל יתכן ששאל לו המן באיזה
 עת יתכן לו יותר להשמיד ולכלות זאת
 האומרה ועל צד הגורל בחר החדש והיום
 מתחדש יתכן שזה הגורל היו מפילים על
 צד הקרי כמו מה שהתפרסם מהיות הגורל
 אשר יקראום חכמת העפר וידמה שהיה
 זה הגורל מצד שפטי הככבים והוא לקוח
 מהמשרר המושל בעם ומהמזל הצומח
 ומשאר העניינים הנמשכים לזה מהגורלות
 לפי מה שכרבו בעלי משפטי הככבים
 בספריהם והנה השתדל המן בהפלת זה
 הגורל תחיה קודם שיסאד מהמלך לכלות
 זה העם כי אם לא ימצא לפי הגורל אפשר
 כל נתי

ומלכותה יתן המלך לרעותה הטובה ממנה
הנה לא קראה מלכה כזה המקום כי הירח
לצונו לעשוק ממנה המלכות ואמר כי על
מה שמנעה מלכה לפני המלך תסיר ממנה
המלוכה כי לא היתה לה אם לא מפני המלך
ולפי שאינה נשמעת לו אן ראוי שתשא לה
אך יתנה המלך לרעותה הטובה ממנה וזה
יהיה כשמינית אותה ויקח אשרה אחרת כי
כזול' זה לא יתכן זה העניין כי כל נשי המלך
הם מלכות ואפשר שהיה מנהגם שלא לקח
הם אם אשה אחת להו' כל איש שורר בביתו
ידבר כלשון עמו' רוצה לומר שכל איש
יהי מושל בביתו להכריח אשתו למה שירצה
ויוכל לנהוג כמנהגו עמו אף על פי שאינו
ממנה עם אשתו לעשות ככה והנה אמר זה
כי ידמה שושתי אמר' שאין זה נהוג בארצה
ובעמה לבא המלכה לפני האנשים שהם
עבדיה לראות את יפיה' זכר את ושתי ואת
אשר עשתה ואת אשר נגזר עליה' יתכאר
מהנמשך מה שהוא זכר את ושתי ויפ' והיה
דואג על שנהרגה כי אשר עשתה לא הירח
באופן שיהיה ראוי לגזור עליה מה שנגזר כי
עשת' זה לצניעו ולפי שנערי המלך משרתיו
הרגישו שהמלך היה דואג ערו' ליפיה נתנו
לו עצה לקבל כל נערה בתולה טובת מראה
אל שושן הבירה אל בית הנשים ויבחר מהן
אחת היטב בעיניו והיא תמלך תחת ושתי'
ונתן תמרוקיהן כדי לייפותן ולעדן הכש' ולפי
שנכתרו מאלו אסתר למלך תחת ושתי בא
לזכו' חסד' ורב' מרדכי בן דוד ונתבא' מזה כי
השתת עמק שנלמד' על איש מבנימין
כי מבנימין היה שאול אשר השחי' את עמלק
והנשאר מהם בימי אסתר נכרתו ונשתחו
על יד מרדכי ואסתר כמו שביאר בדברי זאת
הסגולה' ויהי אומן את הדסה היא אסתר
בת דודו ירצה לומר שכבר היה מגיל אותה
כש' היתה בתו והנה קרא' הדסה לשלמית
כי כמו שההרס יתן ריתו הטוב ויועיל בזה
פי' שאצלו כן היא נותן' היתה כטוב מדותיה
וישר דרכיה להועיל ולהטיב למי שאצלה'

והנה כי כמי שהמשיל הצדיקים להרסים
כאמ' בין ההרסים אשר במצורתם כן המשיל
היא להרסה' ואפשר עוד שהיו לה שתי
שמות רוצה לומר שהיתה נקראת הדסה
והיתה נקראת גם כן אסתר והנה בסוד אביה
ואמה יקחה לו רבת לגדלה כש' היתה בתו'
ותיטב הנערה בעיניו וגו' והנה מפני שחשב
הגו כי היא תהיה טיבה להיותה יותר יפה
בעיניו מכולן הנה מפני זה מרר לתת לה
תמרוקיה והמתנות הראויות לתת לה ושנהג
מקומה ומקום נערותי' ממקל' שאר הבתולות
עד שכתר לה המקום היותר טוב שבבית
הנשים' כי מרדכי צוה עליה אשר לא תגיד
ידמה כי מרדכי ראה שהיא תהיה מלכ' תחת
ושתי לפי שעל ידה יתכן שיגיע טוב לישראל'
צוה על' שלא תגיד מאיזה עם היא כדי שלא
יעזיבו המלך בעבור ראויה שהיא מעם
שפל שהוא גולה בין האומות' כערב היא
באה ובבקר היא שבת אל בית הנשים שני'
הגרה היתה שם בירת הנשים שני' וביאו בו
הפלגשים ולזה כששכב' הכתולה בערב עם
המלך תשוב בבקר אל בית הנשים שני' שיבא
עם הפלגשים ויאהב המלך את אסתר מכל
הנשים ותשא הן וחסר לפניו מכל הבתולות'
ידמה כי לא בעל המלך כל הבתולות אך
הנבחרות מהם כי כבר מהר שומר הנשים
תמרוקו אסתר ונערותי' ולזה לא יתכן שתהי'
היא האחרונ' ולזה אמ' כי כאשר באה אסתר
אליו אהבה מכל הנשים הפלגשים שבא
עליה ונשאה חן וחסד לפניו מכל הבתולות
הנשארות אז שם כתר מלכו' בראש ונתכאר
שהיא נושאת הן בעיניו יותר מכולן' כי אז
צוה המלך לקבצן לפניו לראות אם היתה
יותר נשואת הן בעיניו מאסתר' כאמ' ובהקבץ
בתולות שני' וידמה שרוב נושא' הן בעיניו
לא בעל אחר המלך כי אם אחר ששם כתר
מלכות בראשה כי לא הירח זכר' ראוי כיון
המלכו' ואולם האחר' בעל ונשארו פלגשילו'
ולזה קבץ אז המלך כל הבתולות הנשארות
לברר איזה מהן יתיר יותר בעיניו' והנחת
א א I II למדינות

אחשוורוש

נתלים כנדי הארמון והיו נאחזים בתם כנדי
 האהל שהיו מצבעים מתתלפים והנה אות
 בית כמלת אשר כחצר גינת ביתן המלך
 בחור כרפס ותכלת אחוז בחבלי בוך ובארמון
 על גיליו כסף ועמודיו שש מטות זהב וכסף
 והנה החל מלמעלה וסיים כמה שהו למטה
 ודו' זכר תהל' האהל ואחריו היריעו התלויו'
 שלמעלה למטה למחיצות ואחריהם המטות
 ואחריהם קרקע התצל' אשר עליו היו המטות
 והנר הויו המטות מבנדי זהב וכסף והיה
 בקרקע החצר כלו רצפת שם טובור הויו
 ממוצעות ומסודרות שם והנה בהט היא אבן
 דומה לשיש ודר וסחרת הם אבנים יקרות
 והרצפה היתרה כלה מאבנים האלו בסדור
 שונבל רוצה לומר שהיתה שם אבן של בהט
 ואחריה של שיש ואחריו של דר ואחריו של
 סותרת והם סמה שורה על רוב עושרו וכבר
 התפרסם זה גם כן מפני שהראו עושרו כבוד
 שלבונו ויקר תפארו גדולתו לא נשלם כי אם
 ביימים רבים מאד רוצה לומר שמונים ומאת
 מים ושישים בכלי זהב ונ' א' שהוא היה
 פשקה כל האנשים בכלי זהב והויו שונים
 קצתם מקצת מפני תמונתם והמרגליות
 והקבועות בהן חה היה כולו להפלת עושרו
 ונתן לכולם מיון המלכות והוא מיון שהיה
 שותה ממנו המלך והיתה שם ממנו לרוב
 והשתיה לאיש ואיש היתה לפי רצונו
 ומנהגו לא היה שם דב' אגוס אותו ויעכבהו
 מלשתות בעת רצונו לשתות כי תמיד היה
 מוכן מיון לפני כל איש ואיש והנה אמר
 זה כי בסעודת הגדול' יקרה לפעמי' שיחסר
 לקצת אנשי הסעודה קצת מר' ש
 שצריך להם ומכשחם לשאול יאנסו שלא
 יהיה להם רצונם מהסעודה על כל רב ביתו
 על כל גדול ומנהיג שבביתו והם הממוני' על
 דברי הסעודה כי לכולם צוה שמה שיהיה
 תחת מניו מהסעודה יהיה מוכן תמיד לכל
 בני הסעודה עשתה משה' נשים בית
 המלכות רוצה לומר בבית המלכות ואז גם
 ושתי המלכה להורות כי מאת המלך נהיה

זה כנדי שליא יבוא הנשים שלאכול מלפני
 האנשים ולזה סדר שיהיו האנשים לבר
 והנשים לבר שבעת הסייסים המשרחים
 את פני המלך אחשוורוש ידמה שהם היו
 מסורסים וזוה שלח המלך יקרא ושתי על
 ידם כי אינם ראויים לשגל' ואפשר שיהיה
 הרצון שייס כטעם אמרו בדבר המלך אשר
 ביד הסייסים ותמאן המלכה לבא כדבר
 המלך אשר ביד הסייסים אמר כי אף על פי
 שאמרו לה זה בשם המלך אלו הסייסים
 שהיה ראוי שתאמין כדבריה כי הם מהמלך
 הנה עם כל זה מאנה לבא למלאות מצות
 המלך ואפשר שיהיה הרצון בזה כי היא
 לא רצתה לבא כדבר המלך מפני היותו כד
 הסייסים כי לגאות' היתה רוצה שישלח לה
 אחשוורוש שרים רבים נכבדים מאלה'
 לחכמים יודעי העתים הנה חכמים האלו הם
 לחכמים בדינין ופלוסופי' המדיני' וזוה יוכלו
 לשפוט כדברים כפי הראוי ועם זה היו יודעי
 העתים רוצה לומר שהיו כקיימים בחכמות
 המזלות כי בזה יתיישרו לשפוט בדבר' לפי
 מה שיאו' מהמסודר מהנמי' השמי' וזוה
 אפ' לפני כל יודעי רת ודין' והקרוב אליו
 כרשנא ונ' אמר שהקרוב אליו מ'ו' החכמים
 אשר בזה התא' שיוכל להניד להם זה העני'
 כדי שישפטו בו לפי הראוי היו אלו שזכר כי
 הם היו רואי פני המלך תמיד והם היו
 הקודמי' להיות יושבים במלכות כי מפני רוב
 חכמת' היו אצל המלך וקרובים ליו בישבת'
 ואולם האחרים כשיבאו שם היו רחוקים
 משיבת המלך והנה ידמה שהיה הסכמתם
 כי כשתשאל עצה מהם יתחיל הקטן מהם
 לדבר תחלה כדי שתשמע עצת כל אח' מהם
 כי אם ידבר הגדול תחלה הנה הנשאר ייראו
 מלחלוק עמו ולא תהי' שם עצה זולתי מאת'
 מהם ולזה דבר תחלה ממוכן שהיה הקטן
 מאלו החכמים ולפי שישירה עצתו בעיני
 המלך והשרים נעשתה עצתו ולא יעבור
 רוצה לומר שיתקיים תמיד זה הנמוס לא
 יסור' אשר לא תבא ושתי לפני המלך
 ומלכותה

ביאר אחשורוש

ואחרתחשטתא מלך לכל הפחות לב' שנים
 כי כתוב בספר עזרא בשנת שלשים ושנים
 לארתחשטתא מלך בבל ולא נשים בניין
 הבית עד מלכות דריוש עד ארבע שנים
 למלכות דריוש הפרסי אך תחלת הבניין
 היתה בתחלת מלכות כורש הפרסי *

ויהי בימי אחשורוש וגו' עד סוף
 הכפר *

ידענו שזאת המגלה נכתבה ברוח
 הקוד' ולה נכתב'בין הכתובים

ברוח הקודש והנה נכתבה לפרסם דבר הנס
 הנפלא אשר בעמורוקבלו עליהם ישראל
 לקים את ימי הפוריים ועם זה השלימו הספור
 לכאר איך סבב זה מסבב הסבות להשגחה
 על ישראל * **ביאור** מרש שצריך לפרש
 בזאת המגלה * שבע ועשי'ומאה

מדינה' הגה הרצון כמדינה מחוז בו עיניו
 רבות כי ידענו מדבר המלכים האלו והם
 מלכי פרס שבבר היו מלכים בכל הממלכות
 וזה כי כבר נראה מבד'ביו דגואל שממלכות
 נכוכד נצר שד'ירה לבלשצר בן בנו נרן

למלכי מדי'נפרס ולהתמצא שאמר כורש
 בל ממלכות הארץ נרן לי אה' * הפרתמים
 הם שרים גדולים היו תחתיה' מדינות רבות
 בתצר גינת ביתן המלך * בתצר שהיה אצל
 גנת ארמון המלך והיה מקום רחב לאכול בו

כל העם הזה'חור ברפס ותכלת אחוז בחבלי
 ביון ואיגמן על גילי כסף ועמודי שש' חור
 הוא בגד לבן * ברפס הוא בגד ירוק כצבע
 שנקרא שמו ברפס * והכלת הוא בגד צבוע

בתכלת ואלו הבגדים היו אחוז' באויר בחבלי
 פשתן להיות לאהל ולמהם ולמכסה ואיגמן
 הוא בגד צבוע כצבע אדום והי' תלה כדמו'
 פרבת על גילי כסף ועמודי שש והנה גיליו
 ככף חס עגולים כדמו' עמודי' ואחשוב שהם
 היו נשעני' על העמודי' של שיש והיו עליהם
 כרמות כרים בין עמוד לעמוד ובגיליו' הע'
 נתלים

אמר לוי בן גרשם ראוי שדע שכבר
 אמר ירמיה כי בעת מלא' לבבל

שבעים שנה יפקוד ה' ית וכבר נשלמו כמות
 בלש צר בן בנו של נבוכ'נצר כמו שאמ'מנא
 מנא מלכותך והשלמה כי שבעים שנה היה
 קץ מלכות בבל כמו שזכר בספר ירמיה *

והנה אחר מור' בלשא צר בארה המלוכה
 לדרוש רמזי בן אחשורוש ולכורש מלך
 פרס חזנו אחריו ומפני זה אמ'דניאל כי בשנ'
 אחר לדריוש בן אחשורוש מרע מדי הבין
 בספרים אשר היה דבר ה' אל ירמיה הנביא

לפ' יאת להרבות ירושלים שבעים שנה וזהו
 דר' וש מראת אשר נאמ' עליו דקביל מלכותא
 כבר שנק' שתין ותרתי'ן והנה הרצון באמרו
 למלאות לחיבת לירושלים שבעים שנה
 ממלכות בבל כי אז יפקוד ה' את עמו ולזה

מצא דניאל את לבו להתפלל אז לפני ה' כי
 ראה כי הגיע הקץ ולא פקד ה' את עמו וחש'
 כי אולי גרם החס' וירמה שלא נשלמו עדיין
 שבעים שנה לבבל כי בשנת השבעים מרת

בלשאצו ומלך דריוש השגרה ההיא ואחר
 באה המלוכה לכורש מלך פרס וכתחלת
 מלכותו פקד ה' ית' עמו להשיכם לארצם כמו
 שזכ'בראש עזרא והנה נתנבא דניאל במלך
 דריוש המדי כי עוד יעמדו שלשה מלכים

לפרס והרביעי יעשיר עושר גדול * והרצון
 בזה כי מלכו' מדי פרס שהיא מלכות שנייה
 מהארבעה מלכויות הנזכרות בראש ספר
 דניאל היו בה עוד אחר דריוש המדי שלשה
 מלכים עומדים לפרס והנה השלישי מהם
 הוא הרביעי למלכות דריוש המדי ולפי הגר'
 הגה היה הראשון מהשלשה כורש מלך פרס
 ואחריו היה אחשורוש הווא' ארתחשטתא
 ואחריו היה דריוש הפרסי וכישיו'נשלם בניין
 הבית כמו שנתבאר בנבואת חגי וזכירה והנה
 לכל הפחות מלך מרש ג' שני כי כבר אמר
 דניאל בשנת שלש לכורש מלך פרס

קהל

הצלתה לנפש כי זה יבוא לעשות ספרים
 חרבה אין קץ ולדברי הרבה ויגיע עצמו כמה
 שאין בו תועלת להויר האויסים הווים
 ונפסדו ועד כי גם בהיותם קיימים ישתנו
 וְהַמְקִיִּים בָּהֶם עַד שְׁלוֹבֵן רְאוּבֵן עֵתָה הוּא
 זֹלַת לִבְנוֹ אִמֶּשׁ כְּמוֹ שֶׁהִתְכַּבַּר בְּסֵפֶר הַשְּׁמַעִי
 וּבְכֹאֵן טַעַן הַקְּדוּמִים וְחִשְׁכוֹ מִפְּנֵי זֶה שֶׁלֹּא
 תְהִיָּה בְּכֹאֵן יִדְעָה וּלְבָאֵר הַצּוּדֵק מִדְּבָרָיו
 שֶׁהִבְלִיתִי צוּדֵק חֲתָם זֶה הַכֹּפֵר בְּמַה שֶׁכָּבַר
 הַתְּכַבֵּר מִדְּבָרָיו הַסּוֹתְרִים וְאִמַר סוּף דְּבַר כָּל
 אֵלֹהֵי הַדְּבָרִים הַסּוֹתְרִים נִשְׁמָעוּ וְהַעֲלָה מִזֶּרֶם
 אַחֲרֵי בְרִית הַצּוּדֵק מֵהֶם שֶׁהִבְלִיתִי צוּדֵק הוּא
 שְׂרָאִי שְׂתִירָא הִ' יְהִי וְהַשְׁמֹר מִצּוֹתָיו בִּי זֶרֶם

הוא מה שכוון מכל האדם והוא הכליחם
 מזה יגיע האדם להצלחתו הנפשית כמו
 שכארנו בבאורינו לדברי התורה ועוד כי בזה
 גם כן תועלת בזה העולם וזה כי ה' יבוא
 במשפט כל מעשה שיעשה האדם אפילו
 בסתר אם טוב ואם רע ויענשוהו על
 הרע ויגמלוהו טוב על הטוב
ובכאן נשלם באור קהלת
 לפי מה שנר' לנו
 עתה ית' ויהעלה ה'
 אש' עזרנו ברחמי
 זכרוב חסדיו
 על כל ברכה ותהלה :

אמר

נרעם מרוב החולשה וכן יקרה זה לשאר
 האברי והתעוהו אנשי החיל כאלו תאמר
 הבה המושך ורדוהו ורחמחזיק והמעכל
 להב היששור וחולשתו והכח תרבטל
 פעולתם ובטלו השניים המוחנות כי מעטו
 ונפלו וחשבו העיני אשר היו בימי הנערות
 רואו בארובו ובמעט אורה ויקרה לו מחולש
 חוש השמש שימר לו שיוגרו לו דלתים
 בשוק לקול הנמוך אשר תחדשוהו הסחנה
 וזה יהיה סחולשת הואש השמע ומתנועות
 האויר אשר באמצעותו וקבל חוש דשמע
 מוחשו כמו שהתבאר בספר החוש והמוחש
 ומרוב היששות והחולשה יקום בבקר הטכס
 לקול הצפור כי לחולשת פעולתיו הטבעי
 תהיה שנתו קצרה וישחול כל בנות השיר כי
 לא ישיג בהם ערבות או רציה בזה כי הזקן
 לחולשת הכח הפועל בו כנעיות הקוליות
 ורובי החומר המתפעל יתחייב שיהיה לקול
 עב ונמוך בשיריו וכבר התבאר זה בספ' כ"ח
 גם מנבזה יראו וכאלו הם הבורחים מהנבזה
 וילכו מפני זה כפופים ויתחדש להם חתר
 ופלצות בדרכם מצד חולשתם וכאלו ירצה
 בזה שמנבזה יראו והוא המוח כי בו נמצא
 ההתכה רבה בהם ויתחדשו להם נזולי רבים
 יחדשו להם חתר בידהם מן המוח וינאץ
 השקר רוצה לום שתבא השיבה ויהי מעמם
 ככד וסא לתב והוא הדפק ולזה תהיה
 תנועתו מתנוגת ורבטל התאורה לסזק
 ותפול כי הליך האדם אל בית עולמו רוצה
 לומר שהוא רובק אל המרת ומכבו בשוק
 המופדים עד אשר לא יתק חבל הכסף והם
 העורקי הכלתי רופקים אשר ידלו האברים
 באמצעותם מהכבר והלב והדרכ ועמו מעט
 מהרז החיני ותשכ' הנולה איש באמצעותה
 ידלו האברים הדם ותרוח והם העורקים
 הדופקים ויתכר הכד אשר ירצו לסלא על
 המכוע אשר יסלארו ממנו וירז הנלגל
 אל המר והוא הפך התנועה אשר תצטרך
 לאדם ממנו כי האברים לא די שלא ידלו
 ממנו אבל יתד מהם וישוב העפר על הארץ

כשהיה וכן הענין בשאר היסודות והוחזק
 תשוב אל האלהים אשר נתנה ולזה ראוי
 שתשרדל בהשלמה בערת שיוכל כי אחר
 המות לא תוסיף שלמות זולה מה שתגיע
 אליו בעת החיים כדבקותה לחומר' וככאן
 נשלם מה שצוה עליו זה החכם ובעכו שלא
 ידמה האדם שתהיה סתירה בדבריו ושלא
 ילמד ממנו לעשרת הכלתי ראוי שכ לזכור
 שכבר אמר המחבר בזה הכפר דברים רבים
 שהם הכל ואין הרצון שתהיה כל מה שאמר
 הכל אבל ירצה בזה שכבר אמצאו בדבריו
 דברים רבים שהם הכל כי כבר תבא מלת כל
 כלשוניו בכמו זה האופן הרבה וזה תכלית
 מרה שתגיע אליו עיונו בזה הספר באופן
 כולל' ושאר מה שהיה קהלת חכם באלו
 העניינים רוצה לומר בכשירן המעש' ובענין
 החכמה למד בו עוד דעת ארת העם שקל
 במאזני שכלו איך ראוי שיהיה פתגם האדם
 כאלו הדברים וחקר בהם ותקן משלים הרבה
 יביאו האדם לאהב והנאהב ולהרחיק מה
 שראוי שירחק וזה היה ממנו בספר משלי
 והנה זה הוא מה שיתבא' ספ' ממנו ספסר
 קהלת הוא נעשה קודם מן משלי ואולם חקר
 בזה הספר בזה האופן וקבץ בו דברי סותרים
 לפי שהוא נקש למצו דברי הפך וכתו' וישר
 דברי אמת זה לא ישלם כאלו העניינים כי
 אם בזה האופן מהחקירות כמו שבארנו
 בפתחת זה הספר' **דברי חכמים הם**
 כדרכנות שמכונים **אל היושר**
 בדרישה כן דברי החכמים הם הולכים בלם
 נכח הדרוש אשר יחקרו עליו והם נטועים
 במסמרים רוצה לומר שהם קיימים במקום
 אחד כי הם יעיינו בעצם הדברי' ובמשיגיהם
 אשר הם תמיד באופן אחד לא במקריה אשר
 להם כמה שהם פריטים והם בעלי אסופות
 רוצה לומר כי אלו הדברים אשר יחקרו בהם
 הם טבעיים מ שותפים לכל אנשי המין ההוא
 או הסוג הקוא והשאר והוא החק' בענייני'
 האשים כמה שהם אשים החר בני מהם
 כי לא השלם מרה דיעה ולא הגיע כוח
 הצלה

שיפול העין שם יהיו קצת הזרעים ההם
 ויפסו ולזה ראוי שידע הקודם והמתאחד כי
 הקודם לא ישחיתנו הרוח והמאור לא
 ישחיתנו המים והכרד מי שירא שהרוח
 יכבד זרעיו לא יזרע ומי שירא כעבים ויפחד
 שיבא ויפסיד קצירו לא יקצור כי יתכן שיבא
 המטר במקום שהוא או במקום אחר קרוב לו
 ויפסיד קצירו כאשר אינך יודע מה דרך הרוח
 אש'תעבור כי אין הרוח מוחזק וכמו העצמ'
 בכטן המלאכה שומן שאינם נכרים כאיש
 ההוא כן לא תדע את מעשה האלהים אשר
 יעשה ולזה אין ראוי שתמנע מלזרוע אבל
 ראוי שתזרע בבקר ולזה נתן ידך מלזרוע
 בערב כי אינך יודע איזה מהם יכטר יותר או
 יהיו שניהם כאחד טובים ולזה אמר על צד
 המשל כי אין ראוי שיתרשל האדם מקניין
 המושכלו לא בעת כתרותו ולא בעת זקנותו
 והנה ערב אור החכמה וטוב לעינים כי בו
 ושינוי מה שהוא התחלת זר האור והוא ה'
 יתברך כמו שישנו השמש באמצעות אורו ה'
 הנה אם שנים הרבה יחיר האדם ככלם
 ישמח אם יורדו להשיג המושכלות כי אי
 אפשר לו שיגיע ל'גבול לא יוכל עוד להוסיף
 על חכמתו ואף ע"פ שיש להשג' האנושיות
 קץ וגבול (זרע מבואר לסי שעיין ברברינו
 בראשון ספ' ולזה ראוי שישתדל בקנין
 השלמות כמושכל'ל תמיד כפי מה שאפשר
 וככלם יזכור את ימי החשך כי הרבה יהיו
 וכל מה שבא אחר מותו לו מהשלמות הוא
 הבל ולזה צריך שיזרזו לקנות מהשלמות
 כפי מה שאפשר לו בעת שיוכל על זה כי
 אחר המות אין טעשה וחשבון ודעת וחכמה
 כמו שקדם: **והכלל** העולר
 שהרכי'מבואר **עם** מה
 שהישרנו אליו בכאור דברי זאת הפרשה
 ואין צורך באריכות עוד:

ביאור המלות בחזרותך כמו לידותיך
 השחרות הוא הפך
 השיבה כי השער או לכן השיב והאור
 ה'ל האור אשר יאיר לך הנר והאבוקה ה'ל
 יהי' בעת השיבה כי אז מפני חולשת הראות
 בשפל קול הטחנה' הוא הקול הנמוך
 שיתחדש מתנועת הרתיים' ותפר האכזבה
 ותבטל התאוה ירתק' ישבר ויחך הכל
 הבסוף משל לעורקים הבלתי חופקים אשר
 בהם ישולח הדם מהכבד אל האברי' ותחזק
 וישבר ויפסק' גלות זהב הוא מענין גלות
 מים והם הברכות המשולחות לאברי' מהלב
 שבהם דם ורוח והם העורקים הרדופקים
 ויותר ה'ל ונשאר כמותו ואת היותר התרמט
 ולזה הוא שם סן הנה כמו קומן קוה וצו סן
 צורה ועניינו להיגור וכן הבינוהו רז' אמרו
 להגות נתנו ולא ליגיעה: **ביאור**
 דברי הפרשה' שמה בחור
 בילדותיך כי בו ימצא כחך שלם לשלכות
 טבעך' ויטיבך לכך בימי בחורותיך להקור
 בעניינים העיונים והלך בדרכי לכך ובסראת
 עיניך ה'ל שתמשך אחר העיון וההוש לא
 שתכלבל החוש מפני העיון כמו שעשו קצ'
 הקודם יודע כי על כל ה'ל הביאך ה'כמשפט
 אם לא תעשה בהם הראוי והסר כעם מלכך
 והעבר רעה מבשרך ולא תמשך אה התאוות
 הגופיות אשר הנה מסירות השנחה ה'תבר'
 מסך וזה סבה שיביאוך הרעות כי הילדות
 והשחרות היא הבל ולזה אין ראוי שתמשך
 להנאות העולם כי לא הרבה התענוג' ולזה
 ראוי שתזכור את כוראך בימי בחורותי' שהיה
 לך פנאי בזה ותמצ' מוכן להשתדל כמושכל'ל
 לחזק כל יך הגופיים העוזרים לשכלך כזר
 העת עד אשר לא יבאו ימי הרעה והם ימי
 השיבה והישישות ויגיעו שנים אשר תאמר
 אין לי חפץ בהם עד אשר לא תחלש ראותך
 וידמור לך שתחשך השמש והאור והירח
 והכוכבים וידמה לך שישוכו העינים את
 הנשם לחולשת ראותך כיום שזועו שומרי
 הבית והם החושים שכבר יקרה להם תגיעה
 דרעש

שמה בחור בילדותיך וגו
עד סוף הספר'

שלא לחש לחשו מה יתרון לאדם המלחש
 בזה הלחש אש' הוא יודע ולא נעזר בו כעת
 הצורך וכן הענין בלו' הרעות זה שאם יכאן
 אלו הרעות לאדם החכם כעת התירו הקשר
 כינו וכן היתב' מה יתרון לו כחכמתו והוא
 לא נעזר בה כעת הצורך הנה לזאת הסכרה
 יקרה לחכם שינעוהו בספרה הכסיל והניח
 כאשר השלים להתיר זה הספק בזה האופן
 הנפלא שב לשבח החכמה ולגנות הסכלות
 ואמר שבדברי פי החכם ימצא חן בעיני
 האנשים כי דבריו יהיו מעטים ונאותים
 לשומעיהם וינצל מפני זה מהרבה מתרעות
 ושפתות הכסיל לא די שלא יצילוהו ממקומות
 הסכנה אבל במקומות אשר הוא בוטח בהם
 יסחיתוהו ראשית דברי פיהו סכלות כי לא
 ידע להזהר מלדבר במרה שיקשר לשמעו
 דבריו ונאחזיתו פיהו לא יהיה להתנצל על
 שגגתו במה שדבר אבל יוסף על סכלותו
 סכלות הנה הסכל ידבר דברים הרבה בזולת
 סדור לא ידע אדם מה שיהיה בפי הסכל
 ואשר יהיה מאחוריו מי יגיד לו והנה הכסיל
 עצמו אינו יודע בראשית דבריו מה יהיו
 דבריו ואין סדור להם ולא הגבלת ולזה ימצ'
 בהם מהחסרון הרב בהכרח עמל הכסילים
 תיגע האדם הנושב להכין דבריה כי הכסיל
 לא ידע ללכת אל עיר ר'ל שאין בדבריו
 חתיישות לשום תכל' כי לא ידע להתיישר
 בדבריו אל התכלית אשר יכוין לע או ירצה
 בזה עמל הכסיל תיגע אותו כשיצא לדעת
 התכמה כי לא ידע לדרוך בזה הדרך הראוי
 ולזה ישאר עם תאוותו תמיד או לו לאדם
 שהשכל הרוחני שראוי שיהיה מלבו הוא
 משרת ועובד היצר הרע ושהחכו' אשר ראוי
 שיעבדו השכל כמו הרוש והדמיון והכח
 הזכר יהיו רודפים אל התאוות אשרי אדם
 שהשכל בו כן תורין ועורוהו בלתי רודפ'
 אל התאוות אבל יקחו הצידק לבד מעניני
 זה העולם כנבונה על הכח המתעורר ולזה
 כרדופת התאוות אשר שתיירת היין היא
 עניינה כעצלות האדם יסך הכונה בנינו

והוא השכל לא יוכל לחשלים בנינו ולקחת
 אורו וכשפלות ידו האדם מהתעסק בדברים
 הנבונים והם מישכלי הנמצאות הלו' ישאר
 בבית בלתי מכוס בראוי ולא יהיה לו לחסכה
 ולמספור מזרם הרעות ופמטר פתי הזמן
 הנה הכסילים הרודפים התאוות עושי' המזון
 לשמח ולשהוק לא העמיד נופם והיין
 לשמח חיייהם והנה הכסף יענה ארץ הכל
 בסוף הענין כי הם יאכדו קנייניהם בזאת
 ההנהגה או ירצה בזה שהכסף יתן ענין לכל
 הסכלים לרדוף אחר התאוות וזהו אין ראוי
 שימשך האדם לשלמות הקניין ולפי שכבר
 אמר דברי פי חכם השלים לבאר מה שראוי
 שישמרו בו האדם בדבריו ואמר גם כמדעך
 סרך וקלל ובהדר משכבך וקלל עשיר
 ולא תשען שלא ישמעו דברך כי הרב ימצא
 מי שישמע דברך ויגזר להם עם שכור
 המאמר גם כן כונה להישיר האדם שיסמע
 אל השכל שהוא מלבו כמו שקדם ולא יקל
 בו גם כהתעסקו בצריכי הגוף אבל יהי תכל'
 כונתו בכל דרכו לעבודתו שלה לחכך
 ד'ל מזון שכלך והוא המושכלות על פני
 המים והוא מצד זה הנמצא המכני וקח
 התחלת דרושך ממנו כי ריבוי המים תמצאנו
 בזה האופן ובזולת זה לא תגיע אליו כי לא
 יתכן לקנור שום טושכל מזולת לקחת
 ההתחלור מן החוש ואמר משל תן הרק
 בזיעתך לחדש השבועי והוא תשרי גם
 לשמיני שהוא מרחשון כי באלו החדשים
 תהיה ריבה מהזרע' אשר יהיה מזון האדם
 בהם כי לא תדע איה צליה ית' כי לא תדע
 מה יהיה רעה על הארץ ואולי ילקח המדום
 וישאר המתאחר או ההפך והנה אכר ור'
 שראוי לאדם שישתדל בכל זמנו לקנין ת'
 השלמות ולא יתשל מה' אם יסלא וגם
 על הארץ ייקפו וישחיתו סוף המים צת
 הזרע' ואם אשר נקצוהו בעת ההי' או שחית'
 כרד ירד מהעבים הזרע' אשר קנייהם קשים
 וישאר השאר ואם יפול עין בצפון או בדרום
 מחוזק ארוח הדרומית או הצפונית מקום
 י כ יו יי ששל

קהלת

איתאמרת ונא אליה מלך גדול והוא הכח
המתעורר על אברי האדם וכליו להניעם
למה שירצה והוא היצר הרע וסבב העיר
הזאת הקטנה לתפשה ולהרסה ובנה עליה
מצודים גדולים ומצא בה איש מסכן וחכם
והוא השכל ההולני והמסכן ההיותו נכבד
משולל מכל המושכלות וגם לא יגיע להם
לקנותם כי אם בקושי ואולם שאר הכחות
ישנו משגיגים בקלות כמו החוש והדומה
לו ומלט הוא את העיר בחכמתו לא בכחו
אבל מצד המעלה והחשיבו אשר לדבר יגיע
השכל אליו ויסל השכל להניע האדם אל
מה שירצה וזה סמך שיראה קדחכם יותר
פעולה סאלו החיים הגופיים עד שמעלתם
והשיבותה ירית האדם להניח כל אותם
הכחות המכויים אותו לאהבת התאווה
הגופיות ואמרתיו אני טובה החכמה מנבונה
כי החכמה מושלת על זה המלך הגדול עם
רב כחו ונבחרתו עם כל זה תמצא אצל רוב
האנשים חכמת המסכן בזויה ודבריו בלתי
נשמעים ונבנה דבריו חכמי יותר נשמעי
בנות למי שלא ישאל עליו יותר מהשמע
זעקת המושל בכסילי לכסילים אשר יסלע
בהם כי הם לא ישמעו לו מצד הדבר בעצמו
אבל מצד משלו עליהם ודברי חכמים יהיו
נשמעים לאנשים מצד הדבר יתם ויתבאר
מה גם כן שטובה חכמה מכלי המלחמה
הרבה והוא אחד שימצא בכחות הגוף יותר טובה
הרבה מהאדם ולזה ראוי לאדם שיכניע
בחותיו להשמע אל השכל הנה כמו שזכור
סורר יבאיש השמן הרוקח וכיעו אורו כן
יבאיש סבלור מעט האיש אשר הוא יקר
בחכמה ומכבוד שנמצא בו ועוד סתה
אחרת תחייב להמשך אל החכמה והיא
שכלב החכם ככל מה שיכונן אליו היא
ליסיתו כי הוא דורך אל הדברים שיכונן אליהם
כסבותיהם ולזה יתיישר חסיד בנה התכלית
אשר יכונן אליו ואולם לב הכסיל הוא
לשמצאו כי הוא כשיכונן לדבר יקרה לו
לסבלותו שידורן בו לפי מחשבתו ימצא לב

הכסיל חסר כי הלא יתיישר כלו נכה תכלית
אחד אבל יתיישר פעם לתכלית אחד ופעם
הפכו ולזה להעדר הסדר בפעולותיו יתבאר
לכל שהוא סכל אם רוח המושל תעלה
ותתגבר עליו והוא המלך הגדול שקדם זכר
לא תנית מקומך ומדרגתך שירא החכמה
והחכמה כי זה המקום הוא לך מרפא לרפא
איתך מזה החולי העצום ויניח הטאי גדולים
דל שישמור אותך מהם יש רעה ראיתי
החת השמש כשגנה שיוצא שלפני השליש
דל שאין זה מכון על הכונה הראשונה והוא
שכבר ימצא שבעל הסבלות והוא הסכל
יעלה בכרום ההצלה הגפוי ועשויה העת
ישכו בשפל המדרגה וזה בלתי ראוי שיהיה
כן אבל יהיה זה במקרה וזהו יקרה גם כן
מרוע הסודו שהעברים יצליחו וירכבו על
סוסים ואדוניהם ישפלו וילכו כעבדים על
הארץ אלא שרוע זה הסודו הוא מיהם אינו
לא אל היתבר כי זה יהיה להעדר הדבקות
בינו ובין היתברך ובהתיור האדם זה הקשר
אשר בינו ובין היתברך אשר בעבורו הוא
מושג הוא דומה למי שחופר חפירה ויפול
בה כי טירו היתה זאת לו ולמי שפורץ הגדר
אשר הוא מונע הנחש מנעת בו וישכנו אחר
זר הנחש מצד סוד הגדר אשר היה מונע
מנעת בו ולא ידל לזה לבד אבל פי שסמיע
אבנים ממקום למקום ויובה בהם בעצמם או
למי שבוקע עצים ויכנס בהם קרץ כידו עד
שבעצם מעשיו יזוק זה הוא התברל אשר
בין הענין והענין הקודם בפסוק שלפני זה
רצוני כי הענין הוויא לא יהיה בו ההיזק
מעוצם פעולתו אבל במקר מה הסב שיהיה
הברל כהה כי לא קלקל פניו ולטש אותם
וכן השכל האנושי יהיה כהה ולא יצוירו
בו המושכלו בשלא לוטש ככשרון המעשה
וכי שיגבר חילים ויתגבר על הכח הגופיות
יהיה לו יתרון הכשר חכמה ויהיה דבק בה
יתברך ויהיה נשכר מפני זה מן העוונות
הנופלות ביה המציאות השפל כפי מה
שאפשר אם ישך הנחש האד המלחש מפני

שלא

ובשפלות ידים ידלף הבית ר"ל בקפלות ירי
 העולים והמטמטם עם שאינם משיגים כי
 תקנן קייתי הבני ידלף כעת הגשמוזה יפסיד
 ויכרה הבית לשמנה עושים לחם ר"ל
 שהם מכינים כשר לאכול ולשמות ולשחוק
 לא לכוונה שיעמוד גופם והנה ענין עושים
 לחם כטעם עבד לחם רב והכסף יענה
 ר"ל יעיד או ירצה כזה יתן ענין במדעך
 במחשבתך וידועך ר"ל שלא יקלל המלך
 גם בלבו או במו לבין עצמו או יהיה מדעך
 כמו מדעך מענין ולנעמי מדעך לאישר
 והרצון בו עם קרובך שהוא ממשפחתך אשר
 חבטת בו שלא יגלה סודך אל תקלל מלך
 חן חלק לשבעה וגם לשמנה ר"ל החדש
 השבעי והחדש השמיני וכן פירש הסתורגם
 שם יהוא כבטן המלאה ר"ל המלאה
 שומן כי לא יקרבו בו העצמות ומתוק האור
 ר"ל וערב האור ותאר אורו במתיקור כמו
 שתאר הקול להיות כמוהו רואי את הקולות
 ראה ריח כני וסבת זה כלו כי הושיע כלם
 יכללם החיים המשותף ולזה ישותפו בצד
 מה השגותיהם כלשוננו עד שענין המתיק
 בזה לפי הנמשל ביאור הבני הפרש
 אמר לך אכול בשמחה
 לחם הברית לך לעמידת גופך ושתי בלב
 טוב יניק כי כב רצה המעשיך כשהיו בזה
 האופן רצוני שתהיה שמה בחלקך בכל
 עת יהיו בנדיך לבנים ר"ל שתהייך מדותיך
 בטוב שכעניינים כי המדות המנוגות יוקטנו
 לבגדים צואים והמדות היפות לבגדי לבגדים
 יתחיי שמן על ראשך ר"ל השמן הרוקח
 כי הוא היה מיוחד לשמן חמשה וירצה
 בזה שלא יתעצל מהשנות המושכלו והנה
 המשיל המושכלו לשמן רוקח לסכה אשר
 זכרנו בבאורנו לשיר השירים ראה חיים
 נצחיים ודרך להם עם אשה אשר אהבת כל
 ימי חיי הבלך והוא הנפש הדמיניית אשר
 השלים השכל כשתאמר לו כמו שבארנו
 בבאורנו לשיר השירים כי זה חלקך בחיים
 ובעסקך אשר אתה עמל תחת השמש וזה

מכואר כי זה פלי האדם ותכליתו כל אשר
 חשיג ירך לעשות ככרך עשה כל עוד בחיים
 חייךך כי אחר המות לא תדרוך לשום שלמך
 כי אין שם דריכה לכשרון המעשה ולא
 להשגת החכמות הימדויות ולא להשגת
 חכמת הטבע והאלהות שבתו לראות תהת
 השמש מה שיחזק מה שאמרתיו והו' שיהיה
 האדם חרוץ אל שלמותו וזה שכבר מצאנו
 שמי שיסתדר באלו החיים הנפשים לבד לא
 יגיע אל טוב החיים האלו ואף על פי שיהיו
 לו הכלים אשר בהם יתכן שיגאל וזה כי
 האדם יהיה קל ולא ישלם לו החירוף בעת
 הצור ויכשל מפני זה כפי מה שיגזור מערכת
 הכוכבים ולא תהיה ההצלחה במלחם לפי
 שידע דרכי הגבורה ובאיזה מקום ראוי
 שיתגבר ובאיזה אופן ובאיזה עת אבל יכשל
 לפעמים בה לסכה הקודמת וכן פי שהוא
 רב התחבולה למצוא דרכי ירוח בהם מונו
 לא ימצא לפעמים לחם חקו ומי שהוא נכון
 בהמצאת תחבולות רבות יתכן בהם לאסוף
 ולכנוס נכסים רבים לפעמים לא ימצא לו
 עושר ומי שהוא יודע לרצות בני האדם
 לפעמים לא ימצא לו חן מהם כי עיר ופגע
 יקרה את כלם מצד מערכת הכוכבים אותו
 לפעמים יכללם תחבולתם ונחמתם ואין להם
 תחבולה להשמר מזה כי לא ידע האדם את
 עתו כי כמו הדגים הנאחזים במצודה רעה
 שלא יוכלו להסלט ממנה וכצפורי האחוזות
 בפת בהם יוקשים בני האדם לעיר רעה
 כשתפול עליהם פתאום ובהו הענין כן הוא
 מכואר שראוי שלא יהשיק האדם להסתדר
 בטוב החיים האלו אכל יקח מהם הצריך
 וישלים נפשו כפי מה שאפשר גם זה ראיתי
 חכמה תחת השמש וגדולה היא אלי והיא
 תביא לו להאמין שהוא ראוי שניתן האדם
 תענוגי זה העולם בעבור שלמי הנפש והוא
 שכבר ימצ' בתחלת הענין קבוצ' שכל האדם
 עם עזריו עיר קטנה כי מה שנגנה בה הוא
 מעט ולו סגן העוזרים מעט בתחלת הקניין
 כי האדם בתחלת עניינו ימצ' נמשך לרדיפת

ביאור המלות כי אין מעשה וחשבון
היו היא ללא ענין
כמעט וזו ורכב וסוס שהרצון בו רכב וסוס
והרצון בזה כי אה' המות אין לך שום מעשה
בקניית מושכלות לא בחשבון שהם הכמות
הלמודיות ולא כדערך שהיא חכמה הטבע
ולא בחכמה שהיא חכמת האהות כי היודע
בר נקרא חכם כמו שזכר הפלוסוף במרח
שאור הטבע או ירצה בזה ותהיה ז' מלות
וחשבון לענין כי אחר המות אין שם כשרון
המעשה ולא השנת אחר מצלו החכמות
השלשה שזכרנו שהם החשבון ודעת והכמה
לא לחכמים לחם ר'ל היודעים להשתדל
באם פת די מחסורם בחכמה ולא לנכונים
עושר ר'ל הממציאים בתוכנה התבול רבות
לאסיפת הקניינים ולא ליודעים הן רוצין
לומר היודעים בחכמות המדינות הסיישרת
האדם ל המדו' החשובות אם רוח המושל
אם רצון המושל כי מרפא זה הדבר הוא
לך מרפא והוא יניח חטאים גדולים רוצין
לוסר שישמרך נכמה חטאים גדולים נתן
הסבל הוא חסר הנושא והרצון נתן איש
הסבל והוא הסבלות ועשירים הם עשירים
החכמה כי הוא מקביל למכלות גומין
חפירה יעצב בהם ר'ל יוכה בהם מענין
ומהבש לעצבותם יסכן בהם ר'ל יכנס
בהם כמו קוצים כידיו נבקעו העצים והיה
יסכן מענין שכיסו והיה שכן ושכן שני
שרשים בענין ותהיה הספך תמורת שין
כי כזה ימצאורבים קלקל לטש אי
לך אי לך כשתי הוא סן שתי ועניינו
שתיה כמו שיעשה מפרה פרי וממרה מרי
וסדרה דלי ולזה אמרו ר'ל בנבואה של
תורה ולא בשתייה של יין בעצלתים יפך
המקרה מי שיכנה החקירה לבנות הכיור
תמסכן ויהיה עני בשניה בבנינו בעצלת
כי מצד העצילה יפסד ויכלה הבניין אשר
ישתדל לקרות אותו קודם שישלם לו ופועל
הקרוי ולא יועילו לו מעשיו אבל יפסיד מרה
שיוצ'כזה הכניין והיעטלו לריק ולבטלה
וכשפלות

לו אלא שזה יהיה מעט ואין ראוי מפני זה
להתירש מלאסף ולכנס מהקניינים ה
המצטרך נז' וככמו זה הענין יראורשעים
מצליתים מאד ואנשים צדיקים קשי יום מאד
עד שיפסדו וישכח זכרם בעיר בעצמה אשר
עשו הפועל והמוכות ומפני זארו החשכה
נמו הרבה מהאנשים אל הרשע לחשבם
שאין שם נמול ועונש וכל שכן שיהי מקום
לזאת החשכה מצד מה שרא' מההשגחה
הדומה להשגחה פטית שתדבק לפעמים
לרשעים ונראה מהרע אשר ידמה שבא על
צד העונש שיגיע לצדיקים וזה יביא לחשב
שאין ראוי לאדם לעמול לו בקניין העושר
ולא בכשרון המעשה ולא בשמירת התורה
אבל שיאכל וישת' וישמח כל ימי חייו אשר
הנבל לו ונס בחכמה ידמה גם כן שאין ראוי
להתעמל כי עניינה הוא חשוק למשתדל בת
כ' ער שלא יתן שינה לעינו מרוב העוסק
והממוכות הנפלות בת עם שלא יוכל האדם
להשיג באופן שלם חכמות הנמצאות כמו
שזכרנו במה שקדם והנה חכם המאמר בזה
הספק שאחר התקירה השלמה ימצא ענין
הצדיקים והחכמים הוא הנבחר מאד כי
עניינם הוא בשלמות ביד ה' יתברך והוא
המשיג בהם וגם מה שאין יודע האדם כמו
הענין באהבה והשגאה אשר אפשר היורו
כלי להנעת הרעות הנה הכל הוא לפניהם
ביה' יתברך ויודעים זה על צד ההשגחה כדי
שישתדלו בהנעת הטוב הגכון לבא עליהם
בשלים שבפנים וישמרו מהרע שלא יבא זה
אמנם יהיה בצדיקים שהם עם זה חכמים
ואמנם הצדיקים מצד כשרון לבד יתכן בהם
מפני הענין ההשגחה הפרטית מהם בקצת
העיתים שגיע להם רע מה כמו העני' ברשע
זהה הוא צדיק שאינו גמור כמו שאמרו ר'ל
להתיר זה הספק

לך אכול בשמחה לחמך וגו'
עד שמח בתוך וגו'

תיישרים אל זה כי כלם ביד האלהים רצוני
 שהיא משנית בהם ומשתרל שתהיינה
 פעולותיהם ביותר טוב שכאופנים לשמרים
 מכל רע גם האהבה והשנאה אשר לאדם
 מזולתו שאין יודע האדם ויקרה לו לפני זה
 רעות רבות הכל הוא לפניו יודע ומיושג כי
 ה' יתברך יודיע שורה מצד השגחתו בהם
 ובאופן אחד ימצא בהם כל מה שישוגם מאלו
 המקרים כמו שימצא לשאר בני האדם ר' ל'
 שכבר ימצא מקרה אחד לצדיק ולרשע ולטוב
 ולטמור ולמי שהוא הפסם והוא הטמא ולמי
 שיקרב קרבנות לה' יתברך ולמי שימנע מזון
 הטוב שהוא כחוטא והנשבע לשוא ולשקר
 כמי ששבעה ירא' ואפשר שיהיה הרצון
 בה גם זה ימצא מקביל לזה בחוש והוא
 שאהבה והשנאה יודע האדם ויכשל לפני
 זה בדברים רבים הכל הוא לפניו למכשול
 כמו הענין בשאר האנשים הכל ימצא בהם
 כאשר ימצא לשאר האנשי' עד שכבר יקרה
 מקרה אחד לרעים והטובים וימשך פירש זה
 הפסוק כמו שקדם אלא שאין זה כמי שהם
 טובים במחולט אבל ימצא זה כמי שיקרה
 בהשלמות מעט כמו מי שהוא זוכה לשם
 ועושה דבריו בטרהה וירא מהשבע לשוא
 ולשקר וזהו תועלת המניע ממה שביאר
 בזה הפסוק זה רע ככל אשר נעשה תחת
 השמש עם שהוא טובא גם כן ממוכר בלב
 בני האדם ומרחיק אותם מהשלמות וזה כי
 מקרה אחד לכל זה דבר רע מאד וגם ימשך
 סוה שיהיה לב בני האדם מלא רע והוללות
 בלבנם בתייהם ואחרי האדם ילך הלב אל
 המים בלא שלמות אנושי אשר הוא הרע
 שבכל מיני הרעות ר' ל' המות וההפסד וזה
 שמי שיתוכר אל איזה שיהיה ממיני החיים
 יש בתו'ן כי עדיין אפשר לו לקנות שלמות
 והחיים אשר הוא בהם הם גם כן טובים
 בעצמותם עד שהעבר החי ה' טוב מהמלך
 המת והמשיל זה הענין בכלל והאיריה זה
 שהחיים משיגים שכבר ימותו ולכן ישחרלו
 לפני זה בקנין השלטון והמתי' אינם יודעים

העולה מהדברים הוא שענין
 בקשת החכמ' הוא חשוק מאד
 ואע"פ שהוא רחוק להשיגו אין ראוי שיסגפ
 האדם לפני זה מהקור בה וזה יתכן שישלים
 לו בשני דברים האחד שיתרחק מדבר אחד
 פחות יכסוף אותו הסבל והיא האשה אשר
 היא מצודים וחמים ללמד לב האדם באופן
 שתמנע אותו מכל שלמות נפשי' והשני
 הוא שירדף בדרכי התורה כי היא מיישרת
 בתכלית להשיג האמתות ואע"פ שהאנשים
 יתהלפו דעותיהם בהתחלות אשר הטעו'ת
 בהם מרחיק האדם מתשלמות הנפשי' מאד
 הנה לפני זה אין ראוי להניח ולעזוב החכמ'
 כי מי יהיה בלא הנמצאות השפלות שישוה
 לחכם היודע פשר הדברים וסודו ועם כל זה
 הנה התורה תיישרתו ה' השנת האמת בכמו
 לו העמוק' כמו שהחכמ' מדברינו בפרושינו
 לדברי התור' והנה באר בזה המק' שהחכמ'
 נבחרת מאד ובה תועלת ג' כ בענין הטובות
 הנפיות ובשמירה מרעותיהם מצד דבקות
 ההשגחה האלהית לחכם והודעתו איתו
 הרעות והטובות טרם היותם כשהיה מוכן
 לקבל זה השפע ואחר זה ספר קצת מהשב'
 יבואו להשוב שאין תועלת באסוף הקניינים
 ולא בשמירת התורה בכשרון המעשה חז'
 כי העושר אשר יחשוב שבו תועלת בעניי'ת
 הנפיים והיא תועלת המיוחד בו הנה לא
 יהיה הענין בו כן כי אנחנו נראה שהעושר
 בעינו יהיה סבה פעמים רבות להנעת הרע
 זה שכבר יקרה שישלם האדם באדם לרע

כמו שבארנו ברביעי מל' ובכאורינו לספר
 איוב' ובוה ישמר החכם מהרבה מהרע ת
 הנכונות לבא עליו וזה כי לכל חפץ יש עת
 ראוי ומשפט מוגבל וכבר יגיע הרע לאדם
 משני צדדים כאשר לא ידע זה טרם בא
 הענין רצוני אם שהוא ישתדל להגיע לקנין
 דבר מה ולא יוכל עליו לפי שלא ידע העת
 הראוי לזה אם שכב' יפקד ממנו מה שקנהו
 מצד הסודר המסודר מהתגללים בשלא ידע
 זה קודם ולא יקח עצרה על ההצלה והנר
 כאשר יהיה הענין הרע סוד יועיל לאדם
 דעתו במקרה ההוא המגיע מצד מה שיראה
 מה והוא לא יוכל לשנותו בשום פנים הנה
 אין אדם שליט המנשברת למנוע נשיבתה
 ולא יוכל להרחיק המות כשהתחיל לדרך
 אליו ונברו הכחות המתפעלות על הפועלות
 ולא יועיל הרוב במלחמה כשיהי' שם האדם
 והיה משפטו שימות אבל יתכן הצלתו אם
 ידע זה קודם שימנע אז מהלכ' במלחמה
 והעושר לא ימלט בעליו' והנה זה הוא
 התועל' המני' משמרת התור' ומהשתדלות
 בחכמה' כל זה ראיתי ונתתי בלבי מענין
 המעשרה אשר נעשה תחר' השמש והוא
 שכבר יתכן שנתשוב האדם הרבה פעמים
 שיגיעו טוב כמה שיגיעו רע והוא שכבר
 ימצא שישלוח האדם באדם ויקוה מפני זה
 שינצחו בקלות וזה יהיה סברה שינצח כי
 לא יתחכם אל שינצחו בדרכים הראויים
 לרוב היותו בו לדבר ולזה יתכל לו וכזה
 האופן סיוע בסודר המגיע מפני העלם
 מהאדם מה שיחכם שיקרה לו ראיתי רשעים
 אשר כמעט אבד זכרם ונשכח והם באי' בזה
 המציאות ויפרו וירבו ויצליחו ואשר הם
 פסקו קדוש והם הטובי' ראיתי שהם הולכים
 בזה המציאות וקרוב להשכח זכרם וזה יקרה
 לה' בעת רעה כאשר לא היו דנקים בה' יתכ'
 באפ' שהיו מושגח' וישתברו בעיר בעצמם
 אשר עשו בה הפועלות הנטבות והנה זאת
 המחשב היא הכל רצוני שאין ראוי שישוכח
 מפני זה הרשע ויגנה הצדיק וזה שאין

תישירם

הרצון ברשע עושי והוא כמו הפך וכן
 אוצרות רשעי אשר כן עשו ר' ל אשר
 טוב עשו וכמוהו לא כן אנתנו עושי הצדקה
 והחכמים הרצון בו הצדקים החכמים
 ר' ל שהם חכמים ותהיה היוי כפה רפה
 בלשון ישמעאל ועכריהם ר' ל ומעשיהם
ביאור דברי הפרשה אשר כל זה
 נסירתי בענין החכמה הנר
 כשחשבתי שכב' השגתי דרוש מה מצאתי
 החוק ממנו ולקושי השגתי האמת בהרבה
 שהרוש'י זה רסבור רבות אם מפני קושי
 ההנהגה מהחוש מה שיצטרך לוי בהאמת
 הדרוש הוא אם מפני החומר ישעה ויבא
 לחשב בענין המקרי שהוא עצמי או ירצה
 בזה אמרתי אחכמה זהו החוקק ממני הנה
 עם כל זה היה לוי כוסף להשתדל בחכמ' זה
 הכוסף הטבעי הוא הסבה אל השיג האדם
 מה שישיג באופן מרה כמו שבארתי בראש
 באוריני לדברי שיר השירים החוקק מה
 שהיה מענין הנמצאת כשנעלה אותם אל
 התחלותיהם הראשונות ויסודותיהם והוא
 עמוק מאד להשיג סבותי עצמי לבי לחקק
 בענין הנמצא ולבקש חכמת הטבע ויריעת
 הנמצא כמה שהוא נמצא וחכמת הלמודיות
 ולחקור מה הוא הרשע היותר מננה והוא
 המיוחס אל הסכלות והסכלות שהוא
 ההוללות ומצאתי היותר מננה שבמיני
 הרשע ההמשך לה' האש' בו ענינה סרסמות
 לכה הוא מצדו וחרימים ללכו רבים וידיה
 הם בית האסור' מי שהוא טוב לפני האלים
 ימלט ממנה והחוטא ולכד בה'
ראה
 זה מצאתי אמרה המחשב' קהלת
 המקצת כל הרב' כשחקרתי באחת אחת
 שהמחשבות המקובלות למצא השבן
 המחשבות הם ולחקור איזה מהם צודקת'
 דמה שבקשה עיד נפשי מענין ידיעת חכמה
 ודע' וחשבתי אש' הם כל החכמה הנה מצאתי
 שבכר' ישיג זה אדם אח' מאף מלו החוקרים
 צוה ואשה לא מצאתי שזניע להשגת כל
 אלו היריעות לחסיד' דעתה ובריאתה חר'

ממה שיוסף ההלחה בענין האשה' לא
 תתן לכן להרבה מהמחשבות המקובלות
 הנפלות בענין אמת החכמה אבל ראה זה
 לבד שמצאתי והנה ה' ית' עשה את האדם
 ישר והבין לו כלים רבים להשיג החכמות
 הנמצאות ולדעת שהכל מסתעף מה' הברך
 ובני האדם בקשו מספיים רבים מהתחלות
 ולא השיגו שהכל נעלה אל התחלה אחת
 מי בכל אלו הנמצאות השפלות כמו האיש
 החכם ומי יודע מושכלי אלו הרברים' הנה
 חכמת האדם תמיד פנוי להשיג האמת בזה
 ועד פני חומר אשר הוא מסך מנדול בנו
 ובין המושכלי' ישנה וישוב נאות' השכל
 ונכנע' אני אשתדל לשמור מצור' המלך
 והיא התורה כי היא מישרת בענין החכמה
 הישרה נפ'אה וכסברו שמוע' האלילים
 שהשביעי ישראל לקיים התורה אל תתיר
 ללכת מפניו בשתוע' בסעותיו שלא יראו
 המצוות עליך למשא' כי זה יהיה סברת
 שתעמוד על כונת התורה ותשע מפני זה
 התכלית הסגור' במצוותיה ויהא שלמות
 הנפש כמו שהתבאר במאמריו לדברי התור'
 וכאשר יהיה עם לך דבר רע אל תעכב
 בו לחקור אם הוא ראוי לעשותו אם לא
 להפליג בזה החקירה כי אין זה מן הראוי פן
 תפית לעשות רע ההוא לרב התמדת
 מחשבתך בו כי יצר לב האדם רע מעורו
 אבל מהר להוציא מחשבתך מההשדלות
 בענין רע ההוא שההזיה אותך תתורה
 מעשותו כי כל אשר יתפ' ה' יעשה והוא
 יענשך אם תסור ממצוותיו וימלך טוב אם
 תשמע לוי כי דבר ה' הו' מושל בזה העולם
 ומי יאמר לו מה תעשה' הנה מי שהוא
 שומר מצות ה' לא ידע דבר רע ר' ל שלא
 תשוטט מחשבתו בדבר רע כי הוא מתאורץ
 תמיד מצות ה' או ירצה בזה שה' יצילנו
 מהמקרים הרעים הנכבדים לבא עלינו ולב
 החכם ידע עת וימספ' ר' ל שהוא ידע מה
 יתכן שיקרה רע מצד משפטו העליונים מי
 כבר יודיענה זה ה' יתב' לצד מצדו התודעת

אין ראוי שיחקור במרו שאין לו פה יכנס ממנו בהשגתו ולא יטע מההקריה בדברים אשר אפשר לו השגתם ולזה אמ' תתחכם ואל תהי סכל ואלם בשלמרת הקנין ללא הוצד' ככמו זאת האזהר' לפי שכב' נתבאר מעניינו שאין טוב בו בעצמו כי אם להיורר לעזר לשאר השלכויות וזרה הע' המכוון ממנו' וכבר העיד גם כן כמה שקדם שאין ראוי שישתדל יותר מן הראוי בשלם' הקניין והוא אמרו אוהב כסף ללא ישבע כסף וכאר שאין תועלת בשלמות הקניין מצד עצמו :

**כל זה נסיתי בחכמה אמרתי
אחכמה וגו' עד לך אכונה
בשטחה לחמך'**

ביאור המלות חכמה ותשוב' חכמה היא ידיעת הנמצא כמה שהו' נמצא והיא הפלוסופיא הראשונ' כי היא הראויה יותר שתקרא חכמה כמו שהתבאר בספר מרה שאחר הטבע ואפשר שכלל עמה חכמת הטבע שנושאה היא הנמצא המתנועע מצד מה שהוא מתנועע כי זאת החכמה קרובה מאד לפלוסופיא הראשונה והנה הרבה מהקודמים לא שגו בכאן חכמה ית' כוללת מחכמת הטבע כמו שזכר הפלוסוף' ותשוב' הע' חכמת ה'למודי' אשר יעיינו במספרים והשעורים שכל אחד מהם ישיגוהו החשבון' רשע כסל' הוא הרשע ששבתו הכסילות והוא ההמשך אל האשה וזה שהו' עין פלילי הנה אין בו שום תועלת אבל יש בו השחתה לעצמו מצד הפועל בעצמו ומצד הרע שאפשר שיקרה לו מזה כמו שבאר בספר משלי במקומות רבים' פי מלך שמור' הוא מקור והרצון בו אני אשתדל לשמור דבר המד' וצואר' והוא ה'תברך שישמור מצות התורה' משלחת כמו שלח והוא התרם אשר יב' בח' בסלחמה' ולא יסלט רשע את בעליו'

הרצון

שלמי' המד' כי אם יתקבצו יחד עשיה מהם דרך משל לא יבחרו הראוי בכשרון המעשים כמו שיבחר אותו החכם וזה שלא ימצא בעל שלמות המדות בארץ שלא יחטא בכשרון המעשה לפי שלא ידע בשלמי' לבחור הראוי מהבלתי ראוי ואולם החכם יבחר תמיד לפי הראוי ולזה הוא מכואר שהחכמה טובה עם שלמות המדות ושהיא משלמת אותו' גם לכל הדברים אשר ידברו האנשים עליך אל תהן את לךך לחקו' בהם ולהשתדל לשמוע הדברים ההם להתרעם עליה' על מה שדברו כנגדך וזה יהיה סבה שלא תשמע קללת עכריך כשקללך ולא ישיגך כעם על זר' כי כעם הארץ כשיקללוהו עברו הו' נפלא מאד והנה ראוי שתיתר ברה ולא תקפיד כי גם פעמיסדע לךך אשר גם אתה קללת את האתי' ולזה ראוי שתהי מקל ומנוטר בה' והכלל העולה מהדברי הוא ששלמות כשרון המעשה הוא מועיל מאד וטוב וכאר עם זה שההמשך לחכמים עם הצער טוב מההמשך לכלי' עם ההנאה וזכר בה' קצת מיסרים כוללים בענין כשרון המעשה ויהי סבה להסיר מחתכם חכמרו כמו שאמ' כי העושה יחולל לב החכם וביאר זה שהחכם צרי' להשלמת כשרון המעשה וזהו אמרו החכמה תעז לחכם מעשרה שליטים אשר היו בעיר והם המושולי' ביותם כי החכמה תשים כשרון המעשה בצד היודת שלם ובה' התבאר שכל אחד מ'לו השלמוי' יעזור בחכמו' ודבר עם זה שטובה חכמה עם שלמות הקניין הוא עזר להשיגה והוא אמרו טובה חכמה עם נהלה' ואחר באר שהחכמה תעזור להשיג שלמי' הקניין והיא אמרו כאל החכמה כאל הכסף ובה' התבאר שאלו השלמויות גם כן הם נעזרים קצתם בקצת והזהיר עם זה מנשות בכשרון המעש' אף החסידות והקצרה במקום הבלתי ראוי שלא יהיה צדק הרבה אבל ראוי שיטה אל האמצעי במדות לפי מה שישוער בדבר דבר נבזה היתר זאת האזהרה בענין החכמה כי

בשיתדלו בהנעתו בחכמ' ובסכו הנאותות
 והשניה כי מצד החכמה יהיה האדם מושגת
 ויצליחו קניניו כמו שבארנו ברבעי ממי
 ובבאוריניו לכפר איוב' והנה יתרון דעת
 החכמה תחיה בעליה חיים נצחיים ותחיהו
 עם זה החיים הגופניים כי ברו יעזר בכשרון
 המעשה ובהשגת שלמות הקניין לפי מרה
 שיצטרך לו ממנו לעמידת גופו' **ראה**
 את מעשה האלהים והתבונן בו
 ר'ל במה שפעל באלו הדברים השפלי אשר
 יתחדש בהם רע כי מי ויכל לתקן ארץ אשר
 עותו ה' יתברך בנאת הבריאה השפלה מצד
 שלא יכול המקבל לקבל מהטוב שיעור יות'
 גדול או ירצה בזה ראה את מעשה האלהים
 ואין השתדל ה' ית' להשלים החומר השפל
 ועם כל זה לא נמלט זרע החומר מהחסרון
 כי מי יוכל לתקן עותו עני החומר ומי שידאג
 על אן הרעות ידאג על מה שאוי אפשר שלא
 יהיה זה ממרה שאין ראוי שידאג איש עליו
 ובהו' הענין בן שכבר יתחדשו כבאן טובות
 ורעות הכבירה ראוי שתשמם בטוב בהנעתו
 ותר'א א' יום הרע' אשר הוא עתיד להתחדש
 על זה הטוב ובוזה תכלט מהדאג' והמשל
 שמי שמצ' א'ף א'פי דירי זהב ראוי שישמם
 בהם ויראיק'שחמתו בהם אף על פי שהם
 עתידים שיאברו ממנו לא יתעצב מפני זה
 כל ימי החזיקו בהם ולא תהיה לו דאגה
 כשיאברו ממנו גם הרפכים עשה ה' יתברך
 אשר הם סבת ההפסד באופן מה וזה סבה
 שלא ימצא האדם אחריו מאומה כי כל מרה
 שאפשר שיצא לפועל לא יקצר ה' יתברך
 בהמצאתו או ירצה בזה שכיוס הרעה ראוי
 שיראה האדם שגם את זה לעומת זה עשרה
 האלהים ר'ל שהוא עושה פעם הדבר ופעם
 הפכו כדי שלא ימצא האדם אחר בא הרע
 שגם יגן כי מי שידאג על הפקד ממנו דבר
 ראוי שידאג על מציאותו ואם זה בלתי ראוי
 לידאג עליו הנבר' אין ראוי לדאג על הפקדו
 אבל ראוי לתת תודה על מה שהלווהו ה' בו
 טוב' את הכל ראיתי כימי הכלי יש צדיק

ותכלית לנפש האנושית ובתווית הענין כן
 אין ראוי שימנע האדם מהשלמות הנפש או
 בכשרון המעשה מפני אהבת התענוגים
 ולזאת הסבה בעיניה טוב לכת אל בית אכל
 מלכת אל בית משתה מפני שהמות ה' טוף
 כל האדם ובהליכה אל בית האכל תועלת
 שיתן האדם ל לבו ענין המות ולא תמנעהו
 אהבת התענוג עולם מהשלים עצמו בכשרון
 המעשה ובשלמות המושכלות ואמר עוד
 כי אע"פ שהבעס מדה מנונה הנה הוא טוב
 מהשונן כי השחוק מושך האדם תמיד אל
 התענוגים ואין הענין בעכס ולזה ייטב לב
 האדם באופן מה ברוע פנים ולזאת הסבה
 בעיניה ימצא לב החכמים כבירת אבל ולב
 כסילי בכית משתה ואמר עוד לבזורת
 תענוגי העולם שטוב ה' לשמוע נערת חכס
 כי בזה תועלת ללקיחת המוסר מאיש שומע
 שיש כסילי שאין בו תועלת רק התענוג לבד
 וזהו בקול הקיצוץ תחת הסיר כאשר ישירו
 וישזיתו העצים אשר אצלם וידליקום כן
 שחוק הכסיל כי הוא ישחית הכסיל וזולתו
 מאשר סביבו וילהיב להבית התאוות ולזה
 יתכאר שהבעס טוב והשחוק רעה וגם זה
 הבל הנה העושה יכעס עליו החכם ויהלל
 אותו לרוב כעסו אותו ויאבד לב מתנה והוא
 השכל הנקנה שנתנו לו מושכליו באמצעות
 החושים והשכל הפועל וזה כי רוב הכעס
 יה' סב' מצד טרדתו בו שלא יוכל להשתדל
 בהשגת הדברים העינייים או ירצח בורח
 שהעושר יאבד מהחכם לרוב כעסו עליו
 הרצון אשר לשכל הפועל לתת לו המושכלות
 והודעת העמידות להשגתה עליו וזה מבואר
 בנפשו כי הכעס ימנע מהאדם קבול שפע
 השכל הפועל או ירצה בזה והוא הנכון
 שהחכם אם יאהב העושה והחכם הנה זה
 יסיר ממנו חכמתו וישמיהו הולל כי הטרדות
 במחשבות המנוג' ההם תמנע ממנו בקשת
 החכמה ויאבד ממנו הרצון אשר לשכל
 הפועל לתת לו המושכלות טוב אחרית
 דבר מראשיתו כי התכלית הוא היותר נכבד

בשישדלול

החכמה בשימוש האדם כל השתדלותו בה
 לבדה כי הראוי שישתדל בשלמות הקניין
 לפי התכתיב לו עם חקר בחכמה * מר
 שהיה מושג לאדם מן החכמה אף ע"פ שלא
 המלא נפשו ממנו כבר נקרא שמו כי היא
 שכל נקנת ר"ל מר שהשיג מהות הדברים
 ונדע אשר הוא אדם במר שהשיג אותו וכו'
 ישנו ההצלחה האנושית לפי מר שהשיג
 אותו ואם היה שלא תמל הנפש הוא כי לו
 המושכלות רבו מאד והדריכה אל השגתם
 כלם קשה ולא יוכל לדון עם שתקיף ממנו
 עד שתשלם לו ידיעת כל הדברים אשר לאדם
 על ידיעתם כל שכן שאי אפשר לו שישכיל
 נימוס הנמצאות וסדרם וישרם בשלמו מצד
 הכמות והאיכות כי זה לא יושג כי אם לה'
 יתברך כמו שבארנו בראשון מס' * ואולם
 בענין שלמות הקניין אין השאריות לאדם כי
 אף ע"פ שיהיה לאדם דברים הרבה מאלו
 הקניינים מרבים הכל מה ישאר לאדם מזה
 כי מי יודע מה טוב ימצא לאדם בחיים מספר
 ימי חיי הכלו והנה הוא יעש' ימיו כצל אשר
 אין ל' מציאות ולזה אין טוב לו בשמחת
 קניינו כי הוא אינו יודע מה יאכל מהם כי
 אולי המות יפריד וגם אחריו לא ידע מה ית'
 עד שיתכן שתשיגוהו שמתה במר ציוריש
 פזה ליושריו : והכלל העולה
 פהדברים הוא : כי השגת
 החכמה ואם היא טובה יצטרפו לה תנאים
 האחד שיכאו בה במדרג ובסדר ראוי בזולת
 הידיעה כי המהירות והבהלה בה ירחיק
 האדם מהשלמות והשגירת שלא יהיה
 המתעסק בה רק מהשגת ההכחה לו בשלמו
 הקניין כי מה שיחשב מעבורו היו ההתעסק'
 בחכמה בלתי מועיל הוא כשהיה חסר לתם
 לאכול וכו' ולכבוש זה ה' מצד שלא חובר
 אליו משלמות הקניין התכתיב לו ולזה הוא
 מבואר שקניין החכמה יעזר בשלמו הקניין
 המכונן באורו בזה המקום והנה התיי' עם
 זה הספק חזק יקרה בענין החכמה והוא
 שצבר יחשוב חושב שהיה רדיפת החכמה

**טוב שמן וגו עד כל זה
 נסיתי בחכמה וגו**

ביאור המלות טוב שם הנר השם
 יגיע לאדם בכשרון
 המעשרה כשיתנתן עם האנשים בדרכים
 המשובחים כי בזה ישבתוהו האנושים ויהיה
 לו שם טוב פהם המיוס' ל הקונים הסיד
 היא קדרה כשעם בשכתינו על סיד הבשר *
 כי העושק * תנה העושק לב מתנה הוא
 השכל הנתון בשפע השכל הפועל והוא אשר
 יקראוהו השכל * או יהיה הרצון בו רצון
 מתנה כי לב יאמר בענין הרצון * **ביאור**
 דברי הפרשה אמר להודיע מעלת
 כשרון המעשר טוב לאדם שם טוב מכני
 אדם מהתענוג אשר ישיגוהו בשמן הרוקח
 ויום המות ית' טוב מיום הלידה כי הוא סוף
 ט א 9 I ותכלית

קהלת

ושותם תעריב להם יאכלו מעט או הרבה כי
 אין להם מחשבה בשמירת זה הקניין כמו
 שיש יבעל הטובה ואולם בעל הטוב יכנענה
 עשרו מהטובה לרוב שוטט מחשבתו במה
 שיצטרך להטות בו כשמירת קניינו יש
 רעה חולה ראיתי ההת השמש בענין אהבת
 העושר ורוב ההשתדלות לאסוף ולכנס וזה
 שכבר ימצא אדם שישכור עשרו ולא יאכל
 ממנו לרעתו ר'ל שעשיו יהיה סברה גאל
 שיתחדש לו דבר רע יאבד בו העושר ההוא
 זה דבר כבר ימצא הרבה כי העשיר יש לו
 מקנאים רבים מצד עשרו והנה האיש ההוא
 הוליד בן ואין בידו מאומה שירוישנו כאשר
 יצא ערום מבטן אמו ישוב להיות ערום כהלרו
 וילך ממנו כמורנו כאשר בא ומאומה לא
 ישא בעלמו אחר מרורו שילך בידו כי לא
 השתדל להשלים נפשו כי אם לאסוף ולכנס
 לא ירדו בכותו אחריו קניינו וגם זו רעה
 חולה בענין אהבת העושר כל עומת שבא
 בן ילך מזולת שישא לו ממנו רושם ותועלת
 בשלמות נפשו ומה יתרון לו שיעמול לרוח
 ולהבל ועוד שגם כהחזיקו בעושר בחשך
 יאכל וכעם הרבה וחלי וקצף לרוב טרדתו
 באסיפת הקנינו ינסעו נפשו מלאכול ממנו
 ויגנו במה שיאבד מקניינו או שלא יצליח
 בראיו הנה אשר ראיתי אני טוב בענין
 העושר הוא שהוא יפה שלא ימנע אהבת
 האדם העושר משואכל ממנו וישלים בו
 נפשו כי זה יהיה חלקו אשר אשר שיגיע
 לו מקניינו וכשתהיה לאדם העושר זאת
 התכונה בענין העושר היא חלק טוב מאד
 לו ומחר ארהים היא שהשליטו בקניינו
 לאכול מהם ושיגיע לו מהם הפרי הראוי
 שיגיע לאדם משלמות הקניין וזאת תועלת
 ג'ב להסיר ממנו דאנת המות כי מפני שהוא
 שמה בחלקו לא יזכר הרבה שימי היו
 מונבלים ושיגהו המות כי האלהים נתן לו
 עסק וענין במה שישמח לבו או ירצה בה
 שזאת התכונה היא סתת אהים כי לא הרבה
 זכר עניני קניינו ותשוטט מחשבתו בהם

בימי היוו ולזה לא יהיה טויד בענייניהם כי
 האלהים נתן לו עניין בשמחת לבו כי הוא
 שמה בחלקו ולא יבקש גדול ויקח מקניינו
 לנפשו הראוי וזהו יודיע עוד מוס אהבת
 העושר הוסיף עוד ואמ' יש רעה ראיתי ההת
 השמש ורבה היא על האדם איש אשר יתן
 לו האלהים עשר ונכסים וכבוד ואינו הסר
 מכל אשר יהאודה ויא ישליטנו האלהים
 דאכול ממנו כי איש נכדי יאכלנו הנה זה
 הבל בענין אהבת העושר וזהו רע הוא
 הנה אם יוליד איש כזה בניס ויחיה שנים
 רבות ויהיו ימי שניו רבים ונפשו לא השכנע
 מן הטובה שאסף וכנס וגם קבורה לא היתה
 לו פרוב הדלור והעוני אמרתי טוב ממנו
 הנפל כי זה אשר הוליד בניס רבים והיה
 שנים רבות ולא ראה בטובה ככה שעמל בא
 בהבל ובחשך הרך ובחשך יוכסה מומו ר'ל
 כי גם בעת סחתו אשר כוסה שמו לא היתה
 לו שום טובה גם מי שלא ראה שמש ולא
 ידע אורו והוא הנפל נהר לו ממנו ואף ע'פ
 שחיה אף שנים וטובה לא ראה הלא הענין
 אחד בעצמו רצוני שזה לא ראה בטוב וילך
 בלא חמדה כבר יחשוב שיהיה העושר
 במדרגת החכמ' או טוב ממנו וזה שכל עמל
 האדם לפיהו כמו שקדם כי זה הוא חלקו
 מכל עמלו ומצא תמיד חכר וצריך א' המזון
 וכן הנפש כשתקור בחכמה לא תמצא
 לעולם שלמה אבל תהיה תמיד הסר וצריכה
 אל הלימדה והחקירה כמושבלות ומה יותר
 לחכם מן הכסיל והנדר כל אחד מהם הסר
 ועוד שהחכמה היא מונעת האדם מהשתדל
 בשלמות הקניין כשיהיה תמיד משתדל בה
 ומה תועלת לעני שאין לו להם לאכול ובגד
 ללבוש כשה' יודע להליך נגד החיים והנה
 אין לו כח לחקו' כמכושכרו מצד עוניו והיותו
 הסר מן התכונה לעמידת גופו הנה טוב מה
 שיהיה האדם מו עצמו שהוא רואה אורו
 בעניו והוא שלמות הקניין מהלך נפש נגד
 החיים מזולת קניין יקח ממנו כר שיצטרך
 לו לעמידת גופו גם זה הבל ומחשבה בענין
 החכמה

גבוה ונבזים אשר עליהם והם הכוכבים
 הקיימים ישמרו האנשים מהרבה מהרעות
 הנבונות ללא עליהם לפי מה שנתן להם ה'
 יתבר' מהכח ביום הבראם וזוה האופן תמצא
 שירבו הרעים המבקשים לעשו' רע וישתדלו
 בעשייתו בכל עוז ולא יגיע מהם כי אם רע
 מעטי מצד זאת ההשגחה המיניית אשר
 ישגיח ה' יתברך באדם באמצעות הכוכבים
 ואל' איך יתכן שיהיה פועל הנכבד בעבור
 השפל הנה תמצא יתרון לשפל בכל הדבר'
 בזה האופן עד שהמלך עובד השד' וישרתהו
 במלאכת החריש' והזריעה וישלם כזה פועל
 השדה כי המלאכה היא משתרת לטבע
 ואל'ם באר זה מן המלאכה וזל' מן הנובע
 לפי שהענין כזה במלאכ' יותר סמוא' וכלל
 הנה ימצא בכל הדברים שהנבז' יפעל
 בשפל' וישלימו וזוה האופן יפעל ה' יתברך
 הנמצאות ויפעל השכל הפועל לו הדברים
 אשר בכאן ולפי שההשתדלות הרב לאסוף
 ולכנס מרהיב האד' משלמותו התחיל לגנות
 אהבת העושר ושפת ההסתפקות ואמר מי
 שהוא אוהב כסף לא יטבע כסף כי אין זה
 השלמות תכלית והמשל שמי שאסף קניין
 רב יחשוק שיהיה לו מהקניינים יותר בזה
 וזה ל' לא תכלית ולזה ישאר תמיד בחסרונו
 לפי דמיונו שיהיה אוהב בהמון הקניינים
 מזולת שיבא לו שום תענוג ותועלת מהקניין
 ההוא גם זה הקניין אשר בזר' האופן הוא
 הכל לפי שאין בעליו שמח בהלקיבו שלמ'
 הקניין ואע"פ שהוא מועיל באופן סר' כמו
 שקדם הנה לא ימצא בו תועלת בזה האופן'
ברבות הטובה דמו האוכלים אותה כי
 דבוי הטובה יחייב שיהיו לאדם
 עכרים ושפתות וכני בית רבים וזהו הענין
 כן מה תועלת ימצא בזאת הטובה הרבה
 לבעליה והנה הוא לא יאכל מסנה ל' חלק
 מועט הנה אין לו בו תועלת כי אם ראור'
 עיניו כשרא' שזה עכור וזה שוה דרך משל
 אבל ימצא בה תועלת יותר לעבריו מסנו
 כי הם אוכלים ושותים מהטובה אשר לו
 תמצא

שישמור האדם את רגליו כשידורוך ללכת ל'
 בית האלהים וישמע למצות ה' ית' אשר בהם
 ישלם כשרון המעשה והזהירו שלא ימהר
 להוציא דבר לפני האלהים קודם נקמתו עצמו
 מצוות המדות הטובות והוסף להזהירו גם
 כן שבאשר תגיעו רגליו לנבול שוארו לן
 לדבר בו שיהיו דבריו מעט' כי זה ג' ככלל
 כשרון המעשה' והזהירו עוד בכשרון
 המעשה ממה שיב' למעוט ההאמנה בהשו'
 ולזה אמר כאשר תהור נדר לאהים ל' תאחר
 לשלמו כי האחר מלשלם אותו ויב' למיעוט
 יראת ה' ולמיעוט ההאמנה בו כי אין חפץ
 לה' ית' בכסילו' אשר לא יזהרו במה שיאמרו
 וינחמו אחרי כן אבל ראוי שישלם אשר
 תהור או לא תהור כלל' לא תשלח לשובך
 לנהור נדר ואין רצונך לשלמו אשר הו' חטא
 ומו' לך וי' תאמר לפני המלאך השלוח מה'
 לענוש אותך על זה כי שגגה היא ולא הירד
 רצונך ולכך לנהור זה הנדר היוצ' מפיך למה
 יקצוף האלהים על דברך וישחית את מעשה
 ידך כי ביום חלומות ודברים הרבה יראה ה'
 לך שהוא כועס עליך כשיראה לך חלומות
 רעים לומר ומקדם רבים מכאיבים כי ראוי
 שירא האדם מה' ואפשר שירצה בזה אל
 תדבר רבי' בה' ל' להחטיא עצמך וי' תאמר
 לפני המלאך השלוח לך מאס ה' ית' לענוש
 אותך על זה כי שגגה היא למה יקצוף האלהים
 על דברך שתהרוס לדבר בו משחית ארץ
 מעשה ידך כי ברוב חלומות ודברים הרבה
 יהיה הכוב בהכרח ולזה אין ראוי להרבות
 דברים בה' יתברך כי הוא ראוי שירא האדם
 מה' יתברך ולפי שכבר הירד מן המוכרח
 והתרחק מיראת ה' במרה שיראה מרוע
 הסדור בזה המציאות השפל הסור זה החכם
 באופן מה זאת המוכח דאמר אם תראה
 במדינה שיעשוק הדלים ויגזלו אותם ותרא'
 עם זה בה משפט וצדק אל תתמה על החפץ
 אשר הוא מקביל קצתו לקצרו כי לא כל
 הרעות שירצו לעשות הרעים נתונות כבהם
 שיעשו אותם כי הבוכי' אשר הם גבוה מעל

שמור רגלך באשר תלך אל בית האלהים וגו עד טוב שם וגו'

ביאור המלות

והרצון בו אצלינו שראוי שיתקרב האדם לשמוע מצות ה' ולא יחשוב שאין חשש אם יטא כי יביא אחר זה קרבן על חטאו כי שמוע לדברי ה' טוב מזבח ולזה אמר כי ההתקרב לשמוע יותר נבחר מנתינת הכסילים וזכר כי אינם יודעים ר' ל שהם עושים זה לסבלותם ויחשבוהו עבודה לה' ולוא הענין כן בו לא ירצה ה' שיתטא האדם כרי שיביא לו זבח והנה הכסילי' להנזחוב לעשור רע ר' ל כרי שיעשו רע כאלו היה הזבח פותח להם הדרך לעשות רע כי חשבו שמו יתוקן מעוות ויעל זה הם סומכים בעשייתם הרע וכאלו היה נתינתם הזבח כרי שיעשו רע או יהיה פילעשו רע על עשיית הרע והכיוא הראשון נראה לנו יותר חולה ר' ל מענין ולא חלו בה ידים שיעמול לרוע ר' ל שיעמול לרוע והכל וחליו הויו נוספת בליו וחיתו ארץ מענה בשמחת לבו הוא מענין לענות בו והרצון בו שה' יתב' נותן לו עסק וענין במה שיושט לבו' **כבר** נקרא שמו ידוע הוא מוכר' על פה שורה בו הנדר עליו ולזה יתואר האדם שהוא קורא סם לנמצאים שצויר מהוהם ועצמותם כמו שבארנו בספר בראשית והנה פרי השכל והעלותו הו' מסה שישנו ויצויר מהותם ועצמותם כמו שבארנו בראשון מס' והתבאר עוד בספר הנפש ואולם ההשגה האמתית היא כמו שהוהפת לחוש ולשכל כמו שהתבאר שם ולזה הורה היותו מיוחד שבהשגת השכל ההולוני השגת צויר הנמצאות שהוא קריאת שמנת להם באופן שולם וזאת ההשגה כשהגיעה לאדם הוא שכל נקרה וכבר בארנו בספר מלחמור שהשכל הנקנה הגמיע מהשגת השגה מלא

ההשגות נצחי' ביאור דברי הפרשה בעבור שכבר

שהחכמה היא יותר נבחרת מהעושר והיה שכבר יחשוב מפני זה שראוי שימהר האדם בנימוסי הנמצאות וסדרם וישרם עד שישנו ה' ית' כפי מה שאפשר לו הזהיר זה החכם בכאן זאת האזהרה ואמר שמור רגלך באשר תלך אל בית האלהים ר' ל שלא יהרוס ויקוז ההשגות על זולת סדרם ויהיה קרוב לשמוע דברי ה' ית' ומצותיו יותר מקורבת הכסילים לתת זבח על עשותם רע ויחשבו זה עבודה לה' ית' כי אינם יודעים ומשיגים פיעל ה' ית' מעשה ידי ו הוא מכוואר כי שמוע מזבח טוב כמו שאמר שמואל אל שאול ונשתיחבונן בה' יתברך להשכיל ולדעת אותנו אל הבהל והמהר על פידך ולבך אל ימהר להוציא דבר לפני הלה' אם לא אחר הענין הרב והתבאר לך שמה שהיית אותו הוא כחיו' לובהכרח או מר' ששללת ממנו הוא משולל ממנו בהכרח וזה כי האלהים כשמים ואתה על הארץ ורחוקה מאד מדרגתו מסדרותך וזה אין ראוי שתשלח לשונך ומתשבתך לחיוב לו מה שתדמהו שלמו' בחקך כי נבהו שמים מארץ וכן נבהו דרכיו מרכיב ומתשבורתיו ממתשבותיך ולזאת הסב' ראוי גם כן שיהיו מעטים כי כל שתדבר בו אי אפשר שתדבר כי אם על צד ההשאלה וצד משהיף השם כמו שהתבאר זר' נמקומותיו וכבר הרהבנו המאמר בזה השיישי כמ' הנה כמו שבא ההלום ואף ע'פ' שהוא צודק ברוב ענין לפי שכבר יורכבו עמו דברים בלתי צודקים מצד ההרכבו וההפרדות אשר יעשה הדמיון בעת השינה כמו שהתבאר בטבעיות כן בא קול כסיל ברוב דברים כי אי אפשר ברובי הדבר' שלא תהיה בהם שגנה וזאת הסכה הוא מכוואר גם כן שקרא ראוי שיהיו דברי האדם מעטים בדברי ה' ית' כי השגה ברכים הרם היא חטא עצום והנה לפי דעתי החל לספר זה החכם בענין כשרון המעשה אשר הוא הצעה ללכת אל בית האלהים ואמר מפני זה שישמר

הערשתיים והם הנפמדים לא היה בהם
 הדיעה מצד מה שהם פרטיים
והתמישית הוא לחייב כי ה' ית' יגמול
 חוב לצדק' ויענש הרשע'
 ולזה ראוי להתעסק בחכם ובכשרון המעש'
 וזה כי אנתנו נראה על הרוב בא העונש
 לרשעים והטוב לצדקים ועל מה שניראה
 שלא יגיע העונש לרשע לנו שנתיר הספק
 בזה כי עת לכל חפץ כמו שנתפסם מן
 החוש כי ה' ית' עשה כל הדברים יפים בעתם
 וה' ית' יבחר העת היותר נאו להגיע בו עונש
 הרשע וגמול הצדק' ומפני קיום אלו
 המחשבות השניות וחזקם ובטול המחשבות
 הקדמו' ותולשם החליט זה החכם המאמר
 שהתעסקות בשלשה מיני העמל מקובצ'
 מן האחד והמשל ששלמור החכמה עם
 שלמות הקניין טוב משלמות החכמה לבדו
 כי בשלמות הקניין עדי להשתנו לא מעט
 וכן הענין בכשרון המעש' עם השנת החכם'
 ובכלל הנה האחד מאלו יקום את חברו וכן
 הענין בשלמות הקנין עם כשרון המעשה
 וזה מענינים מבוא וקבוץ שלשת מיני העמל
 הוא היותר טוב שאפשר כי כל אחד יעמיד
 חברו וישימהו באופן היותר שלם שאפשר *

**טוב ילד מסכן וגו'
 עד שמור רגלך**

ביאור המלות נולד רש' הוא מענין
 ילד יום שורצון בו
 הרב' שיתחדש ויקרה בעם ההל' והנה הרצון
 בו נתחדש ויקרה לו שישוב רש' אשר הירח
 מלך אשר יעמד תחתיו * ר'ל במקומו לרוב
 שלותו וקרא הילד הכסיל כי מה שאמר
 בתחלה מלך זקן וכסיל הוא על ההפלגה
 ר'ל שאף ע"פ שיהיה מלך ויהיה עם זה זקן
 שהוא יותר מיושב הדעת ואמנם ההקש
 השלם בכחית איה יכשי' הוא ראוי שיהיה
 כנשא אחד ולזה תארו אחר כך בילד כאלו

תאמר שיכיס בחו' שלמות הקניין בזולת
 החכמה יותר מקניין החכמה בזולת שלמות
 הקניין * **ביאור** דברו הפרש כאשר
 ביאר שטובים השנים
 ממיני העמל הנזכרים מן האחד והשתוב
 מהכל הוא שיתקבצו יחד שלשתם באיש
 אחד שב לבאר איה טוב מיני העמל האלו
 ואמר שט בה החכמה בזולת עושר מעושר
 בזולת חכמה ואמר על צד ההפלגה שיותר
 טוב הוא ילד מסכן וחכם מהכסיל שהצליח
 במעלת העושר עד שנתיר מלך והיה עם
 זה זקן שחוא יותר מיושב הדעת פהילד כי
 לסבלותו לא ידע להזהר עדי ולהשמר ממה
 שיוקרו וזה כי הילד המסכן והכם יתכן לו
 לחכמרו שיאסוף ויכנס עושר עד שיצא
 למלך מבית הסורים כמו העני שקרה בעוף
 ע'ה והסלך זקן וכסיל יתכן לסבלותו שילד
 במלכותו רש' ר'ל שישוב כרש' אחר שהירח
 מלך * ראיתי את כל החיים שמהלכים תחת
 השמש עם הילד השני לילד המסכן והכם
 שזכרנו והוא הילד העשיר וכסיל אש' יעמוד
 במקומו לרוב שלותו והיותו שאנן ושקט על
 שמרו רוצה לום' שבוים בוחרים העושר עם
 הסבלות יותר מהחכמה עם המסכנות אין
 קץ לכל העם אשר היה לפניהם אשר בחרו
 העושר על החכמה גם האחרונים הם לא *
 קץ אשר יבחרו זארי הבחירה ואין ראוי
 שישמח בו ר'ל בעושר כי גם זה הכל ורעיון
 החתה מבואר מענין העושר כי הוא אינו כי
 אם שלמות דמינו ל'ש' בשלא ישרט האדם
 לאכול ממנו * ואפ' שר שטאמר שהרצון בזה
 אין קץ לכל העם וגם האחרוני' יהיו לאין קץ
 אשר לא ישמחו בעושר ורא יתענגו בו והם
 עם זה בוחרים העושר על החכם מה סבלות
 מהם ורוע הבחינה * **הכלל** העולרף
 מודברי' הוא ששלמות
 הוא יותר טוב לאין שיעור משלמות הקניין
 ואע"פ שמתשבת האנשים ובחירתם היא
 בזה ההפך *

שמור

החכמה והששית היא שכבר יראה
 שאם היה יתרון לחכמה
 על הסכלות יהיה היתרון ההוא נפשי ר' ל'
 שתתענג הנפש כמושכל לה ותשאיר נצחי'
 ובכאן טובה הזקוק בזה אם הוא אפשר
 שתשאר הנפש נצחית והנר הספק יפול
 בזה מזה הצד' והוא שכבר יראה האדם
 באופן מה מתחיל מהבהמות והחלוק הזור'
 הוא מה שכרא ה' יתב מה לתת לו זרה הכח
 השכרי אשר בו ישוג המושכיר' וכב' יתבאר'
 במע' עינין שכל הצורה אשר יתבאר' הבהמו'
 הם נפסדו לפי שהכל היוצאני שלא יעמדו
 בוילת נושאיה הנה ידם' שהי' ענין כן בשכ'
 היוולני אשר הו' צורה לאדם כי הוא שלמו'
 לנפש המרגשת לזה יחוי' שתפסד בתפסדה
 ומה יתשוב שיחויב שיהיה השכל הנקנה
 נפסד כי יתשוב היותו שלמו' לשכל היוולני
 ומה הצד הוא רבק לנפש שהיא נושאת
 זאת התכנה כי ידמה שיהיה הנושא לתכנה
 נושא למה שיוציא ממנה אל הפועל ואם
 אמרנו שזאת התכנה תצא אל הפועל כ'
 כשיתקבל המושכלות קבול בלרמי מעורב
 כמו שהוא האמת בעצמו לפי מה שבארנו
 בראשון ממ' הנה עם שזה קשה ציורו כבר
 יפול ספ' מה אם אפשר עם זה שישאר השכל
 הנקנה נצחי' כי יתשוב שיחויב היותו נפסד
 מפני היותו הורד ובכאן טעו הפלוסופים
 האחרונים וחייבו מה שהיה השכל הנקנה
 נפסד ובכלל הנה בציור עם זרה השכל ה'
 היוולאני מן הקטיו העצום וזוה תפול מזה
 הצד המוכרח בורה הדרוש וזוה אמר זר'
 החכם מי יודע רוח בני האדם שהיא עולר'
 למעלה בהשגותיה העיונית ורוח הבהמה
 שהיא יורדת למטה לארץ כי כל השגותיה
 הם ברברים המוחשים עד שיוכל לשפוט
 שיהיה זה התכלול ביניהם ר' ל' שתהי' האחת
 נצחית והאחרת נפסדת וזה כי אע"פ שימצא
 הבדל ביניהם בהשגותיהם הנר' לא יחייב
 מזה שיוכרחו זו מזו בורה הענין אבל אולי
 הם סמכיות כשהם יחד נפסדות וכב' בארנו
 הפרטים

אנחנו בראשון ממ' שושכל הנקנה נצחי'
 במה שאין טעם בו והתרנו כל הספקות
 הנפולות בזה הדרוש' והשביעית

היא כי אנחנו נראה על
 הרוב כי ההשתדלות בחכמה ובכשרון
 המעשה תהיה התחלתה הנקנה שהי' מזה
 מנוגה ומה שהו' מתחדש מהתחלתה מנוגה
 הוא ולזה יתשוב שיתחייב מזה שההשתדלות
 בחכמה ובכשרון המעשה מנוגה ואולם
 הטענה שיקים בהם שההשתדלו' כעין הוא
 טוב הם חמשה: האחת הוא שאנחנו
 נראה שיש יתרון

על הסכלות וזה שהחכם יכין בפעולותיו
 מראשיותיהם התכלית המכוון בהם ויושרו
 פעולותיו בשלם שבפנים להשגת התכלית
 ההו' ויכונו ספני זה מחשבותיו אבל הכסול
 בחשך ילך ולא יגיעו לו מבקשיו כי אם
 במקרה כי לא ידע להשתדל במבוקשיו
 בדרכים הראויים ולזה יבצר' והשנית

היא שאין ראוי להניח העסק
 בחכמה מפני פרו' שימשך ממנה מהעדר
 ההנאה באלו החיים הנפיים וזה שאנו
 ההנאות הם כלם הכל ודבר בטל עד שאנו
 הנפיי' ראוי שיתחוק מזה הצד כמו שהתבאר'
 כמה שקדם לנו מהבאור באלו הדברים'

והשלישית הוא להתחייב שההשתדלות
 בכל אחד ממיני העמל טוב
 כעתו ואף ע"פ שהוא נפסד בסוף ונגם סדר
 העולם אשר נתן בלב האנשי הוא טוב מאד
 ואף ע"פ שאי אפשר שישג האדם מניסוס
 הנמצאות מה שהוא מושג ממנו אצל ה' ית'
 מראש ועד סוף כי בזה תתחדש ההצלחה
 הנפשית ואם היא במדרגה רחוקה מאד
 ממדרגה' ית' וכבר העירנו על זה במחשבה
 השלישית במחשבות הקודמות:

והרביעית היא לחייב שהידעיה היא
 נשמרת ודבר בלתי נפסדת
 כי היא לדבר מתמיד לא יפסד ר' ל' שהיא
 לטבעים המשותפים והם לא יפסדו כי פרו'
 שהיה כבר הוא ואשר להו' כבר היו ואולם
 הפרטים

הדברי אשר תהיה בהם לא יעמדו רגע אחד על עניין אחד אבל הם בשני תמיד וכולם נפסדים ומה יראו שיתחייב שאין ככאן ידיעה והנה זאת המחשבה קיימה הרבה מהפלוסופים ונזרו ספני זה ביטול הידיעה כמו שזכר הפלוסוף במה שאחר הטבע זאת המחשבה גם כן תבטל ההתעסקות בשלמו הקנין ובכשרון המעש לפי שאין כאן יתרון באלו הדברים ר"ל שרא יגיע מהם שלמות לא יגיעו הפסד והשנית היא לקוחה מצד הזנא והצער וזכר בזה בכח דבריו הקדמה היא כמו ידיעה בנפש לפי מר שיתשב והוא שהוא ראוי שיכיר האדם מן הדברים המציעים ויתקרב לדברים המהנים ובהיות הענין כן והיה שריאה שרע ההשתדלות בבקשת החכמה הוא ענין מצטער ומכאיב לקושי השגת הדברי אשר תהיה ההקירה בהם עד שימצא האדם בצער וכאב לב תמיד כאשר תשוטט מחשבתו להשיג הדברים ההם ולא ימצא הדרך אשר יוכלו להשגתם הנר יחשב שיתחייב מזה שתהיה החכמה דבר מצטער ומכאיב לפי שהתוספ' בה היא תוספה בצער וכאב עם שרבו ההתעסקות החכמה מונע האדם מהתענוג בתענוג הגופי ולזה יחשב שיהיה הסכל' יותר טוב מהחכם' כי עמו זכל האדם להמשך אל הנאות ואל השמחות הגופיות **המחשבה השלישית** היא שאין ראוי שיגיע האדם עצמו בקנין המושכלות ר"ל בהשגת נימוס הנמצאות וסדרם וישרם לפי שזאת הענין לא יתכן שיושיגו האדם בשלמות וכאשר לא ישיגו הנה יהיה מר שהשיגו זאת מה שחקר עליו זה ממה שיבי' להשוב שיהיה מר שנגישו מחכמות הנמצאות דבר כזו ושקר וזאת היא בחיי הקדמה עמוקה מאד ומסופק' **וראו** שנתדל בתורתה לגודל מעלה זה הדור' ונאם שמה שנגישו מזה הנימוס הוא מצד מה זולת המושכל ממנו אצל ה'

הב' זה מבואר למי שענין דברינו כראשון ממי ואי אפשר מזולת שנאמר בזה המקום מאמר מה ונאמר כי כבר התבאר שם שיש הבדל נפלא בין מי שיש בו החיולי בעצמו אשר לו והמשל כי השגת צורת הכותל מצד מה שהוא חלק מהבית היא ית' נכבדת מהשגת צורת הכותל בעצמה וכן השגת המזג מצד מה שהוא חיולי לבעל נפש יותר נכבדת מהשגת המזג בעצמו ומזה האופן יהיה פה שנגישו מהכמת הנמצאות הוא בעינו המושכל ממנו אצל ה'ית' אלא שהוא מושכל אצל ה'ית' בצד היותר נכבד והו' מצד שיתאחד בו זה הנימוס בכללו והוא' ושיגוהו בצד היותר פחות ומזה הצד יכול הרבוי במושכלות האדם ואין הענין כן במושכלות ה'ית' **והרביעית** היא שבכאן מהשכ' תכיא לחשב שיהי העסק בחכמה בלתי מועיל יותר מהסכלות ושרש ההקדמ' הזאת הוא כי פה שיתפסד לבעלי התורה שיגמל האדם על חכמתו בהשפיע לו לו ה'יתב' טובות הגופיות ויענש הכסיל על סכלותו שיגיעו לו רעות גופיות ושהיה זה יתרון החכמה על הסכלות הנה יחשב היותו שקר וכזב כי כב' יראו בחוש שמקרה החכם כמקרה הכסיל מהגעים והרעות ובהיות הענין כן הנה יחשב שלא ית' בעסק החכם תועלת: **החמישית** היא שכבר ירא' שיעמל האדם בחכמה ובשלמות הקנין וכדיעה פלוסופית כשרון המעשה והיותו עמלו לבטל' אבל ינהגו למי שיהיה אחיו שישלים האכמיות האלו והיו נקראות על שמו ולא עמל בחכם וינהג העושר שאסף וכנס בעמל רב ויגיעה רבת לפי שלא עמל בו והיה השתדלותו בהשגת אלו השלמויות לנקמה ממנו כי לא ישר לו מזה כי אם המכאיב והצער עם מר שיכאב לבו כפני שלא ידע אם מי שיגיה לו עמלו באלו הדברים יהיה חכם או ככל כי זה ממת שידאג עליו המרוש מאד וכל שכן בעמל

כאזה דבר שהיה הוא כלי ראי והוא
שאנתו נמצא שית' יערב מלאכף נחת עם
המנוחה ממלא חפנים עם העמל וטורת
המחשבה יושבתי אני וארא' בענין העמל
הכל תחת השמש והוא שכבר ימצא אחד
ואין שני עמו ר'ל שאין לו בן קם התת
אחריו או בן ואח אין לו ואין קץ לכל עמלו
שיעמול באספת הקניינים עמו לכל השבע
עושר אבל ימצא חמיד כשתוקק לאסוף
ולכנס ולא השלוט נפשו בקניינו לסמוח
ולתענג בהם ולמי יהיה עמל ומחסר אין
נפשו מטיבה אחר שאין לו שני שירשנו גם
זה הכל בענין הקנייני וענין רע נתן הית'
בהם למי שיאספ' טובים השנים ממנו
העמל הנזכרים מן האחד נפרד והמשל כי
עמל החכם לא יעמד בזולת כשיון המעש'
או בזולת שלמות הקניין ולא יעמד שלמות
הקניין באופן שלם בזולת החכמה או בזולת
כשיון המעשה וזה מעניינם כמבאר הדר
אמר החכם שהשנים נשומצאו יחד יש להם
שבר בעולם וכיאר על צד השלם מעלת
השניכם על האחד וזה שאם יפלו השנים
האחד יקים את חברו ואי לו לאחד שיפול כי
לא ימצא שני להקימו גם אם לא יפולו אבל
ישכבו יחד יחס לכל אחד מהם מפני חברו
ולאחד אין יחס ואם יקום עליהם א' להתנבר
עליהם השנים יעמדו נגדו וכן נמצא הענין
בשוה במינו העמלה הנזכרים כמו שקדם
וזה מבואר מעניינים במעט עיון עם מה
שקדם מהדברים' והנה החוט המשולש לא
במהר ינתק וכן הענין בשלש מיני העמל
הנזכרים כשימצאו יחד כאיש אחד שכל אחד
יקום חברו ויעמידהו כפי מה שאפשר

והכלל העולה מהדברים הוא שהוא
יספר המחשבות הנפולות
כשראו לא' שלא ינע נפשו בקניין שלמות
המשכלות והם שבעה לפי מה שזכר:

האחת היא שזאת התשוקה אשר בנו

להשיג הכמות הנמצאו יראה

שהיא לכמה לפי שאין כאן ידיעה כי אלו

הדברים

הנה אין ראוי שימנע האדם מהכאוב עצמו
בקניין החכמה מפני אלו הנאות הנפולות
כי כלם הכל ודבר שראוי שירוחק וזה שאני
ראיתי החסידים שנעשו תחת השמש והנה
העושים בוכים מהעושה אשר עשוקם
עושיה ואין להם מנחם שיציל הגזול מיד
עושו ואין להם מיד עושיהם כח להתנבר
עליהם ואין להם מנחם שיתחזק ידיהם בדרך
ש יושב להם הגזלה אשר גזלו או יצרה
בזה שהעושים בוכים מהחסרון שיש להם
מפני העושה אשר עושים עושיהם ואין
להם מי שיטיב להם ויחזק איהם לתת להם
מהנו דר מחסדם ואין להם מיד עושיהם
כח להתנבר עליהם ואין להם מנחם שיכירח
העושים להשיב להם העושה והנה לרוע
זה הסוד הנפול בזר הסוד הנפול באלו
הקניינים הנני משבח המתים מן החי' וטוב
משניהם אשר לא נהיה כלל ולא ראה רוע
הסוד הנפול באלו העניינים וכהיות הענין
כן הוא מבואר שאין ראוי שימנע האדם
מקניין החכמה מפני הענוה המניע מהכלי
זה העולם' וראיתי אני מחשבה אחר' תבא
לחשב שאין ראוי להניח הענוה העולם
ואספת הקניינים מפני עמל החכם וכשרון
המעשים ואספת הקניינים וזה שכבר יראה
שכל עמל האדם וכשרון מעשה לא ישתדל
בו כי אם על צד הקנאה כרי שישוכח יתר
מרעיו והנה הקנאה היא מדה נמונה מאד
ראוי שתרוחק והנה זה סמה שבויה לחשב
שאין טוב באלו העניינים לפי שתחלתם
מונה והיא הקנאה ולזה יחשב שהיה לו
העניינים הכל ומחטף לבר ובכאן מחשבה
אחר' תבא לחשב שאין ראוי שימנע האדם
מעמל קניין החכם וכשרון המעשה ואספת
הקניינים וה' שאנחנו נמצא שהכסיל חובק
את ידיו כמחזן האנשים הכסילים וזקה לו
כפני זה מהחסרון שיאכל וישחית את חברו
לפי שאננו משתדל שיקנה מה שיספיק לו
לעמידת גופו מפני זה והיה הרעב חמיד'
בכאן מחשבה אחרת תבא לחשב שהעמל

ממדרגת החומר הראשון כי חולך במדרגת
 ההיולי לשאר היסודות ולכל הרבי הנמצא
 בזה העולם השפל וזה סמך שיביא לחשב
 שיהיה זה הענין בצורותיה כו' ר' ל' שהיה
 צורותיה הולכות ב' מקום אחד וכמו שתפסד
 רוח הבהמה כן תפסד רוח האדם כי יחשב
 שיהיה יחס הצורה אל הצורה כיהם החומר
 אל החומר ואולם מפני מה שהצענו שכבר
 ימצא הבדל בין האדם והבהמה לא יחוייב
 שתהיה רוח האדם נצחית וזה כי אף על פי
 שנורה שיש חבדל בין רוח האדם ורוח
 הבהמה מי יודע אם מפני זה ההבדל ימשך
 לרוח האדם שתעלה למעלה ותשאר נצחית
 ולרוח הבהמה שתדל למטה הנר' אולי הם
 מסכימות בזה הענין אף על פי שיש ביניהם
 הבדל כי אין החכמים אשר ביניהם הבדל
 מאנברלים בכל ענייניהם ואפשר שנאמר
 שהרצון כוונת מי יודע רוח בני האדם אשר
 היא עולה למעלה בתקית' בסדר הנמצאות
 וישרם מה היא ומה היא רוח הבהמה אשר
 היא יורדת למטה לארץ עד שיוכל לשפוט
 אם רוח האדם תוכל מרוח הבהמה כשהיא
 נצחית זה האחרת נפסדת וזה הביאור השני
 הוא יות' נאות לפי מה שאחשוב והנה מפני
 זאת המבוכה הנמצאת בענין ההשאירות
 הנפש האנושית ראיתי כי אין טוב מאשר
 ישמח האדם במעשיו ולא יכאיב נפשו בקניין
 החכמה ולא באספית הקנייני כי מי שיתענג
 בקניינו חלקו המניע לו כי מי יביאנו לראו'
 כמה שיהיה אחריו עד שיתענג אז בקניינים
 אשר לא התענג בהם בחייו ומי יביאנו גם כן
 אחרי מותו מענין הצלחת הנפש והתפסד'
 והנה זה פסרה שיהי' טוב שלא יודע לרוב
 הספק והמבוכה אשר יפול בו כמו שקדם
 וזה יחשב שראוי לאדם שלא יכאיב נפשו
 ויצערה גם כן בקניין החכמה וכל שיתר
 הקניינים וישבתני אני ואראה מרוע הסודר
 באלו הקניינים מה שיביא לחשב שאין ראוי
 לבחור אלו החיים הנפשיים ולהתענג בהם
 אבל הית' המנו' יותר נבחר ובהיות הענין כן

מכות להצילו מהרע הנכון לבא עליו ועוד
 ראיתי תחת השמש שהמקום האחד יונבל
 עת שיעשרה בו משפט ודין ואחר יונבל לו
 עת מקביל לו ועשה בו העול במשפט אשר
 ישפטו הדיינים במקום ההוא וגם יונבל עת
 במקום מה ימצאו אנשי המקום צדיקים לפי
 מה שסודר מהעלונים ועוד אחר מקביל לו
 ימצאו אנשי העיר ההיא רשעים אם לא
 המשו' הבחירה על זרה הסודר וזה ממך
 שיביא לחשב שיהיה הצדק והרשע מיובל
 כפאת העלונים ולא יהיה בבחירת האדם
 לסור מהרע ולעשות הטוב וזה סמך שיראה
 מסנן שלא יהיה ככאן גמול ועונש אחר
 שהכל מסודר ומנובל וכן כאן מחשב' אחרת
 תביא לחשב שה' יגמול טוב לצדי' ועונש
 הרשע ונע' ש' שבכר נראה בזה מרוע הסודר
 מה שלא יעלם והוא שאנחנו נמצא הרבה
 לנו להתיר וזה הספק מצד מר' שנמצא
 מההגבלה לכל מה שירצה ה' יתב' לעשותו
 כי לא נאמר שה' ית' יתקן עונש הרשע אל
 היות' נאות כי כבר עשה ה' יתב' כל הענייני'
 בעתים היותר נאות כמו שקדם' אמרתי אני
 על ענין בני האדם שימצא בהם צד בירם
 ה' ית' ותכדילם סבין שאר הכעלי חיים והוא
 ההשכל אשר נתן בהם מצד שני ישתופו בו
 לבהמות כשהייתי חושב אם ישיתרון לאדם
 על הבהמ' מזה הצד אמרתי אני כי כמקרה
 האדם והבהמ' אחד כי כלם מורכבי' מתלחות
 הארבעה והם מתמזים בהרבה ממקריהם
 כמו התרגש והטינה והיקיצה והאכילה
 והרעבון והחולי והבריאות והמות והחיים
 ודברים שיתפתו בו וזה מה שיביא לחשב
 שרוח אחד בעינו ימצא לאדם שלא יהיה
 מותר לאדם על הבהמה ועוד כי כבר ימצאו
 חומר האדם וחומר הבהמה גולמים ב' מקום
 אחד בעת הפסדם כי הם שבים אל היסודות
 אשר הורכבו מהם ואולם זכר העפר לפי
 שירוב בניינים הוא מן העפר כאמרו כי עפר
 אהה ואל עפר תשובו ודברו להיורנו קרוב

וזה שכבר ימצא עת יונבל מפאת הכוכבים
 ישתדלו בו האנשי' להרוג איש מה או מדין
 מה או אמה מה ומצ' עת מקביל לו ישתדלו
 בו האנשי' לרפא האיש המוכה או הנחבלים
 מהקבוץ ההוא והוא מבואר שהשתדלות
 ברפואה הוא מקביל להשתדלות בהריג' וזה
 ימצא גם כן בבניינים והוא שכבר יונבל עת
 מצד הכוכבים ישתדלו האנשים לפרוץ בית
 מה או מדינה מה ויונבל עת אחר מקביל לו
 וישבו האנשי' להשתדל לבנו בית הנהרס
 או מדינה הנהרסת' וכבר ימצא זה גם כן
 במקרים וזה שכבר יונבל עת ראדם בפאת
 העיניו לבמות ולספוד ממה שיקרה מהרע
 ויונבל לנער מקביל לו לשחוק ולרקוד בו
 מרוב שמחתו' ויונבל עת להשליך אבנים
 איש' כנסו אותם כחומה לשמו' העיר מהצרים
 עליה ועת מקביל לו יכנס בו האבנים שם
 כדי שהיו מוכנים להם בעת הצורך ויונבל
 עת להתחבר בו האד' עם אשתו ועת מקביל
 לו לרחוק מזה החבור' ויונבל עת לבקש
 הקניינים האובדים ועת מקביל לו יונבל
 לאבדו ויונבל עת לשמור הקניינים ועת
 להשליך אותם ולפורס' ויונבל עת לקרוע
 הבגד' ועת מקביל לו יונבל לו לדבר ולענות
 ויונבל איש לאהוב את רעהו ועת מקביל לו
 יונבל לשנוא איתו ויונבל עת ילחם בו האיש
 עם איש או קבוץ עם קבוץ ועת מקביל לו
 יונבל להשלים' ואולם העתים כולם הם
 מונבלים מפאת העליונים אע"פ שהבחינה
 תמשל על זה המערכת כמו שבארנו בשני
 ובריבועי מספר מ' ובהיות הענין כן מר
 יתרון העושה כאשר הוא עמל והנה סוף כל
 נסא להפסד או להשגות עניינו' ההפך
 זה ממה שיבא לחשב שהיה עמל האדם
 להכל ולבטלה' וככאן מחשבה אחרת
 מקבילת לזאת המחשבה והוא שאני רואה
 שכל מה שהגביל ה' ית' לבני האד' להתעסק
 בו הוא טוב ויפה בעת ההוא ולזרז את ראו
 שיטענע האדם מהתעסק בו מפני ההפסד
 שיקרה לו בסוף כי העמל ההוא הוא טוב

אע"פ שאינו נצו' ואולם שכל מה שהגביל
 ה' יתבר' בזה האופן הוא טוב הוא מבואר כי
 בזאת ההנבילה ישמור מציו' הדברים אשר
 בכאן אף ע"פ שכבר יקרה מזה רע מעט כמו
 שבארנו בריבועי כמ' ו' וגם סדר העולם אשר
 נתן בלב האנשים להתעסק בידעתו הוא
 טוב ויפה ואע"פ שאי אפשר לאדם שישיג
 בשרמות אופן חכמת ה' יתברך כדראו אלו
 העניינים עם מה שהם עליו מהבחינות כי
 בזה הגיע להצלחה הנפש האנושית' ידעתו
 כי אין טוב באל' הענייני' אשר הגבילו לאדם
 רעשות אותם כי אם לשמות בם כשיגיע
 שישתדל האדם בכל כחו לעשות טוב בחייו
 כי בזה ידרך אל השלמות וישמר מהרבה
 מהרעות הנכונות לבא עליו' וגם כל האדם
 שישמט ויתענג בעמלו הוא מת אררים כי
 מאת האלהים נעזר להשליש נפשו לאכול
 ולשתות מקניינו ולשמות בהם ובהיו הענין
 כן הוא מבואר שאין ראוי לאדם לבחור זה
 הטוב שהוא הערב כי אינו שליט על השגתו
 ואף על פי שהיו לו הקניינים שמהם יוכל
 להתענג בדברים הערבים' ידעתו שהידיעה
 היא קיימת ונצחית מבין שאר הדברים אשר
 בכאן לפי שנכאן טבעים כוללים ומשופים
 הם נשארם וזה שכל אשר יעשה האדם
 מאלו הדברים האישיות אשר בכאן ימצא בו
 צד נשאר על סדר אח' כמין עליו' און להוסף
 וממנו אין לרוע ואולם ישנה ה' ית' כעת מה
 זה הסדר הטבע על דרך המופת כדי שירא
 האנשי' מלפניו וידעו כי הוא כושל בעליוני'
 ובשפלים ומאיתו הכל כי המופתים שיעשה
 ה' ית' עם נביאיו הם רוכס לזה החכמה וזה
 מעניינם מבואר' כה שהיה מזה הסדר
 הטבעי כבר הוא סתמיד על זה האופן וסדר
 שהוא עתיד להיות כבר היה כבר שער
 והאלה' יבקש תמיד הנדרף והוא מה שעתיד
 להיות ויעמוד המצאת בזה הצד על אופן
 אחד תמיד' ואפשר שירצה מזה שה' יתברך
 יבקש הנדרף מצד מערכת הכוכבים כשהיה
 האדם ההוא ראוי שישגיח בו ה' יתברך ויסבב

וידע את זה ה' יורש יהי חכם או סכל וישלוט
 בכל עמלו שעמל והשתדל בקניינו בחכמה
 ובתבונה והנה מזה הצד ירצה הטורש לא
 ידע איך יתנהג ה' יורש בשמירת א' הקנינים
 וגם זה סמך שיתחייב ממנו שיהיה שלמרת
 הקניין הכל ומפני זה סמכתי אני ליאש ארץ
 לבי על כל העמל שעמלו חזרת השמש
 ואפילו בקניני החכמה כי כבר ימצא אדם
 שעמלו בקניין החכמה והדעת וכשרון
 המעשים ל' שהוא יתקור איך ראו שיתנהג
 האר' במדותיו כדי שישלם בזה תקון הקבוץ
 המיניו ושלמות הנפש והספרי' שיתכר בזה
 בעמל רב ויגיעה רבה והנה אם הראשון לא
 השלים... קורה באופן שלם יעזור האחרון
 המצאתו החכמה החיה או הנימוס המדיני
 זה גם כן ממה שיביא לחשב שראוי לאדם
 להרחיק הניעה בקנין החכמה לפי שהוגה
 אפשר שלא תשלם לה המצאת' ולא תשלם
 בזה נפשו... גם לא ייוחס המצאת' החכמה
 ההיא א' אבל ייוחס א' מי שישלמה ובכלל
 זה העניין הוגה הכל ורעה רבר' תקרה
 בקניין החכמה ושלמות המדות' **כ"ה**
 מה הוה לאדם בכל עמלו שיעמול
 בקנין החכם יותר הקניניו וכמה שתשוטט
 מחשבתו לחקור ברב' דבר מהדבר' המצא'
 כי כל ימיו יהיו מבאובים לרוב תשוקתו
 להניע אל האמת בדרושים ומצאתו קושי
 נפלא בהנעתם ואולי לא יגיעו לו עם רוב
 העמל ולרוב יבעס תמיד ולא ישכב לבו
 כלילת לרוב שוטט מחשבתו בדרוש אשר
 יתקור בו עד שימצא הדרך אשר יוליכהו אל
 בדרוש והנה תמצא רבים שהשתדלו לחקור
 בדרוש מה וחברו בו ולא הגיעו אליו ונשאר
 עמלם להבל ולכשלה והנה זאת המחשבה
 תביא לחשב שא' ראוי שימנע האד' משמוח
 כעניני העולם והנה תמצא גם כן כבאן
 פתחה מקבלת לכמו זאת המחשבה והיא
 שאין טוב באדם שירכז להתענג במאכל
 וכמשת' וכשא' התנא' כי זה ממה שיפסידו
 ויפסיד קניינו ועוד שהאדם לא ימצא שליט

זה

בזה ואף על פי שיש לו קנינים רבים אבל
 ימצא הרבה שיעש האדם ולא תשליט נפשו
 להתענג בקניניו ולזרז מי שיעשו וישלוט
 בקניניו להתענג בהם והנה השולטנו' הזה
 הוא לו מיד האלהים לא מבחירתו לבד' שאם
 היה נשלם זה מצד הבחירה היה כל אדם
 שליט בעמלו להתענג בו כאשר ירצה ואם
 היה כל אד' שליט בזה היה מתענג בקניניו
 ולא ימנע נפשו טוב מהם כי מי יאכל ומי
 ירגיש בתענוג ההוא חוץ ממנו עד שאמנע
 מהתענוג ההוא בעבור שיתענג בו האחר
 האם אאהב האחר יותר ממני זה בתכלית
 הבטול ולזה ה' מכוא' שתענוג האר' בקניניו
 הוא מיד האלהים והוא ימנע הדבר מבעלי
 הקנינים מהתענוג בקניניהם והנה לת לאדם
 שטוב לפניו נתן חכמה ודעת' ושמחה ר' ל'
 שיעזר בחכמתו מקודמים שעמלו בה ותגיע
 לו כלא יגיעה וכן העניין בקנינים ולחוטא'
 נתן עניין לעמל באסיפת הקנינים לת למי
 שייטב לפני האלהים וגם זה הכל מחשבה
 לבד והר ש' אין לו בעצמו מציאו' ר' ל' אסיפת
 הקנינים מוולת שיאכל מהם כי האדם יאסוף
 ויבנוס' לתכלית שימצאו צרכו במאכל
 ובמשתה ולבוש ודירה' ושאר מה שיעטרך
 לו לכל הדברים השפלים זמן מוגבל ימצאו
 בו חזק אחר ימצאו בו הפכיתים וזה מסת
 שיתבאר שאין יתרון באלו הדברים השפלים
 היה שיהיו עצמים או פעולות בעצמים זה
 שכבי יגבל להי עת יולד בו ואח' לית' יודך
 זמן מה אל הגדול ושלמות הבריאה והגבל
 לו גם כן עת ימות בו וקודם הזמן הוא יודך
 זמן מה אל החפסד והמות' וכן העניין בעינו
 בצמים רצוני שכבי ימצא להם עת מוגבל
 לנטיעתם ואחר העת ההוא יזרבו אל הגדול
 וההוויה ומצ' להם ג' עת מוגבל לעקידתם
 והוא כשהגיעו לגבול החפסד אשר בתכלית
 ואלו העתים כלם מוגבלים מצד הטבע ומצד
 המוכנים השומרים החושים הטבע' לנמצא
 נמצא הזמן האפשרי וכבר ימצא כמו זה ג' עת
 בעצמים כמה שיותר מתמלאה והבחירה

ולוזה ימנעו ממנו רוב הדברים אשר יכין
 אליהם והנה ידעתי גם אני שבכאן מחשבה
 תביא לחשב שלא יהיה מעלה וחשיבות
 להכמרה על הסכלות והוא שכבר ימצא
 שמקרה אח' יקרה את כלם ויזקקו יחד ברעות
 העולם ואמרתיו אני בלבי אחר שהענין כן
 שאין תחבולה להכנס להנצל מן רעות הזמן
 ויקרה לו כפני זרה במקרה הכסיל ולמרה
 חכמתו אני אז יותר ודברתי בלבי שגם זאת
 המחשבה להגית החכמה וזה שמה שימצא
 שישו בו החכ' והכסיל ה' למעט וגם הזרין
 שיהיה לאדם אחר המות לא שו בו החכם
 והכסיל זמן ארוך כי בימים הבאים ישכחו
 אלו הדברים והתולפים וגם ישכח מות החכם
 עם הכסיל במקרה אחד ואפשר שאומר
 שהרצון בזה שהוא מרחיק שימותו ההכנס
 והכסיל בסדרה אחת כי החכם יותר נשמר
 מההפכים מצד חכמתו מהכסיל או אמר
 שהרצון בזה שזרין החכ' יותר ארוך מאמר
 הכסיל עד שלא יתכן שיפסק זכרונם יחד
 וכבר יראה מצד אחר שהדרכה יותר יקרה
 מהסכלו ואם יש בהשתדלות העדר הנאות
 הנופיות וזה שאלו הנאות הם כלם הכל
 ודבר בטל עד שאלו החיים הנופיים ראוי
 שיוחקו מזה הצד כי ימצא בחיים הנופיים
 מרוע הסר' והחסרון מה שלא יעלם עד שמה
 שידומה ימצ' מהנה מכאבי וישחתו ג' כ אלו
 הקניינים הנופיים ויסור התענוג המגיע מהם
 לסבות רבות אם מהמקרים הרעים הנופלים
 בטו המלחמה ונאש הנגל' ושתף מיס'
 והפיכת האר' צור' ושאר המקרים הנוהגים
 מנהגם אם כפני שכל הקניינים הנופיים הם
 נפסדים בהרית בבא עת הפסדים ועוד
 שאע"פ שהיו אלו הקניינים בלתי נפסדים
 הנרה ראוי שישנאו ויוחקו כי כמות האדם
 יבצר מפני התענוג שהיה לו בקניינים כי
 לא במרטו יקח הכל לא ירה אחריו ק'
 קניינו ואם אמרתו שכבר וירישם לבניו או
 לאוהביו וישמתו ויתענוג בזה הנש' עם כל א'
 לא תשלם לו שמה בזאת התורשר כי מי
 יודע

ובני בית היה לי גם סקנה בקר וצאן היה לי
 מכל האנשים שהיו לפני בירושלם כנסתי לי
 גם כסף וזהב ומה שהוא מהקניינים סגולות
 מליכים והמדניו כדו שאתענג בכל הקניינים
 האן עשיתי לי שר' ושר' להתענג משוריהם
 ועשיתי לי מכל הזמ' הנכחתי' שהם להתענג
 בננותם ונדלתי והוספתי בכל הקנייני' מכל
 איש שהיה לפני בירושלם ולא התרשרתי
 מפני זה מהשתדלות בחכמה אבל שקרתי
 בה עם השתדלותי לאסוף אלו הקניינים
 וכל אשר שאלו עיני מחמדורי העולם לא
 מנעתי מהם לא מנעתי לבי מכל שמחה כי
 לבי היה שמה מכל עמלי והשפחה שהייתי
 שמה בכל עמלי חירח לבד חלקי מכל עמלי
 כי אין בו תועלת וזולת זה וכאשר התבוננתי
 בכל אלו הקניינים מצאתיפם כלם הכל ודבר
 שאין לו מציאות כלם לפי שאין יתרון תחרת
 השמש ר'ל שאון באלו הקניינים דבר שלא
 יפסד' והשתדלתי לראות מדרגת החכמה
 עם ההוללות והסכלו' לפי שכבר יחשב שאין
 ראוי לאדם להשתדל בחכמת הנמצאות כי
 השגת האדם חלוש' סאר מהשיג מה שהיה
 סאופ' החכמה כבריאת ה' יתברך דבר דבר
 מהרבים הנמצאים על האופ' שהם עליו
 ובריית הענין כן הנה יהיה השתדלו' האדם
 בידועת נימוס הנמצאו' וסדרם וישר' לבטלה
 לפי שאי אפשר לו שישגיגו בשלמות ואם
 לא ישגיגו בשלמות הנה יהיה מה שהשיגו
 זולת מה שחקר עליו וזה שמה שבי' לחשב
 שכבר יהיה לבטלה השתדלו' האדם בקניין
 המושכלות' וראיתי אני מחשבה שניר'
 מקבלת זאת המחשבה והיא שיש יתרון
 לחכמה מן הסכלות ביתרון האור מן החשך
 וזה הענין מיוחס הסכלות ל' החכם' מכוונ'
 החכם יחיל עיניו בראשו בכל מה שישתדל
 בהעמ' ר'ל שבראש פעולתו יראה התכלית
 אשר ישתדל בהעמ' ויודך אליו בסבור
 הנאותות ולזה יתכן שיגיע ל' התכלית אשר
 בוין אליו ואולם הכסיל ילך בחשך ולא ידרך
 אל מה שישתדל בהעמ' בסבות הנאותות

שהאלהים הוא האומן לברם וזיא יראה
 כי שלא השגדל סתם בהצלחת הנפש עד
 שהם במדרגת הבחמות או יהיה היצון כזה
 שהוא א היה נכון כענין כני האדם שהו יראה
 בהם צד ברם בו האלהים מהבחמות כזה
 הכח השכלי וכן הענין בלמד אשר במלות
 לראות והיצון על מה שיראה שהאנשי הם
 במדרגת הכהמות ומיד עושקים כח היל
 מושבת השלילה הקודמת באשר ואין להם
 פנחס והיצון מולא מיד עושקים כח :
ביאור דברי הפרשה אמ' מספ' המחשבו'
 המקבילות אשר בענין החכמה
 אם היא כועילה לאדם אם לא' אני קהלת
 הייתי מיד על ישראל בירושלים ונתתי את
 לבי לדרוש ולהורו בחכמ' עד כל אשר נעשה
 תחת השמים לדעת סודותי וכל פשינו והיא
 החכמה הטבעית והנה מצאתי כזה מחשב'
 תביא לחשב שאות התשוקה אשר שם ה'
 ית' לבו לדעת אלו הענינים הטבעיים היא
 לנקמה ממנו ל' שהתעסקות בהשגת
 חכמת הנמצאות השגלות הוא ענין רע נתן
 אלהים לבני אדם להתעסק בו וזה יתבאר' לפי
 מה שיראה בתחלת המחשב' מצד הדברים
 הטבעיים בעצמם וזה שכל המעשי שנעשו
 תחת השמש הם דברים שלא יעמדו אפילו
 רגע אחד כענין אחד ולזה יחשב שכל אחד
 סתם הוא הכל ורעיון רוח שאין לו מציאות
 בעצמו הנה החומר השפל הוא מעורר עד
 שלא יוכל לתקן בשום פנים כי הצורך אשר
 תשתדל בשמירת נמצא נמצ' מלו הנמצאים
 לא ישמע אליה החומר חסיד אכל יגברו
 הכחות המתעוררות על הפועלות ויקרא מזה
 ההפסד והוא גם כן בתכלית החסרון עד
 שלא יוכל להמנות ולהיות אחד שלם וזה
 שכל מה שיקנה מהצורות קצתם באמצעות
 קצתם יוסיף שימ'ת אלא שעם כל זה ימצא
 הענין בסוף מניע ל' נמצא ששיגורו התפסד
 והוא האדם' או ירצה כזה שהחסרון שיש
 לחומר הראשון לא יוכל להמנות לרבותיו ל'ל
 שלא יושג מספר חסרונותיו או ירצה כזה

שיש לו חסרון עד שלא יוכל להסג' שיהיה
 אחד מהנמצאוי לפי זה החומר אין לו מציאו'
 לבדו כמו שהתבאר בראשון מחשבע :

דברתי אני עם לבי אני הנדה הנודלתי
 והוספתי חכמ' כל אשר היה

היה לפני בירושלים ולבי ראה הרבה חכמת
 ודעת' ובהיות הענין כן כבר יתכן שאדע
 מדרגת החכמה עם הסכלות כי לא יוכל
 לשפוט איזה יותר טוב משינהם מקבילים
 מי שלא ישיגם ולזה נתתי לבי לדעת מדרגת
 החכמה ומדרגת ההוללות והסכלות עד
 שאדע איזה טוב מהם ידעתי שגם זאת
 התקויה היא מחשבה שיש לנו בורג הענין
 והוא שאנחנו נמצ' שרוב ההשדור' בחכמה
 מניק עד שברוב החכמ' יתיה רוב כעס ויוסף
 דעת יוסף מכאוב ויתחייב מצאת המחשבה
 לפי מה שיחשוב לפי המפורס' שהתעסקות
 בחכמה הוא רע וזה מכוואר לפי המקומות
 הלקוחים מהפחות והיותר נכב' נכאר זה ככאן
 ונאמר שאם היה התעסקות בחכמה טוב
 היה התוספת כזה התעסקות תוספת בטוב
 אבל הענין כזה בהפך לפי זאת המהשכרה
 ויחשוב שיחייב שיהיה התעסקות בחכמה
 דבר רע ומזה יתבאר לפי זאת המהשכרה
 שהסכלות הוא יותר נבחר מהחכמה :

אמרתי אני בלבי למה נאנסה אותך
 בשמתי וראות בטוב ולא אטריח

אותך בקניין החכמ' אשר היא מונעת האדם
 מהתענג בשמחות הנפ' ל' והנה ראיתי שגם
 זה הוא הכל ודבר שאין בו תועלת עד שמי
 שירדך לשחוק שפטי' בו שהוא מהולל
 ואמרתי לשמחה שהיא ממה שלא ימצא בו
 תועלת' דברתי בלבי לאחוז בתענוגים
 הנפשיים עם השתדלותי בחכמה עד אשר
 אכחן איזה טוב לבני האדם אם התעסקות
 בחכמה או התנהג בסכלות' הנודלתי מעשי
 המיבים תענוגים כנתי לי כמים נסעתי לי
 כרמים עשיתי לי גנות ופרדסים נטעתי בהם
 עץ כל פרי עשיתי לי בריכות מים להשקות
 מהם יער צוסה עצי קנתי לי עבדי ושפחות
 ובני

אני קהלת הייתי מלך וגו'
עד טוב ילד מסכן וחכם

ביאור המלות לענות בו הוא מנורת
עניין והרצון בו
להתעסק בו ורעות רוח כמו רעיון רוח
להמנור שהחמר אשר הוא סבת העוונות
והחסרון כמו שהתבאר בטעמיו הוא חסר
עד שלא יושג בו המעיון באופן שיהיה אחד
כי באחד ימנה כל נמנה או יהיה הרצון
בוה שלא יוכלו להסנות הסרונותיו כי עצמו
מספר הדלות ושלות הוא כמו סכלות
בסמך אנסכה בשמחה אנסכה אותך
בשמחה שדה ושרות הם כלי זמר ויהיה
שדה כלי נעשה כדמורת תיכרה ואהל כמו
העונב ומה שירמה לו מכלי הזמר ושדות
הוא כלי בו אהלים רבים כמו הכלי זמר
שנקר בלען מן קנאון שיש בו עליות חתול
ושניים ושלישיים והיו אלו המינים מנגנים
יחד והיה קול השדות דק וקול השדה עב בו
בהסכמתם מהעירבות מה שלא יעלים ומי
יתוש רל ומי ירגיש יבקש את נרדף
הנה מפני ששם הרדף מונח בענין הבקשה
כאשר בקש שלום ורדפיהו צדק צדק
תרדף הנה יקר הדבר המבוקש נרדף והנה
קרא בזה המקום המתחדש ממר שעתיד
להיות נרדף כי הוא מבוקש אצל הפועל
הראשון ומכון שיצא לפועל מצד הבהרת
וההתחלות ששם בזה הנמצא העלול מאתו
וכבר זכרנו בסמך איך יסרעפו לו הפעולות
הפריטיות מה'ת' או יהיה אמרו והאלהים
יבקש את נרדף תמורת אמרו כפסוק הקודש
והאלהים עשה שיראו מפלגיו ויהיה הרצון
בוה שכבר ישנה ה'ת' זה הסוד מצד בקשו
מי שהוא נרדף רל שיהיה נכון הרע לבא
עליו וה'תכר' יגן עליו ויצילוהו מצד התדבק
השגחתו בו לבסם האלהים רל לבקר אותם
ה'תכרצוני שה'תכ' יבין אל כל מעשיהם
ויברר הצדקים מבין הרשעים וישפסם כלם
ביושר וחרר המשפט מיוחס לו ולזרז אמר
שהאלהים

היות מענין רצון והביאור הראשון ה' יותר
נאות ולזאת הסבה אשר זכר ויצאו היסודות
קיימים והיונים נפסדים בחלקיה ולזה נמצא
שכל הנחלים הולכים אל הים שהוא היסוד
המים והים איננו מלא רל שאין נוסף
שיעורו בזה לפי שכבר יפסד ממנו כשיעור
זה שיבוא בו מחוץ כמו שהתבאר בספר
האותות ואל מקום שהנחלים הולכים שם
הם שבים ללבית ויבור האופן ישאר היסוד
המימי על ענינו כל הדברי האישים ימצא
בהם היגיעה עד שלא יוכל איש לדבר בהם
לרבוים לא תשבע עין לראות אותם כי רבו
פאר ואמנם אמר דה לפי שלא תוכל העין
להשיג כולם לרבויו ולפי שבהם עוד חלופם
מצד טבעם האישני עד שענין הדבר האישני
עלה הוא זולת ענינו אחר זמן מועט ולזה
לא תמלא האוזן מטיבע מוחשירה לרוב
החלופים אשר בהם אלא שעם כל זה ימצאו
בהם טבעים קיימים יתכן שנשאר בהם
הידועה וזה שמה שהיה הוא שיהיה ומר
שיעשה הוא שיעשה ואין כל חדש כאלו
העניינים והשמירה אשר לטבעיהם מפאת
הנמים השמימיים לפי מה שנתן להם רל
יתמכה ביום הבראם אין דבר שיאמר
האמר זה חדש הוא כמו הענין בתדושים
הנדולים אשר לא יפלו כי אם בזמן ארוך
הפחד הרעים והפיתת הארץ ושוכ היתבר
הים והים יכשה והנה כבר היה זה לזמנים
אשר היה אה אחד מהם מלפנינו אבל הסב
שהביאה לחשוב כזה הענין שיהיה חדש
היא שאין זכרון לראשני שהיו כמה שעבר
מהזמן וגם לאחרינו שיראה אותם עתה לא
יהיה להם זכרון עם שהיו חדשים דבר חדש
ואין הענין כן ומזאת המחשבה השגית
יתבאר בטול המחשבה הראשונה שהתחייב
ממנה שרא יתרון בקניין החכמה ואמנם
בשאר המחשבה הראשונה צדקות בקניין
העושר וכשרון המעשה כי אין בהם בעצמם
דבר קיים נצחי וזה הכלל העולה מהדברי
בזאת הפרשה

מה יתרון לאדם וגו' עד אני קהלת

ביאור המלות שואף מענין התחלת והתקוה בטעם כעבר ישאף צל סביבותיו ר' ל סבובו לעולמים לזמני וכמהו ועברו לעולם שה' זמן היכול ביאור דברי הפרשה אמר להודיע מה שיפול מהספק מצד המחשבה בענין התעסקות האדם בקניין השלמות אשר העמל בהם הוא לבקשת המועיל והם שלמות הקניין וכשרון המעשה והוא שלמי המרות ושלמות המושכלות מהדבר שישאר לאדם שלא יפסד בכל עמלו שיעמול בזה המציאות השפיל אשר כל דברים הווים נפסדים ואולם אמר תחת השמש לפי שהמחשבה אשר חיבה שלא יהיה לאדם יתרון בזה לא יחייב אותו אלא בקניינו אשר בלא הדברים ההווים הנפסדי' כי המושכלות לנו הם עצמי הדברי אשר בכאן ומהותיהם ולזה חשבו הקדמי' שלא תהיה בכאן ידיעה כמו שזכר הפלוסוף בשני כמה שאח' הטבע ולזאת הסבה אמר בכאן מצד זאת המחשבה שאין יתרון לאדם בכל עמלו שיעמול תורת השמש אבל אם היה לו עמלו למעלה מן השמש הנה לא יחוייב שלא יהיה לו יתרון ואחר זה באר הסבה אשר יהשב כעבורה שאין יתרון בקניין אלו הדברים והוא שהם כולם הווים נפסדים עד שימצא בהם תמיד דור הולך ודור בא והנה לארץ עם פחיתותה יתרון על אישי האדם ושאר המורכבי' שהיא קיימת ונשארת או ירצה בזה שהארץ אשר היא לעולם עומדת יש בה דור הולך ודור בא כי היא הווה נפסדת בחלקיה וזה הסאור השני הוא יתרון נאות אצלינו ונתן אחר זה סבר' ההווה והתפסד אשר לאל' הנמצאים השפלים בתמידות ובסודו סבירין כבת מחשבת שנית מקמלת המחשבת הראשונה והיא שבכאן טבעים קיימים אפשר שתהיה בהם ידיעה נשארת זה שההווה והתפסד יוחם ל' התקוה איבעה אשר לכוכב כוכב

כי בהיו' נצוצו על הארץ ופעול בכאן כאופן מרה הפך מרה שיופעלו בהיות נצוצו תחת הארץ ואלו התקופות הם תקופ' יומית ועוד יתן מוככ כוכב תקופות ארבעה מצד הפולורת אשר יהיה בהם כי הפועל אשר יסודרו ממנו בכאן בהיותו במזרות הצפוניים הוא מקביל לפועל אשר יסודר ממנו בהיותו במזלות הדרומיים וכוכב אשר יהיה בו זרע העניין אשר זכרנו יות' מפורסם הוא השמש כי הוא יעשה ביים האחד תקופות ארבעה ימשך מאחת אח' כהם לתבורת ליסוד אחד מהיסודות וזה מבואר במל אביר הרפואה ויהיה השמש בשנה האחת תקופ' ארבעה מתחלפות הטבעים עד שתקופת ניסן תגביר היסוד האוירי ותקופת תמוז תגביר היסוד האשוי ותקופת חשוני תגביר היסוד המימי הארצי ותקופת טבת תגביר היסוד המימי וזה מפורסם מאד מענין השמש ולפי שאלו תקופות ילכו בסבוב ימשך מזרע שמירת הנמצאות אשר בכאן על ענין אחד עם היות אישיותם הווים נפסדים ולזה אמ' שכבר יזרח השמש וישקע ויעשה בזה תקופותיו הימיות וזרע הולך כסבוב עד שהוא מיתל בהיוורו שוקע אל שישוב לזרוח מפאת מזרח' והוא גם כן חולק במזלות הדרומיים ואח' כ סובב במזלות הצפוניים רצוני שסבובו הדרומיים הם ששה חדשי בפאת דרום וזה יה' בהיותו במזלות הדרומיים וששה חדשי בפאת צפון וזה יהיה בהיותו במזלות הצפוניים והנה אל' הסבוב' הם לולביים כמו שזכר הראשונים לפי שאין השמש חוזר לזרוח ביום האחר מהנקודה בעצמה אשר זרע ביום הקודם אבל יזרח מנקודה אחרת נוטה ממנה ולזה אמר שהשמש הולך וסובב הרוח האחר מאלו כאלו תאמר הדרום או הצפון ועל סבובו שב הרוח והמשל שהוא ילך לפאת דרום שלשה חדשים וכשלושה חדשים אוזרים יתקרב לאופן המישור בשומו ל' הסבובים הם בעצמם אשר הלך בהיותו מתרחק לפאת דרום' וכבר אפשר שיפורש

שבהם יושג הטוב שהוא המועיל ובכחיה
 מהפכו בצד מיוחד בדבר דבר ממנו ואולם
 בזה המקום עיין בזה עיין טולל ולזה יראה
 שספר קהלת חובר תחלה ואח' כך חובר ספר
 משלי כי זה הוא דרך העיון ר"ל שיעיין
 תחלה בטולל ואח' כך במיוחד ולפי שהנבחר
 שבמיני הטוב הזרה הוא השימור
 בעיין והוא פרים השלים אחר
 זה העיון בו כשיר השיר
 לפי מה שנחשוב :

שבהם יושג הטוב שהוא המועיל בשלם
 שכפנים הנה ימשך מזר שהיה האדם
 מושג מאת ה'תבר' השגחה פרטית ויהיה
 נשמר מהרבה מהרעות הנכונות לבא עליו
 וזה הוא תכלית מה שהקיף עליו העיון בזה
 הספר והנה מנה זה החכם בחקירותיו אלה
 ההקדמות המפורסמות הנפלו' בזה הצודק'
 והכלתי צודקות כי בזה האופן תשלם זאת
 החקירה כמו שקדם והנה הקיף ספר משלי
 על העיון איך ראוי שיתנה האדם בהשגת

דברי קהלת בן דוד מלך בירושלים :

היה ראוי שיתבאר לפי מה שיעד הנ' אפשר
 לנו שנשלים החקירה באופן ההוא ונבחר
 ההקדמות הצודקות עד שישלם לנו האמת
 בדרוש ההוא לפי מה שאפשר בו שיקבל מן
 האמת וכאלו ישלים בכת המחבר בזה כמה
 שקצר בעיון בדרוש ההוא ואם התבאר לנו
 שכבר השלים דבריו באופן ראוי לפי מה
 שיעד אז יתברר לנו שלמות דבריו ותהיה
 השגתנו מפי זה בדרוש' ההם יותר שלמה
 וכבר יועילנו בזה תועלת שנית והוא כי
 כשביאר המחבר אופן ההאמת אשר יעשה
 בנושא אשר יחקור בו והו' מתבאר לנו שאין
 טבע זה הנושא שיקבל האמת יותר שלמה
 הנה יתבאר לנו שאם שהיה בזה החקירה
 יות' שלם ותכלה תשוקתנו בידע' הדרש'י'
 ההם ל' מה שנעמד עליו מדבריו ואם יתבא'
 לנו שכב'קכל זה הנושא האמתה יות' שלם'
 נעיין בדרוש' ההם מהצד ההוא ולא תכפיין
 לנו החקירה שתקר עליהם המחבר ההוא
 והודיענו שלישיית לרוב דבריו הם בלתי
 צודקים כרי שלא ילמוד מהם לבחור הכלתי
 ראוי ולזה אמר שמה שאפ' קהלת הוא המל'
 וכוב אבל מדבריו נקצו אלו ההקדמות
 התבאר הראוי מהכלתי ראוי

הבל הבלים אמר קהלת הבל הבלים הכל הבל

הנה הודיענו בזה תחלה מי היה מחבר
 זה הספר ' ואולם
 התועלת המגיע מזה
 הוא כי זה ממה שיעמידנו על כונת המחבר
 בדברים זרה כי כשיתבאר לנו דיעותיו
 ממקומות אחרים ויראה מדבריו מה שהיה
 מקביל באופ' מה לדיעותיו הנה נפליג העיון
 בדבריו באופן שנעמד על אמתת כונתו
 שהוא בלי ספק נאותות ולולא התבאר לנו
 זר מהמחבר היינו עוזבים העיון בדבריו
 כשיראו לנו בלתי נאותים כתחלת המחשב'
 וימנע ממנו מפני זר התועלת המגיע מ'
 מהדברים ההם והודיענו שנית איך היה אופן
 חבור זה הספר ר"ל שאילו הדברים היו ממה
 שיראה בתחלת המחשבה אשר היא קהלת
 ומקצת הסותרים ' והתועלת המגיע מזר
 הוא כשנדע אופן חיבור הדברים נעמד על
 מה שבהם מהשימות או הפכו ' והמשל
 שאם נראה שלא השלים המחבר את דבריו
 באופן אשר יעד ונשמטו מדבריו הקדמות

אמר לו

קהלת

כה

המחשבה המקצצת יחד הסותרים קראר
 קהלת בזה הכפר וזה תארה במקום מה
 בלשון נקבה אמר זה מצאתי אמרת קהלת
 אחת לאחת לצד השבון ולפי שהתברר
 לו ההקדמות הכרחי צודקות הוא המחשבה
 המופשטת מהחקירה הראויה אמר המהר
 ברבות מלו ההקדמות שהם הכל ורעות רוח
 ונושאים רעיון רוח ר"ל שהם מחשבה לבד
 ודבר שאין לו אמתות וקיים וזה היות אלו
 ההקדמו' מתחולפות באמרוהם אמ' כקצתם
 בדבריה אני עם לבי ובקצת' ראיתי אמ' דעתי
 וידבר שאשר אמר בהם ידעתי ההייתה
 הצודקות יותר והנה קראנו זה המהבר שם
 פמציא זה הכפר קהלת כיבזה האופן דבר
 בזה הקפר וזה באו בו דברים סותרים וכבר
 הסכימו הקודמים שהוא נקי לא קהלת כפני
 שקבץ החכמה ולא השגירו למה היה זה
 השם בלשון נקבה וכבר הרבא' זה מדברינו
 וביזה הוסר הכפך למה היו דברי זה השם
 סותרים קצתם קצת והיו קצתם מביאים
 לכהור מה שראוי שיוחק' ומהנה נתחיל
 בכאור זאת המגלה לפי מה הגינו'

ונציע

תחלה הצעה אחת בקפת כמה
 שיכלהו זה הספר כצד העיון
 בטוב וברע ינאמ' כי מפני שהמחשבה תפול
 תחלה שהטוב הוא הערב ולפי הדי' הכחירה
 ראשונה אם לא יכנע המוכר הקירית תחלה
 אם הטוב הוא הערב או המועיל וכאשר
 ההבאר לו שאין הטוב ו הכינף ל' דרענוג'יל
 הגופיים והערבוכיות אבר רטב ה' המועיל
 והי' הטיב הזה נתלקר הלוקה ראשונה
 לשרשה חלקים האחד הוא ההשתדלות
 בדרבות הקנינים והשני' הא' ההשתדלות
 בכשרון המעשר באופן שינע המועיל
 במדות והשלישי הוא ההשתדלות בעיוניות
 קר תחלה זה החכם איזה מצאו הוא הטוב
 וביאר שכלם עוזר' קצתם ל' קצת וזה נכר
 מהם הוא ההשתדלות בחכמה ולפי שהתור'
 היא המישרת מצד אל מר שראוי שיתנהג
 האדם כדרכי התורה וישמור מצותיה עם
 שבה

בן גישם ראיתי
 לבאר דברי ה
 המגלה הזאת
 ועניניה לפי שבה מהמכונה והספק מר
 שלא יעיל עד שומצאו כס דברים סותרים
 קצתם קצת ודברים מושכים האדם לאהבת
 הכלתי ראוי וכבר שרעו בזה ר"ל וזה בקשו
 לגנוז אכל נמנעו מרגנוז לפי שראשו דברי
 תורה וסופו דברי תורה כמו שאמרו זר' ל'
 וראוי שהדע שדברי זה השלם לא היו בזה
 האופן מ' כרובול לפי מה שיהשב אלא מפני
 שכבר חיו זה טבע הנושא אשר בו הדברים
 ונאחזו מדברים בכאן הצעה אחת תבאר
 הסבה אשר בעבורה הוטרף זה השלם להיו'
 דבריו בזה האופן' ונאמר כי בטוב החקירה
 בטוב והרע היא הפלוסופיא המדינית והיא
 חוקרת בצד מה נמצא כמה שהוא נמצא
 וכבר אמר הפלוסופיא שזה הנושא לא יקבל
 ההאמתה השלמה אבל יתבאר בו בהקדמות
 מפורסמות וענין ההקדמות האלו הוא שיש
 מהם לרבר ולהפכו כמו שהתבאר בס' הנצוח
 ולזה אמר הפילוסוף במאמר כולל בשרישי
 סמרה שאמר הטבע שראוי שיקובץ תחלה
 כלל ההקדמות המפורסמות הנפלות בדרוש
 ברוש ואחר כך יוברר הצודק מהם מהכלרי
 צודק כי בזה האופן יושנו בקלות ההקדמות
 אשר יביאו להשגת האמת בדרוש דרו' וכבר
 נתן הפילוסוף זאת העצה וס' בדרושים
 המופתיים ולזה תמצא בחכמה הטבעית
 שכל הקרים הפלוסוף בדרוש דרו' ההקדמות
 המפורסמות הנפלות בה וכבר הארכנו
 בתועלת המניע מזה הסודר בכאורינו לספר
 הנצוח וכבאורינו לספר מר' שאחר הטבע
 ולפי ראיתי לקצר דברינו בזה המקום והוא
 כבואר כמו שזכר שם הפילוסוף כי המחשבה
 תקבץ אלו ההקדמות יחד ויקרה לה מפני זה
 הנמטם והמכונה עד שלא חדע' אנה תפול
 מאלו ההקדמות המכבילות ובזאת המכונה
 חסיר כשיעיון בה בהקדמה הקדמה מהם
 יוברר הצודק מהכלתי צודק והנה זאת

אדם ואפילו הוא עבדו או שכירו הלא תראה כי בועז הקדים שלום לקוצרים אשר לו

התועלת

השביעי הוא להודיע שהוא ראוי שידקק האדם בשמירת נכסיו וקנייניו ואם ישכר פועל ישישב עמה כדי שיעשו מלאכתם כראוי או יעמוד שם אדם במקומו להשגיח במלאכת הפועלים ולדורם שיעשו מלאכתם כראוי ולזה תמצא שספר שהיה לבעוז נער נצב על הקוצרים ותמצא גם כן שבעת שזרע השעורים שכב בועז בנזק לשמו הערמה שלא יגנבו ממנה כי כבר יוכן להם לנגוב ממנו ולא יזכר ולזאת הסבה גם כן זכר כי רות לקט' עד הערב ועם כל זה מהרה לחבוט אשר לקטת להביא אל העיר כדי שלא יגנבו לה מאשר לקטת'

התועלת

השמיני הוא להודיע שראוי לאשה בשתצטרך ללכת בין

האנשים שתהינה עמה נשים כאופן שלא תשיגה חמד עיניה ולזה אמ' בועז לרות וכה תדבקין עם נערותי וזאת ראייה שהיא דבקה תחלה עם נערותי למלט נפשה מן החמד' **התועלת** התשיעי הוא להודיע כי

כשיראה אדם רצון איש אחד להטיב לו מאד ולא ידע בזה סבה הגה ראוי שיודיע לו מי הוא כי אולי האחד טועה בו וחושב שהוא איש מה שהוא נסמול חסדו ולקחת הטוב בזה האופן הלא בלתי ראוי ולזה ספר שכבר שאלה רות הסבה ואמררה לו מדוע מצאתי חן בעיניך להכירני ואנכי נכריה לחשבה כי אולי חשב בועז שהיא אשה אחרת אשר הוא מתחייב להטיב לה עד שהשיב לה כי כבר ידע מי היא ושה' מתחייב להטיב לה כעבור החמד שנמלה לנעמי : **התועלת** העשירי הוא להודיע שהוא ראוי לנמול חסד למי ש

שונמלה לו או לקרוביו הלא תראה כי מפני חסד שעשתה רות לנעמי שהיתה אשת קרובו התעורר לנעמי לרות זה החסד שנזכ' כואר המגלה עד שכבר הפליג בזה ורצו' להטיב לה באופן שלא תרגיש בו כדי שלא

תתבייש מזה והיא מה מצוה שישולו לה מן הצבתים וכבר עשה לה כל זה בעבור החסד שעשתה לנעמי כמו שספר' מצורף אל זה מה שהראתה מוטוב לבה עם ה'ית בבואה לחסות תחת כנפיו ולזאת הסבה תמצ' מפני החסד שעשתה רות לנעמי והיתה עושה לה חסד התעוררה נעמי לבקש לה ממנו יוטב לה ונתנה לה עצה נתישררה בה להנשא לבעוז' **התועלת** הוא הוא להודיע

כי החומץ

החום כי בו מהתועל' כמו שזכרנו להשקית הצמא ולחוק הצטטוכא ועממד כנוד העופשים ולזה אמר לה וטבלת פתך בחומץ כמו שזכרנו' **התועלת** הוב היא להודיע שהטוחז

שיבוש לבקש לו פמנה יותר אם לא תספיק לו ראוי שיהנו לו כשעור שיוסף על מר שיצטרך לו כדי שיתברר שכבר הספיק לו ולזה זכר שבוני הושיט לרות מהקלי סר שהספיק לה לאכול ולשבע ולהתיר'

התועלת

היג' הוא להודיע כשהידיד אפשר שישגי האדם תועלת נפלא באמצעו' פועל מה יהיה בו קצת עזות הגר' אין ראוי שיאבד הטוב ההוא מפני בושתו כעשוי' הפועל הזה אך ראוי שימעיט העזות בו כפי היכולת ולזה תמצא שלא נמנעה רות מעשות מה שאמרה לה נעמי ללכת לשכב במרגלות בועז אך עשתה זה בלש ברך שלא יודע לאיש ועשת זה באופן תרגיש בה בבואה שם לשכב גם כלילה לא שכב לבה לשמר עצמה מגלוי עיניה ולזה תמצא שהיא לא היהת ישנה אך תכף ששא בועז מי את ענתה לו בחכמה ובשכל לא בצורת מקין משנתו' **התועלת** היד הוא להודיע שמי

שישאל טובה מאד ראוי לו שירא' שהשוט' הוא ניתן לו כואר השאלה כי בורח מפני לבו ומהסרת חבושת ממנו מה שלא יעלם כ'ש שיתחייב זה כשיביא החכמה אל שלא יתן לו בקשתו תכף לא מפני מענו ממנו זה

שכאשר ראתה נעמי ברות כי מתאמצת היא
 ללכת אתה לא הוסיפה עוד להרחיקה מזה
 כי אז הבירה כי מלב ומנפשו נתגיירה ומה
 המקום יתבאר שהבא להתינו ראו שיפסדו
 לו קלות והמור כי אז יתבארו לו מה שהוא
 מקב' עליו כשיתני ואז זה ראו שירחיקוהו
 מזה קצ' עד שיעמדו על דעתם ואז כשיראו
 שהוא מתאמץ בדעתו זארז אין ראוי לדבר
 איתו עוד להרחיק ממנו רצונו : **התועלת**
 השלישי הוא להודיע שראוי

לאדם שיהיה רצו להמציא לו הצורך אלע
 בעת שתמצו ידו ולא יתעצל בזה הלא תראה
 מר שקרר לומר מפני הריצותו לאגור
 מאכלה ומאכל חמותו בער שתמצא עד
 שתכף שבאו קצור שעור השתדלה ללקוט
 בשכלים אחרי הקוצים והיתה שוקרת על
 זה כמו שספר זה שבתה הבית מעט ובאר
 שם בבקר ולקטה עד הערב : **התועלת**
 הרביעי הוא להודיע שהסתקרב

אל ה' יתברך יצליחו ענייני הלא תראה איך
 סבב ה' יתברך להצליח רות עד שכב' נשאת
 לשופט מהשופטים וכתה להיות מזרע
 זה לבית על ישראל לנצח וזה שכבר יצא
 ממנ' דוד אשר נתנה לו המלוכה ברי' מלח'

התועלת החמסי הוא להודיע שראוי
 להתרחק האר' שלקיות מתנו'
 ממי שתרע עינו בו ואף על פי שאין לבעל
 המתנו' זכו' בה כמו העניין בפתות עני' כי
 התורה חייבה הבעלים לעזוב אותם לעניינם
 וזה כי זר יהיה סברו אם שלא ישיג העני
 סבוקשו כשירדקו הבעלי' לישמר בתכלית
 מה שאפשר שלא יפול לפועלים מהשכולים
 כדי שלא ימצא דבר או יהיה סבה להחטיא
 הבעלים לחזוק במתנה ההיא וימנע העני
 שלקיותה עם שהוא מכואר שראוי להשמר
 מלעשות כנגד רצון האנשים כשלא יבאו
 לזה הכרח ולזה תמצא שאמרה רות ולאקטה
 בשכולים אחר אשר אמצא חן בעיני'

התועלת השישי הוא להודיע שראוי
 לאדם שיקדים שלום לכל
 אדם

ולזה היה זה הקניין לנעל עם להקנות לו
 זולת זה ומה המקום למדנו כי אפילו קרקע
 פקנה כזה הקניין ר' בשליפת נעל ונתניתו
 למקנה להקים שכ המע על נחלתו רוצה
 לומר שבכר יאסרו שאשת חמת מחזקת בו
 ואם יהיה לה זרע יירש זאת הנחלה י כרחל
 וכלאה הקרישו חל ללאה כי על רחל היתה
 העקר בעבודת יעקב ללבן * ועשרה חיל
 באפרתה וקרא שם בבית לחם ברכוהו
 שיעשה חיל בה כמו שעשה כלב באפרתה
 שהולידה לו ארז חור שהיה בכור אפרתה
 והיה אבי בירת לחם כמו שנזכר בספר דברי
 הימים והנה אמרו לו לפי שהי' בא מחצרון
 וזהו יושב בכי לחם ולפי שהמת היה אפרתי
 סבית לחם יהודי כמו שנזכר בראש זארז
 המגלה * ויהי ביתך ככ' פריץ ברכוהו בכרכת
 אביה פריץ שבא מתמר לסבה מתדמה לזו *
 הגה זה הוא מה שראינו לבארו בזה המגלה
 ואולם התועלת המגיע מהנה' הנה

התועלת הראשון הוא להודיע שאין
 ראוי לאדם שיתבולל בעמים
 אבל יתרחק מזה לפי מה שאפש' הלא תראה
 פה שקרה לאלימלך בהטמעו בין הגוים כי
 זה היה סבה אל שנחחטנו בניו עם בנותיהם
 וסתו הו' והם בזמ' קצור ולא נשאר מהם דבר
 ואע"פ שנתגיירו בנותיהם לא הספיק זר' כי
 כבר גדלו בדיעות ההם ובסנהגים הפחותים
 והיו ג' שוקדות שם אצל בני עמם ולא היו
 שולטות לעזוב כל דעותיה' וכבר הורה שלא
 עזבו כל דעותיה' כי אמררה להן געמי
 שתשוב' אשה לבית אמה ולו היתה יודעת
 שהם כישראליות לא היתה פחטיארה אותן
 וזנה יורה שבכר נתגיירו מר שאמר נעמי
 לרות הנה סבה יבמתך אל עמה ויא' להיה :

התועלת השני הוא להודיע כי מי שבא
 לרבק תחת כנפי השכינ' ראוי
 שירדקו עמו לעמוד על כונתו אם הוא
 מתרצה בזה מלב ומנפש כשימאנו לקבלו
 ואם יתחוק ויתאמץ בדעתו זארז אין ראוי
 להוסיף עוד ולהרחיקו מזה לזה תמצא

שחלקט השכלים הנפולות בין העמדי אשר
 אין לעני דין בהם לא תכליתו: וגם שול
 השולו לה מן הצבתי ר' ל התיו והפילו לה
 השבלי מאנודו השבלי אשר שרתם ותעזבו
 לה השכלים ההם ולקטת אותם ולא תגערו
 בה ותחכט את אשר לקטת החביטה היא
 ההכאה על השכלים להוצי' מהם התבוא'
 ויהי כאפה שקורי' הנה האיפה שלש סאיני'
 זתי מביקך בידך ר' ל אשר עשה לך הסר'
 עם הגערים אשר לי תרביקין הנה קצר סר'
 שאמר לר' וכר' תרביקין עם נעורתי וכבר
 יתבאר ממה שאמרה לר' נקמי טוב בתי כי
 הצאי עם נעורתי ושכר ספרה לה רות סר'
 שאמרה לה בועז ונה תרביקין עם נעורתי'
 הנה היא זורה את גרו' השעורי' תזריה היא
 להוציא המזין והקש מהתזמאה ונטר' בלעז'
 אל תודעי לאיש ר' ל לא ידע איש בואך
 שם אבל חסרתי עד בלותו לאכול ולשתות'
 וגלית מרגלותי' הוא החלק מהטפה אשר
 הוא לפאת היגלים בקצה הערסה בקצה
 הכרי' בלש' בסתר' ויהרד האיש וילפת'
 ר' ל כי כאשר היגיש שיש במשכבו זולתו
 חרד ואז הטרם מצבו ועורת אותו להפך צד'
 היגלים לדעת מה הוא אשר ישכב עמו ואז
 ידע כי אשה שוכבת מרגלותיו והגדה אמרו
 וילפת ה' למענין ילפתו ארחות דרכם' הטבת
 חסדך האחרון מן הראשון ר' ל לגמול טוב
 לנפשה כי היא לא בחרה להתדבק באחד
 בחשוכים והשלימים ולזה הלכה אל בועז
 עם היותו זקן יונהג החסד הראשון לפי מה
 שאחשוב מה ששמעתי לקול בועז לבדתי
 לכת כשר' אחר או ירצת בחסד החס' שנמלה
 עם המל' והנ' חסד הראשון היה שלא רצתה
 להפרד מנעמי וחסדרה השני היה שנחררה
 להתחבר בנאלי בעלה' וזה הוא הפירוש
 הכין' והיה בבוקר אסיגאלך טוב' יגאל
 אפשר ששם הנואל שהיה יותר קרוב לר'
 דוא טוב או אפשר שהרצון בזה אם יגמלך
 טוב הרב וגו' כי יספיק לה זה ואם לא יגמלך
 ונאלתך אנכי ונשבע להכרי' שתאמין בו'

ואמר לה שוכני עד הבקר' כי אולי מפני
 בשתר' תסור מ' שם בעוד לילה ויהיה לה
 לפחד מהנערים שלא יתעללו בה ולזה צוה
 אותה למטה למלטה מזה שתשכב עד אור
 הבקר' ותקם בסרס יכיר איש את רעהו'
 ידמה שבוועז העירה לקום אז היה הוא ויאמר
 אל יודע כי באה האשה הנזק' כי כדי שלא
 יודע הקימה ממשכבה בטרם אור היום שלא
 יוכל להכיר איש את רעהו' הכי המטפחת
 וגומ' ר' ל להכני הצעיף אשר עליך ואחזי
 בקצותיו' והוא מדד שני מדות שעורים
 וישת עליה במטפחת' ואחר זה בא בועז אל
 עיר בית לחם' ובוועז עלה השער וישב שם
 זה לאות כי בועז היה שופט כי השופט' חס'
 יושבים בשער' גם יורה על זה כי זקני העיר
 היו נכנעים למצותיו' פלני אלמוני' פלוגי
 הוא מענין החסר בטעם והוא פלאי ר' ל כי
 לא פירש שמו וכן אלמוני גם כן הוא מענין
 העלם והרצון בזה שלא ידברו בשמו והנה
 היה שמו נעלם' אם תנאל גאל' יבבר זכרה
 התורה שכאשר יסכר איש מאחוריו וביא
 גאלו הקרוב אליו ונאל את מסכר אחיו' לא
 אוכל לגאל לי פ' אשתיר את נחלתי ר' ל
 שאם אפרעכסף הקנין הנה האמת אשתית
 את נחלתי שלא יהיה לי ממה אשכור עובדי
 אדמתו ותשאר שמתה או אולי אצטר למכור
 מנחלתי וכבר נתבאר בתורה שאין ראוי
 לגאל כשהיה הדב' בזה האופן' וזאת לפנים
 בישראל וגו' ר' ל זה היה הדק מישים
 קדומים על דבר הקנין והחליפים לקיים כל
 דבר בדרך שלא יוכל לשוכ אחד זה והוא
 שהיה שולף נעלו הקול' ונתן אותה למקנה
 וכאלו יקנה המקנה הנעל' ובקנותו הנעל
 היה מקנה לקנות הדבר ההוא מהקנין או
 מהחליפין' וזה היה כמו עדות' קיים הקנין
 או החליפין' ויאמר הנואל לבוועז קנה לך
 זאת הנאולה וישלף בועז נעלו ונתן אורז
 לפלוגי אלמוני' ומתוך הנעל הקנה לו זאת
 הנאולה וידמה שכבר השיב לו נעלו אז זה
 בו לא יתכן שישאר שופט יתף כרגלו אחר'
 נלוח

ויהי בימי שפוט השופטים

עד סוף המגילה

אתה וגו' למדנו מזה שאחר שנמסר לד
 קלות וחמורות מהתורה ועם זה הוא רוצה
 בה הוא ראוי להטעם מלדבר אליו עוד
 קראן לי מרה י הנה הניעם הו הפך המירו
 כמו שהמתיקורת הפכו כי הניעם יאמר על
 המתיקורת אמר מים גנובים ימתקו ולחם
 סתרים ינעם וזה ענה כי רל העיד בי את
 דברי חטאי בעבור העונש הנפלא שהביא
 עלי מודע לאישת רל מודע וקרוכ אחר
 אמצא חן בעיני רל שאמר אמצ חן בעיני
 ארזן הטרדה אתיר לעצמי ללקוט בשבטלים
 אחיי הקוצרים והוא הלקס שהוא לעניים
 כמו שנזכר בתורה ויאמ' לקוצריה עמם
 רל ה' יהיה עמכם לעורכם וכזה הלשון ברך
 הסלאך את גרעון באמרה עמך נבור החיל
 זה שבתה הבית מעט זה הורה על זריזותה
 ועל חריצותה לאגור מאבילה בעת אשר המצא
 ידה וכה תדבקין עם נערותי להמלט מן
 חשד גלוי עריות כי רות דבקה עמקן ואמר
 לה שכמו שעשת' עד עת' לדבק עם נערותיו
 כן תעשה בטה שאחר זה להכירי ואנכי
 נכריה רל בעשות לי חסד ואנכי מעט נכרי
 ואע"פ שנתגירה אשר באת לחסות תחת
 כנפיו רל בתגירה ובאת תחת כנפי
 השביטה ללכת בתורת האל ית' וצמצונו
 ואנכי לא אהיה כאחת שפחותיך רל שאין
 אני כסדרגת שאהיה ראויה להיות כאחת
 משפחותיך וטבלת פתך בחומץ כי החומץ
 משקט הצמא ומקרר ומחזק והצמא כגא
 חוה בלו צרי' בעת החום המופלג כי אז תחלש
 האצטומכא מגדל הצמא ויבטל לה קלי
 רל וישש לה קלי ותאכל ותשבע ותותר
 הגה נתן לה כעין יפה בדרך שהספיק לך
 לאכול כדי שבעה ונשאר לה מסנו' נכין
 העמרים תלקט ולא תכלימה רל אע"פ
 שתלקט

אמר שזה הספוד היה בימים שהיו
 השופטים שופטים בישראל
 והנ' מפני הרעב שהיה בא' הלך מכות לחם
 יהודה לגור בשדי מואב אפרתים מבירת
 לחם יהודה הנה אפרת הוא בית לחם כאמרו
 בדרך אפרת הוא בית לחם ותשאר האשה
 משני ילדיה ומאיש רל שלא נשאר מהם
 זולתה כי לא היו להם בנים כי אתך נשוב
 לעמך רל שלא פירו מעטה והוא ישרי
 ולזה ישומו אתה אע"פ שאין לה בנים והנה
 ידמה כי נתגירו כשנשאום מחלון וכליון
 ולזה לא מצאנו בירר שתצטרך להתגיד
 כשנשאב בעני' ולולאת הסכה גם כן היו
 אך רצתה נעמי לכוך אם נתגירו מאהבת
 ה' י' או נתגירו מצד חשקס בבניה כי
 זקנתי מהיות לאיש רל ולזה אין ראוי לכם
 שתמתינו שיהיו לי בנים וינשארו להם כי
 אמרתי יש לי תקוה וגו' רל שאע"פ שאומר
 שיש לי תקוה להיות לי בנים במעי ולא עוד
 לא שיהיה ליותר מזה והו' שהייתי הלילה
 לאיש' ונתקברתי ולא עוד אלא שיתורה לי
 יותר מזה והוא שילדתי בנים הלילה האם
 ראוי לכם שתמתינו עד אשר יגדלו התיקין
 ענונות כל זה חומץ' ותשק ערפה לחמותה
 רל להפיר ממנה והראת בזה דעתה שלא
 נתגירה כ'א מפני חשקה בכן נעמי אך
 רות דבקה בה עם כל זה כי בתרה בתי ישר'
 ולא רצתה להמיר דתה ולזה אמרה כאשר
 תלכי אלך עמך עמי ואלהיך אלהי' שבה
 יבמך אל עמה ואל אלהיה זה לאות שכבר
 נתפרדה קודם זה מאלהיה באשר תמותי
 אמות ושם אמר רל בא' והי' כוונתה בזה
 כי גם אחרי מור נעמי לא תשוב לעמך
 ולא אלהי' ותרא כי שתאמץ היא ללכת

שיר השירים

כב

עמרנו בלי ספק על הדרושי' המוליס אשר
כווננו בזה הכפר והגרה לשון הכפר
וסדרו יעיר עליו לנו * ואולם

ובכאן

נשלם זה הבאור * והיתה
השלמנו בסוף תמו
שנה שמנים ושש לפרט
האלף הששי * והנהלת
לאל לבדו אשר

מהדרושים ההלוקים

אפשר שנשמטו

ממנו עד

שהי'

מכונן

עניין למרה

שאמרנו שהיא

על צד המש'

לבר

אבל

זה מעט לפי מה שאחשוב :

עזרנו

ברחמי

והכדו * יהי

שמו

מבורך

ומנוכח על כל

ברכה ותחלה אמנ'

ו כ ב 6 II

יני תומה ושדי כמגדלות וגומר

אמרה

שהיא תומה ר"ל שהיא נדורה ואין פריץ ואין
יצאת ושדיה אש תשפיע בהם כה שרשפוע
הם כמגדלות התזקים אשר בעיד המופיעים
על שלימתה סמיה והרצון בזה שלא
תבין מאלו ההקדמות רק מר שידרוך אל
הנכונה בזאת החכמ' ואולם אמרה אז הייתי
בעיניו כמוצאת שלום וזה שאם לא הירר
העניין על זה התואר היתרה רבה המריבה
והמחלוקת בלאו ההקדמות ותה המחשבה
פעם אל החלק האחר מחלקו הסתר ופעם
אל החלק השני

כרם היה לשלמה בכעל

וגם

אמר

מספר איכות הגעת זאת ההשנה ועניינה כי
לשלמה והוא השכל היה כרם בכעל המון
ר"ל בכעל הרבני והוא המציאות המוחש כי
בו יהיה הרבני ואלו המציאות המושכל
אשר המציאות המוחש עלול ממנו אין רבני
בו כלל וסזה הכרם נתן לנטורים לשמור
הפרי אשר יצא ממנו והוא הסדור המושכל
אשר נמצא בו ככה להמציאו אל השכל ואל
הנטור' הם הכחות המרגישו והכח הסדמה
והכח הזכיר כי הם ישמרו זה הפרי וישתדלו
בשיהיה כל הפרי הוא לשלמה וזה יהיה
כשיעתיק מהסדור הנמצא בנמצא המוחש
ל הסדור המושכל אשר הסדור אש' בנמצא
המוחש הוא עלול ממנו ואלו אמרו איש
יביא כפריו אל כסף הרצון בו כי מי שיתקור
בנמצא המוחש בשלמותו ישג מסנו על
האופן השלם זה הפרי אשר זכרנו והוצי' זה
בלשון מורה על אחרות במספר ועל רבני
עוד ר"ל אלף כי מי שבוני בזה הרבני אשר
לצורור בזה הנמצא המוחש ישג סהם
הצורה האחת אשר הם עלולות ממנה והיא
להם במדרגת הצורה והפעל והתכלית על
שכבר פעלה בזאת האופן תרכו אל האחד
וזה שהם קצת במדרגת הצורה לקצת ולא
יסרו מעלור בזה האופן ער שיכלר אל

הצורה האחרונה

כרמי שלי לפני האלף לך

וגומר

אמרה

שזה הכרם הוא לפניו ושהוא שתדל
שהיה האלף כסף לו והוא הפרי אשר נזכר
במר שקדם ושהנטורים ישתדלו להשיג
העניינים החלקיים אשר תוחס ליה השנתו
עד שיעתיק השכ' ממה שיקובץ מכל הנטר'
אל השנת זה האחד אשר קדם זכרו שהוא
פרי השכל ותכליתו והוציא' זה בזה הספר
ר"ל מאתים להורות על שכאשר התקבץ ליו
מה ששיגורו כל החושים אשר הם המשה
לכד כמו שהתבאר בספר הנפש התקבץ
מזה מה שהוא כתי על הפרי שהוא אלף
בסף וזה כי חמשה פעמים מאתיים יהור
אלף

היושבת בגנים חברים מקשיבים

וגומר קראה יושבת בגנים להיותה יושבת
בזה הנמצא המוחש אשר ממנו תבין להם
מה שיצטרך אליהם בהשגתם ולפי שזה
אמנם ישלם ממנה בהשגת המתלפזרת
אשר יגיעו לה מהחושים אמרו בגנים בלשון
רבים וקראו עצמם חברים לה כי היא ב
בתריהם באופן מה במה שתבין להם מאלו
ההקדמות אשר נבנית עליהם זאת המלאכ'
ואמרו שהם מטיס אונם אל ר'יה ולורר
חלה פניה השכל הנקנה שזשפוע לו מר
שיצטרך אליו ממנה בזאת החכמה כי
בולת זה לא יוכל השכל הפועל להשפיע לו
השפע הצריך אליו ממנו בזאת החכמה כמן
שקדם

ברת דורי ודמה לך לצבי או וגם

אמרה

לו שכבר הכינה לו מה שיצטרך ושישתדל
בחריצות וכתכלית המרוצה האפ שרות לרר
לעלות על הרי בשמים והיא התכמ' האהית
כמו שקדם ושלא יתירשל מה' וזה מר
שנראה לנו בזאת הסגלה והוא נאור מאד
כמד הלשון והעניין ואנחנו חושבים שכבר
עמדנו

על הצד שבארתי * ואפשר שנאמר והוא
 יותר נכון כי מתפקדה הוא מעניין מרפק
 שהוא הזרוע כמו שבאר הר"ם בפירוש
 המשנה אשר לו ואם שם שהוא ככה כל שכן
 ערבי ורצה בזה שמרוב האהבה והחשק
 תשים זרועותיה על חזהו וזה לפי המשל
 ואולם לפי הנמשל ירצה בלא הזרוע שהיא
 העזלה ככל כחה להמציא לו מה שאפשר
 ליה המצאתו להו' לו טובא להכנס בחקר
 אשר ירצה לחקור בהם והיא מתצללת
 ואוסרת אליו כבר עוררתיך תחת התפה ר"ל
 במ' עוררתיך בהשגת הדברים הפשוטים והם
 העניינים הטבעיים לפי ששם נולדת ונדלת
 עמהם והם דברי קרובי על עצמינו ופחותים
 לנו ואולם בזאת ההשגה אשר יחקור עתה
 לא תשער איד יחכן שיהיה לו ממנה עזר
 וכל על זה היא רבת החשק למלאת השוקתו
 בכל אשר תוכל *

שמני כחותם על לבך וכו' אמרה
 בראי' וכו' **שמני כחותם על לבך** וכו' אמרה
 על לחזק
 האהבה ולגודל השוקתו להפיק הצונן כפי
 היכולת שתשימנו כחותם על לבו ר"ל במה
 שיצטרף אליו ממנו בשכל העיוני וכן אמרה
 אליו שיעשר במר שיצטרף אליו ממנה
 בשכל המעשי וה' אמרה כחותם על זרועך
 והרצו בו כי כמו החותם שחתום בו האדם
 כאשר ירצה כן תהיה לו מוכנת תמיד במה
 שתוכל לחתום אליו מאלו הצדדים הנשיות
 אשר יצטרכו אליו * ואמרה נחתת סבה בזה
 כי אהבתה אליו היא בתכלית החזק ללא
 יוכל איש על הסתרה בשום פנים כמו
 הסוד והשאל שחוא בתכלית החזק ואופן
 החזק בהם הו' שלא יוכל על הסתרה בשום
 פנים ושזאת האהבה ביעית בקרבה בעזרה
 חזקה לא יכבוה מיס רב' ונהיה לא ישפוט
 לא יסירוהו ביתרון ההון כי היא תכונה כל
 דבר בערך אל אהבתו וזה לא תשתדל כי
 אם כמה שידרך אל הצד *
אחות לנו קטנה ושדים וכו' אמרה
 השב הפועל

והשכל הנקנה ר"ל השכל ההיולאני השלם
 באלו השלמות אשר קדם זכרם אחרי לנו
 והוא זאת החשוקה אשר קדם זכרה וקראה
 אחות להם מצד שלמותה עד שכבר נקראת
 שולמית במה שקדם ומצד היותה עוזרת
 להם בפעולהם ר"ל במה שיקבל השכל
 ההיולאני מספיע השכל הפועל וקראה קטנה
 מצד מיעוט חלקה בזאת ההשגה אשר יצטרכו
 אליה ואמרו שאין לה שדים תשפיע להם
 מה שיצטרכו אליו בזאת ההשגה והוא נאית
 לפי המשל כי הקטנה אין לה שדים נכונים
 לזנק מהם ובהיותו העניין בן מר נעשה
 לאחותינו כיום שידובר בה שתשפיע אליו
 מה שיצטרף אליו כואר ההשגה ובאשר
 החכם מאיזה צד יישירה לו זאת ההשפעה
 כי היא לא תוכל על זה מעצמ' אם לא יישיר
 אל זה * ואולם אמרו כיום שידובר בה הוא
 להעיר כי יצטרכו אל זה תנאים רבים מהם
 קורגל כמלאכת הנצוח כמו שנזכר בראש
 ספר הנצוח ומהם ישוב הרע ושקטת היתות
 הטבעיים וזה לא התירנה לו עצמם החכמים
 הקודמים כי אם בעת הזקנה * וזה כי זאת
 המלאכה מצד שישתמשו בה בהקדמות
 מפורסמות והיה מדרך ההכרח המפורסמות
 כיוון העניינים שילקח מהם ראיה על דבר
 והפכו ראוי שתהיה דעת החוקר בה מישבת
 מאד עד שיקח מאלו ההקדמות המפורסמות
 ההקדמות הצודקות לבד וראוי גם כן שלא
 יעסק בה כמעסקו בשאר ההכפרות אשר
 אפשר בהם ההעמקה וזה כי דרך החקירה
 בחכמה הנכונה ראוי שתהיה לפי שעה
 ההאמתה המגיעת בחכמה ההיא *

אם חומה היא נבנה עליה וכו' אמרה
 אם היא נבונה בנדחים תראויים למי שיבנה
 לחקור בזאת החכמה נבנה עליה הבניין
 אשר אנחנו משתדלים בבניינו בשלם
 שבפנים ואם היא רות היא ר"ל אם היא
 פרוצה שאין לה חומה הנה נצור עליה לוח
 ארז ר"ל שנהנה אותנו ונסתם פרצות לבנות את
 א 6 ז א 1

שיר השירים

השבעתי אתכם בנות וגו' אמרה

כב השבעתי אתכם בנות ירושלים שלא תהרסו לחזק התשוקה לבקש התכלית לקחת ההשגו' על זולת סדרם זה שאם הייתם הרוסים בזה ולא לוקח ההשתדלות בהשגה על הסדר הראוי לא היה עולה בידינו דבר והיה השתדלותינו לבטלה וזהו אמרה מה תעירו וסדר תעוררו את האהבה עד שתחפץ ר' ל שלא יעול להם כלום ועתה כאשר לקחו ההשגה על הסדר כבר הגיעו מהשלמות אל זה השיעור אשר כבר קדם והנה מה שיחסר מהשגת השלמו' העיוני על התכלית הוא הכפת האהבה והיא היתה החשוקה מתהלת העניין' ואפשר שנאמר שזאת השבועה היתה שלא יהרסו לזקור בחכמות האהות קודם שישלמו להם התנאים אשר יצטרכו להם להקור בואר החכמה כמו שנאמר אחר זה' נאולם לא אמרה כצבאות או כאילות השדה כי לרוחק אלו העניינים מהחוש הנגד המבטח איך יתחילו בזה ולזה לא ספר בזאת השבוע' מה שיעיר על המרוצה ולא אמרה להם אם תעירו וגו' אבל אמרה מה תעירו לתורות על שאם יתחילו בזה בזולת התנאים אשר יצטרכו בו לא יוכל על זה כלל :

מי זאת עולה מן המדבר וגו' אמר

מרחיל לספר זאת ההשגה ר' ל הכמת האלהות ומה שבה מהקושי בהגעתה מי זאת עולה מן המדבר כנפלא על זאת ההשגה איך אפשר שתשלם ממקום חרב אשר לא יעבר בו ולא יזרע זה כי בשאר החכמות היו הדברי אשר בהם התקירו מושגים בחוש ומהם ישלם כל מה שיחדלו בהשגתו כאלו הדברים מעצם הדברים ההם ואולם כבאין אין דרך בהשגתו כי אם בהקדמות החוקות ולזה אמר שהי' מתרפקת על דודה רצוני שילכה חסיה עליה בעבור דודה על אשר לא הובל להפיק רצוני וחזת און חדר לזאת המלה רוצה לום מתרפקת ונחשוב שהי' עניינה לפי מקומה על

חושק אסלה להתקרב לוי כפי מה שאפש' לה שהיא חושקת שיהיה כאח לה ויהי' יונק שדי אמה כדי שתוכל לנשקו במקום רוצים בלא כשת זה כי העלמה לא תבוש לנשק אחיה היונק בפני כל אד' ולא יבזוה האנשים על זה ואם הירר העניין כן הייתי מנהגת ומביארה אותך אל בית אמי אשר תלמדני ותנהגני והייתי משקרה אורך ממשתרה הערכים ואולם לפי הנמשל יהיה הרצון בזה שהיא משנת כקושי מהחו מה שיצטרך להכין אל השכל באלו החקירות זה לשני סבות לקושי העניין' בעצמו ולקושה תנחניה החושים לחפש כמה שיצטרך החפשי עליו מן החוש ונתיראה בפני זה פן יקרה טעור בהשגתה אמרה מי יתן והיתה כאח לי יונק שדי אמי עד שתנהיג כחות החוש אל מר שיצטרך התקירות עליו כי בלי ספק לולי תישישו בזה מהשב' לא תשלם זאת ההשגה זה מבואר בנפשו ואז כאשר אמצאך בחוש שהיה טרוד בהשגתם זה אמנם יהיה כשישלם מן החו' השגת מה שיצטרך החפשי עדין הנה ארבע עמך ואשקך וזה יהיה סבה לקלות השגתך המבוקש ועו' שחם יהיו יותר נכנעים אליך כאשר התורה התנהגה בהם בסודות ספק כמה שרם נכנעים אלי זה כי הם מבזי' אותי ואותך לא יבחו אך יחשוק להפיק רצונך וזוה אהיה מנהגת ומביארה אותך אל בית אמי אשר תלמדני והיא הנפש המרגשת להשקות אותך מהמשקים אשר השנתי אותם מהחוש ומהכח הזוכר :

שבאלו תחת לראשי וימיני וגומר אמרה

שכב' נשלם לה מה שחשקה אותו עד שמה שיטה אותו מנתיב האכזב כאלו ההשגו' עם קשיים הוא נכנע תחת לראשה אין פרץ ואין יוצאת ומה שיישיר אל הנמנה בהשגת מה שירצה דודה השגתו יורק בה ותחבקה וזה גם כן לפי הנמשל מורה על שכבר נשלם להם החכור בשלמות בואר ההנהגה ושבו בסנהג החושים בהתחברים :

מה שהוא משפיע לשכל ההולאני כי לא
ישלם להם זה מזולתם

אני לדודי ועלי תשוקתו
אמרה כמו
שחשקתו

כן אעשה הנני מוכנת להיות לדודי בחזקת
היד ועלי למלאות מה שישתוקק אלא עד
שיושלם לו מה שהשתדל לחקור בו

לכה דודי נצא השדה
וגו אמרה
ממשרת

שיצאו השדה ויביטו הצמחים אם החלו
להשתדל לתת פריים והכוונה בזה שיראו
אם נשלם לה מהחוש מה שיצטרך אליו
בזאת החקירה כי זה צריך אל הקירה ארוכה
וקשה מאד הנעשה כמו שקדם ואם נשלים
מהחוש מה שיצטרך הנה אחר כן אהן ארז
הדי לך ואשפיע לך מה שראוי כפי היכולת
הרודאים נתנו ריה ועל וגו אמרה
שלא הצמח

נתנו ריהם ל שכבר הוכן להם מהחוש מה
שהצטרך עד שכבר היכנו להם מהחושים
על פתיחהם כל המגדים אשר יצטרכו אליהם
כאלו החקירות ואולם אמרה חרשים דודי
צפנתי לך הרצון בו שמר שהושג חרש
מאלו הדברים מהחוש עם מה שיושג מישן
זה כמה הכל צפונה לו באמצעו הכח הזוכר
עד שישלם ההשגות הראוי בזה סך הרוש
זה אם ממה שהושג אליה מהחוש אם ממה
שהושג זולתה וזה אמנם יקבץ אליה על צד
הפריטים כי כנאן דברים רבים לאישלם
השגתם מהחוש לאיש אחר בשום פנים כמו
העניין בבעלי חיים ומה שידמה להם לפי
מה שזכר הפילוסוף כמאמר האחד עשר
פס' הבעלי חיים זולת היה הדרך בו שיקובץ
מה שיושג בזה סך החוש אל הראשוני ממי
שראו לסמוך על דבריו עד שיושלם בזה מה
שיצטרכו אליו מהחוש

מי יתנך כאח לי יונק שדי אמי וגו'
אלו

הפמקים הם יפי המשל מבוארים במעט
באר זה שהיא אמרה להורות על החק

החשק

הנפלא מה שכבר נרעד ונתפרסם לידועי
האמרה כי התענוג הוא אין יחס להנאות
הנשמיות אליו

וזאת קולתך דמתה לתכר
וגו'
אמר

שהיא עולה מאד אל השלמות ביותר כמו
התכר שהיא נבזה מאד וישר ושדירה אשר
השפיע לו בהם מה ששפיע הם דומים
לאשכלות לטוב התיישרה למה שידרוך אל
התכלית אשר הוא הפרי ואולם אמר זה כי
באלו העניינים המיוחדים אשר יחקור מהם
סודו מוגבל והמאור יותר נכבד מהקודם
כאלו תאמר שהוא יחקור תחלה מהמצבים
ואחר מהצמחים ואחר מהבעלי חיים וזהו
אופן עלותה ביותר

אמרתיו אעלה בתכר אחזה וגו'
אמר

השכל בראתי שלמוריך בהכין לו מה
שיצטרך אליו אמרתיו עם לבי שכבר אעלה
בתכר עד שאגיע אל תכלית העליה וזה יהיה
בשאוהו כספיעו ואעלה בו סעוף אח' סעוף
ושדך אשר בהם תשפיע לי מה ששפיע
אכמת לפי מה שאני רואה ממך שיהיו לך
באשכלות הנפץ וריח אפך שתשקיפו בו באלו
העניינים אשר תכניני לי יהיה כהפוחים כל
זה להורות על התיישרם בתכלית השלמות
אל התכלית המכוון אשר תצא הפרי בזה
המשל

וחכך כיון הטוב הולך לדודי וגו'
אמר

הנה חכך אשר תכניני בו לי המשיגים אשר
תכניני הוא כמו היין הטוב ההולך למישרים
כי זהו מאורי היין הטוב כמו שזכר במשלי
וזה כי מה שיחל יכ זה הוא יתושר לדודי
והוא השכל הפועל בתכלית מה שאפשר
עד שישפיע לי ממינו מה שאחקור בו ואמר
דבכ שפתי ישנים ירצה בזה כי כמו שהיין
יביא לדבר שפתי הישנים וזה מבואר מעניין
היין כך חכך יביא לדבר אשר היו ישנים
והוא השכל התולאני והשכל הפועל מצד

שיר השירים

שאין בהם עצם הדבר אשר יקרו לו הנח
הם יד לקחת ממנו עצם הדבר כמו שקדם *
ואולם אמרו סיגה בשושנים הוא להעיר על
שאלו הקשים כבר נקשרו כמה שדרוך אל
הדרוש זה להיותם עצמיים ומיוחדים אל
הנושא אשר בו החקירה *

שני שריך כשני עפרים תאמי כבר

קדם פירושו והנה לא זכר בכאן הרועי בשושנים
לפי שאין מה ששני באמצעות החושים
מאלו הדברים דומה לשושנים כי אין העצם
במקיים והמשיגו בכח על צד מה שבשושן
יהיה הפרי והזרע בכח כמו שקדם *

צוארך כמגדל שן עיניך וגו' אמר

שצוארה הוא כמגדל השן שהוא חזק מאד להורו על
שמה שחשפיע לו חזק מאד הו' לפי החזק
האפשרי בכאן ולזה קצר בכאן ולא אמר
בניו לתלפיות וגו' כי זה אמנם היה אפשר
בתכמות הלטודיות לא בתכמה הטבעית
להיות מופתיה מ' פתי ראהי * ואולם אמרו
עיניך ברכות בחשבון על שער בת רב' הוא
נפלא וזה כי בחשבון וריבם היו עיירות והם
עם זה סורים על ההשגות והרבו ויאמר לפי
המשל שמה שחשפף אותו ותשיגוהו הם
כמו ברכות מים אשר בחשבון ועל שער בת
ריבם שהם מתמידות ההנהגה זה אם יהיו
בחשבון ועל שער בת ריבם ברכות מים על
זה החומר ואולם אם לא יהיו שם ריב' מים
על זה החומר יהיה המאמ' מולו רפי הנמשל
והנה הכונה בו לפי הנמשל שעם החשבון
אמורפלו והרבו אשר יקובן אליה באמצעות
דבת הזכר יהיה מה ששיגוהו אותו והוא
אשר המשיל אותו בעינים כמו ברכות המים
להשקות מהם השכל * ואולם אמרו אמך
כמגדל הלבנון ירצרו בו שאופן השקפתה
ועיונה הוא חזק יפיה ומכוון אל התכלית
הטוב האפשרי כמגדל הלבנון והוא בית
הסקר * ואם צופה פני דמסק לפי שברמסק
יסצא סבתו חזרות ויאמר שהבטתה היא

נוכח המקום אשר יגיעו ממנו הא' חיה
המכוונים כאלו יאמר שהיא סמוכות בכל עוז
אל מה שיגיע אל התכלית המכוון כאלו
הדרושים אל השכל *

ראשך עליך ככרמל ודלת

וגו' אמר כי כמו שהכרמל הוא נאות ו' גדול הצמחים
והפירות ומוכן אריו תכלית ההכנה כן הוא
מכניה מה שיאות תכלית האותו ו' הראש
אשר תבין אליו והוא עצם הדברים אשר
החקירה בהם חרה לטוב היישרתה אליו
כמה שתבין מהמשיגים והמקרים הנה כמו
שהכרמל יהיה עליו הראש אשר יכוון ממנו
כבכ קרוב והם הפירו' כן הראש אשר יכוון
כפעולתה הוא עליה בכח קרוב ואמרו ודלת
ראשך כארנאן הוא לפי המשל ולפי הנמש'
אמנם לפי המשל הוא להורות על יפיה *

ולפי הנמשל יאמר שמשני הראש אשר
הבינה אותם לו לקחת ראייה מהם על הראש
הם בתכלי' היופי והתקון * ואמרו מלך אסור
ברהטים שלפי' אלו המשיגים אשר הכינים
כמעט שהמלך והוא השכל ההיולאני אסור
ברהטים לשתות מהם תמיד והמשיל זה
להרטים להיות אלו המשיגים אשר הכינה
נפשלים במשל זה לברכות מים * ואפשר
שהיה הרצון בזה השכל ההיולאני והוא
אסור ברהטים לשת' מהם תמיד בחקירותיו
כי לא יוכל לעשות דבר מזולה כרח שתבין
אליו או יאמר על דרך משל' שהשכל הפועל
הוא ככה שהו' משפיע לו לשכל ההיולאני
אסור ברהטים ההם לא יוכל להשפיע לו
דבר אם לא קדמה לרה לשכל ההיולאני בו
השגרה מהחוש ל' כמה שישפיע אליו
מהצור' הרמיונית והנה קרא השכל הפועל
מלך כי הוא כושל בו *

מה יפית ומה נעמת אהבה

וגו' אמר שהיא יפה מאד ונעימ' וחשקה לו והאבהתה
אותו הוא בתכלית השלמו להדריך ל' השגת
האמרת כאלו התענוגים אשר בו מהתענוג
הנפלא

גנדיכי כי הוא ישיירה אל העמידה עליהם
 פהא נשמעת לינו להכיך אות לו כפי היכולת
 ודמז בזה אל שלמות התקון אשר ימצ' במה
 שתכנינו אליו כאלו ההשגות * והנה העיר
 אותה עד בקראה בת נדיב על עניין נפלא
 נעלם מקצת בקווי הפלוסופים וזה כי הם
 חשבו כי מפני שהנפש הרמיונ' נפסדת והיא
 צריכה אל השכל בהגיע שלמותו עד שאי
 אפשר הגיעו לה מזולתה והוא שלמות לה
 הנה יחוייב שיהיה נפסד השכל הנקרה כי
 בהפסד בעל השלמות יפסד שלמותו וכבר
 אמרו בהתר זה הספק בכאורינו לספ' הנפש
 ונקצר המאמר בבאן כמה שיהיה בו די בזה
 המקום ונאמר שאם היתה הצורה הרמיונית
 סבה למציאת הצורה המשכלת היה זה
 ספק מחויב על כל פנים אלא שאין העניין
 כן וזה שהצורה הרמיונית קרה שתהי' סבה
 באופן מה כהשגת הצורה המושכלת לא
 במציאותה אבל העניין בהפך וזה כי הצור'
 המושכלת סבה למציאת הצורה המוחשית
 אשר היא סבה למציאות הצורה הרמיונית
 וזה דבר קצת התבאר חיובו במה שאמר
 הטבע וזה שאלו העניינים המוחשיים אי
 אפשר שיהיה בהם הסדור והיושר המתמיד
 אשר בו יהיו מושכלים אם לא בשיהיו עלולים
 מסדור מושכל הוא שכל כמו שא"א היות
 הסדור והיושר בעניינים המלאכותיים אלא
 מפני הסדר המושכ' הנמצ' בהם כנפש האומן
 ובתול' הענין כן רצוני שאין הצורה הרמיוני'
 סבה במציאו' הצור' המושכלו' הנה לא יחויב
 כשתפסד הצורה הרמיונית שתפסד הצורה
 המושכלת וזה שאין כל מה שהו' סב' כידועת
 מסתלקת הידועה בהסתלקו והמשל שכבר
 יודרך האז' כידוע' דבר מה מהדברי' הלמודי'
 כשנחקה לו תמונה פרטית תיישר אותו אל
 זה הצור' והוא מבואר שבהפסד התמונה
 היא לא יחוייב שתפסד הידוע אשר הגיעה
 לו ממנו וזה מבואר עד שהאריכות בכאורו
 מותר * והנה קראה כבאן בת נדיב להורות
 על שענינה עלול שהשכל אשר הוא הנדיב

ומזר יתבאר שהוא אפשר בשכל הנקרה
 שיהיה נצחי עם הפסד הנפש הרמיונית *
 וכבר בארנו במה שאין ספק בו בכאורינו
 לספר הנפש ובספר מלימות ה' שהו' מחוייב
 שיהיה השכל הנקרה נצחי והתרנו כל
 הספקות הנפלות בזה המאמר * ואמרו
 חמוקי ידכיך וגומר רמז אל הסבורת המגיע
 מהשגתה המאוחר תחלה ואמר שבסוכי
 ירכה הס בתכלית היופי והתקון עם מה
 שבהגיע זה הסוכי מהקושי העצום *
שדרך אגן הסודר אל יחסר ונו' ידוע
 כי הסבור הוא אשר יקח ממנו מזוני הבעל
 חיים תחלה ר"ל בעת ההוותו ולמה שבזאת
 הלקיחה אשר תקח זאת החשוקה מאלו
 העניינים תחלה מהחסרון כמו שקדם דמס'
 זאת הלקיחה ללקיחת בעלי חיים הכלרי'
 שלם הדרך אל ההויה מזוני וזה המשל
 נפלא מאד למה שאנחנו בו והוא דמה זאת
 הלקיחה אשר לה כאלו המשיגים אל אגן
 הסודר אשר לא יחסר המזג והוגה לפי מה
 שאחשוב המראה העגולה השוקעת כמו
 האגן אשר היא מלוטשת ולא יחסר המזג
 הראוי לה להרשם הצורות בה וזה כי זאת
 המראה יקרה ליה תראה בה הצורה הפוכה
 ובתרחקס ממנו תראה בו הצורה ישרה וזה
 דבר מבואר מן החוש כאלו המראו' השורפת
 כי הם בזה התאר וזה משל נפלא למס'
 שאנחנו בו כאלו יאמר שבתחלה יגיע מספ'
 העניין הפוך ואחר תיישר מצורף אל מה
 שהעיר בהמשילו אותה לאגן הסודר אל
 העגול והסוכי ואולם היות הסודר מראה
 מבואר וזה כי כבר נקראו המראות סדרינים
 ואולם אמרו בטנך ערמת הטים הנה דמס'
 מה שהכינה לו לערמת הטים וזה שאף על'
 שהקש אשר בו אינו מכוון כעצמו ואינו
 החטה בכח הצד כמו שחיתה השושנ' הפרי'
 בכח או הזרע הנה אמנם יקחו החטה אשר
 הוא המכוון * וכן העניין כמה שהכינה לו
 מאלו המקרים והמשיגים וזה כי הם אע"פ
 שאין

שיר השירים

ולפי שכתורת הנפש ככללם יעזרוה זור
בהכנעם ו השכל ההכנע הראוי ואולם יחס
השגתו ההקדמות הכוללות לה להיותה
מכילה לו מהחוש מה שישיריהו ו הגעתם
ואולם הגעתם יהיה מהשכל הפועל כמו
שהתבאר בספר הנפש ואפשר שנאמ' שהוא
קרא נפשו השכל הפועל כהו' ליו בסדרנת
הצורה כמו שהתבאר בספר הנפש והנה
יהיה הרצון כזה שהוא לא ידע אך שמהו
השכל הפועל לודיעת אלו ההקדמו' הכולל'
מאלו הדברים אשר הבינה לו השוקתו כאלו
נפלא על שלמות התקון אשר במה שהבינה
לו עד שיוכל השכל להעתיקו מהם אל אלו
ההקדמות

וגמר
שובי שובי השולמית שובי והגו'
להגו'

חשוקתו עתה בתכלית השלמות האפשרי
לה קראה שולמית להיותו נגזר משלמות
ואמר אליו שתשוב וחזנין לו מר שיצטרך
אליו כאלו החקירות ואולם הוציאו כלשון
רבים ואמר ונחזה כך כאלו אמר שיהו בר
הו השכל הפוע' וזה כי מצד דבקוהו בחומר
לא יוכל להשפיע אליו השכל הפועל מר
שישפיע כי אם באמצעותה והיא השיב' מה
תחזו כשולמית והרצון בזה כי אי אפשר
שתכין להם כאלו החקירות וזלת העפידה
על המקרים והמשיגים וכבר יחשב בתחלת
העיון שאי אפשר שיעמדו בהם על מהות
הדברים והיא השיב כי כבר יראו בר דבר
דומה לפתולת המתגים ו'ל הסבוב יהיה
כשתי המחנות והם הגרמים השמימיים
והגרמים ההויס הנפסדי' וזה כי הסבוב יהיה
כמצבי הגרמים השמימיים ממנו עד שפעם
יקרבו ליו ופעם ירחקו ממנו וזה הסבוב הוא
הסבה בסבוב אשר ימצא כאלו העניינים
ההויס הנפסדים אשר הוא סבת תמידותם
והמשל כי כשקרב השמש ו' הפיא הצפוני'
גברו בה האש והאור וכשרחק ממנה גברו
בה המים והארץ וישוב העניין הולך בסבוב
וזה דבר כבר התבאר בחמדה הטבעית

וכאלו יאמר שאע' פ שמה שתכין אליהם הם
משיגים ומקרים מאוחרים מעצם הדבר
והידיעה באלו המקרי' בתחלת העניין חרושה
לפי שלא נודעו כסבותיה' הנ' קרה שיתהפך
העניין כשיחקרו במשיגו הדבר באופן הראוי
ויעמדו מזה על עצם הדבר ותשוב להיות
הידיעה באלו המקרים שלמה ובכלל בכל
משיגו זה הדבר לפי שכבר יעתיק אליהם
מהסכות אשר להם וזה בתכלי' ה' לא רצוני
שתהיר לנו ידיעה כעצם הדברים מפני
הידיעה החלושה אשר לנו כאלו המשיגים
והמקרים עוד תשוב להיו' לנו כאלו המשיגים
ידיעה שלמה מפני הידיעה אשר לנו כעצם
הדברים מצדם עד שכבר יחשב שזה יהיה
דבר בטל ובלתי אפשר אלא שזה אם לא
היה ככאן פועל' אחר בזאת ההשפעה היה
לוה הספק פעם מהראות אבל לפי שבכאן
פועל אחר והו' השכל הפועל הנה לא יסע
קנותנו באמצעותו מהידיעה החלו' מה אשר
לנו מהחוש ידיעה שלמה'

מה יפו פעמיך בנעלים בת וגמר
מפני

שכזאת ההשנה יעתיק מהמאוחר ו' הקודם
כמו שכארטו נעתיק ערהו בספרו שכתיה
מרגלה אל ראשה בהפך מה שהיה משכת
אותה במה שקדם באופן ההשגות האחרות
ואמר שיפו פעמיה רוצה לומר מה שתכניה
מהמשיגים והמקרים המאוחרים ואם הם
בנעלים עד שימנעוה המנעלי' מהשיג אותם
השנה שלמה וזה להורו' על חולשת ההשג'
והידיעה אשר כאלו המקרים בתחלת העניין
והנה בארנו בנעלים על זה האופן על דרך
של נעליך מעל רגליך וקרא' בת נרי' להתיחס'
יחס מה אל הפועל הנבדל אשר הוא הנעים
מצד היות השגתה רוחנית עד שהיא כמו
ממוצעת בין הפרטי המוחש והמושכל ממנו
וזה כי כבר הופשטו מהמקרים אשר לדברים
המוחשים הרבה כהגיעם אליה' ואפשר
שהיה הרצון כזה כי אלו הצורות הדמיוני'
אשר מה הם עלולות מהשכל אשר הוא
הגריב

ללכנה ואחר כן לחמה להיור האור המניע
מסגרת חלוש בחתולת העניין אבל הוא
באופן שיחזק עד כן היום רצוני כמר
שתיכנינו לו מהדברים המאוחרים כאלו הדברים
הוא שלם התקון עד שאפשר שיעתק מכנו
אל כמות הדברים באופן שלם וגם כן הגה
מצד קבלה השפע היא מזולתה תחלה וזכות
אותה ללכנה שהיא סקבלת אורה מזולתה
ומצד השפיע'לו מה שתשפיעוה דמה אותה
לחמה ואולם אמרו אויסה כנגדלות כבר
התבאר עניינו במה שקדם

אל גנת אגוזי ירדתי לראות וגו'

אמר
השכל מספר שבחיה ונפלא על שלמות מה
שתיכנינו לו באלו הדקירות אל גן האגוז
וה'בוטם מיוחד ירדתי לראות בפירות החל
רצוני אם התחילו עדיין בתינו' פריים והרצון
כזה שהוא ירד בחקירות האלו אשר ישאל
עיקר החקור בהם וכא לראות אם ימצ' כשום
פנים הקדמור יוליכוהו אל מקום הפצו כי
כזה מהקושי העצום לפי מה שזכרנו ואמר
שהו' לא ידע איד שמתהו נפשו מלו הענייני
המוחשים לרכוב במרכבור הרבוי הבלתי
בעל תכלית ר' ל' עשיית ההקדמה הכוללת
אשר יוליכוהו אל הדרוש ואולם קרא דף
הבללות עמינדיב אשר הו' קום אדם לאעלים
העניין והוא עם זה כאלו יאמר עם נדיב
וההיה ה'וד נוספת וכבר באו כמו זה יודין
נוספו כלשוניו הרבה ואולם קרא זה הקסין
עם נדיב לפי שזה הרבוי המתמיד הוא באלו
הדברים מצד נדיבות הפועל כמו שזכר
ה'לוסוף ואיננו הכינות הוא מצד החומר
ר' ל' היות מציאות האיש בלתי מתמיד וזה כי
טבע החומר חייב זר להיותו בלתי נשמע
בתמידות אל הצורה המשתלשלת לשמו
מציאותו ונצחו אותה ולהעיר אותנו על מה
שדמו באמרו עמי נדיב קרא חשוקה בזאת
הפרישה ברו' נדיב והנה קרא חשוקה ברו'
הפסו' נפשו לפי מה שאחשוב לרוב הצטרב'
אל בואת רבים מכחות הנפש בזאת ההשגת
ה כ ב ג ד ה ו ז ח ט י

בחקירתו בדברים הטבעיים המיוחדים כי בו
שהפלא והקושי העצום וזה שהדריכות
בעמידה עליהם תהיה מהדברים המאוחרים
מהם והם המשיגים והמקרים משל זה
במדתם חלקים כי כבר נעמד על מהותם
ונטעם כטעמם ומראיהם והחם והקפאם מן
החום ומן הקור והחום מן החום או מהקור
וזולת זה מהמקרים והמשיגים אשר להם כמו
שנתבאר קצת זה ברביעי מהאותיות וקצתו
בספר החוש והמחוש וקצתו בכפרי הרפואה
ומשל זה כבעלי נפש כי אנהנו נעתק מ
הרפועלות אל מהות הבורח אשר יסודו
פנים לו הפועלות ולא מהפועלות לבר אבל
הדברים אשר בהם יהיו אלו הפועלות
להיותם יותר ידועים מהפועלות והמשל כי
כבר נעתק מהמזון אל הכח הזן ומהמחוש
אל החו' המושכל אל השכל כמו שהתבאר
בראשון מספר הנפש ושם התבאר ההכרח
אמביא להיות התקירה בהם על זה האופן
ואחר ישוב העניין בהם סובב כמו שנתבאר
שם רצוני אחר שעמדנו מאלו המשיגים
והמקרים על מהות הדברים אשר יקרו להם
נשוב ונעתק ממהות הדברים ההם אל כל
המשיגים העצמיים והמקרים המיוחדים אשר
להם באופן שלם ולפי שבעמידה המחוש
אלו המשיגים והמקרים אשר ישירו אל
יעינת מהות הדברים יהי' קושי גדול ותחבולה
רבה וזה שהידיעה מאיורה המשיגים ראוי
שנזקק ראייה על מהות הדב' הר'מה שיקשה
כי הרבה מה שיקרה בהם הטעולות ונחשוב
במה שהוא בלתי מיוחד שהוא מיוחד ואם
לא עמדנו על המשיגים העצמיים אשר ראוי
לעמד דעליהם בזאת התקירה יהיה זה סבה
לצטעות כמהות הדברים ולמה שהיה מהקושי
בהכנת מר' שיצטרך אליו מהחוש באלו
התקירות אשר יחקור בהם עתה כמו שזכרנו
תחל לספר שבתורה כמה שהכינינו לו מאלו
התקירות והפלא אשר יהיה ברו' האופן
שההנעת ואמר שהשקפתה היא כמו השיר
שהיה תחלת האור ואחר כן דמה אותה

ציד דעידים

וחוט השדרה והעצב וזה שאע"פ שהראשי
במוחלט הוא אחד לכר והוא הלב כמו
שהתבאר בספר בעלי חיים הנה לאלו ולמה
שידמה להם ראשיות מה וכן הכתו' המשינו'
הן אם ראשיו' אם מכיני' וככלל הנה כל כח
ישתלשל ממנו פוע' לאכ' א' זולתי נושאו הוא
אם ראשיו' אם מכיני' והכחות האחרונ' א' אר'
באבר אבר אש' לא יסודר מהם פועל לזולתם
אינם לא ראשיות ולא מכינות והוא מבואר
שהכחות הראשיו' רבות יותר מהם הכחות
האחרונות והם אשר אינם לא ראשיות ולא
מכינות והנה המשול הכחור הראשיות
למלכות להיות להם ראשיות מה והם תחת
ראש אחד והוא המלך והכחות המכינות
לפילגשים לפי שהפגוש היא משרתת ולה
ראשיות מה והכחות שאינם ראשיות ולא
מכינות קרא עלמות כי אין לעלמות ראשיו'
באחד מהאופנים והנה הוא יאמר שהכחות
אשר הם מרכוז הם מספר רב והכחות
הפילגשים הם מספר יותר רב והעלמות הם
רבו סופלג עד שיאמר לקושי המנות שאין
לו תכלית

אחת היא יונתי תמתי אחת וגמ' אמר

משבת תשוקתו שהיא אחת לכר אין לה
רבו זה כי משאר הכחות ימצא מה שיש
לו רבו באופן מה כמו הזן שהוא באבר אבר
מה שיתדו וכן העניין כמה שידמה לזה'
ואולם זר הכ הגפשי אשר ילך מהשכל
כדרגת ההיולי הוא אחד אין רבו בו והוא
הולך מדרגת הצורה והשלמות משאר כחות
הגפש זולת השכל ולזה אמר שהיא ברה
ליולדתה וה' הגפש ושאר הכתו' הגפשיות
והם העלמות והמלכות והפילגשים יהללה
ויאשרוה'

מי זאת הנשקפה כמו שחר וגו' אחר

שנשלמה לו ההשגה בדברים הכוללים
לנבצאות הכשתנות כמה שהם משתנות
החל לשבת השוקרצו במרה שקבינהו אלץ
בחקירתו

בספר שאח' הטבע ולא ערבו שכחיה למטה
טראשה שלא יחיר העתקם אל המאור
רצוני במה שיחקור בדבר דבר מהדברים
הטבעיים המיוחדים אל השתם מהדוש אל
הדברים המאוריים והם המקרים והמשינים
כמו שיבא המאמר בזה כמה שאחר זה'
ששים המה מלכות

כי כחות הגפש
הם ככללם על שלשה פנים' מין ראשיו'
וסין מכיני' והוא ראשיות מה' וסין בלתי
ראשיו ובלתי מכיני' והוא מביאר שמספר
הכחות הגפשיות אשר בבעל חיים הם רבות
סאר עם שבכל אבר פעולה מיוחדת לו עם
זה תנועות מהוכח זמן ומגדל ומושך ומחזיק
ודוחה וזולת זה מהכחות אשר אי אפשר
לאבר מהאברים שימנע מהם אם לא יהיה
במכת זולתו או חסרון ביצירה וכאשר נתן
לכל פעולה מהם ולכל כח מהכחות ולכל
תמונה מהתמונו' כח נפשי תסודר ממנו יהיו
הכחות הגפשיות רבים כלי ספק זה מבואר
למי שיעיין בנתוח עיזן מעט זה כי העצלי'
רבים ולכל אחד מהם תנועות רבות כליפים
שתחלפים וככלל הנה לכל דבר מאלו הדבר'
כלי מיוחד וכח נפשי מיוחד' לפי שאין מלאך
אחד עשה שתי שליחיות ראוי שלא יסודר
מכלי אחד מצד מה שהוא אחד רק פעולת
אחת שאם היה אפשר זה היה לחסר האחד
יותר מצורה אחת זה מבואר הנמל' והנה
דמיון המכין מאלו הכחות הם כמו הפיר'
והאצטוסכא שיכינו אל הכבר המזון אשר
אפשר לו שיטנו וישיבהו דם' והכבר הוא
גם כן מכין באופן מה במרה שיטלחהו אל
הלב מהדם להשלים הוייתו בלב ולהשתלח
מהלב אל שאר האברים דרך החפק' והעצלי'
והעצלי' אש' יטלם באמצעותם זה הפועל לפה
ולאצטוסכא ולכבר הנה גם כן מכינים בצד
מה כי הם ררך אל הובלת היות היסודי אל
אל האברים אשר יגיע אליהם ומשל הראשים
באופן מה הלב והכב' כמה שישלחהו מהדם
אל האברי' בוורת ששלים היותו בלב והמחו

הוא יאמר שהכחות
אשר הם מרכוז הם מספר רב והכחות
הפילגשים הם מספר יותר רב והעלמות הם
רבו סופלג עד שיאמר לקושי המנות שאין
לו תכלית

נגלת על זה האופן אבל לת מדרגה נפלאה
 מהרוחניות כמו שהתבאר בספר החוש
 והמחשש ואפשר שנאמר שהרצון באמת
 איננה כנגלות שהיא נוראה כמו החיולות
 הנדגלות ר"ל אשר להם גם ומנהיג כי הם
 יכוננו כלם לכונה אחת בהסכמה ולזה יהיה
 זה החיל נורא וכן הענין בה עפ' שאר כחות
 הנפש כי שאר הכרו' כבר התקטטו הקשוט
 הראוי ונכנעו אל עבודת השכל ולזה הם
 כולם בהסכמה אחת בזה הפועל אשר תכונ
 אליו זאת החשוקה והנה זה הכאר האחרון
 נאור יותר מן הראשון לפי מה שאחשוב *
הסבי עיניך מנגישי שהם וגם אמר
 זה להורו'

על חזק השקו בה כאלו יאמר ישיפי עיניה
 ירהיבוהו ויוסיפו חשקו בה וספר בשבחיה
 כמה שהבינתה לו בזה הדרוש וככלל כמה
 שהבינתה לו בהשגת החסר הרחוק והמניע
 הראשון והמשיגים הכוללים לנמצאות
 המשתנות כמה שהם שנתורת ולזה אמר
 שערך קעדר העזים שגלוש מן הנלעד שניך
 קעדר הרחלים וגם רציני שכבר הבינה לו
 באמצעות החוש כאלו ההקדמו אשר יצטרך
 אליהם כאלו החקירות השגות מסכים נאות
 וכבר התבאר אופן המשל בזה כמה שקדם *
כפלה הרמון רקתך מבעד וגו'

זה הפסוק לפי המשל לבר להורות על יפירה
 וצניעותה והנה בסדר שבתיה נעתק בזר
 המקום מהקודם ולא עברו שבחיה למטה
 מראשה בהדרג' כמו שעשה בהשג' הקודמת
 לפי שזאת ההשגה נעתק בה מהקודם כצד
 שה' ר"ל העיון בחכמת הטבעית וזה כי מר
 שהקדמו החקירה עליו הם קודמור' באופן
 מה לעניינים אשר תהיה החקירה בהם אחר
 זה כי הדברים הכולל' אשר הקדמו החקיר'
 עליהם קודמים לדבר' המיוחד' אם הקדימה
 ההיולאגית' כמו העניין בחזק' הרחוק אם
 הקדים' אשר על דרך הפועל והצור' ותכלית
 כמו העניין במניע הרחוק לפי מה שהתבאר

מה שיקנה אותו מן המוחשים בה הדרוש
 אשר ישדל עתה בהשגתו ר"ל המניע
 הראשון באמצעות החוש והדמיון והכח
 הזכר ולזה יצטרך שיעזר על זה מכחות
 הנפ' בכללם וישדלו בכל עוז שלא ימנעוהו
 מפעולתו *

אני לדודי ודודי לי הרועה וגו'
 כבר קדם שקדם זה היה לשכל מונע באלו
 ההשגות מפני שני דברים האחד מפני קושי
 היות חשוקתו לו ר"ל קושי הכנתה לו כרה
 שיצטרך אליו בהשגתו * והשני מפני קושי
 היותו לו אבל יעלימו הטבעים הנפיי' ממנו
 האמרת אחר שהתחיל להשקיף בו להיות
 בהתבודדות אשר יצטרך אליו ל' השכל כאלו
 ההשגות משאר כחו' הנפש מהקושי העצום
 ומפני זה זכרה עתה שכבר הוסיף אלו
 המונעים אשר ימנעו היותה לו והיותו לה
 לפי שסבתם כמו שקדם בלתי הכנע כחות
 הנפש אל השכל בשלמות לפי מה שיצטרך
 בזאת ההשגה ואולם קראה אותו רועה
 בשושנים כי מצד רעותו בשושנים יצטרך
 אליה וחנה אופן המשל בזה מקווא' מסרה
 שקדם *

יפה את רעיתי כתרצה נאות וגו'
 אחר שהוסיף ממנו אלו המונעים והבינה לו
 חשוקתו מר' שיצטרך אליו בדרוש אשר
 החקירה בו עתה החל לשבח אותה כאלו
 העניינים ואמר שהיא יפה מאד לפי שכבר
 התקטטו כחות הנפש בכללם קשוט שלם
 והמשיגה לתרצה שהיתה עיר יפה מאד עד
 של' יפירה היתה עיר מלוכר' כמו שנזכר
 במלכים וכן העניין בירושלים ואולם אמר
 איננה כנגלות הוא להורו' כי מה שתשיגתה
 ואם הוא פרטי הוא רוחני מאד כפי הופשט
 ממנו הרבה מהמשיגים ההיולאגיים וכפיט
 כמה שנקטתו מהכח הזכר ולזה אמר' שהיא
 נורא' כמו הכחות השכליות אשר ישנו
 הרבי והקבוץ הכלתי בעל הכלי' לא שהיא

שיר השירים

יותר ממה שיאוי הוא כמה שיהי זה האבר
בו יותר יפה וראותו יחיר יותר טוב כמו
שהתבאר בספר ב"ח * ואולם לפי הנמשל
הוא מעור על עיני השכל אשר בתכלית
השלמות להשיג מה שיחם אליו השגורו
וזה כי אלו העניינים כולם כמו שזכרנו הם
עוזרים כולם על טוב הראות *

להייו כערוגת הבושם וגו' כעבור
כי להחיים

והשפטים ישתמשו בהם בעת לקיחת המזון
להחזיק במזון זמן מה שיקבל בו השכל דרך
השפע אשר יקבל לערוגת הבושם אשר בגן
שיגדלו בו מיני הבושם אשר יעשו בהם
המקחים ולשונשים אשר הם נוטפות מור
עובר וזה להעיר על ההבנה אשר לו לקבל
המושכלות ואפשר שנאמר כי אמרו שפתותיו
שושנים נוטפות מור עובר יהיה חסר בירת
וירצ' בו שבשפתותיו ימצאו תמיד השושנים
אשר כבת אלו המושכלות אשר יכוין אליהם
ולזה יאמר נוטפות מור עובר * ואופן המשל
בוה מבואר ממה שקדם בפתחת זה הבאר *

ידו גלילי זהב מלאים וגומר בעבור
שהשכ' יחלק

אל מעשי ועיניו כמו שהתבאר בספר הנפש
באה לשבת אותו בזה הפסוק ככל אחת מאלו
הפעולות והנה הירה הרמו בידיו אל השכל
המעשי לפי שהידיים הם היותר מיוחדים
שבכלים והיותר שלמים לעשו כל המלאכות
המעשיות ואמרה על צד המשל שזרה הבח
הוא סמנו בתכלית היופי כיופי גלילי זהב
הסמולאים כתרשיש והי' הרמו כמייעו והוא
לבו אל השכל העיוני ואמרה על צד המשל
שזה החלק היה מסנו בתכלית היופי והנה
המשילה אלו הכחות גם כן לדברים קשי
ההפסד להעיר על נצחיות השכל *

שוקיו עמודי שש מיוסדים וגומר
כעבור

שהשוקים יהיו עליהם עמידת העל חיים
כמו שייסוך הבית על העמודים * אמרה
להעיר על קיום אלו העמודים והיסוד אשר
מה

קיומו בהם והוא השכל הפועל אשר בו ישוב
נצחתי שהם כעמודי השש מיוסדים על אבני
פז שהם רכי הקיום ואמרה להורות על יופיו
והמעלה אשר לו כנפש כי מראהו כלבנון
והוא כיר המקדש שהיה בתכלית היופי
והיתה לו מעלה גדולה בנפש או היה הרמו
בוה ליער הלבנון שהיו שם עצים יפים
ונכחרים מאד * ואולם אמרה בחור כארזים
הנה הרצון בו שכמו שהארזים היו נבחרים
מבין שאר העצים כיופם וגדולם כן הוא
נבחר מבין שאר כחות הנפש *

חכו ממתקים וכלו מהמדים וגו' ראוי

שנדע שההדרג' בספורה שבחי דודה מראשו
וירדה בהדרגה להורות על שהשגתו היתה
כמה שהשיג דבר מהקודם אל המאוחר ולפי
שבכאן לשכל אופן אחר מהשג' ר"ל שיעתק
בה מהמאוחר אל הקודם כמו העניין ברוב
החכמה הטבעי אשר דרושם עת' בהגעתה
אמרה שמה ששיג השכל בוה האופן הוא
בתכלית המתיקות והערבות והנה המשילה
זאת ההשגה לתך לפי שברך נעתק מהטעם
אל ידיעת עצם המוטעם ואפשר שנאמר
שהרצון באמרו חכו ממתקים שבחנו ימצאו
המזונות המתוקים מאד וזה כי הערבו אשר
במושכלות הוא נפלא מאד והנה הכיאר
הראשון יותר נאות * ואמרה כלו מחמדים
הרצון בו שאין בו דבר שלילי יתיה נהמד
וחשוק מאד ולזה ראוי שיהמדיהו כל כחות
הנפש וישתדלו בעבודתו *

אנא הלך דורך היפה כנשים זה
על

צד המשל להורות שכל כחות הנפש כבר
נכנעו לעבודת השכל הכנע שלם ולזה
חשקו כולם לכקשו *

יודי ירד לגנו לערוגת וגו' אמרה
שדודה ירד

לעבודת גנו להוציא הבושם אשר בו כבת
הפועל והם המושכלות ולזה ישתדל לרעות
בגנים האחרים ללקוט שושנים מהם והוא
מה

רצוני שישירה אל מה שתצטרך ליו ממנה
זבאיזה אופן ישלם לה זה עד שתכין ליו מה
שיצטרך לו ממנה בדרוש ההוא :

דודי שלח ידו מן ההור ומעי וגו' אמרה

שכאשר שלח ידו מן ההור והו' הפתח הקטן
אשר לו בזה המבוקש ועזר אותה והיישיר
אותה אל הצד אשר בו ישלם לה הבנת מה
שהוא צריך אליו מן החוש הנה היה לברה
הומת עליה לחזק חשקה למלאת תאוותו
והנה פירשנו מעי ולבי על דרך ותורתך
בתוך מעי *

קמתי אני לדודי וידי נטפו מור וגו' אמר

שהיא קמה לפתוח לדודה רצוני שכבר
הכיתה לו מה שיצטרך אליו בזאת המבוקש
וזהו אמרה וידי נטפו מור עובר ואצבעותי
מור עובר :

פתחתי אני לדודי ורודי חמק וגו' אמרה

אע"פ שכבר פתחה לו הנה דודה סכב ועכר
והעלימו הטבעים ממנו מה שהיה מושג ליו
קודם מזה המבוקש ולזה כי לעומק העניין
ולקושי הכנע כח הנפש אל השכל ההכנע
הראוי באלו ההשגות יקרה לו זה בתכרת
ואולם אמרה נפי יצאה בכרו הרצון בו
לפי מה שאחשוב בעבור דברי אליה מה
שדבר והוא קראו שתפתח לו גדל חשקה
להפיק רצוני ולזה יצאה נפשך לשוטט
ולכפש אנה ואנה אם תמצאהו *

מצאוני השומרים הסובבים וגו' כבר

קדם מי הם אלו השומרי' ואמרה שהם הכוח
פגיעה לפי שבהשתמש החושי' כפ' פעולותיה
תמנע פעולתה כמו שהתבאר בספר הנפש
ואלו הם המכות והפצע' רצוני מנעם אותה
ממה שתכוין והם ג' הסוגים אל השכל
וזר כי מצד היות הנפש אחת לא תוכל
להשתמש בשתי אלו הפעולות יחד והו'
אמר' נשאו רידיו מעלי וזה כי הרדיד והעזי

אשר קשטה עצמה להתחבר עם דודה הוסר
מצד *

השבעתי אהכם בנות ירושלי' וגו' אמרה

זה להעיר שהיא תשתדל בכל עוז שיכנעו
כל כחור הנפש אל השכל ההכנע הראוי
לפי מה שיחקור בו עתה ואמרה להם שהיא
חולת אהבה לחזק החשק אשר לה להפיק
רצון דודה *

מה דורך מדוד היפה בנשים וזהו

כלו על צד המשל לספר בשבחיו וחזק שלמותו
עד שיכנעו כל בנות הנפש אליו מאהבה
תכלית ההכנע *

דודי צה ואדום דגול מרבבה אמר

שהוא צה ואדום על דרך משל להעיר על יופיו
ואולם אמרה דגול מרבבה הו'א לפי המשל
ולפי הנמשל אולם היותו לפי המשל הוא
להורות על שהחיל אשר ימשול בו וינהיגו
הוא מספר רב וזה להורות על גדלו להיותו
כמו המלך הגדול אשר יקבצו אליו אנשים
רבים ואולם לפי הנמשל הנר הרצון בו
שהקבוץ אשר יתקבץ אליו וישגיגו הו' רבו
נפלא יותר מרבבה וזה כי הרבו הו' לבלתי
תכלית :

ראשו כתמפץ והוא לפי המשל לבר *

והוא לפי המשל לבר *

כיונים על אפיקי מים רוחצות וגו' זה

הפסוק הוא לפי המשל ולפי הנמשל אולם
לפי המשל הוא להורו' על יפיים וזה כי עיני
היונים אשר הם על אפיקי מים הם יפיים לפי
שהמים הם מסר שיופיו כלי הראות והם
נאותים לטבעו כי הראות יהיה בלחות מימי
והוא הלאות הכפורי' ובשאר הלאות אשר
בעין וכך רחץ בחלב הוא סיפה אות' ופטיב
הראות * והיותם יושבות על מלאת ר'ל על
שלמותם שלא תהייה בולט' ולא שוקעות
יותר

שי ר השירים

רבים לדקות אלו ההשגות בעצמם ולקושי
השגת מר שיצטרך להם פהוש לרבו
הצטרכם אל החוש עד שנקח ממנו הקדמו'
מועילות לאותם החקירות ככל מה שיצטרך
לכאר בהם ולזה יקרה במי שיחקר בכבו
אלו החקירות שכאשר יהיה קרוב להשגת
הדרוש יבצר ממנו קצת מר שיצטרך אליו
מהדרוש ויעלם מסנו הדרוש גם יקרה לו
הלאות בהם לקושי העניינים ויוצץ אליו
האמת פעם ויעלם פעם ומפני זה הוצרכו
תנאים רבים למי שעייין בהכמת הטבע כמו
שאמרו ז"ל הנה זה החכם בזאת הפרשה
להורות על אלו המונעים ועל ההשתדלות
בהסתרים כפי היכולת וזה אמר'הי' כשיכנעו
כח' הנפש אל השכל הנכנע נפלא עד שלא
המנע פעולתו בסבתם וזה בתכלית הקושי
וזכר תחלה אלו המונעים וכיאר שהם מצד
החושקת ומצד החושק כה מצד דבקורא
כחומר' ולזה אמרה זאת החשוקה אף על פ'
שרצונה ולבה היה ער להפיק רצון דודה כפי
היכולת הנה היא היתה ישנה מצד עסוק אן
העניינים ומה שיש מהקושי כמה שתצטרך
שתיכנירו אל השכל בזאת החכמה עד
שקראה דודה והיא נתעצלה לקום ולפתח
לו' והנה קראה אותה תמתי להיות החכרת
שתתקבר אליו חסיד עד שתכין לו מר
שיצטרך איו בדרוש דרוש ותהיה כל כונתה
לעכרו ואור' אמרו שראשו נמלא טל קוצנות
רסוסי לילה הוא לפי המשל ולפי הגמשל'
אמנם היותו לפי המשל הוא' שהוא יאמר
אליה שהוא כבר תחל לקבל השפע מהשכל
הפועל במר שיחקר בו ויצטרך אליו עזה
מסנה להשלים מה שיבצר לו בו מצד שלא
חוכן לו ממנה מה שישוירו אליו:

פשטתי את כתנתי איכבה' וגו' זה
הפסוק
הוא לפי המשל וכא לעיר העצלה אשר
לה בתכרה על עשירי מה שנקש ממנה
דודה' מצד קושי ההנעה כמה שתצטרך אליו
כהחוש אל זה והיות הצורך בה אל דודה
רצוני

הוא ימין ואמר להסיר מר שיטעה באלו
ההתחלות שיסור מה שיטה מנתיב האמת
ויכא מה שידרוך למצוא האמת והוא הימין
ולא אמר ככר בחכמת תלמודיות למעוט
המצא שם אלו הטעויות' והיא השיבה לו
שכבר הכינה לו מה שש' ממנ' ולזה אמרה
יבא דודי לגנו כי כבר ימצא הפתח שהירר
סגור פתוח בדרך שיוכל לאכול פרי מגדיו
במה שישפיעהו אליו השכל הפועל':

באתי לגני אהותי כלה אריתי וגו'
חשיב

אליה כי כבר עשה מה שכוון איו והו' השגת
אלו ההתחלות והמשיגים הכוללים אשר
אפשר לו החקירה עליהם תחלה כלא תאמר
החומר הרחוק והמשיגים הכוללים אשר
אפשר לו החקירה למצאות המשתנה כמה
שהם פשתנות כי השגת אן קודמות בהכרח
לסדר להשגת המניע הרחוק כמו שהתבאר
למי שעייין בחכמה הטבעית' והנה הוציא
עניין השגתו בעניין מורה על ערוב וכללות
מצד מורי עם בשמי עם דבשי עם תלכי'
ואמר להורות על ערבות מר שכבר השיג
אותו מזה הרוש שיאכלו עמו הרעי והרדי'
אשר אפשר להם זה והם בעלי שכל ואמנם
אמר זה להורות על התשוקה אשר כטבע
למי שהשיג דבר מה להשפיע לזולתו וכאלו
זה הוא אתר מהמיישירים אל הגעת זאת
ההשג' עם מה שבה מהקושי עד שכבר טעו
בה כל הקודמים שהפילוסופים אשר הגיעו
דבריהם לארסטוטלו כמו שנזכ' בראשון מהשמע
וכשני מסת שאחר הטבע והנה הטעו' אשר
היה להם בזאת ההתחלה היה הסבר אל
שטעו בכל מה שאחר ההתחלות'

אני שנה ולבי ער קול דודי וגוסי'
כעבור

שהוא יחקר בהשגת המניע הראשון אשר
בה מהקושי העצום מה שכבר התבאר והיו
בזאת ההשגת וכמה שידמה לה מהחקירות
העסקות אשר בחכמה הטבעית מונעים

זה ולזה יאמר שגדל חשקו בה במה שהמציא לו בזה האופן רצוני שיהיה הקודם אצל החוש הוא הקודם אצל הטבע

מה יפו דודיך אהותי כלה וגו' אמר

כמפליג מענינה שאין בהנאות הנפשויות מה שיהיה ערב כמדגת מה שחמציאהו ליו כי הו' ערב יות' מיין ורית מה שחמציאהו אליו במה שתעקק מהענינים המאוהרים כמו שיעקק האדם והרית אל המורת הוא יותר ערב מכל בשמים

נפת תטופנה שפתותיך כלה וגו' המשיל

מה ששפיע לו לעירבונו ולמתקורנו אל הנפש והרכש וחלב ואשר שרית שלמותיה הוא כרית לבנון להורו' על שמה שחמציאהו עליו מהענינים המאוהרים הוא בתכלית התקון והיופי' כאלו היה זה הסדור מסודר שתשכל בעצמו והאמר כי השכל הוא המשישי אותה לזה

גן נעול אהותי כלה גן נעול וגו' אמר

אליה שהגן אשר נתן לו לעכרו ולשמרו עד אשר יתן פירותיו הוא גן נעול רצוני שאין לו פתח וכנס ממנו בו להשתדל שיוציא פרו' על המים והמעין אשר ישקה את הגן הוא החוש עדיין והוא שפע השכל הפועל כאמרו ונתר יוצ' מעדן להשקות את הגן וזהו אמרו אל שלא שלטה בו עין מעולם להויר נקי מהחמר כמו שהתבאר בספר הנפש והוא ממאר שהשכל הפועל יאי אפשר שישפיע לו בזה דבר אם לא קדמה ההשגה בו מן החוש האלהים אם לא יהיה כפליארה ועל המעט כמו העניין בנבואה והחלומות ה הצודקים והקסם ושם גם כן מקום עיון אם נצטרך לזה חוש באופן מה כמו שזכר אבן רושד בקצרו לספר החוש והמוחש ואם אפשר זה המין מן ההשפע כדברי העיוניים וכבר אמרנו בזה בבאורינו לקצור בן רושד והנה איך שיהיה חנני' הנה הסדור הטבעי

בוה והוא אשר יהיה על הרוב ואשר יהיה בכחירותינו הוא שילקח העניין מן החוש תחלה ועם ההשגות יעש' ממנו השכל גרתי כוללת ואולם האופן השני מההשפעה הנה היה שיהיה כאלו הענינים העיוניים אינו מיוחס להשתדלותינו

שלהיך פרדם רמונים נרד וגו' אמר

להורות על הכללות אשר באלו הענינים אשר ישל ממנה תחלה בא המאמר באו שני הפסוקים במה שמורה על כללות וערוך ענין עם ענין ולזה אמר פרדם רמונים עם פרי מגדי כפרים עם נרדים עם כל עצי לבונה עם כל ראשו בשמים ואמר ליה שמה שאפשר לה שתבין לו באלו הענינים הכוללים הוא טוב מאד ועשה פרי וערב לשכל בערכות לו העניני' שזכר לחוש

מעין גנים באר מים חיים וגו' אמר

שמה שישפיעהו לו הוא טוב מאד להשק' הגנים לתת פרים ושהבאר הוא באר מים חיים אשר לא יכזבו מימיו' ואולם אמרו ונזולי' מן לבנון ירצה בזה שזאת ההשפעה נכונה מאד ומסודרת מהשכל' והעיר עוד בזה על ההתמדה והקיום וזה שהמים אשר מוצאם מן ההר' הם יותר מתמיד' להתחבר שם סכות הוויית המים כמו שנתבאר בספר האותות וכאלו אמר שהיא מוכנת להשפיע אליו מה שיוצטרך לו בזאת החכמה בלי ספק עד שהגיע לו השלמות :

עורי צפון ובואי תימן הפיהי וגו' אמר

זה הפסוק הוא לפי המשל ולפי הנמשל ואולם היותו לפי המשל כי רוח צפונית מונעת בעצמות גדול הצמחים לקרירותה וכשרת ורות הדרוסי' עוזרה בעצמות האל גדול הצמחים לחומה ולחותה וכאלו אמ' התעוררי רוח צפונית וסורי ובואי רוח דרומית הפיהי לגני להזיל בשמים' ואולם התאות לפי הנמשל הוא כי הצפון הוא שפאל והתימן הוא

שיר השירים

וראש שני וחרמון הוא הר אחד גם כן קצת האנשים יקראוהו שני וקצתם יקראו חרמון כמו שנזכר בתורה ויקרא אלו ההרים הררי נמרים למעונות אריות למה שכבה הסנה אם יקרה בהם הטעות כמו שבארנו והנר רמז בראש אמנה אל המניע הראשון אשר ישפיעו מסנו אל העניינים הטבעיים כמו שישפיעו מימי אמנה מראש אמנה ועוד כי אמנה מורה על האמת והוא מבוא שהמניע הראשון הוא סבת האמת ככל דבר זולתו כי הוא מציאת סבת הכל ומה שישים זולתו נמצא הוא סבת היותו אמת * ואולם המניע הראשון אין לו סבה תשיכחו נמצא ולזה היה אמת בעצמותו וזה כי מדרגת הדברים באמת היא כפי מדרגתם נמצאות כשר התבאר בראשון ממה שאחר הטבע וכראש שני וחרמון רמז אל החמר הרחוק כי מאלו שתי ההתחלות לבד אפשר לחקור בחכמה הטבעית כמו שהתבאר בשני משמע ו בשלישי ממה שאחר הטבע ולזה שב וקרא אותו חרמון להורו על ההעדר הדבק בו לא קרא אותו ראש חרמון לבד כדי שלא נטעה ונחשוב ממשל שהיה ההעדר הוא החמר הראשון יכמו שחשבו קצת הקודמים עד שהביאום זר לבטול ההויה והדברים המוחשים ואולם קראו ראש שני להורו על שהוא דבר מה אלא שההעדר דבק בו וכבר הקדים לזכור תחלה המניע הרחוק ואם ידעו סגירת לנו באחרונה להיות הפועל קודם אל החמר *

לבתני אחותי כלה ונו' אמר אליה

שגדל חשקו בה באח מעיניה אשר עיניה בו כלא הדבר אשר המציאה לו בחכמות הלמדיות וכן העניין באמרו באחר ענק מצוארונך כי הצואר הו' כפל והיה הסנה שם לשום ענק אחד ככל אחד מצדדיו ואמנם אמר זר כי לה שתי עינים העין האחד יהיה כי הקודם המניע מהותו קודם אצל הטבע כמו הענין ברוב החכמות הלמדיות והשני הוא הפך זה

הטבע וחכמת הלאות אמר השכל כי בעת שיתל לסור חשך הלילה והו' משל לסכלות ישדל לחקור בחכמה הטבעית ובעבור שכב' יצטר' לו בכלל זאת החכמ' עור רב מחשוקתו התחיל השכל להעירה על זה ובקש ממנה העזר אשר יצטרך אליו ממנה והנר כבר התבאר כמה שקדם למה ייתם זאת החכמה להר אחד ולבשם מיוחד ל' החכמ' הטבעי' **כלך יפה רעיתי ומום אין כך וגו'** אמר

ממשבח אות' ממה שהמציא' ליו מהדרכות הלמדיות שכולה נמצאת בהם יפה בלי כווס ודופי והא אמנם היה אפשר בחכמות ההם למיעוט הסתככותם בחמר *

אתי מלבנוז כלה אתי מלבנוז וגו' רמז

בלבנוז אל השכל כמו שבאר בפתיחת זר הבאור ורצה כי מהשכל יהיה התחלת זר התפיש אשר יהיה מן החוש בואת המלאכ' לקושי הדרך אשר ברו יגיעו מחוש מרי שיצטרך אליו מסנה והנה קראה כלה לפי שזהו תלת התחברו עמה הכור עישה פרי בעצמותו וזה כי החכמה הטבעית יהיה ברו הצלחת הנפש בעצמות ואין העניין בחכמ' הלמדית כן זה מבואר למי שפליג החקירה בענין השאריות הנפש וכב' הרחבנו המאמר בזה בכאורינו לספר הנפש ובספר מלחמות ה' והנה אין הנה מקום זאת החקירה ולפי שדרך החקירה בחכמה הזאת לעין תחלה בעניינים כוללים לנמצאות המשתנות מצד מה שהם משתנות והם ההתחלות הרחוקות לעניינים הטבעיים כלא תאמ' המניע הרחוק והחמר הרחוק ומשיניהם המוליים והם סקופות הסנה בענין המעיין בוא' החכמה לפי שהטעורר המניע בהתחלות הוא ככה סבות המונעת בכל מה שאחר ההתחלות * זכר לו ההתחלות תחלה ודמה אות' לכללותם אל הרים גבוהים ידועים כי ראש אמנה היה הר אשר יגר מסנו הנר אשר נקרא אמנה ואפשר שההר ההוא נקרא גם כן אמנה

מבואר בנפשו

שנך בעדר הרחלים שעלו וגו'

הנה
 במה שיבא זכר תמירר הקצובות הרחלים
 ולזה הוא מבואר שהוא ירצה בבאן הרחלי
 הקצובות ר"ל אשר מרה אחת וקצב אחד
 לכולהנה ואמר שעלו מן הרחצה להורות
 על ימים ואמרו שכלם מתאימות ירצה בו
 שהשנות מסכים ואמרו ושכולה אין בהם
 ירצה שאין בהן אחת שלא תעשה פרי ובה
 יאמר הוא שאלו הצורות הדמיוניות אשר
 תכניס לו רעיות הם כלם מתאימות ומסכימות
 ההשנות ועשות פרי וזה כי אין כל השנות
 אשר יגיע מהחוש בנושא אשר תחקר בו
 החכמה מקנה ידיעה עושר פרי בחכמה
 ההיא וזה מבואר ואפשר שנאמר שהרצון
 באמרו שכולם מתאימות ושכולה אין בהם
 שכל אחד מאלו הצורות הדמיוניות לה צורה
 דמיונית אחרת' תדוונג עמה ואין בהם אחת
 שתהיה יחידה ונלמדה או יתה בשכולה
 חסרת רצוני שאין בהם אחת שתהיה זמרה
 מגילה אבל הם מסכימים יחד והכל עולה
 לענין אחד איד שיפורש מאלו הפירושים :

כחוט השני שפתותך

וגו' זה הפסוק
 כולו לפי מה שאחשוב להורות על פייהו
 המביא אותו לחשוק בה והו' לפי המשל לבדי

כמגדל דוד צוארך בני וגו' זה

הפסוק
 הוא לפי הנמשל לבד והרצון בו שמה
 שהמציאה אליו בזאת החכמה הוא בתכלית
 החזק כמגדל דוד שהוא בני לתלפיו כעבור
 החזק והנה אלף המגן תלוי עליו כל שלטי
 הגבורים ולזה רא ירא משום חולק ומטעה
 וזר דבר מבואר מענין החכמת הלמודיות
 רצוני שלא תחכן בהם הטעאה בשום פנים
 באימות המניע בהם במופתים הלמודיים :

שני שדיך כשני עפרים וגו' מפני

שהשדים

הם להניק דמה מה שתשפיע בו אליו מה

שתשפיע לשדים והמשולם לשני עפרים
 תאמי צביה לקלות פרוצתם ואולם אמר זה
 מצד חריצותה להכין אליו מה שיצטרך לו
 מסנה כאלו החכמות ואולם אמרו הרועים
 בשושנים הוא מבואר מן שקדם בפתיחתנו
 והנה זה הפסוק הוא לפי הנמשל לבד
 והנה החל לשבחה מראשה וירד בהדרגה
 עד שדיה לפי שבזאת החכמה נעתק המיד
 מהקודם אל המאוחר כשנשפוט במציאות
 דבר מפני דבר אחר וזה מבואר מרובה לא
 ימלט מזה כי אם מעט וכבר יחשב שהענין
 בזה בהפך בחכמת הכנבים וזר כי אנחנו
 נשפוט בה על תמונת הנגסים השמימיים
 ומספרם מפני התנועה אלא שכאשר יענין
 בזה יראה כי כבר נעתק בה מן מהקודם אל
 המאוחר וזר כי תמונה כל בעל פעולה
 ההכרחית אליו בפעולתו היא מאוחרת
 מהפעולה ההיא והמשל שתמונת העין היא
 מאוחרת מן הראות כי היתה זאת התמונה
 בעבור הראות וכאשר נאמר שהנגסים ה
 השמימיים הם בזה התאר בעבור פעולתם
 כמו שהתבאר למי שייטיב העינין מזה הדרוש
 התבאר מזה שתאמתיה מאוחרת מהתנועות
 אשר להן וכן מה שיעמוד מתוספת אור הירח
 וחסינו על שתמונת הכדורית הנה תוספת
 אורה וחסינו קודם לכדורית כי היתה
 תמונתה בזה התאר כדי שתתלף המאור
 מסנה ויהיה זה סבה להשתרש מסן פעולות
 מתחלפו בזה העולם השפל בזה הצד ואולם
 מה שנעמוד מהתנועות הרכוז אליהם על
 קדור התנועה בכללות הוא כמו מה שנעמוד
 כשהכל גדול מהחלק מפני הרנישנו בזה
 הכל שהוא גדול מחלקו לפי שהוא סחויים
 שנקטה מהאישים אשר נעמד עליה' כחוש
 כל ההקדמות אשר נקנה אותם :

עד שיפוח היום ונסו הצללים וגו' אהר

שכבר ספר מה שהמציאה לו באלו החכמות
 הלמודיות והיו אלו החכמות אינם מכוונות
 לעצמם אבל בעבור ההישירה אל חכמת

שידור השירים

בכללה כי היא אם לכל אחד מכתותיה ורצה
 בזה שהיא המליכתה על שאר כתותיה
 ואפשר שנאמר שהוא קרא אמו חשוקרו
 מצד ינקו משריה וזה כי הצורות הדמיוניות
 הם במדרגת הפועל להשגת השכל באופן
 מה כמו שקדם והבאור הראשון נראה לנו
 יותר וואולם אמרו כיום חזוננו הוא לפי
 שהוא תכלית התחברו עם חשוקתו וואולם
 אמרו וכיום שמחת לבו הוא לפי ששמחת
 השכל ותענוגו הוא השלימו במשכלות
הנך יפה רעיתי הנך יפה וגומר
 התחיל

לספר יפיה אשר יביאהו לחשוק בה וספר
 עם זה העזר אשר נעזר בה בזאת ההשגה
 אשר קדם זכרה ל'ל בחכמות הלמודי' ולזה
 היו קצת הדברי אשר דבר מפייה לפי המשל
 לבד וקצתם לפי הנמשל והנה אמרו עיניך
 יונים הוא לפי המשל לבד להורות על יפיה
 ואמרו מבעד לצפתך הוא להורו על קשומה
 וצניעותה כי הצמד הוא המסוה אשר שמה
 על פניה והיו נראים עיניה מתוך המסוה וכן
 אמר שרקתה היה נראה כפלה הרמז מבעד
 לצמתה וזה כלו לפי המשל וואולם כרה
 שאמר בשערה הוא אצלו לפי הנמשל וזה
 כי אין מתק השיער היפה לאשר ישובח
 בזה האופן וכן העניין במה שזכר משניה
 ואופן המשל בזה הוא ששער העינים שנלשו
 מדר הגלעד הם מזדונים ושוככים בכללם
 זה על זה וזה יאמר שבמקומו אשר יצטרך
 בהם ההשגות מן החוש באלו החכמות
 הלמודיות כמו העניין בחכמת הכוכבים כי
 היא תצטרך אל השגות חזק מן החוש הנה
 מה שהבינה לו פזה ההשגות הוא השגות
 מסכים ומזדוג זה עם זה ונאורת להגיע אל
 התכלית המכוון ואל זה גם כן כוון לפי מר
 שאחשוב כמה שתאר אותה מעניין שניה
 כמו שנבא אתר זה והנ' רמז בשער ובשנים
 מכין שאר חלקיה בזה ההשגות המסכים
 מפני כי אין בכאן בעל חיים דבר מרגש
 בכמו זה הרבו אשר לשערות ולשנים וזה
 מכאן

יחוייב שהיה ידוע תחלה בכללות הדרכים
 אשר יסולקו בהם ההטעאות בזאת המלאכה
 ואחר ישתדל לבטלה כשתתחדש והנה כבר
 זכר הפילוסוף מר שכתו כח זרר העניין
 בראשון ממה שאחר הטבע וואולם אמרו
 מפתד כלילות התורות על שהסברה אשר
 בעבורה הוצרך בעבור להכין לו לו השומרי
 היא יראתו מטעויות אשר סבר נפלים הוא
 התשך והסכלות אשר לנו בעניינים הם
אפיריון עשה לו המלך וגו' דבר
 ידוע כי

אפיריון הוא המקו המיוחד לחופה וביתחיל
 להדגוג התחן עם הכלה ואמר שהוא כנאו
 בניין חזק ונאה וזה שהוא עשה זה הבניין
 מעצי הלבנון ועשרה עמודיו כסף ורפידתו
 זהב ומרכבו ארגמן עד שהיה בתכלי היופי
 ותוכו רצוף אהבה מבנות ירושלי והם כחות
 הנפש בכללם עד שכלם יכנעו לעבודת
 השכל בזה העניין ויעשו זה מאהב ומהשק
 נפלא ולזה קראו בכאן מלך וואולם אמר
 בזה הבניין שהוא מעצי הלבנון להעיר על
 שסדור זה הבניין הירר מסודר שהשכל כסו
 שבארנו בפתיות זה הבאור וזה הבניין הוא
 לפי מה שאחשוב לקחת הדרכים להסדרים
 אשר ראוי שיעניין בהם בזאת המלאכה ואחר
 זרר יבוקש בררוש דרוש מר שיצטרך אל
 הגעת הידיעה בו לפי הדרכים והסדרים הם
 ולהורות שזאת ההכמה יש בה חלק רבים
 והמאחר בהם יותר נכבד מהקוד להתקברו
 יותר אל החכמה הטבעית זכר תחלה כסף
 ואחר כן זהב ואחר כן ארגמן

צאנה וראנה בנות ציון וגו' כבר
 הקדמנו כי
 הוא ימשיל כחות הנפש בכללם לבנות
 ירושלי ולזאת הסבה ימשיל הכות הנפשי
 אשר להם אל השכל יחס יותר חזק לבנות
 ציון לפי ששם בית המלך שלם ואותו המקו
 הוא היותר נבחר שבכל המקומות אשר
 בירושלים כי שם היה בית המקדש ואולם
 אמרו בעשרה שעמל לו אמו ורצה בו הנפש

שהוא עולה ביושר כתמרות עשן לפי שבזו החכמה לכד ימצא ברובה הסוד בעיונה הולך ביושר מהקודם אל המאוחר ולזה ימצאו ברובה המופתים הנחלטים ואולם בזולתה מן החכמות לא ימצאו המופתים המוחלטים כי אם מעט ואמר מקורר מוד ולבנו מכל אבקת רוכל לפי שבזאת החכמה מה שיקרב מאד אל החכמה הטבעית והוא חכמת הככבים והיא ל' כ מיישרת לחכמת האלהות הישרה נפלאה כבר התבאר זה בראשון מספר המגישטי *

הנה מטתו של שלמה ששים וגו' *

שהמטה אשר לשלם והוא אשר בה יתחבר עם שוקתו לדרך אל השלמות בזרז העיון המבוקש הוכן לרז מספר רב מהשומרים המדריכים אל היושר ושומר מהטעות לכל וכשלו בדבר ולזה קראם גבורי ישראל ואולם אמר ששים על צד המשל מצד היותו מספר שלם ולזה יעשוהו בקצת המקומות סוף החשבון אשר לעשירות ואולם אמר זה לפי שבכאן חלק מזאת החכמה יצטרך ל' השנות חזק מן החוש והיא חכמת הככבי אשר היא פרי החכמות הלימודיות ותכליתם ועוד כי בליקחת המכטים המדריכים אל הנבונה בה מהקושי כבר נעלם זה מהרבה מהקודמים כמו שזכר בספר המגישטי * ולזה הקדים ואמ' שכבר הוכן סביב מטת שלם מהשומרי' כרז שכבר זכר אותו רצוני שכבר הביז לו הדרכים והסדרים אשר יישירוהו ל' הנבונה בזאת החכמה וישמרוהו מהטעות *

כלם אחוזי חרב מלומדי וגו' *

השומרים שהם מלומדי סלחמה לכתל הטעויות הנפולות בתקירות בזאת החכמה ואמ' שהם הקדימו והכינו להם כלי המלחמה אשר בהם יבטלו אלו הטעויות הנפולות בזאת החכמה קודם נפלים וזה דבר ראוי כי אין דבר ראוי שיבקש האדם שני הדברים ל' בטול הטעאה והדרך בה יבטל אבל

ד א 4 י תויב

שתהיה הנעתם אל השכל בזולת חוש' **ואמרה** שהיא מכנה בעיר לבקש אם תמצא אלו התחלות מעצמה

בזולת חוש וכאש' ראה שלא מצאתה זאת מעצמה שאלה החושים כשמצא' אם השינו דבר יעזור אותה למציאות אלו התחלות :

ואמרה כי לקלות ההנעה מהחוש מה שיצטרך באלו ההקדמות לפי שלא יצטרך בו השנות כמעט שלא הסכימה לעבור מהם עד שמצאה בשלימות כל מה שיצטרך אל השכל באלו ההקדמות *

ואמרה שמה שאחרו אותו מהם לא עזבה אותו כדי שלא תקרה בו

השכחתי עד שהביארו אותו אל כח הזכר שהוא כית אמה וחדר הורתה * ואפשר ל' שאמרה אחזתיו ולא ארפנו לרוחק המצא השכחה כאלו המחשים אשר ילקחו מהם ההקדמות הראשונות האלו והנה לא יהיה בזאת הפרשה לשכל קנין שום שלמו' בעין אבל הכנע התחלור אשר יעשר מהם השכל ההקדמו הראשונה בחכמת הלימודיות ואולם איפן ההשבעה ככאן הוא שעם חזק החשק לבקשית התכלית השביעיה בנורח ירושלים שלא ירסו להשתדל בו תהלה אבל יהיה הכנסם בתקירה מהנמצאו בסודו הראוי להשתדל בו ולזה תויב שיתחילו הדרישה בחכמות הלימודיות *

מי זאת עולה מן המדבר וגו' *

שהגיע להם שלמות המדות ושלמו הבחינה בין האמת והשקר החל לזכור בכאן השלם השכל בחכמות הלימודיות כי הם קודמות בסדר לשא' החכמו' כמו שבארנו בפתיהתי ויהיה זה ממנו עד אמרו עד שיפוח היום וגו' * וזה מסכים לכל אחד מהביאורי' אשר בארנו כבר מה הקודמת * והתחיל ואמר להור' על שלמות התשנה אשר תהיה בלימודיות מי זאת עולה מן המדבר והוא המקום אשר לא יעבר בו לפי שלא יצטרך השתדלות רב בתענת לו ההקדמות הראשונות בהם ואמר

שיר השירים

אקומה נא ואסובבה בעיר הרצון

זכה שבשופ השתדלות לא תוכל שתמצא אותו עתה אבל ראוי שיהיה זה ממדגדג ובמדרג הראוי :

מצאוני השומרים הסובבים ראוי שידע

שהחושים הם השומרים כי הם הושמו בנוף הכפל חיים לשמירה וזה מענינם מבואר למעין כזה הספר והנה אמרה מצאוני לפי שאין מדר המיני לבקשם אבל הם יוציאוהו ויפגועו בו כאשר תגיעו רשמי המחשים זניעו אלו הרשפים אשר בחוש השותף לא אל הדמיון וזה הפועל לא יגיע אל הדמיון מה שהתמיד החושים להיותם טרודים במחשבים ומפני זה ראוי שיאמר מצאוני ושלא אותם אם תראה את שאהבה נפשו לפי שכל מה שיגיע אל הדמיון הוא מגיע אליו מן החוש וזה כולו להורו על חזק החשק בדרושה זה השלמות :

כמעט שעברתי בתם עד וגומר

אמרה

שלחוק תשוקתה הנר שכלמעט הסכימה שלא לעבור מהם עד שתשיג מבוקש'אמר' שאם יקרה שתאחזו ותמצאוהו הנר לא תעזוב אותו עד שתביאוהו אל בית אמת ואל הדר הורתתו והוא הכח הזכר כי הוא כירת אוצר עניני המוחשים ושם המדרג האחרונה ממדרגת הנפש המרגשת אשר היא אמו והורו :

השבעתי אתכם בנות וגו' בעבור

רוב רחשק

לבקשת התכלית באה השבעו כבאן לקחת מיני העין על סדרם פן ירסו וימנע מהם התכלית ולזה חייב שיתחילו העין בהכמ' הלמודיות עם היות החשק בטבעו וכאליה יותר זהו הפירוש הנאות בזאת הפרשה לפי מה שנראה לו ואין הפכו מוט זורח השבעה אשר היתה לשפור מהיריסה

ולזה הקדים לספר תשוקתה להיום ולכנס ראשונה בשלמות האחרון עד שהשתדלה בזה ככל אופני ההשתדלו ולא השיגה דבר ואולם לפי הבאר השני אשר זכרנו הנר יתחיל מראש זאת הפרשה לספר חקירותיה בחכמת הלמודיות ויהיה ביאור הפרשה לפי מה שאמר ' אמרה בחיותי בחשך הלילה על משכבי והוא חשך הסכלות בקשתי מעצמי זולת העיר בחושי' לבקש התחלות הצריכות אל השכל ממני כאלו החכמות הלמודיות אשר ההשתדלות עתה בהם ולא מצאתי ' ואמנם אמר זה לפי שרבים יחשבו שאין התחלו' לא נצטרך ' החוש בעמידה עליהם כאלו תאמר התקדמה האופרה שהדברים השונים לדבר אחד כענין הם שונים ושהכל הוא יתר גדול מהחלק ושאל התקדמו' הדומרת לאלו אשר נבנו עליהם הרבה מהדרושים הלמודיים ' אלא שזה העניין כשעוין בו יראה שהוא בטל ' וזה שאלו המושכלות הראשונ' בלא החכמו' הלמודיות לא ימנע הענין בהם מאחד משני דברים ' אם שיהיו עמנו מעור שנוצרונו אם שנקנה אותם ואם היו עמנו מעת שנוצרונו הי' בלתי אפשר שנקנה מושכל אחר וזה כי השכל אמנם היר אפשר בו שיהיה מוכן להשיג המושכלות כלם מפני היותו משולל מכולם כמו שהתבאר בספר הנפש וזה דבר מבואר הבטול ' ואם היה שנקנה אותם הנה אם שנקנה אותם מהחוש והדמיון או מהשכל לפי שכל למידה ולמונ' יצטרך אל ידיעה קודמת כמו שהתבאר בספר המופת ' ושקר שנקנה אותם מהשכל לבדו שאם היה הדב' כן היו נקנות בהיקס מהקדמות יתר ידועות מהם ויותר קודמות ותהיינה המושכלות הראשונות בלתי ראשונות וזה שקר וכזב ' הנה אם כן לא אלא שיהיו נקנות מהחוש והדמיון כמו הענין בשאר המושכלות ה הראשונות אלא שלקלות הגעתם אלינו מהחוש להעדר ' הצורך בהם ' ההשתנות לא נדע מתי הגיעו לנו מהחוש ונחשוב שתהיה

והם ההטעאות אשר יקרו מצד המחשבה
 והדמיון עד שנחשוב כמה שה' מקרי שהוא
 עצמי ונחשוב כמה שהוא נמצא שה' בלתי
 נמצא או הפך הנה ראוי שיוסרו תחלה אלו
 המונעים וזה אמנם יהיה במלאכת ההניין
 כי היא אמנם תישייר השכל להשמר מאלו
 ההטעאות ולקחת הדרכים והסדרים אשר
 בהם יפול האמת בדבר דבר * ואמר השכל
 שראוי תחלה שאחזו להם אלו המונעים פן
 ישחיתו מה שישתדל בהשגתו וכבר יקל
 להם השחתתו מפני שהם עדיין בתחלת
 ההשגה * ואמר ממשל שיאחזו להם אלו
 השועלים אשר הם ואם הם קטנים הם
 מחבלים כרמים וישחיתום מעשור פרי כל
 שכן שצריך להם האחזו אלו השועלים מפני
 שהכרם אשר להם הוא סמדר רצוני שכבר
 התחיל להוציא פריו הוצארו חלושה ולזה
 ישחת בפחותה שבסכות *

דודי לי ואני לו הרועה בשושנים
 אמרה שחוסרו אלו המונעים נ"כ ולזה תהיה
 היא לדודה בלי מונע ודודה לו וקרארה אותו
 רועה בשושנים לפי שאחר שהוסרו כל אלו
 המונעים הנה דרכו שיהיה נזון כמה שהוא
 בכת הפרי והזרע אשר יוכין לו והם הצורות
 הדמיוניות כמו שקדם זה לא היה אפשר לו *
עד שיפוח היום ונסו * על חוזק
 השמעה אליו והיות תשוקתה להשליכו כפי
 מה ששאל ממנו להשלימו אמרה לו שבעוד
 שיפוח רוח היום ונסו הצללים אשר בלילה
 ישתדל בתכלית החריצות לעלות על הרי
 בתי כי כבר יסור חשך הסבלות ויחל אור
 החכמה להראות לפי שעמם הכליכס אשר
 בהם אפשר לה להשיג השלמות אחר שכבר
 חוסרו המונעים ולזה צריך להם שיתחילו
 בעיין דברים הקודמים בסדר * והנה רצה
 באמרו הרי בתי הרי החלוק וההפשטה והם
 החכמות הלבדיות וזה כי בהם הפשט
 באמר מה שאינו מפשט במציאות 'ואולם
 כסדר הראוי :

הוציא זה בלשון רבים להיות החכמות
 הלמודיות רבות * והנה הוציא הרבמה
 הטבעיות בלשון יחיד ואמר אלך לי אל הר
 המור ואל נבעת הלבונה להיות הרבמה
 הטבעית אחת ואם היא בעלת חלקים רבים
 ולהיו לה נושא מיוחד והוא הנמצא המשתנה
 יחס אותה לבשמים מיוחדים ואולם התחסת
 לבשמי הוא כי רוב מופתיה הם מופתי ראתי
 רצוני שהם לקוחים ממה שגריה בדברים
 הטבעיים מהעניינים המאוחרים וזה כי מהם
 נקח ראיה אל הדברים הקדומים * ואולם
 חכמת האלהות הוציא אותה בלשון רבים
 ולא יחסר אל בשמים מיוחדים מפני רבני
 הדרושים המתחלפים אשר ברבמת האלהות
 וזה כי לה העיון בראשית המופת וכתחלות
 המאמרות העשרה וכתחלות משיגהם
 וכתחלת העצם ובמהות נושא החכמות
 הפרטיות ובכלל הנה דרושי זאת החכמה
 והלקיה רבים וזה מכואר למי שעיין בזאת
 החכמה וראה הדרושים אשר מנה ארסטו
 בהואין העניין בחלק זאת הרבם כמו העניין
 בחלקי החכמה הטבעית חת שחלקי החכמה
 הטבעית הם בצד שקצתם מקיפי כלאו האמ'
 שהחלק הראשון הו' היותר כולל ויעתק בא'
 האופן מהכולל ה' היותר מיוחד ואין העניין
 כן בחכמת האלהות ולזה הית' חכמת האלהות
 רבות לרבו דרושי והנה יחסה אות' לבשמים
 מיוחדים לפי שזאת המלאכה תחקור בנמצ'
 המוזלט לא בנמצא מיוחד זהו מה שגראה
 לנו בענייני אלו ההרים והוא נאות מאד לפי
 הלשון ולפי העניין והנה המשול החכמות
 בכלל בהרים לפי שהם גבוהו מאד לא יתכן
 העלייה עליהם כי אם בקישי גדול :

על משכבי בלילות בקשתי וגו'
 הרצון
 בזה שעם היותר בחשך הסבלות בקשרה
 לחקר בשלמות התכליתי שאוהבה נפשה
 לחזק תשוקתה בו ולא מצאה אותו לפי
 שהוא בלתי אפשר שיגיע התכלית אם לא
 כסדר הראוי :

אקמה

שיר השירים

זה שהצמחים הנצו נץ ובא העת אשר יבאו
בו קצת העופו אשר הלכו בצד הדרום מפני
הגבורת קור הסתיו וההאנן החלה להשתדל
בעשיית פירותיה רצוני שכבר חנטה פניה
והגפנים הם סמדר ונתנו ריחם וחר כולו
למשל שכבר בא העת אשר ראו בו שיחילו
להשתדל בעשיית פירותיה רצוני שכבר
חנטה פניה לדרך אל השלמות הסמוך
ולזה העירה שתקים ויתך בדרך אשר בת
יש'ם לה זה *

יונתי בחגוי הסלע בכתיי וגמרי *
קראה
יונתי לפי שהיונתי יש לה פגולה משאר
הבעל חיים שלא תדווג כי אם אל הזכר
אשר נולד עמה וכך זאת החשוקה להיות
עתה כל תשתדלות לעבודתו לא חטה כמט
כלל ולהיות עתה ג' כ יותר מוכנה להדווג
עמו והג' זה הפסוק הוא נאות מאד לפי השל
ולפי הנמשל ואולם האותות לפי המשל
הוא כי כמטה הח' שקים הוא להתחבר יחד
במקומות הנסחרים כמו חגוי סלע וסתר
המדרגה ושם יח' שוק ראשונה לראות טראה
ולשמוע קוליה ואחר כן יתעורר להתחבר
עמה ובה יאמר עתה מפני שלא נשלם
בניה עדיין מה שישלם לו בו החבור שהוא
יחשוק לראות מראה ולשמע קולה שם *
ואולם האותות לפי המשל הוא שה' יאמר
אליה שבמקומות הנעלמים יצטרך שתראה
אליו מה שהושג אליה כאמצעות החושים
עד שיעשה מזה נזרה כוללת עם ההשגות
וזכר מזה המראים והקולות לבד לפי ששני
אלו החושים הם מוכנים יותר אל העיון
משאר החושים וזה בעניינם מטאר ולזה
מי שנפקד ממנו אח' מאלו החושים או שניהם
הוא מעט ההכנה מאד ושאר החושים הם
יותר מוכנים בהשמש בצרכי הגוף *

אחוזו לנו שועלים שועלים וגו' מפני
שבכאן מונעים אחרים מההשגה האמיתית
בדברים זולת ההמשך אל ההנאה הגופית
והם

העצמים מבלתי עצמיים והצודקים מבלתי
צודקים ולזה אמרה שדודה הוא מדגל על
הדרים וכקפץ על הגבורה מצד המכונה
אשר תקרה יר' בעניינים אשר יחקור בהם *
ואפשר שנאמ' שהרצון בזה שדודה בא לזה
בתכלית המרוצת להעירה אל שזשתדל
כמה שינעהו אל השלמות ולזה היא מדגל
ומקפץ לחחק המרוצת *

דומה דודי לצבי או וגו' השליתהו
לצבי או לעפר
האילים לקלור מריצתו לחשקו להניע אל
התכלית ואמרה שהוא אחר הכותל הורות
שאין החבור עדיין בניהם בדרך שתשלים
זאת ההשגה אבל בניהם מחיצה ומסך
ומפני שהמחיצה בניהם אמרה שהו' מציץ
אליו ומשנת מן הפתחים הקטנים אשר לא
יתכן שתצא היא אליו דרך אלו הפתחים ולא
שיבא הוא אליה עד שישלם החבור בניה' *
ענה דודי ואמר לי קומי לך וגו'
אמרה

כי דעה כשערו כי לא תשלם לו זא' ההשגה
כוולת העור הראוי לה כממ' קרא ליה ואמר
לה שתקום ותלך בדרך אשר סמנה יאות לו
להניע אל זה השלמות הנכסף אליו ואולם
קראה עתה רעיתי יפתי ובפ' שה הקודמת
קראה רעיתי לבד מצד הוסי והקשט אשר
קנתה בזה הזמן הקודם והוא שלמו המדות *
כי הנה הסתיו עבר הגשם וגמרי
הרצון
בזה שכבר עבר הזמן שלא יתכן עבו שלמו
והוא הזמן אשר היו בו הכחור הנפשיות
נוטים אל התאוות הנשמיות והמשיל אותו
לסתיו ולגשם מצד כי בעת ההוא ימנעו רוב
הצמחים מנתינת פריהם והנה הסתיו והגשם
הם שמות נרדפים והיה זה כן לפי שהסתיו
הוא עת הגשם בטבע כמו שהתבאר בספר
האותות *

הנצנים נראו בארץ וגו' אמר ליה
שכב' בא העת
אשר יתחיל הטבע להשתדל בעשי' הפירות

שיר השירים

יא

מה שצריך שיהיה קודם בסדר למי שירצה
 לדרך אל השלמות'
השבעתי אתכם בנות
 הזאת היא כי
 לחתק החשק להגיע אל התכלית אולי ירסו
 ולא ירכו אל זה השלמות בדרך הראוי'
 ולזה היתה הצוואר שלא יעירו ויעוררו
 האהבה עד שתפץ ואולם זכר צבאו ואילות
 השדה להויהם קלי המרוץ כאלו יאמ' שהם
 עם חשק קלות המרוצה אל התכלית ראוי
 שיגיעו מזה אך ילכו בסדור הראוי מדרגה
 אחר מדרגה עד שגיע התכלית'

קול דודי הנה זה בא מדלג וגו'.

אחר
 שהגיע להם שלכו המדות כמה שקדם מזה
 המשל החל הנדה לדרך בזכירת הנעת
 הידוע' בבחינת האמת והשקר עד שישימור
 מהטעאות אשר יהיו מצד הדמיון והמחשב'
 כי זר צריך שיהיה קודם בסדר להקירה
 מענייני הנמצאות וזה הורה ממנו עד על
 משכבו כלילות לפי ביאור אחר מן הביאורי'
 שגראו לנו בזה או עדי מי זאר עולה מן
 המדבר לפי ביאור אחר והנה זכר בדריכתם
 אל אלו השלמות אשר אינם מכווני לעצמם
 חשקם כלו הוא מתחלת העניין אל השלמות
 התכליתית כמה שזכר מדבריהם זה עם זר
 לא אל השלמות לכך אבל מה שיביאם
 להשתדל בהם היא ההגעה אל השלמות
 התכליתית אשר אליו הורה החשק מתחלת
 העניין' והוא סבואר כי מי שלא ידע איך
 ומהמכו' שידלג ויקפץ מאחד מחלקי הסוד
 לאחר ולא תנות דעתו באחד מהם לשער
 בספקות קצת יקרו בתחלת המחשבה בכל
 אחר מהם והנה אין לו כמר יבתן אי זר
 כאלו הספקות הם צדוקות ואינה מהם
 הם לקוחות כפי תחלת המחשבה או
 הדמיון עד שיכביל מהם העניינים
 העצמיים

שהכריחו השכל להגיה תאוותו ולהשתדל
 בעבודתו ויביאני אל בית היין אשר ישתה
 משם ונסו אשר ירים עלי להמשך אליו בכל
 עוז הוא אצלי אהבה נפלאה לא דבר מוכרח
 שיקבל בצעיר ובכאב לב וזה כיו להעיר
 שהנכונה אל השכל הוא מאהבה ותכלית
 החשק להשגת השלמות' ואפשי שנאמר
 שהרצון כזה אם יביאני אל בית היין אשר
 ישתה משם והו' מה שתשיע היא לוי הנה
 יהיה נסו אשר ירים עלי להמשך לוי אהבה
 נפלא אצלי ואולם יחסה זה הפועל לו כי הוא
 המגיע שא' כחו הנפש לדרך אל זה השלמות
 ולעזור אליו בחזקת היד מצד החשק אשר לו
 בטבעו אל הנעת השלמות או נאמ' שאמרה
 הכיאני הוא חסר הפועל ואינו שב אל חשוק'
 והנה יהיה הרצון כזה אע"פ שהביאני טבעי
 אשר נוצרתי בו או רצוני אל בית היין והם
 התאוות הנפישיות הנה דגלו אשר ירים עלי
 השכל ההיולאני להמשך אחריו ולהגיה
 תאוותי הוא אצלי אהבה נפלאה'

סמכוני באשישות רפדוני וגומר'
 להויות

על הזק החשק אמרה שחלש לכה כמנהג
 החושק' לאמרה לשאר כחות הנפש שיתנו
 לה מסעדים מחזקים הלב כמו האשישות
 והתפוחים וזה כלו לפי המשל'

שמאלו תחת לראשי וימינו וגו'. זה

הפסוק
 לפי המשל ולפי הנמשל ואולם הסכימו
 למשל כי זה ה'מנהג החושק' המתחברי'
 יחד ואולם הסכימו להמשל כי שמאל השכל
 הם החושים ועצי היער שקדם זכרם ולזה
 נקרא היצר הרע סמל ושטן ואמנם היה זה
 כן לפי שהוא פטה מתיב השכל הישרה
 וימינו הוא היצר הטוב הכירה שכבר נכנעו
 כל כחות הנפש לעבודת השכל ושם תחת
 לראשי וימינו השכל הוא רבך בה ולזה סיו
 כל המנועים אשר לשכל מצד אלו הכחות
 רצוני מצד נטותם אל התאוות הגשמיות וזה

שיר השירים

ולמסגור מזרם וממטר ומהענינים אשר
מחוץ וזה דבר מתויב הוא להם קוד' שישלם
החבור ביניה רצוני שהיו נשמרי' מהמונע'
אשר להם מצד פחיתות המדות והטעויות
הנולדות מצד הרמיון והתערב הענינים
המקריים בענינים העצמיים:

אני הבצלת השרון שושנת וגו'

דבר ידוע כי הבצלת והשושנה יצטרפו א' להיות
רב להזון ובשרון ובעמקים ירבה הלחן ולזה
תפרת שם יותר השושנה והבצלת ויעמדו
ברעננות והנה תאמר זאת החושקת שכמו
שבצלת השרון וישלם העמקים הוכן להם
מוזנם בקלות כן מוכן אליה בקלות השלמה
כשאר הכח הנפשו' והגיע הצורל הרמיונות
בהיותם השושנה אל העמקים כי היא לפי
מה שאחשוב אל הלחות יותר והעמק ימצא
בו הלחות יותר ממה שימצא בשרון' וכבר

התבאר מדברינו בפתיחת זר' הספר אופן
התכמה בתמשילו זר' הכח לשושנה והנר
נרחיב המאמר בזה המקום' ונאמר שהוצא
מבואר כי השושנה היא אחד מהפרחים
ומהיותר נבחרים מהם בעצמותם והפרחים
בכלל הוא מה שיצא ראשונ' מן הצמת קודם
שיצא הפרי או הזרע אשר הבונה ליו תחלה
וכן העניין בצורות הרמיוניות עם השכל זה
כי מה שישג השכל הוא הפרי אש' הכונה
אליו תחלה והגיע הצורות הרמיוניות' כנפש
הוא השלמי שגיע קודם הגעת השכל ולזה
המשילו זה העניין לשושנה' וג' להשושנה
הנה היא בכח הפרי או הזרע שיוצא ממנה
וכן הצורות הרמיוניות הם בכח המושכלות
אשר ישגם השכל אבל השכל יפשיט מהם
המשיג' ההיולאניים אשר היו בהם פרטיות
כמו שהתבא כס הנפ' שבכמה שאחר הטבע'
כשושנה בין החוחים כן וגו' ראוי
שירדע

שהכחות הנפשיות כאשר היו נשמעים אל
השכל הם כלם פונים ליוטוכנים לשלמותו
וכאשר אין כוונתם זאת המונ' הם מרחקים

השכל לשלמותו ונוטים ל' התאוות הנשמיו'
כי יצר לב האדם רע פנעוריו ולזה כמו
שאמרו תהלה יצטרך למי שירצה לדרוך א'
השלמות שיכניע כחתי' הנפשיות כים
לעבודת השכל וזה יהיה בשיטליך תאותו
ההמרי' ויעזבם ולא יקח מהם כי אם הצריך
לעבודת גופו ולפי שזהו העניין אשר צריך
שישתדלו בו תהלה העיר אותה השכל על
מציאות אלו המונעים וקראם חוחים וקוצים
מכאבי' שחיתו עצמם וזולתם ודמה חשוקת
בין א' הכחות החיוניות לשושנה והנה כי זה
המשל עור מן התכמה' והוא כי החוחים
ימנעו גדול השושנה ליכשם הארץ ומנעם
מזונה וכן אלו הכחות הנפשיות כשיטו אל
תאוות החומר ימנעו זאת החו' טקת מעשות
פעולתה

כתפות בעצי היער כן דודי וגו'

השיבה אל השכל כי הוא בין שאר הכחות הנפשיות
השנהיג' כמו התפות שהוא עושה פרי ערב
מאד כמראהו וסעמו וריחו ומשושו בעצי
היער שאינם עושה פרי' והאמת כי הפרי
הוא מיוחס א' השכל לבדו מכין שאר כחות
הנפשיות המנהיגות כי הוא לבדו ישוב נצחי
כאיש זה כל פרי אלו הנמצאות השפלורת
והשלמות האחרון אשר בחומר כתי' עליו
ואולם שאר השלמיות אשר יקנם החמר
הראשון קצתם באמצעות קצת הם בעבור זה
השלמו' והנה כזה המשל עור מהתכמה וזה
כי התפות כשהיו בעצי היער ימנעו הלנות
הם גדולו והוצאת פרי' ולחוק החשק אמרת
שהי' מחמרת מאד לשבת בצלו ושהיה לחכה
פריו אשר הוא מתוק אם היה אפשר זר'
לשערה בערבן הפירות הנה זה כלו החרות
על חוק החשק אשר לר' להתחבר עמו
ואפשר שנאמר שהרצון כזה שהיא כוחנת
בכחה ש' ריה ראוי שהיה מתוק מאוד וזר'
סבת חשקה בו ל' מפני שעררה ששלמותו
הוא טוב מאד'

הביאני אל בית היין וגו' אמרה מה
שהבטיחני

החשוקה היא יפה מאד ושעניה יונים ר' שניה פים כעניי היונים כאמ' ענינו כינור על אפיקי סים והנה העינים היפים הם סמת שיכיא יותר אל שיהיה חשק החושק אל חשוקתו וזה דבר מבואר בנפשו מעניין החושקים והוא לפי המשל רב *

הנך יפה רעיתי אף נעים ונ' השיבה היא שכנו

שיחשוק השכל אותה ליפיה וטוב הכתרה להמציאהו מר שיביאהו אל השמרות כן תשוקק אל השכל ותבסוף שתתחבר אליו ותשכילהו מה שידריך בו ה' השלמן ואמרה שדודה עם היותו יפה הנה הוא טוב ונעים והערש אשר יתחבר בו היא רעננה ויגדל תענוגם כרו והעיר נ'כ באמרו רעננה אל שתכורס עושה פרי כי הרעננות והלחות הם סבת עשיית הפרי והיוכש סבת המנעו וזה כולל הצמח והבעלי חיים ולזה יגדל חשקה אליו מצד יופיו ונעימותו והתכלית הטוב המגיע בהתחברו אליו *

קורות בתנו ארזים אמרה שהקורות והרהיטים אשר

הכין להם הסכע לבנות להם הבית אשר יתחברו בו הם חזקים מאד ולזה יהיה הבית אשר יבנו מהם הצורה הרמינית והמושכלות והוא מבואר שאלו ההשגות כאשר יהיו לכלים אשר תהיינה מיוחסות אליהם בזולת טעות וזה שהטעויות לא יבואו מהחושבים אשר תהיינה מיוחסות אליהם השגות *

והמשל שאנחנו לא נטעה בחוש הראות כשנשפוט בו שזה הדבר שחור או לבן ואמנם כבר נטעה כאשר נשפוט בו דרך מסל כשחור שהוא כר מפני שהרגשנו ב' באלואי שהוא כר ושהוא שחור וזה שאינו מחוייב שכל שחור יהיה כר' ואפשר שנאמ' שהרצון כזה הבניין אשר יבנו לשמרם מהמונעים אשר מחוץ ולהתחבר בו ראוי שיהיה חזק מאד ולזה אמר שקורות הבניין הזה יהיו ארזי ורהיטים ברותים בדרך שיהיה הבניין שהוא חזק מאד והוא להם למחסה

הקודם אין הכלל בזה אלא שהמברר בכאן הוא זה הכח הנפשי והמשיב לו הוא השכל ההיולאני ובכאן הקודם היה המברר השכל ההיולאני והמשיב לו הוא השכל הפועל וזה נאות מאד מצד הלשון ואולם הביאור הקודם נאות יותר מצד העניין :

צרור המור דודי לי בין שדי ילין

אם זה הכח הנפשי שהשכל ההיולאני אשר לין בין שדיה ותניקתו ותזונתו עד שיתחיל לדרוך אל שלמותו הוא דומה לצרור המור זה שהמור לא יתן ריתו כי אם כשיושם באש כמו שזכר הפלוסוף ולזה צריך לו עזר מחוץ אל נתינתו ריתו ואין לו נתינתו הריח בפעל כי אם בכח והנה המור הצרור בצרור הוא יותר רחוק לנתינתו ריתו מצד המינע אשר לו מחוץ * וכן השכל ההיולאני לו שלמותו בתחלת העניין ככח ויצטרך ה' עזר מחוץ לצאת הכח הו' הפועל ולו מונעים מחוץ יצטר' שיוסרו קודם שידרוך ה' שלמותו **אשכל הכפר דודי לי** אמר זה הכח הנפשי שהשכל

ההיולאני דומה אל אשכל הכפר שהו' הויה בלתי שלמה רצונה שהוא התחלת עשורת הפרי * והנה עין גדי היה כהרים לפי מה שיראה בספר יהושע ובסקומרות אחרים זולתו והוא מבואר שאשכל הכפר תשלם הויותו בזמן יותר ארוך הרבה מזמן השלמת הרבה משאר הפרות והנה כהרים יצטרך בהשלמת הויותו אל זמן יותר ארוך מכה שיעטרך אליו בעמק ובשרון * והנה כהרים יותר נכחד ויותר נעלה * וזה יאמ' שהשכל ההיולאני הוא שלמורת בלתי גמור יקשה צאתו לפועל אבל כשיצא לפועל הוא יותר נבחר וית' נעלה משאר הכחו' כעלי השלמן

הנך יפה רעיתי הנך יפה ונ' אמר שהשכל ההיולאני ממשל על יופי הכתר זה הכח הנפשי והחשק הטבעי אשר כיניאם יחד אל התשתלות כדריכת אל השלמות שאמר

שיר השירים

ההיולאני הבושם שלי יתן ריחו ויעיררו על הנעת המושכלות ואמנם היה זה לפי שאלו הצורות הדמיוניות בהשנותם יעירו השכל על עשיית ההקדמות הכוללות ונתינת המשפט הכלתי תכלי' ואולם אמרו במסכו ירצה בו הדברים אשר ישיגם השכל כי הם עולה סוכבת וזה שהדברים הנמצאים הם על מדרגת והם קצתם במדרגת הצורה והשלמו' לקצת וקצתם בדרך ההיולי לקצת ולפי שהשכל יחקור במהות הדברי המוחשי אשר הם החמר והצורה הגר' יקרה לו כשיחקור מההיולי שיעתק מהנכב' השפל עד שיגיע להיולי אין היולי אחר קודם לו כלא תאמ' ההיולי הרחוק וכשיחקור מהצורה יקרה לו ההפך מזה ר'ל שיעתק מן השפל ו הנכבד עד אשר יגיע אל הצורה אשר היא הצורה הראשונה לכל הנמצאות כלא תאמ' הש' וישוב הדבר כלא הוא סובב גם כן הנה ברוב אלו הדברים המכעיים תהיה ההשגה בסבוב ור' שאנחנו ברוב נלך מהם מן המאור ו' הקודם עוד נשוב ונביא מהקודם אל המשיגים המאוחרים מסנו חרה מביאר למי שיעיין בהגמת המכעיות כי בהרכבה מהדברים תהיה השגתינו בה על זה האופן או אמרו בסמכו במקומו ירצה בזה שיתחיל להשתדל כמושכלות והעניין א' איך שיפירש מאלו הפירושים' והנה לפי זה הביאור יהיה החשוק בטה שקר' מזה המשל השכל הפועל והחושקרת השכל ההיולאני ומזה הפסיק עד סוף הסדר יהיה החשוק השכל ההיולאני והחושקרת הכח הנפשי אשר ילך מהשכל ההיולאני במדרגת ההיולי כאלו תאמר הכח המרמה או הצורות הדמיוניות אשר נרשמו בו מהדברי המוחשי' באמצעות החוש והכח הזכר וזה זר מעט מצד הלשון ואולם הו' נאות מאד מצד העניין רצוני היות זר המשל אשר המשיל בחשוק וחושקרת ירצ' בו פעם בחשוק השכל ההיולאני פעם הכח הנפשי ופעם השכל הפועל וכן העניין בחושקרת שהוא ירצה בה פעם השכל

ההיולאני ופעם הכח הנפשי החולך ממנו במדרגת ההיולי ואפשר שנאמר כי החשוק באמרו לסוסתי ברכבי פרעה הוא השכל ההיולאני והחושקרת הוא הכח הנפשי אשר ילך ממנו במדרגת ההיולי' ואמר מספר מעלת הפלגת חשקה שהוא מרמה אותה לסוסיא אשר ברכבי פרעה לקלות מרוצתה ואמ' שיצטרך אליה קודם זה הקשוט במדות החשובות ושהיא מוכנת מאד ו' זה הקשוט ואולם אמרו תורי זהב נעשרה לך הוא לפי שאין זה הקשוט מוחס אל השכל לבד אם לא בעזר הרועים שקדם זכרם ובעזר שאר כחח הנפש שישכימו ויכעו לעבודת השכ' וזה נאות פאר לפי הרשון ובהו יהיה בכל זה המשל אשר בזה הספ' מורה על חשוק אחד וחושקת אחת' **ואולם** פרשת שהורה אני ונאה אינו משל לחושק ולחושקת ולזה אינו זר אם ישוב המאמר ו' השכל ההיולאני' ועם זה הנה אפשר שיפירש ג' כשישוב המאמר אל זר הכח הנפשי אשר ילך במדרגת ההיולי מהשכל והי' שחרות זה הכח היותו משולל בתחלת עניינו מאלו הצורות אשר יביאו השכל ההיולאני אל שלמותו והיותו נאה הו' כצד היותו מוכן לקבלם ואמר שהמונעים אשר לו אשר יבדילוהו משלמותו והם בעצמם מונעים השכל משלמותו הם סביאים חשך כמו אהלי קדר ולזה קראם כדעיות שלמה לפי שהם מסך מכדי השכל אל שלמותו' ואמר ששאר כחור הנפש נחרו בו ושמוהו משתדל כמה שיאות להם וזה הפועל המיוחס לו אשר ילך ממנו מדרגת השלמות לצד הנצוהו להשתדל בעשייתו' ואמר אל השכל ההיולאני הגידה לי מהו הדבר ש חשקרת אליו נפשי כדי שיוכל להתיישר בהמצאת הצורות הדמיוניות המצטרכות בהגעתו' ואיכה תרעה נפשי ר'ל מהו הסדר אשר תלך בו בחקירת' דבר דבר מן הדברי הנמצאים ואיכה הנות לגורלה וככלל הנה יפירש הנמשך לפי האופן הקודם כנאור הקודם

שיר השירים

ט

לעזר אתר זולת השכל הפועל והוא העזר
 שיהיה לו מהרועים אשר קדם זכרם אשר
 יישירוהו אל זה הקשט ועזר כי הוא יצטרך
 בזה שיעזרוהו שאר בחור הנפש ותשלים
 ההסמכה ביניהם לעזיבת התאוות הגופיות
 והתענוגים ההם ואפשר שנאמר שהרצון
 בזה הקשט השגתה המושכלות וההשליכה
 בהם והי' דמותו אותו לסוסיא מצד המרוצת
 למקום החפץ בלי הפסק כמו שקדם ויאמר
 שהיא מוכנת לקבל זה השלמות והו' אשר
 דמהו לתורים ובחרוזים להיותם הולכים
 מהלך התקון והשלמות מהאברים אשר
 מדרגם שיושמו בהם ואמרו נעש' לפי שאין
 הוצאת זה הכח לפועל מייחס אל השכל
 הפועל לבר אבל יצטרך אל עזר אחר כמו
 שקדם והם השלמים אשר ישיירוהו אל זה
 השלם ועזר כי אין דרך להגעת המושכלות
 הראשונות מהשכל הפועל בזולת החוש
 והדמיון והבחי הנוכר כמו שקדם

עז שהמלך במסכו וגו' שכבר קדם
 שזה השלמות יצטרך בהגעתו אל עזר אחר
 זולת השכל הפועל והו' החוש והדמיון והבחי
 הנוכר והיתה הכוונה בזה הספר להעיר על
 דרך זה השלמות לנו ומה הדבר אשר יחוייב
 הגעת תחלה ואין יגיע עד שיכלה העניין
 בסוף אל הגעת השלמות התכליתי לנו דרך
 בזה בזכירת המדרגה הראשנה במדרג
 מהמדרגות אל ההצלחה כאשר נחשק
 אליה והיא שלמות המדות וזה כל פרי זאת
 הפרשה עד אמרו קול דודי הנה זה בא וגו'
 ושם הכח הנפשי אשר ילך במדרגת ההולכי
 השכל ההיולאני במדרגת הנקב החושקת
 והשכל ההיולאני במדרגת החשוק וזה דבר
 נפשוך ככל מה שכתב בזה הספר והנה זה
 הכח הולך במדרג' ההיולי באופן כה לשכל
 ההיולאני וכאופן מה במדרגת הפועל כמ
 שנזכר בספר הנפש' ואם זה הכח הנפש'
 המעיר השכל ההיולאני לדרוך אל השלמות
 בהשלשן עד שיהי' המלך במסכו והו' השכל
 1 א 3 I ההיולאני

ואנה כי אם אחר הקשט והעזי וכזה הוא
 מכאן שכל ההיולאני שאי אפשר בו שילך
 אל מקום הפעול אם לא התקשט האדם קודם
 זה במדות המשובחות והסיר מעליו הבגדים
 הצואים רל פחיתות המדות וזה דבר כבר
 זכרוהו הנביאים והמדברים ברוח הקדש
 וזכרוהו רל הרכה וזכרוהו ג' כהפלוסופים
 וכבר אמר אבוחמד כספרו בכונורט מפשל
 על זה הענין שהשכל חומרה למראה וזה
 שכמו שהמרא המלוכלכת והבלתי מלוטש'
 לא תקבל רושם המראי וכאש הוסר לכלוכה
 ולוטשה תקבל הרשמ' כן השכל לא תשיג
 דברים אם לא רוחץ קודם מצואת המדות
 הפחותות והסיר מעליו לכלוכיהם וזה כונת
 דבריו אף על פי שלא אמרם בזה הלשון
 ואמנם דמרה אותה לסוסיא לא לסוס לפי
 שהוא ימשילה בזה המאמר לנקבה וזה כי
 ביחס אל השכל הפועל הוא הולך במדרגת
 ההיולי ומה שזרה דרכו פשט המנהג ל
 להמשילו לנקבה לפי שהנקבה מקבלת
 והזכר פועל והנה מצאנו זה לרל במדרש
 סנה שנית והוא כי הסוס' ברוצה לא יפסיק
 מרוצתה עשותה צריכיה מרה שאין כן בזכר
 ול' המשילה לפי מאמר' לסוס' לפי שהשכ'
 ההיולאני המתקשט בקשט הראוי לא יפסי'
 מרוצת הליכתו ל הצלחתו לקיחתו בעתימה
 שיצטרך לעמידת גופו וזה דבר הוא אפשרי
 בתקשכל ההיולאני ואם הירח שיהיה
 מצאתו בפועל רחוק מאד ל' שימצא איש
 מתעסק תמיד בעיון בדרכי השי' אף בעת
 לקיחתו מה שיצטרך לעמידת גופו
נאו לחיך בתורים צוארך וגוס' רוצה
 בזה שהיא נאותה לקבל הקשט והעזי
 ומוכנת אליו תכלית ההכנה ואמר לחיך
 וצוארך לפי שחם המקומות אשר מדרגם
 שישומו בהם אלו הקשטים בארץ היא
תורי זהב נעשה לך עם וגו' אמר
 נעשה ולא
 אמר אעשה לפי שהוא יצטרך בזה הקשט

שיר השירים

במנהג עדרי חביריך עם מה שהם מושכים
אל פעולותיהם כאמרה שמוני נוטרה ארז
הכרסום :

אם לא תדעי היפה צאי וגו' השיב
לה השכל

כי כבר השגיח הטבע בהסרת אלו המונעים
בכלים אשר זכרה כמה שהמציא מהשלמים
בכל דור ודור אשר יושירו זולתם א ההצלחה
המכוננת אם מפיהם אם ספי כתבם בחיטק
הטבעי הניח להם בטבע על זאת ההשפעה
וכבר בארנו במה שקדם איך יסורו אלו
המונעים בזה האופן ולזה אמר אם לא תדעי
לך שאהבה נפשך ואיכה הרעה דרכי כדרך
הצאן אשר אין להם רועה ומנהיג חוני
כחיותיך על משכנות הרועים והם השלמים
אשר ינהיגו שאר האנשים ויוליוכום אל
המקומות אשר תקח בהם הנפש מזונה ר"ל
שלמותה כמו שינהיג הרועה הצאן א מקום
אשר ירעו שם וכבר נכלל הרבה בדברי
הנביאים המשיל המנהיגים לרועים ואשר
יקבלו המוסר מהם לצאן וואולם קרא
אותה היפה כנשים כי אין בכחות הנפשיות
המפעילות כח נכבד כמותו

למוסתי ברכבי פרעה וגו' דבר
ידוע כי

במצרים ימצאו המוסים הנבחרים הרבה
כאמרו ולא ישיב ארץ העם מצרים למען
הרבות סוסים ותצא מרכבה מצרים בשש
מאות כסף וסוס בחמשים ומאה ואין ספק
שברכבי פרעה אשר הוא המלך שם ימצאו
המוסים הנבחרים מקישיטים במיני העדי
כמו תודי זהב והחרוזים קרי המרוץ והנה
אמר השכל הפועל לשכל ההולדאי אשר
היא הנקבה בזה המאמר שהוא דמה אותה
לסיסאי אשר ברכבי פרעה שהיא מוכנת
ליפיה לקבל הקשוט והעדי אשר כדרך
המוסים אשר ברכבי פרעה שיתקשטו בהם
והיא גם כן מוכנת לרוץ א מקום החפץ וזה
המשילר במוסים אשר ברכבי פרעה דפי
שאין סמנהגם שיתנהיגו אותם ללכת אנה

ואנה

רצוני איכה תקבל מזונה והיא המושכלות
והמונה בזה שיודיע הדרך אשר ברה תניע
אל זה השלמות איכה תרכיץ בצהרים ר"ל
איכה תנהג לגרלרה שהיא תכלית האור
המיוחס לה כמו שבצהרים יהיה אור השמש
בנכורתו והמונה בזה שעם השנתר
המושכלות והוא מה שיושכל מאלו הדברים
תחלה הנה ככאן השנה היא הולכת מהלך
תשלמותו מאלו המושכלות כאלו האמר
חכמת האלהות ובאופן ההשנה לה מהספק
ומהמכונה ולזה אמרה שיודיעה איך יהיה
זה או יהיה הרצון באמרו איכה תרעה

איכה תנהיג שאר כתי הנפש ומנהיגם או ירצה
לו נתנה זאת המסלה בפרש הכריזאר
והוא סמואר שזאת הרנהגה המסוקנת ר"ל
הנהגת השכל שאר כחור הנפש לפי סר
שראו היא הצעה להניע האדם א שלמותו
האחרון ויהי לפי זה הבאור הרצון באמרו
איכה תרכיץ בצהרים שיודיעה הדרך אשר
בה תניע אל ההצלחה כי זה נעלם בתחלת
העניין כמו שקדם שרמה אהיה כעוטיה
ר"ל כעולה על דרך ועוטר עטה או כמתכסה
על הך ועל שפם יעטה כמי שיש לו בושת
ועצה שהוא מכסה פניו ורצה באמרו

חביריך שאר הכחות הפועלים לא שהם
שום אליו רא שיהסם אל כנות ירושלים
מתם השכל הפועל אל השכל ההולדאי
ומה הצד קראם חביריו מצורף לזה שאי
אפשר הנהגת האדם אל שלמותו אם לא יהיו
כל אלו הכחות חבירים לשכל ר"ל שיכונו
כלם הנהגת השלמות וההינה פעולותיהם
במה שיושיר אל זה השלמות לבר והמונה
בזה למה אהיה מנהגת עדרי חביריך רצוני
למה אהיה מתעסקת בפעולות המיוחסות א
הכחות ההם אשר הם בלתי מיוחסות לי
ומנעו פעולותי המיוחסות לי אשר הם
השלמות האמתי וזה שאם לא ארע התכלי
המסוכן כי ולא הדר אש'ובילני אינו לא יתכן
שאשתרל בשלמותי וההינה פעולותי כלם

ואנה

היא במדרגת הש' והנה רצת בזה שהתכל' המכונן בנו הוא אשר נחשוק אליו האשונה חשק נפלא זה ממה שיישירנו אך שנגני אל התכלית כמו שקדם * ואמר שכבר יראה היות חזק הגיל והשמה לבי שיעני אל זה התכלית זה ממה שגריח בתחלת העניין מדויק ר' מהדברים אשר יביאונו לחשוק כך הוא ית' נכח אצלנו מיון רצוני מתאמת הגופיות והיא אמרו מישירם אהבוך שם תחת שם התאר כי כבר ימצאו מזה המין הרים בלשוננו * וירצה בזה שבעלי המישירים אשר אהבו הש' ר' אשר הענינו לראות יושר הנמצאות ואופן החכמה בהם יבחרו מה שישונו מדויק יותר מיון והנה פירשנו נזכירה * נרתי * על דרך אזכרתה * ועל דרך בכל מקום אשר תזכיר ארץ שמי לפי הפרש הנכון *

שהורה אני ונאווה

אמר השכל ההיולאני לשאר כחות הנפש שהיא שחורה בתחלת העניין לפי שהי' משוללת מכל מושכל והיא עם זה נאה מצד ההכנה אשר לה לקבל כל מושכל כאשר יהיה לה פי שיעורה על זה ואמרה ששם השחרות אשר לה בעצמותה מצד הסכלו אשר יהיה לה בדברים ראשוני הנת יש לה ידיעות וכדילוח מהיבט אל מה שראוי שתיבט אליו והענין בו * ולא הידיעות הם המונעים אשר לה מצד החמר אשר יוספו על שחירתה שחרות * והמשיל השחרות אשר לר' מצד החמר לאהלי קדר שהם חשוכים מאד מצד יתרון החום עם ששם קדר מורר על השחרות וכאלו אמר כאהלי קדר שהם חשוכים מאד כן ידועות שלמה * כי לפעמים ידמו בלשון הקדש בשני כפין כעמי כעמי כשפחה נבחרת והדומים להם *

אל תראוני וגו'

אמרה לשאר כחות הנפש מכארת מוחם לו הידיעות שזכרה בפסוק הקודם שלא יבזו אות' מצד הכפל שחרות לפי שהשחרות

ההוא אינו לר' מעצמה אבל מחוץ כמו שחזר' מי ששזפתהו השמש זה לפי המשל ואולם לפי הנפישל ירצ' שהשחרות הדברים הנופיים אשר הם תחת השמש והם הדברים ההיום הנפסדים אשר החשק להמשך אליהם מונע אותה מהשלשות ויחס אובס' ה' השמש להגלות פעולותיו בהם * וכמו זה אמר בספר קהלת שיעמול תחת השמש המהלכי' תחת השמש ובארה מי הם אשר ימשיכה לאלו העניינים הנופיים ואמר ששאר כחות הנפש יסככו שלא תטור כרמה כשהעשה הפעולה המיוחסת אליה אשר בה תתן כרמה פריה ושמה משתדלת בפעולות הנופיו המיוחס' אליהם * וקראה אלו הכחות המושכ' אותה אל התאוות הנופיות בני אמר' לפי שהנפש מצד שהיא אחת היא אם לכל אלו הכחות אשר יסתעפו ממנה וקראה אותה בניס לפי שהם כחות פעולות והנה הכחות המתפעל' מהם ר' הנשמע' אליהם הם בנות ירושלים והנה מבואר לבי שידע הנפש וכחותיה כי מהכחות הנפשיות ימצא מה שהוא במדרגת המניע והפועל ומהם כוח שהוא במדרגת המנוע והמתפעל ואולם אמרנו שהרצון באמרו שהחירת הכפל השחרות הוא מבואר וזה כי פעמים יהיר הכפל לחזק באמרו יפית מבני אדם *

הגידה לי שאהבה נפשי וגו'

זה מאמר השכל ההיולאני ה' השכל הפועל המשלים אותו והמוציא ה' הפועל והו' על דרך המשל על דרך ויאמר ה' אל השטן והדומה לו * ואמר זר' כמתרעם ששם המונעים אשר לו לפי מה שזכר בפסוקים הקודמים הנזכ' בכאן ז' כ מונעים אחרי מ'נעוהי מהשלמות והוא שהיא לא ידע מה היא ההצלחה ולא ידע ז' הדרך אשר בהגיע ה' שלמותו והצלחתו * ולזה אמר הנדיה לי מה הוא הדבר שאהבה נפשי רצוני וחשקי בו בטבע ר' ההצלחה כי זר' בלתי ידוע לי בתחלת הענין * גם הנדיה לי איכה תרעה נפשי רצוני

שיר השירים

הסדור המתמיד * ויסבול שתהיה הכוונה
באמרו שבין תרוק שמך מרה שוירה על
ההשפעה כאלו אמר שיריה שמניך טובים
ותרימה שנייה בתחלת הענין מאלו הסדורים
אשר נמצא אחר ידענו ששמך הוא כדור
ישפיעו ממנו כל אלו הסדורים וזה שכבר
יראה באלו הנמצאות למרה שבהם כטוב
החכם והכדור שמציאותם הוא נשפע ממך
ולזה יעירונו ריח השמנים * שנודה שבכאן
נמצא אהד ישפיעו ממנו אלו הנמצאים ושה
הנמצא הוא בתכלית הפעולה והשלמות
להילמה שישפע ממנו בזה האופן מהשלמו
ולזה אהבוהו העלמות והם הנעירי הקטנות
אשר לא היו לאיש ר'ל שנפשות המדברות
טיח צאת הכתם לפועל יחשקו להשיג
אותך ולהשיג מה שבמצאות אלו הנמצאים
על פה שהם עליו מטוב הסדור והיושר וזה
החשק הוא הסברה אל שנשתדל להגיע אל
שלמותו :

משכני אהריך וגו' אמר אל הש'

מרה על הזקן
החשק רוב המונעי שיישירתי ליו וימטבהו
עד שירוצו ארריו הוא ושאר הכח הנפשיות
זה יהיה כשיכנעו שאר הכחות הנפשיות
לעבודת השכל או ירצה בזה באמרו נרצת
הוא והדומי לו ר'ל שאר הכעלי שכל להיות
זה החשק ככל שאר האנשים בטבע והוא
נראה יותר * ואולם יחס הפועל בזה לש'
דפי שהאדם לא יוכל להגיע אל שלמותו אם
לא כמה שישפע עליו מהש' * ועוד שרובו
המונעים צריך עזר אלהי למשכו עליו *

ואמר על צד התשוקה שאם נגיע אל זה
התכלית ר'ל שיוביאנו הש' חדריו זה יהיה
תכלית הגיל והשמחה וכאמרתנו זה הגיל
השמחה מה שאין לשמחת הנפשיות יחס
אליו כי התענוג השלם והשמחה השרירה
הוא כשיושג הנכבד בהשגה שלמה אמיתית
כמו שהתבאר במקומותיו * ולזה אמר חז'
ע'ה שובע שמחות את פניך * ואמרו ר'ל
שהשמחה במעונו ירצה שתכלית השמחה

היא

בהם נרא' לנו הפלגת הש' הראות חזק וזהו
אהבוהו העלמות והם הנערות הקטנו אשר
לא היו לאיש ר'ל הנפשות המדברות טיח
צאת הכתם לפועל כי החשק הטבעי הוא
לנכבד וכל שהיה החשק יותר נכבד יהיה
החשק יותר חזק * ואולם אמרו לרית שמניך
טובים הנה כבר ידעת איך המשילו החכמים
והנביאים היריעות במשקים כאמרו היו כל
צמא לבו למים * ושחו ביון מסכתי * ושמך
על ראשך אל יחסר * וכבר נתנו ר'ל הסבה
בזה החקיו והמשל וככלל הגרה בעבור
שהושאלה האכילה והשתיה לענין הלמוד
כמו שביאר הר"ם ל'ל ונתן הסבה בזה בספרו
הנכבד מורה הנבוכים למח הושאלו המזונות
והמשקים לעניני החכמות * והנה המשיל
הנכבד שבהשנות אל השמן להיות נכבד
שבמשקים והעולה על כלם וכבר ידעת
שהנכבד שבמיני השנות הם המושכלות
והנה ליתרון חכמת הש' הנראר בדברים
הנמצאים בתחלת הענין למה שבהם מטוב
הסדר והיושר והשלמות האפשרי בהם
ולחיותם מעירים האדם לענין בהם עד שידע
אופן החכמה במציאותם על מה שהם עליו
קראם שמנים טובים ר'ל וקחים כי השמן
היוקח יקרא שמן הטוב כאמרו כשמן הטוב
שירד על הזקן זקן אהרון * והנה קראם
שמנים טובים לשתי הסבות האלו רצוני מצד
פעלתם בעצמם ומצד חיותם מעירות האדם
לענין בהם עד שידעם בשלמות עד כמו
שישתוק האדם שישוג המורה כאשר
הרגיש בטוב ריחו * ואמר כי למה שנירית
תחלה מאלו המושכלות הנפלאות קודם
אשגים ידעת כי שמך הנכבד הוא כמו
השמן הטוב שיוקח מכלי איל כלי שיורגש
בריחו ורגש חזק כן שמך הנכבד נראה
גראות חזק לרית אלו השמנים הטובים כי
השלמות המתמיד הנמצא בהם הוא ממרה
שירה הנראה חזקה על מציאותך ושלמותך
כי אי אפשר היות מציאותם מעצמם או בקרי'
עם חיותם בזה השלמות אשר הם עליו וזהו

שאין אחת מהמלאכות המשרתות משיגות
 בשלמות התכרית אשר בעבורו יהיה אלו
 המלאכות ואמנם תשיגו בשלמו המלאכה
 הראשונה והיא אשר תיישיר המלאכה אשר
 תחתייה אל שיעשו מרה שיעשו והמשל
 שמלאכה הנגרות המשרתת למלאכה
 הספניות הנה תיישיר למלאכה הספניות
 איכות מעשה חזק הקורות אשר תעשה
 מהם הספניה ולא יתויב במלאכה הנגרות
 ההיא שתדע הסברה אשר בעבורה יתויב
 שיתחכו הקור' על זה האופן ואולם יתויב
 זה במלאכה הראשית המישרת אותה אל
 זה המעשה' ואולם המונע השני והוא
 החשק אשר לנו בתחלת העניין להמשך
 התאות הנפיות יסור גם כן בזה האופן לפי
 שאלו השלמים יקחו תחבולות ינהיגו בהם
 האנשים עד שיתחייקו מהחמשך אל אלו
 התאווה כפי היכולת בדרך שישלם להם
 ההשתדלות בהצלחה האנושית' ואולם
 המונע השלישי והוא העלם ממנו הדרך
 אשר תוליכנו אל שלמותנו יסור גם כן בזה
 האופן וזה שאם היה שאחד א' מהמשתדלים
 בזאת ההשג' מעצמו אם לא השיג בזה דבר
 מה שהשיג בזה דבר מועט הנה כשהתקבץ
 מה שהשיגו כולם התקבץ מזה שיע' ראוי
 אם מעצמו אם מצד היותו מיישיר מי שירא'
 דבריהם אל הנעיר האמת בזה ולזה יעזר
 האדם תמיד בתקורותיו בדברי הקודמים כל
 שכן אחר הגלות האמת בהם לקודמים כמו
 שהיה העניין בעת זה החכם כי החכמות
 כבר היו אז באותיות מאד ובהיות העניין כן
 הנה השלמים הקודמי' ידריכנו אותנו בעיון
 בדרך אשר הגיענו אל ההצדחה אם מפייהם
 אם מפי כתבם בחשק הטבעי אשר להם על
 זאת ההשפעה ויודיענו בדבר דבר דרך
 התקירה בו ומה שנתבאר להם בו עם מרה
 שבעוזה מרה בדברי הקודמים להם ומרה
 שנצטרך השנה כחוש והיא לא תשלם כי
 אם בקושי וכינס ארך יעבור החיי האנושיים
 ישלם עם כן על זה האופן מי אלו השלמים

ויודיעו אותנו מה שהושג מזה כחוש להם
 ולקודמים להם באורך הזמנים עד שישלם
 לנו בזה הצד האמת בזה: הנה זהו מה
 שהקדים זה החכם בזה הספר
 קודם שידבר באופן הנעת זה השלמות לנו
 להתייר הספקו אשר יחשב מהם המנע הנעת
 ההצלחה לנו וקודם שיזכר הספקות האלו
 הקדים לאמת מצ' א' התשוק' לנו לשלכ' תינו
 ואחר שהצענו זה נשוב לבאר בדברי החכ'
 אמ' להעיר על התשוק' אשר בתחלת העניין
 לשכל ההיולאני להדבק בשי' שהשכל ה'
 ההיולאני והוא הנקרא שלמה בזה הכפ' כמו
 שקדם אפ' על צד התשוקה מי יתן וישקני
 השי' מנשיקות פיהו רוצה לו' שידבק כי כפי
 היכולת כי הנשיקה מורה על הדבקות
 ובהדבקות ולזה א' על משה ואהרן ומרים
 שהם כתו בנשיק' רצוני שהם בשע' מיתתם
 היו דבקם בשי' ואולם אמרו וישקני ולא אמר
 אשקנה כי השי' הו' הפועל בזה על דרך האמ'
 וזה כי מה שנשכילהו הוא מפני שפע שפוע
 אלינו מהשי' באמצעות השכל הפועל ואולם
 אמרו מנשיקות פיהו כי הנשיקה כפה מורה
 על דבקות יותר חזק כי הוא כמו דבק רוחני
 רצוני שאשר ישקו זה את זה בפייהם מורה
 שהם כאלו נדבקו ברוחם אשר ישאפו זה
 מזה' ואולם אמרו כי טובי' דודיך מיין ירצה
 בזה שהשכל בתחלת העניין משער שאהבת
 השי' היא יותר השק' ויות נכבדת מהנאות
 הנפיות וזכר היין לפי שהי' היותר מפורסם'
 מכל הנאות הנפיות והעירבה יותר' המון
 העם והיא הסביאה אל החמשך אל שאר
 הנאות כמו המשגל ובזוללות ולזה זכר היין
 לכר כמו שזכר ג' ככפר קהלת היין המורה
 על ההנאות הנפיות כאשרו למשוך ביין
 את כשרי'

לרית שמניך וגו' אמר נותן סבת זאת
 הנמצאת בנו בטבע
 להשכיל ולדעת השם יתעלה כפי היכולת
 כי להשנה החלוש' אשר לנו בתחלת העניין
 בסוד הנמצאות וישרם ואופן החכמה
 בהם

שיר השירים

והמשמש עם היות לו המוחשי יותר מיוחסים
אל הנאת נפשו וזה מכואר מענינם ולזה
יראה שאמנם עם הטבע תשוקתו אל
מוחשי הראות השמע יותר חזקה עם היות
יחסם אל הנאותו הנפשי יותר מעט
לתיחס יותר אל מה שנקנה בו הידיעה
ולזה נזכרו שני אלו החושים כלבר בזה הספ'
באמרו הראינו את מראיך השמיעני את
קולך וכבר נתנו קצת האחרונים בזה ראיה
אחרת ואמרו שכל דבר ראוי שיהיה חושק
אל שלמותו ואולם ידיעת האמתות הוא
שלמותו ויולידו שאנחנו חושקים ל ידיעת
האמת והנה זאת הראיה חלושה אצלי וזה
כי זה אמר היה צורך לו הדינו ששלמותו
הוא ידוע לנו מתחלת העניין כי אז הירר
אשר שנה שהוא מחוייב שתהי' תשוקתו
אליו אם היה שתהיה תשוקתו תמיד אל
הטוב אבל הוא נעלם ממנו בתחלת העניין
אם לנו שלמות אחר זולתי אלו השלמות
הנפיים ואם היה שנודע שאנחנו נדע הכלי
העניין שלמות אחר יותר טוב הנה לא ידענו
בתחלת העניין מה הוא זה השלמו ותשוקתו
גם כן אינם תמיד אל הטוב והנראה בעיני
שזאת התשוקה אשר נ"א אותה מתפשטת
בטבע בכל אישי המין ר'ל שכל אחד מהם
מתשוק בטבע אל שלמותו אלא שקצתם
או רובם הוא קץ בהצעות ומפני זה ינוח
העניין וישאר עם התשוקה היא כאמ' תאות
עצל תמיתו כי מאנו ידיו לעשות הנה
הסבה בחיוב זאת התשוקה בנו היא
שהטבע בעבור שישם בנו זאת התכנה הרייב
שיש' בנו כלים ישרם להם צאת זאת התכנה
לפועל ואם לא תהיה התכנה בנו לבטלה
והנה הטבע לא יעשה דבר לבטלה ובהיות
העניין כן והירה בלתי אפשר שנגיע אל
השלמות אשר היתה הכנתו אליו כזולת
תשוקה הנה מן התכנה היתה שישים הטבע
בנו זאת התשוקה ואך לא יהיה זה והנה
הרא' שהנה אשר בו יוליד החי שם בו הטבע
תשוק ל זה הפועל למען יגיע ממנו הפועל

המכוון להעמיד מצ או המין וכן שם הטבע
תשוקה אל המזון בכל בעל חיים בעת אשר
יצטרך אליו כדי שיתנועע אל המזון וזה
בשלחו הליחה השחורה אשר הדגנ כפי
האצטומכא וכן העניין בהוצאת השמרים
באמצעית המרה האדומה המביאה לזר
תשוקה ל הבעל חיים בעת הצטרכו לנקבו
כמו שנזכר בכפר בעלי חיים ובמלאכת
הרפואה ואם שם הטבע תשוקה בכסו אלו
ההכנות הפחותות ביחס אל השכל האנושי
כדי שיצאו ל הפעל המכוון בהם עם הגלות
פעולותיהם בתחלת העניין כל שכן שהירר
ראוי שישים תשוקה בזאת ההכנה הנכבדת
אשר בה האדם אדם עם העלם ממנו אופן
פעולתה בתחלת העניין ובכלל הנה זאת
התשוקה היא אחד מהכלים אשר המציא בו
הש' להגיענו אל שלמותו האחרון והנר
זכר עוד שלכך בכאן כלי אחר נהן לנו הש'
להישרינו אל הצלחתו והם השלמי אשר
ימצאו בכל דור ודור המיישרים זולתם אל
השלמות אם מפיחם אם מפי' כתבם בחשק
הטבעי אשר להם בזה כאלו הירר זר מן
הטבע להדמות אל הש' כפי היכולת אשר
שפע ממנו זה המציאות הטלם לא להגיע
לו שום תועלת והנ' בזה האופן תשלם הפכה
בסור כל המונע' אשר נזכרו אולם המונע
הראשון והוא העלם ממנו מהות הצלחה
יסור בזה האופן אם לפי שאלו השלמים כבר
יודיעו לנו כפי היכולת אם מפני היישירם
אותנו אליה וזה שעם היישירם אותנו אליה
לא נמנע הגעת הצלחה לנו מפני העלם
ממנו ציורה כי מי שיעשה מעשה מה מעצמו
יחוייב בו שיהיה ידוע התכלית מעת
התחילו בפועל אם לא יגיע לו כי אם במקרה
ואולם מי שיישיר זולתו לעשות מעשה מה
לא יחוייב בפועל שיישיר התכלית אשר
בעבורו נעשה המעשה ההוא ואולם יחוייב
זה במי שיישרו לעשות זה המעשה וזה
מכואר בנפשו ולזה תמצא בכל מלאכה
מעשיית יהיה תודתה מלאכו משרות לה
שאין

התקירה כאלו תאמר שיעקב ליה מהענינים
 העצמיים המיוחדים לאותו הדרוש וישמר
 מהטעאר הדמיון והמחשבה ומלקיחת
 הענינים המקריים על שהם עצמיים וזולת
 זה ממר שראוי שיהיה נזרז בו בחקירה
 בדבר דבר מעניני הנמצאות וכזה כלו
 מהקושי החזק ועוד כי קצת התחלורת
 בחקירה הם לקוחו מהחוש בקושי גדול ואם
 לא יושג בחוש כל מה שראוי שיושג באותה
 החקירה נטעה ונחשוב במה שהוא מקרי
 שהוא עצמי כמו שיחשוב חושב שכל בעל
 חיים יש לו ראש מפני שכל בעל חיים אשר
 הרגיש בהם הם בעלי ראש ועוד שקצת
 אלו התחלורת הלקוחות מהחוש לא יחזק
 שיושג בחוש כי אם בזמן ארך ועבור החי
 האנושיים הנה זרז כלו הוא מרז שיביא
 לחשוב שיהיה הגער האדם אל שלמותו
 בגבול הנמנע ולזה הקדים החכ' הזה וכיאר
 שעור מה שהשיג החכמ' הלאה' זה הענין
 והכלים אשר הוכנו לאדם לתניע לו שלמותו
 ומה שיוסדו בו לו הסמ' אשר יחשב בעבורם
 המנע הגעת הצלחות לנו זה אמנם היד
 ממנו מרז הפסוק עד אמרו לסתמי ברככי
 פרעה דמיתין רעיתי ובאר תחלה שהש'
 שם כטבע בנו עדת האנשים תשוה לדעת
 עניני הנמצאות יותר חזקה מתשוקתנו אל
 ההנאות העפיות וזאת הקדמה אמתית אין
 כפק באמתתה כבר באר אותה הפלוסוף
 בראשון מרז שאחר הטבע מההעקר
 החדשה והנה שלמה נתן בזה סבה חזקה
 והיא הראות חכמת הש' וגדולה בנבראות
 לכל אד' בתחלת העני' מצד השלמו הנמצא
 בכריאתם ומזה הצד יהי' חשק כל אדם נפלא
 לדע' טוב הסוד והיושר אשר כנמצאו אשר
 יוראה הורא נפלאה על שלמות הפועל כמו
 שקדם חאת הסב' אשר נתן כנאן שלם' היא
 שלמה מאד וכמעט שהיא מרככות הנותנת
 המציאות והם היותר שלכו' והנה הפלוסוף
 נתן הראיה בזה מפני שאנחנו חושקים אל
 מוחשי הראו והשמע ממוחשי הריח והטעם

יתכן שיעשה האדם שום פועל לא אם ציור
 ענין הפועל לה הריא והשחוקק ליה והמשל
 שמי שלא ציור פועל הבנייה לא ישתדל
 לבנות לו בית ולא ישתוקק ליה בשום פנים
 ואעפ' שיוצייר ענין הבני' לא ישתדל לבנות
 לו בית אלא א"ב קדמה לו תשוה על הבנין
 ובהיות הענין כן הווא מבואר לפי זאת
 ההנחה שלא יתכן שיוציא האדם ההכנה
 אשר בשכלו אל הפועל כי הווא מפני שאי
 אפשר לו שיוצייר בתחלת' הענין שלמותו
 האחרון הגר' לא ישתוקק אליו ואם לא
 ישתוקק אליו הנ' לא יתכן שישתדל בעשיית
 זה הפועל והשנית כי האדם בתחלת
 ענינים תשוה למה שימנע ממנו השלמו'
 האחרון ר' ל שתשוקתו היא אל האננות
 הנפיות וכל מה שיתחזק בהם יבשמוהו
 אליהם והתוסף תשוקתו אליהם המיד כאמ'
 הוי משכיסו בכקר שכר ידופו מאתיו בגשף
 יון ידליקם ויצה בזה שהם יבקשו בכקר היין
 וכאשר יחזקו בפעלה הווא יבקשם היין
 וירדף אחריה' או יסכב היין שירדפוהו ויהיה
 אמרו ידליקם ויצא לשלישי' ובדמיון זה
 אפרו אל כל רכבו של יצר הרע הווא אמר
 לאדם עשה כך ולמחר אמר לו עשה
 כך ולמחר אמר לו עמוד עז' ובהיות הענין
 כן הנה הווא חזק שתהיה תשוקת האדם לו
 המכוון בו והשלישית כי הווא ואם
 היה שנודרה שהווא אפשר שיהיה מצוייר
 לאדם שלמותו האחרון בתחלת הענין הנה
 הווא חזק שיניע אליו וזה כי הרדך אשר
 תגיעהו אליו מוסכלת ממנו וכאמר כי כר
 שהעדר החזק עד שאם הווא אפשר שידע
 האדם מהות הצלחה בתחלת הענין כאלו
 תא' ידיעת טוב הסוד והיושר אשר כנמצאו
 הנה יהיה הגעתו אל השלמות בקושי גדול
 להעלים ממנו בתחלת הענין הרדך אשר
 יוכלהו אליו והווא שירדך בהקירכו כדיעת
 עניני הנמצאות הרדך הראוי וזה בשיקדים
 מה שראוי להקדים וירדך גם כן בחקירותו
 בדבר דבר מהם כדרך המיוחדת באותה

שיר השירים אשר לשלמה

השלמו ועלנו ש' זה הסוף והשכל ההיולאני ותועלתו והוא הנעת ההצלחה אשר הוא השכל הנקנה הנאצל ועל אופן המאמר בו רצוני שהוא אמנם ידבר בו בדרך השיר לא דרך הגדה וכפוף במלות מבוטאות ובמאמר מבוטא והעירנו ג' כ לפי הדכו על שם המחבר ואילו הענייני אשר העיר עליהם בזה הפסוק הם העניינים שראוי לכל מחבר שיקדיסם קודם שידבר בענייני הספר * ואולם אמרו שזרה השיר הוא הנכבד שבשירים אשר לשלמה הוא מכואר מאד וזה כי הנכבדים אשר הם בסוגי השיר הם שני מינים * המין האחד השיר אשר יתן הציור בעניינים העמוקי קשי הציור על צד החקיק וההמשל והמין השני השיר אשר יתוקן להמשיך האדם לאהוב מה שראוי ולהרחיק ממנו שראוי והוא מבוטא שכל אשר יתן השיר הציור בעניינים נכבדים יותר ויותר מועילים בהצלחה הוא יותר נכבד וכן העניין במין השני רצוני שכל אשר יתוקן השיר להמשיך האדם לאהוב דבר יותר נכבד ויותר מועיל בהצלחה הוא יותר נכבד והנה התקבצו בזה הספר שני אלו המינים מהשיר ביותר נכבד שבענייניו כי הוא יתן הציור בענין ההצלחה התכליתית וימשיך האדם אל שיקרב אליה וישתדל בה בכל אופני ההשתדלו האפשרי:

ישקני מנשיקות פיהו כי טובי וגו' בעבור מה שבהנעת זה השלמות מהרוחק עד שכבר יחשוב לסכות רבות המנע הנעתו הקדים זה החכם לכאר אפשרות הנעתו להיותו מה שבו הדרישה בזה הספר רצוני איך יתכן שיגיע זה השלמו ולא יתכן להקור בדרך אשר יובילנו אליו אם לא ידענו תחלה שהוא אפשר שיגיע * ואולם הסבות אשר יביאו לחשוב המנע הנעת זה השלמות לנו הנה הארצות מהם כי הוא כבר יחשב שלא יתכן

ידוע ששלמה ע"ה תיקן משליח הרבה ושירים רבים למצוא דברי חפץ באומ' וידבר שלשת אלפים משל ויהי שירו המשה ואלף ולזה אמר בזה הפסוק לפי הגנה' בו שזרה השיר הוא הנכבד שבשירים אשר תקנם שלכבר ואין ספק שכלם היו מישירים אל השלמות המכין באדם אם אל השלמות הראשון אם אל השלמות האחרון אם אל שניהם יחד כי אין מחק הדברי כרות הקדש לדבר בשירים אשר יתוקנו להמשיך האדם אל הפעולות המנוגרות או בשירי התכלים והכזבים אשר לא ימשיכו האדם אל הדברים שראוי שיאהבו או אל הרהקת הדברים אשר ראוי שיורחקו ולזה אמרו רזל שכל השירים קדש ושיר השירים קדש קדשים * ירצו בזה שכל השירים אשר לשלמה קדש כי מאלו העיר לפי הרמז באמרו להשלמה על שם המחבר * ואולם לפי החקיק אשר ינהג בו בזה הס' היה אמרו לשלמה מעיר על השכל ההיולאני וכאלו יאמר שזרה השיר הוא הנכבד שבשירים אשר ישיירו ל מה שיאות אל השכל והצלחתו ויהיה אמרו לשלמה מעיר על הנושא אשר יתקור בו בזה הספר והוא השכל ההיולאני ועיר על זה על ההצלחה אשר היא השלמו האחרון לשכל ההיולאני כי השכל הנקנה ימונה ג' כ בזה המסל כשלמה אבל הוא בזה השכס יותר דאוי מצד שלמותו וזה כי שלמה יאמר על השכל ההיולאני מצד ההכנה אשר לו לקבל השלמות ויהיה מפני זה אמרו לשלם מעיר על נושא זה הספר ותועלתו כי אורח המס' ד כבר ישקמשו בה בלשונם בשרי לו הכוונ' וזה מבוטא כנפשו * ובהו' העניין כן הנה בזה הפסוק העיר זה החכם על שם זה הספ' והוא ש' השירי ועל מעלתו והו' אמרו שהו' היותר נכבד שבשירים אשר תכליתם ההישרה על

המתחלפים אשר באו בזוהר הספר בתארו
 שבתו זאת החשיקה ויפיה זוהר כי בפעם
 הראשונה החל לשבתה מראשה ויור בהם
 בהדרגה עד שרית * ובפעם השנית החל
 לשבתה מראשה ולא עברו שבתיה ראשון
 בצוני שלא יוד מהם למטה מראשה ובפעם
 השלישית החל לשבתה מרגליה ולא סר
 לעלות מהם עד שהגיע לראשה וזה סמך
 שאי אפשר שלא יהי לענין בכמו זה המשל
 המתוקן בתכלית התקון * וספר שראוי
 שנתעורר עליו באופן החכמה בהמשילו
 השלמות אשר ידרוך תהלה בהנעתו אל
 העליה אל הרי בטר עד שיפוח היום וגומר
 והמשילו השלמו אשר ידרוך את כן בהנעתו
 אל העליה אל תר מר וגבעת הלבונה אמר
 עד שיפוח היום וגומ' אלך לי אל הר מור
 ואל גבעת הלבונה והמשילו השלמות
 אשר ידרוך באחרונה אל העליה
 על הרי בשמים והעיון בכאן
 הוא בתחלפות ענייני אל
 ההרים ולמה הוציא
 הראשון והאחרון
 כלשון רבים אל
 הרי בטר הרי
 בשמים
 והשני
 כלשון יחיד אמ'

הר המור וגבעת הלבונה * ועוד למה לקח
 בשמים מיוחדים בחשנה השנית ובשלישית
 לקח בשמים על דרך הכללות כי זה נכס כן
 סמה שראוי שיהיה לענין * וכמה שראוי
 שנתעורר עליו מה שמצאנו מיוה בפרשת
 אתי מלבנון בענייני נן זאת החשוקה וספר
 שלקט החשוק סגנו כתיבת עם המורה על
 הערוב והכלל * שנכפל בה הרבה אמ' פרס
 רמונים עם פרי מגדים כפרים עם נרדים עם
 כל עצי לבונה עם כל ראשי בשמי' מורי עם
 בשמי' יערי עם דבשי ייני עם חלבי * ראה
 אך נכפלה תיבת עם בכאן ולא תמצא זה
 בזה הספר כזולת זאת הפרשה כאלו העיר
 הגדמ' בזה ההכפל הנפלא שירגישו במה
 שכוון בזה * וזה משלכותו ורצותו שיוכנו
 דבריו כפי היכולת למי שראוי שיבינם
 עם העלמס מן ההסוק כמו שהוצא
 מתוייב * הנה זה הוא מה שראינו
 להקדימו מענייני החקויים
 והמשלים אשר בזה הספר
 על בשלמות * ואחר
 שנשלם לנו
 זה נתחיל בכאור
 זאת המלה
 כפי מה
 שיעדנו:

ב א 2 1 שער

הקדמה

אורי החכמה להדמותו ואז תשתדל הנפש לתת פריה כשיגיע זרה השלמות בשכר כתישורו אליו ההתחלות אשר מהם תעבור על ענייני החכמה ההיא וכבר נכפלו המשל' בזה האופן הרבה בזה הספר ולפי שהיא ישמיל השלימות בחכמה לפרי ימשיל מרן שהוא הפרי ככה לפרחים ולשושנים כי הפרחים והשושנים הם ככה הפרי או הורע אשר הכוננה אליו תולה והם גם כן מה שיצא תחלה הצמת כשישתדל לתת פרוי או זרעו ולזה יאמר בשכל כמרה שגיע אליו מהדמיון שהוא רועה בשושנים כי בצורות הדמיונות תמצא בצורה המושכלת ככה וכן יקרא הדמיון הרועה בשושנים כמה שיגיע אליו מהתוש לזא הסכה בעינה כמו שזכרנו כמה שקדים ונמשך לזר המשל הדברים העניינים הטבעיים והאלהיים לבשמים ולשנינים הרוקח' למעלתם ולהיוחס בעירי האדם אל שיעמוד על אמתתם ממה שיריח מהם תחלה והם העניינים המאחרים מהם הוראתם על שלמותם ועל שלמות פועלם הוראתם נפלאה כמו שיתעורר האדם לעמוד על תבטם כאשר הרגיש בטוב ריחו וזר כי הרגשותו בטוב רוחו יעמידהו על המקו' ששם נמצא הבטם ויביא לו תשוקה אל שיבקשהו עד שיגיע אליו וזה גם כן נכפל הרבה בזה הספר ירפי ששלמות השכל יגיע מהשכל הפועל באמצעות מה שישפיע איו המדמה מהצורות הדמיוניות וזה אמנם ישלם ר'ל המצאת המדמה לשכל מר שיצטרך אליו מהתוש כדרוש דרוש בשיחשוק חשק נפלא להשפע לשכל ההיולאני עד שתחינה פעולתו כולם בעבודת השכל כפי היכולת המשיל זה החשק אשר כין הזכר והנקבה החושקים זה את זה להורות על הפלגת זר החשק המשיל השכל לזכר להיותו במדרג הצורה לבח המדמה וזה דבר נמשך בכלל זה הספר ודמה השפעת המדמה לשכל ההיולאני להנקה משרים כי זה נאור מאד להיו' משל א' ההשפעה אשר תהיה מנקבה המתולפס

וגם כן כי החלב הוא עצם הנוזן כמין ואוא במדרגת ההיולי לו וכן הענין בצדוה' ה הדמיונות עם הצורות המושכלו ז'ואי שלא יעלם ממנו התארים אשר שבתו בהם זה את זה החשוק את חשוקתו היו קצת' לפי המשל ולפי הנמשל וזה הרב' וקצתם לפי הנמשל לבר כאמרו שערך בעדר העזים כי לא יורה לפי המשל עלי' פי בשער במדרג מה שהיה ראוי אם הירה לפי המשל וכן בטנך ערמרת חטים' שררך אגן הסהר' אחות לנו קטנה וגו' ואמר אחר כן אם דלת היא וגו' אם חומת היא וגו' כי זה לא יאות לפי המשל כלא' וזה ג' נמצא הרבה בזה הספר וזה הירח ממנו להעיד על הענייני הנסתר ושלא יטעו אדם שיהיה המאמ' בזה הכפר לפי הגולה ובמעט מהמקומות היו התארי' ההם לפי מה שראת לנו לפי המשל לבר וזה להשלמת המאמר ותקונו וכאלו היר' זר' לקבץ בין ההעלם והגלוי כי זה מה שיוסף העלם כרבינו עד שישלם בהם מה שראוי בכמו אלו הדברים והו' העלם ממי שאינו ראוי להם והגלותם לראוי להם וממה שראוי שלא יעלם ממנו הוא הקרא זה החשוק ראשונה שלמה ואחר נקר' המלך שלמה אפי' הנה מסתו שלשמה אפריון עשה לו המלך שלמה' במלך שלמה כזה מה שראוי להיותו לעני' כל שכן בכמו זה המשל הנפלא בתקונו' וממה שראוי שנתעורר עליו הוא התחלפות השמות אשר נקראת בהם זאת החשוקה על מדרגותיהם זה כי בראשונה קרא רעיתי ואחר כן קראה רעיתי יפתי' ואחר כן קראה יונתי' ואחר כן קראה יונתי תמתי' ואחר כן קראה שולמית וכת נדיב כי זה גם כן כמה שראוי להיותו לענין וממ' שראוי שנתעורר עליו אמר' בהשבעתה בגורת ירושלים כפעם הראשונה והשנייה בצבאות או באילות השדה אם תעירו ובפעם השלישית לא אמרה בצבאות או באילות השדה ולא אמר אם תעירו אבל אמרה מה תעירו' וממ' שראוי שנתעורר עליו הסדור' המתולפס

הקדמה

ומהנה

שני העניינים יחד *
נתחיל לבאר בכללות

הרבה מהתקוים ומהמשלים אשר ב
כאז בזה הספר נדון שלא נצטרך לבאר זר
ביחוד בכל מקום מהמקומות אשר בעו בהם
אל התקוים בו ונתיר בזה ונשמרים מן
ההכפל עם שבוה האופן הישר * מה להבנת
דברי זה הספר בקלות ונא שהוא מן הנראה
בעצמו כי זה החכ' המשיל בספתי זה האדם
לירושלים מפני כי הוא לבדו מבין שאר
המורכבות נבדל לעבודת השם כמו שנבדל
לזה ירושלים מבין שאר העיירות והמקומות
ועוד ששם ירושלי' נגזר משלמות עד שכבר
הקרא שלם כאמרו סוף שלם ויהי בשלם
סוכו * ולפי שהאדם הוא השלם שבכל
הנמצאות שבוה העולם השפל עד שהוכפן
עולם קטן המשילו לירושלים ולזה המשיל
כחות הנפש לבנות ירושלי' והמשיל השכל
לשלמה להיות סוף בירושלי' וכן השכל הו'
מושל באד' עד ששם שלמה מור' על שלמות
זה החלק להיות נגזר משלמו * ולפי שציון
היה החלק היותר נכבד שכירושלים כי היה
שם בית המקדש ובית המלך המשיל הכתו'
הנפשיות המתייחסות יותר ל' פעולת השכל
לבנות ציון ויוזע כי יער הלבנון היה בו בית
המקדש ולזה נקרא שם בית המקדש לבנון
כאמרו החפיר לבנון קפל ולזה תמצ' שהוא
בזה הספר ממשל נמשך לזה המשל מר'
שהתחלת הפועל בו הוא מהשכל אמ' שהוא
מעצי לבנון או מלבנון * אמר מעצי הלבנון
ונזלים מן לבנון * אתי מלבנון * וכפל
המשל בזה להעיר המעיין ברבריו אל שיכין
בוונתו בזה המשל הנפלא כפי היכולת וקבל
עם זר' ההעלם מההמון מצד התקוים
והמשלים אשר דבר בהם * וכן נאמ' שהוא
מבואר כי הוא ימשיל התחלת הערת אשר
יבשר בו לדרוך אל שלמות מה מהשמיות
העיניות אל התחלת תח' הצמחים פריים או
אל התחלת סור צללי הלילה * ואופן המשל
בזה מבואר כי אז יסיר חשך הסכלורה ויחל

הו' עת הדרך אשר תגיע בו ההצלחה והיו
בכאן ספקות עצומים אם היא אפשרית שתגיע
חוייב שיודע תחלה הטר הספקות ההם *
וזה היה ממנו לפי מה שבראד' לנו מדבריו
מראש הספר עד ראש הפרשה השלישית
והיא אמרו לסותיו ונו' * וכלל עם זה בו שם
הספר ושם המסכת ומדרגתו ודרך המאמר בו
והנושא אשר בו יחקור ותכליתו * ומראש
הפרשה השלישית עד ראש הפרש' החמיש'
והיא אמרו קול הודי ונו' * רמז על ההשתדלות
בהסרת המונעים אשר מצד פחיתות המדור'
ומראש הפרשה החמישית עד ראש הפרשה
השמינית והיא אמרו על משכבי ונו' רמז על
ההשתדלות בהסרת המונעים אשר מצד
הרמיון והמחשברו עד שידע להמלט מן
התמעות ולהבחין בין האמת והשקר *
ומראש הפרשה שמינית עד ראש הפרשה
השלושה עשר והיא אמרו אתי מלבנון כלה
ונו' רמז על הגעת החכמות הלמודיות *
ומראש הפרשה שלש עשרה עד אמרו מי
זאת עולה מן המדבר מתרפקת על דודה ונו'
רמז על הגעת החכמות הטבעיות לפי הסדור
הראוי בה ומאמרו מי זאת עולה מן המדבר
מתרפקת ונו' עד סוף הספ' רמז הגעת הכמת
האלהורית וזהו מר' שראינו להציע קודם
ביאורנו זר' הספר והוא פתח גדול למר'
שנרצהו * וזה אמר' היה ממנו מפני שהקושי
אשר בכאור דברי הספר הזה הוא משני
צדדים מצד עמוק העניינים בעצמם ומצד
עומק התקוים אשר באו בזה הספר * וכאשר
היישרנו תחלה אל הבנת הענייני' ההם לא
נשאר לנו כי אם הבנת עומק התקוים וזר'
ממה שלא יכבד עלינו ואם העמסנו עלינו
יחד שני הדברים יכבד עלינו מאד ולזה היה
הפועל ממנו במדרגת מי שיכב' עליו לשאת
המשא יחד * וכאשר חלקו לשני חלקים יקל
עליו לשאת את החלקי' ההם חלק אחר חלק
ועוד כי בזה הצד יקל יותר למעיין ברבריו
להבינם ולעמוד על אמתתם ולא יתבלבלו
עליו מפני אורך הדרכי' והתקבץ בהם הבנת

הקדמה

האחרון היה רוב ספר משלי ואלם
זה הספר והוא שיר השירים

פייסיר היחידים
לבר אל
דרך הנעת הצלחה ולזה לא הושם נלהו
מועיל להמון וכו העיר תהלה לפי מה שנת'
לנו מדבריו על הסרת המונעים אשר הם
מצד פחיתות המדות כי זה סמך שראוי
שיקדם בסדר כפי מה שקדם ואחר זה
העיר על הפית המונעים אשר מצד העדר
הבחינה בין האמת והשקר ואחר זה העיר
על הדריכה בעיונים לפי הסוד הראוי והם
כלם על שלשה מינים יכמו שזכר הפלוסוף
במקומות רבים מין הוא בגשם ויפשט
מהגשם במאמר לא במציאות כמו העניין
בדברים הלומודים ומין הוא בגשם ולא
יפשט מהגשם במאמר כמו העניין בחכמה
הטבע כי העיון שם בצורה הוא מאשר היא
שלימות לחומר והעיון בחומר הומצד היותו
נושא לזאת הצורה ומין און עמידתו בגשם
לא במאמר ולא במציאו כמו העניין בחכמת
האלהות והנה חייב טבע העניינים בעצמם
שהיו מדרגת העיון במציאות כזה הסוד
זה שמה שיחקרו בו החכמו הלומודיה הוא
לגשם כמה שהוא גשם כמותלט לא כמח
שהוא גשם מה כאלו תאמר קל או כבד לא
כבד ולא קל ומה שתחקור בו חכמת הטבע
זאת לגשם כמה שהוא זה הגשם כולו תאמר
גשם משתנה או כבד או קל או לא כבד ולא
קל והנה ההקירה במשיגי הגשם כמותלט
קודם להקיר במשיגי גשם מה לפי שהענייני
הכוללים ראוי שהיה העיון בהם קודם אל
אען כעניינים המיוחדים עם מה שקרה גם
כן כעניינים הכוללים שהיו יותר ידועים
אצלנו כמו שהתבאר בראשון בהשמע
ובכלל היה מה שישותפו בו דברי רבים הוא
יותר ידוע לנו ממד שייחודו בו ולזה היר
העיון בזאת החכמה קודם בסדר אל העיון
בחכמת הטבע מצורך לזה מרה שאנחנו בו
מהזק הידיעה בזאת החכמה לבלתי
הסתבכותם בחומר ועוד שהיא תרגיל

שכלינו ותוציאנו אל הפועל והקנה לנו טוב
העיון ישמר בו מהטעות בחכמה האחרות
ועוד בחכמות הלומודיות הישנה מרה אל
הכמת הטבע וחכמת האלהות כמו שנתבאר
בראשון מספר האלמג'סט והנה
הכמת הטבע היא בחכמה

קודמת בסדר לחכמת מה שאחר הטבע לפי
שהכמת מה שאחר הטבע הולכת ממנה
מהלך השלמות והתכלית והיא גם כן תנית
ממציאות המניעים הנפרדים שאינם נוף ולא
כה בניף מה שכבר התבאר בחכמת הטבעית
והנה האמות המגיע בחכמה הטבעית היא רוב
למטה מהאמות המגיע בלומודיות להיו רוב
המופתיים הנעשים בה מופתי ראיה ואין
מדרך הסכות אשר נעמוד עליהם במופתי
הראיה שיתנו המציאות אם היה נעים ולזה
תצטרך זאת החכמה אל התישבות בדעות
יותר מהחכמות הלומודיות וזה כי מי שירצ'
להעמיק בזאת החכמה ולא יאמין בדבר אם
שלא היה בלתי אפשר להלוק עליו יפול ממנו
הרבה מזאת המלאכה ואלום חכמת האלהות
הנה עם מעלתה היה האמות המגיע לנו בה
יותר חלוש להיותו לקוח מהקדמ' מפורסמ'
לקוחות רחוקות וביחוד במרה שנתקור בו
מהדברי אשר אינם גשם ולא כה בגשם והוא
פרי החכמה ההיא ותכלית' ואלום האמות
המגיע בחכמה הטבעי' הנה רובו היא לקוח
מהקדמות מיוחדות ומיוחדות והנה מדרך
ההקדמות המפורסמות שיבא בהם הולדת
שני ההפכים או הסותרים ולזה נמנעה זאת
החכמה למי שלא נתישב ישוב הזק בדעות
האמתיות מצד התורה ומצד העיון ולא
שקטה רתיחת הטבעים בו פן יביאנו כספו
להמשך אחר תאותיו להמשיך דעותיו בזאת
החכמה לפי מה שיאות לו כמו שהתפריסם
בעניי אלישע אחר בהכנסו לפרדס מצורך
אל שהטעות המעט אשר קורה בארת
החכמה הוא רכ מצד מעלת הנושא והיות
המנוקש מזאת החכמה הכלית ההצלחה
האנושית ולפי מה שהיה המנוקש כזה הספר
הנודע

על השלמות הוא לסבות רבות * האחד
 לקושי מציאות הדרך אשר תגיענו * השנית
 דרוש הדרוש ממנו שנחקור בו כאלו האמר
 שנתקף לוי מהעניינים העצמיים המיוחדים
 לאותו הדרוש * והשנית להעלים ממנו
 בתחלת הענין הדרך אשר יובילנו * השנית
 ענייני המציאות בשלמו * כי כזה סדר מוגבל
 בו אפשר זאת ההשגה לא בזולתו כאלו
 האמר שיקדם בעיון מה שראוי להקדים
 וכזה מה הקושי מה שלא יעלה כל שכן עם
 רוב החשק אשר לאנשים להשגת התכלית
 כי זה מה שיביאם להרוס ולהכנס ראשונה
 בעיון אשר הוא אחרון בסדר וזה העניין לא
 די שלא יקנה אותם שלמות אבל יוסף על
 הסוגים הסתרי * והשלישית להעלים ממנו
 הרכה מהדברים אשר ראוי שנחקור בהם
 ולזרז לא יתכן שנשדל איך יגיע האמת
 בהם כי מי שלא ידע הדרוש אשר יחקר בו
 כל שכן שלא ידע הדרך אשר יובילרו אל
 הנית האמת בו * והיבועי לקושי קנותנו
 מהחוש מה שיצטרך בהשגת הרב * מהדברים
 הנמצאים * והחששית לדקות העניינים
 בעצמם ועמקם * והששית לרוב הספקות
 הנפלות בכל אחד פתלקי הסותר *
 והשביעית להתחלף הספורס בזה
 הדרוש לענין האמתי כי הרבה מה שנאמין
 מה שנהגנו לשמעינו מקטניתינו *
 והשמינית להתחלף דעות הפעיינים
 בדרוש התוא חלוק רב להביא כל אחד מהם
 טענות רבות לקיים מאמרו ובכלל הנה
 בתנעת ההצלחה מהקושי העצום לסבות
 אשר קדם זכרם ולזולתם ממה שידמה להם
 ולזרז לא סרו הנביאים והחכמים מהיישיר
 האנשים אל הדרך שתגיע להם בו ההצלחה
 כפי היכולת * והנה היתה התורה כזאת
 היישרה כתכלית השלמות ליחודי ולהמון
 ואלו רצינו לבאר זה מדברי תורה הצטרכו
 למאמר אורך אבל נקצר ונעמוד מזה על מה
 שיש בו די לפי כונתינו בזה המקום * ונאמר
 כי מפני שמה שראוי שנתיישר אליו תחלה

האחרון

הקדמה

מהמשיגים ההיולאניים אשר לדבר המחש
 אשר היה בהם פרטי ורמזו אליו ולזה היו
 הרשמים אשר בכח השומר בכח הצורה
 המוחשת וכן העניין ברשמים אשר בדמיון
 רצוני כי הם בכח בצורה המוחשת לפי שאין
 הרשמים המגיעים בלא הכחות היו מהדברי
 המוחשים הפשיטו פהם הרבה מהמשיגים
 ההיולאניים אשר בדבר המוחש חוץ לנפש
 וכן ראוי שיחשוב בכל כח נפשי מאלו עם
 הכח הנפשי שלפניו כאלו האמר שהצורות
 הדמיוניות הם בכח ברשמים אשר בהוש
 המשותף לא בפועל לפי שהם יותר פשוטות
 מהם ויותר רוחניות **וראוי** שהרע
 שהצורה המושכלת היא בכח
 בצורות האלו אשר כאלו הכחות גם כן ואם
 הוא כת יותר רחוק והמשל כי אחר שהפשיט
 השכל מהצורה הדמיונית המשיגים ה
 ההיולאניים אשר היה בהם זה הדב המושג
 פרטי ורמזו אליו שבה הצורה ההיא בעינה
 כוללת ל' ל שהיא הטבע הכולל המשותף
 לאישי המין ההוא לאין תכלית וכזה האופן
 היותר הספק אשר הניעו הקודמי' המאמר
 בצורות והמספרים או אל המאמר בכטול
 הידיעה כמו שהתבאר כמה שאחר הטבע
וראוי שלא יעלם ממנו שבהנעת זאת
 ההצלחה העצומה אשר אנטנו
 פוכנים אליה יש מהקושי העצום עד שהוא
 רחוק מאד הנעתה על הכליתה לאיש
 מהאנשים ואפילו חלק גדול מפניה לא יגיע
 כי אם לאנשי מעטי המספר מאד זה לשת
 סבור לקושי השגת ענייני הנמצאות על
 השלמות והשנית לדבני הסנועים אשר לנו
 מההשתדלות בהשגה הזאת כפי הראוי
ואולם הראשון מאלו המונעים הוא
 רתיחת הטבע אשר לנו בתחלת
 העניין להמשך ל' התאוות הנפניות והשני
 הוא הטעאת הדמיון והסתבשה אשר יביאו
 אותנו לערב הדברים המקריים בעצמיהם
 ולהשוב כמה שהוא נמצא שהוא אינו נמצא
 וההפך ואולם קושי הנעת ענייני הנמצאות
 על

ההינה כל המושכלות אשר נקנם ונשכילם
 נקנתו והוא נרכאר בס' המופת שכל מושכל
 נקנה יצטרך האדם בו לידעה קודמת ושהוא
 שני חלקים אם מושכלות ראשונות אם
 מושכלות שניות והם הנקנורה בהקש ו
 והמושכלות הראשונות והנרה המושכלות
 הראשונות נקנה אותם מהחוש עם ההשנות
 וזה אמנם יהיה בכח הזוכר והדמיון אשר
 בנו בו הדמיון יקנה לנו עניין המוחש עם
 הגלות החוש וכבת הזוכר ישלם ההשנות
 אשר בו ישלם העשות הנזרה הכוללת ולזה
 יהיו לו הכתוסכה ל' קנותינו כל המושכלות
 באופן מר ובכאן פועל אחר יותר נכבד
 בקנותינו המושכלו' והוא השכל הפועל כמו
 שהתבאר בספר הנפש ואין די בקניין שום
 מושכל מזולתו כי בו נבחין ענין ההשנות
 אשר יגיע מהחוש אם הוא עצמי לדברים
 ההם ונשפוט משפט בלתי בעל תכלית מפני
 זה הרבוי המוגבל אשר השיגה השגה בו
 מהחוש רצוני שכבר נשפוט מפני זה הספק
 זה המשפט בכל איש מאישי המין ההוא
 ובכל זמן מהמנסים לאין תכלית וכבתבאר
 בספר הנפש ובס' החוש והמוחש כי לרשמים
 המגיעים בנפש מהמוחשים אשר הם חוץ
 לנפש מדרגות מהרוחניות **ושהמדרגה**
הראשונה מהרוחניות היא
 הרושם המגיע מהחוש בחוש מהחושים
 המיוחדים **והמדרגה** השנית היא
 הרושם המגיע מהצורה
 אשר בחוש חוש מהחושים ממוחשו ל' חוש
 המשותף **והמדרגה** השלישית היא
 הרושם המגיע מהרשום
 אשר בחוש המשותף אל הכח הסדמה
והמדרגה הרביעית היא הרושם המגיע
 מהרושם אשר בדמיון אל
 הכח הנזכר **והמדרגה** החמשתית
 היא הרושם
 מהנזכר ל' השומר והזוכר ולזה היו הרשמי'
 אשר בכח השומר והזוכר יותר רוחניים מכלם
 כי כבר הפשיטו הכחות האחרים הרבה

אמר יחי בן גרשום ראינו לבאר המגלה הוא והיא מגלת שיר השירים לפי מה שנראה לנו כי לא ראינו ביאור ייחן שיהיה ביאור דברי זאת המגלה אבל ראינו כל הביאורים אשר ביארו בה הקדמים ממי שהגיע אלינו דבריהם הולכי מהלך הדרשים ובכלל מהלך מה שיאמר בו בדברים הלוקף מה שכונן בהם ואלו הדברים ואם הם טובי בעצמם אין ראוי שיושמו באורים לדברי אשר נאמרו עליהם על צד הדרש ולזה אין ראוי למי שירצה לבאר העניינים האלו ודומיהם שישמשו אל הדרשים אשר נאמרו עליהם אבל ישתדל לבד לבאר כפי כוונת ולא נכון לו ג' שיערב עם הבאורים דברי הדרשים ההם כי הם אם שוכלל המעיין מה טובין מה שכונן בדבריהם וכ' ש' בכסו אלו העמוקות אם שיהיה סבה שיקוץ בדברי המתברר זה לשתים סבות אם לאורך הדברים אם להתעורר בהם הדברים העצמיים במקריים כי זה כלו ממה שיביא לקוץ בדברים ולזה שמשו כוונתנו לחבר מה שנראה לנו באת המגלה מזולת שנערב עם זה דברים אחרים ויצאים מהכוונה ולא השתדלנו כביארנו זה לזכור בו מה שאמרו רז"ל בקצת דברי זה הספר זה שמה שנאמר מהם על צד הדרש כבר התבאר שהו' בלתי דאיו שנזכרה בזה הבאור ואם הם דברים טובים בעצמם מאד ומה שנאמר מהם לפי כוונת המגלה הוא עמוק מאד יצטרך לבאור כמו מה שנאמר עליו ודי לנו משא' בבאור דברי זה הספר עם עמקם בעצמם כל שכן כשנאמרו בכמו אלו ההקדים והמשלים העמוקים לא שנוסף על משא'ינו משא' מצורך על מה שימשך לזה אך הדברים וג' המאמרים הרים לא יעלה ביאורם אחר התבאר כוונת זה הספר והנה נפריד מאמר לבאור הדברים והמאמרים אשר זכרנום אל בזאת המגלה ובזולתה אם על צד הדרש אם על צד הבאור אם ירצה האל עוזר בחיים וראינו שזרי יותר נאור עד שימצא ביאור

ההם בכללם במקומותיהם והנה נחיל בהצעה אח' מקפת בכל מה שיכלתו זה הספר והיא זאת **מבואר** נגלה מצד התורה והנביאים ומצד העינין שההצחה התכליתית לאדם היא כשישביל וידע הש' נפיש מה שאפשר לו זה אמנם ושלם לו כשיהובנן בענייני הנמצא' וסדרם וישרם ואופן חכמת ה' בשמו אותם על מה שהם עליו וזה שאלו המושכלות יישירוהו אל הידיעה בשי' באופן מר' כי הפעולה מורה על הפועל הוראה מה רצוני שהפעולה השלמה אשר בתכלית תורה על פועל שלם בתכלית השלמה מצד מה שהוא פוע' ומזה הצד לבד נשביל ונדע הש' רצוני מצד פעולותיו והם הדברים המתאחר' ממנו כי אין לו סבות קודמות כלל אבל הו' הסבה הראשונה לכל הנמצאות ולזה הוא מבואר שאין לו סבות קודמות יותר ודוערו ממנו יובילו אותנו אל הידיעה בו זה כי מה שאין לו סבות כלל כל שכן שאין לו סבות ידועות וכבר נתבאר זה יותר לפי מה שד' חשבו הפלוסוף מהשי' שהוא נמוס הנמצא' וסדרם וישרם זה כי כבר יתחייב לפי זה הדעת כמי שידע קצת נמוס הנמצאות שישו' עצמות הש' באופן מה' ואולם האמ' בזה כבר בארנו בו בספ' מלחמות הש' והתקוה בו הוא ממה שאין אנתנו בדרכו ואין שיהיה הנה מציא' השם ושלמותו מבואר נגלה הראור הזק ממה שיראה מחזק התכנה במציאור כל הדברים הנמצאים על מה שהם עליו כי לא יתכן שנאמר כ'ל הדבר' עם היותם בתכלית השלמות האפ' שרי בהם והסדור המתמיד שיהיה מציאות במקרה בזולת סבה פועלת כמו שהיה רואה אפקורוס וסיעותיו כ' ביאר זה הפלוסוף בספר השמע' **והנה** נחבא' בס' הנפש שהשכל אשר

כנו המתפעל הוא משולל בתחלת הבריאה מהמושכלו בכללם ולזה אפשר לו שישכילם כלם כמו שיקבל הספיר כל המראים מפני חיותו משולל מכולם ובהיות העינין כן הנה

ואתה הקורא

הנני באתי במגלת ספר • כתוב ותוכר עלי •
הרב הפלוסוף האלהי • הרב ר' לוי בן גרשון •
נורא תהלות עושה פלא • ולשמך תורק שמו •
עלמות אהבוהו • וילדי נכרים • יספיקו כף אל
כף • ויתמהו לגערתו • אוו לפירושו • גם רכב
גם פרשיו • ותועלותיו תעלות ברכות מים שאין
להם סוף • כל אלה חברו אל עמק השירים •
קהלת • רוח • אסתר • ואל החמישי והוא איכה •
לא בא לדינו • ונעלמה מעיני העדה • ואולי
לא חבר עליהם במלין • באמת להשתכח בתהלתו
אך למותו • כי שמו הולך למרחוק • ותהלתו
מלאה הארץ • עב פתח פיך • ומעיד תמלא את
המגלה הזאת • ותהי בפני כרבש למחוק •

כה דברי הרופא ולא לו

יעקב מרקריאה

מגלות חמש

חובר חברים מחוכם הפלוסוף האלהי הרב רבי לוי בן
גרשון שר בשירים על לברע והקהיל על קהלת
לאגור בן יקא : ונגלו כספר השמים על
מגלה : ועל רות גלה רז : נרפס
חחרת ממשלת הארון
החשמן

קרישטופיל מאדרוץ ירה

סך ז'אואל דער איטעו
שנת סך לפך

Leijzi ben Teshon = Leon de Bañolas (n. 1288 a Bañolas
 nepo Seneca + 1370 a Bergipurna) Commentari nel Cantico
dei Cantici, Ester, Kohélet e Ruth. Opera congiunta sull'au-
 tore l'anno 1329. Pubblicazione uscente di Jacob Markaria
 (Prof. = medico) con una prefazione, dove si avverte, che non si
 trovi il commento nei Kh = treni.

Ricevuto l'anno 1560

sotto il governo di Venone Cristofl shadrj.

Trento 3 gennaio 1883

Giovanni Palt pecte.

Carmoly N. 21.

Faint, illegible handwriting or bleed-through from the reverse side of the page, appearing as light greyish lines and shapes.

BIBLIOTECA COMUNALE
TRENTO

ex libris

BIBLIOTECA
COMUNALE
TRENTO

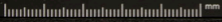
T
0
op. f
176

xrite colorchecker

MSCCPC0613

חוכר חברים
גרשון שו
לאגור
ב

קריש

MSCCPC0613